

การพัฒนาแบบพอดโฟลิโอ (portfolio)
สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ปริญญานิพนธ์

ของ

เพ็ญพิชชา รัตนบำรุง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาการทดสอบและวัดผลการศึกษา

ตุลาคม 2548

เพ็ญพิชชา รัตนบำรุง. (2548). การพัฒนารูปแบบพอดโฟลิโอ (portfolio) สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์. ปริญญาโท กศ.ด. (การทดสอบและวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิลก ดิลกานนท์, ดร.ชอบ ลีซอ.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบพอดโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการวัดประเมิน เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะคือ เพื่อสร้างและแสดงหลักฐานบ่งชี้คุณภาพของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของรูปแบบพอดโฟลิโอ โดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง จำนวน 17 คน นักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่างสุรินทร์ จำนวน 15 คน คณะกรรมการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ของวิทยาลัยสารพัดช่างสุรินทร์ จำนวน 3 คน และ ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอ จำนวน 5 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนของอันดับที่แบบทางเดียวของ ครัสคัล-วัลลิส (The Kruskal-Wallis one way analysis of variance by ranks) ผลการศึกษามีดังนี้ ได้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ มี 2 องค์ประกอบ คือ โครงสร้างและขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ รูปแบบพอดโฟลิโอทั้ง 2 องค์ประกอบ มีดัชนีความเหมาะสม ดัชนีความเป็นไปได้ และดัชนีความสอดคล้องมากกว่า .80 ทุกรายการ นักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่างสุรินทร์ ทั้ง 15 คน ที่ทดลองใช้รูปแบบพอดโฟลิโอ ในการขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ สามารถผ่านการวัดประเมินทั้ง 15 คน และสามารถดำเนินการพัฒนาพอดโฟลิโอได้ทุกขั้นตอน ผลการประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอ ด้านมาตรฐานการใช้ประโยชน์ ด้านมาตรฐาน ความเป็นไปได้ และด้านมาตรฐานความถูกต้อง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนมาตรฐานความเหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินจากผู้ประเมินทั้ง 3 กลุ่ม มีความสอดคล้องกัน ผลการประเมินในภาพรวมทุกมาตรฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ประเมินทั้ง 3 กลุ่ม มีผลการประเมินที่สอดคล้องเช่นกัน

Penpitcha Rattanabumroong. (2005). *The Development of Portfolio Model for Prior Learning Assessment and Recognition*. Dissertation, Ed.D. (Testing and Measurement). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Dr. Booncherd Pinyoanantapong, Assist. Prof. Dr. Dilok Dillakanon, Dr. Chaub Leechor.

This purpose of this research was to develop portfolio model for prior learning assessment and recognition. The specific purposes were to construct and to show validity evidences of portfolio model.

The subjects were 17 participants in modified Delphi technique, 15 students of Surin Polytechnique College, three prior learning assessment and recognition committees, and five experts who evaluate the portfolio model.

The statistics used for data analysis were frequency, percentage, means, standard deviation, and the Kruskal-Wallis one way analysis of variance by ranks.

The results were as follow:

The portfolio model for prior learning assessment and recognition consist of two elements that's structure and steps to develop portfolio for prior learning assessment and recognition. The propriety and feasibility of portfolio model were found that the propriety feasibility and congruence index were more than .80 in overall. The implementation of portfolio model was found that 15 students who request to prior learning assessment and recognition were passed and they could do all steps to developing portfolio. The evaluation of portfolio model was found that utility, accuracy, and feasibility standard, the three groups of evaluator were ranked as the most level. The propriety standard was ranked as more level. All of four standards, the evaluation from three groups of evaluator were congruence. The overall standards, they were ranked as the most level and the results of evaluation were congruence, too.

การพัฒนาแบบพอดโฟลิโอ (portfolio)
สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ปริญญานิพนธ์

ของ

เพ็ญพิชชา รัตนบำรุง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุริยางค์บัณฑิต สาขาการทดสอบและวัดผลการศึกษา

ตุลาคม 2548

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย

จาก

ทุนงบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จเป็นอย่างดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ ในฐานะประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ติลก ดิลกานนท์ และ ดร.ชอบ ลีซอ ในฐานะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง เป็นอย่างยิ่ง ที่ทุกท่านได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อตรวจสอบ ดูแล แนะนำทุกขั้นตอนจนเสร็จสมบูรณ์ ทำให้ผู้วิจัยซาบซึ้งถึงคุณค่าของกระบวนการทำ ปริญญานิพนธ์ อันจะเป็นประโยชน์ในการนำไป พัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้วิจัยในการทุ่มเทให้กับศิษย์ อย่างไม่เหน็ดเหนื่อยในทุกเวลา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์ และ ดร.สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ ในฐานะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำที่เป็น ประโยชน์ต่อการปรับปรุงพัฒนาปริญญานิพนธ์จนสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้ผู้วิจัยจนสำเร็จ การศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการทดสอบและวัดผลการศึกษา และ ความรู้ที่ได้นั้นเป็นพื้นฐาน ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน รวมทั้งผู้อำนวยการ คณาจารย์ และนักศึกษา วิทยาลัย สารพัดช่างสุรินทร์ ที่ได้สละเวลามีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้า

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการพิจารณาทุนสนับสนุนการวิจัย “ทุนงบประมาณ แผ่นดิน” มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้การสนับสนุนการทำปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบคุณกำลังใจจากครอบครัว โดยเฉพาะคุณวิศรุต รัตนบำรุง และ เด็กหญิงดนยา รัตนบำรุง สามีและลูกที่เป็นทั้งกำลังใจและกำลังใจอันสำคัญยิ่งของผู้วิจัย รวมไปถึงเพื่อนๆ พี่ น้อง และเพื่อนร่วมชั้นเรียน โดยเฉพาะ รองฯ วิศณุ มหาบุญญานนท์ อาจารย์พรทิพย์ ตรีสกุลวงษ์ อาจารย์รัชสิรินทร์ ศรีจันทร์แจ่ม อาจารย์เสาวลักษณ์ มิฆเนตร และที่มีได้เอ่ยนาม ที่คอยเป็นกำลังใจ ให้อย่างสม่ำเสมอตลอดมา อีกทั้งขอบคุณผู้อำนวยการและคณะครู อาจารย์ โรงเรียนบ้านอาโพน ที่ได้เสียสละในการทำงานหนักมากขึ้น รวมทั้งผู้อำนวยการวิรุจน์ศักดิ์ จันทนุภา โรงเรียนประสาท ศึกษาคาร ที่เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยเข้ารับการศึกษานี้

คุณประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบบูชาแด่ คุณพ่อ คุณแม่ และคณะครู อาจารย์ ทุกท่าน โดยเฉพาะ คุณพ่อพงษ์ศักดิ์ แสงดอกไม้ ครูคนแรกที่เป็นแรงบันดาลใจ จนกระทั่ง เกิดเป็นงานวิจัยอันสมบูรณ์ ในวันที่

เพ็ญพิชชา รัตนบำรุง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	1
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต	12
มโนทัศน์เกี่ยวกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์	22
แนวคิดเกี่ยวกับพอดโฟลิโอ (Portfolio)	41
.....	62
มโนทัศน์เกี่ยวกับเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง (Modified Delphi Technique)	64
วิจัยที่เกี่ยวข้อง	
3 วิธีดำเนินการวิจัย	72
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	72
ขั้นศึกษาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาสร้างรูปแบบพอดโฟลิโอฉบับร่าง	73
ขั้นศึกษาความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบพอดโฟลิโอ	74
ขั้นทดลองใช้รูปแบบพอดโฟลิโอ	80
ขั้นประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอ	82
การวิเคราะห์ข้อมูล	86
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	87
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	88
นำเสนอรูปแบบพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับฉบับร่าง	88
ดัชนีความเหมาะสม ดัชนีความเป็นไปได้ และดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ	100

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ผลการทดลองใช้รูปแบบพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ	108
ผลการประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ	114
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	121
สรุปผลการวิจัย	124
อภิปรายผลการวิจัย	126
ข้อเสนอแนะ	132
บรรณานุกรม	134
ภาคผนวก	144
ประวัติย่อผู้วิจัย	227

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 เปรียบเทียบการประเมินจากพอดโฟลิโอกับแบบทดสอบมาตรฐาน	53
2 การวิเคราะห์องค์ประกอบของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ	61
3 ผลการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเพื่อร่างรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ องค์ประกอบโครงสร้าง ส่วนนำ	89
4 ผลการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเพื่อร่างรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ องค์ประกอบโครงสร้าง ส่วนเนื้อหา	91
5 ผลการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเพื่อร่างรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ องค์ประกอบโครงสร้าง ส่วนสนับสนุน	94
6 ผลการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เพื่อร่างรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ องค์ประกอบขั้นตอน	96

7	ค่าดัชนีความเหมาะสมและความเป็นไปได้และดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบการพัฒนา พอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ องค์ประกอบด้านโครงสร้าง	101
8	ค่าดัชนีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ องค์ประกอบด้านขั้นตอน	103
9	ผลการขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์	109
10	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ	110
11	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการประเมินเพื่อยอมรับ	113
12	ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการประเมินเพื่อยอมรับ ด้านการใช้ประโยชน์	115
13	ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการประเมินเพื่อยอมรับ ความรู้และ ประสบการณ์ ด้านความเป็นไปได้	117
14	ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการประเมินเพื่อยอมรับ ความรู้และ ประสบการณ์ ด้านความเหมาะสม	118
15	ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการประเมินเพื่อยอมรับ ความรู้และประสบการณ์ ด้านความถูกต้อง	119

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
2 ยุทธศาสตร์ใหม่ของการศึกษาตลอดชีวิต	21
3 จุดมุ่งหมายของพอดโฟลิโอ	44
4 ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนารูปแบบพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ	72
5 กระบวนการสร้างรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับฉบับร่าง	73
6 ขั้นตอนการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ (ฉบับร่าง)	75
7 รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ องค์ประกอบที่ 1 โครงสร้าง	90

ส่วนนำ....

8	รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ องค์ประกอบที่ 1 โครงสร้าง ส่วนเนื้อหา	93
9	รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ องค์ประกอบที่ 1 โครงสร้าง ส่วนสนับสนุน	95
1	โมเดลพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ	99
0		
1	โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ	105
1		

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ในมาตรา 15 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษามีสามรูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ และให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งการเรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่กำหนดให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 8(1), มาตรา 15) ซึ่งในช่วงชีวิตของคนแต่ละคนจะต้องได้รับการศึกษาทั้งสามรูปแบบดังกล่าวข้างต้นที่มีความเชื่อมโยงกัน ไม่ควรแยกกันโดยเด็ดขาด นั่นคือ แต่ละรูปแบบของการศึกษาจะไม่เกิดขึ้นอย่างโดดเดี่ยว บุคคลควรได้รับการศึกษาทั้งสามรูปแบบไปพร้อมๆ กันขึ้นอยู่กับวิถีชีวิตของแต่ละคน บางคนอาจได้รับการศึกษาในระบบมากกว่า หรือบางคนอาจได้รับการศึกษา นอกระบบมากกว่า แต่จะมีการศึกษาตามอัธยาศัยสอดแทรกเป็นระยะๆ บุคคลที่ขาดโอกาสทางการศึกษา อาจได้รับเฉพาะการศึกษาตามอัธยาศัยเท่านั้น ฉะนั้น ในการจัดการศึกษาสำหรับการพัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ ควรมีการพัฒนาการศึกษาทั้งสามรูปแบบให้มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันโดยตลอด พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงกำหนดให้มีการจัดการศึกษาที่ยึดหลักการของการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งแนวความคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิต เป็นแนวคิดทางการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาของประเทศต่างๆ ทั่วโลก เพราะเป็นสิ่งที่ขัดต่ออุปสรรคของความไม่เสมอภาคทางการศึกษา และ มาลคอม (Crease. 2000: 7; citing Malcolm. n.d.: unpagged) เปรียบเปรยไว้อย่างน่าสนใจว่า การศึกษาตลอดชีวิตคือ น้ำมันของการพัฒนาสังคม และเป็นเครื่องยนต์ของการพัฒนาเศรษฐกิจ เป็นการปรับเปลี่ยนความคิดความเข้าใจในเรื่องการศึกษาแบบดั้งเดิมที่จำกัดบทบาทของการศึกษาอยู่ที่โรงเรียนและครูไปสู่แนวความคิดที่เห็นว่า บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ทุกหนทุกแห่งตลอดเวลา ทุกสถานที่ และสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2544: 3)

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยก็ยังประสบปัญหาในเรื่องของการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตคือ มีหลายหน่วยงานดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต แต่ระบบงานขาดการเชื่อมโยงและประสานการดำเนินงานทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่าง

ทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งผลให้เกิด ความซ้ำซ้อนสิ้นเปลือง อีกทั้งแนวทางการปฏิบัติของ หน่วยงานยังไม่ชัดเจน เพราะทุกหน่วยของสังคม

ขาดความเข้าใจและความตระหนักของการร่วมเป็นหุ้นส่วนในการผลักดันให้เกิดสังคมแห่งการ เรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 72-73)

การจัดการศึกษาตลอดชีวิตหรือการเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาทั้งสามรูปแบบดังกล่าว ข้างต้นนั้น จุดเด่นที่สำคัญที่ควรคำนึงถึงมากที่สุดก็คือ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย (กรมการ ศึกษาออกโรงเรียน. 2538: 9) เพราะทุกคนจะได้รับการศึกษารูปแบบนี้ตลอดเวลา ตั้งแต่อยู่ในครรภ์ มารดาจนสิ้นชีวิต แม้ว่าบุคคลนั้นจะกำลังศึกษา อยู่ในระบบหรือนอกระบบก็ตาม ดังนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงกำหนดให้ทุกระบบของสังคมจะต้องร่วมกันในการ จัดการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 8(2)) นั่นคือ การจัดการ ศึกษาตามอัธยาศัยนั้น คนทุกคน ชุมชนทุกชุมชน เป็นทั้งผู้จัด ผู้สนับสนุน เป็นผู้ผลิตภูมิปัญญา หรือองค์ความรู้ และเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการเรียนรู้นั้นเอง

การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของประเทศไทย มีเป้าหมายหลักให้คนไทยทุกคนได้รับ การศึกษา ตามอัธยาศัยต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยจัดการศึกษาสามรูปแบบนี้ให้ผสมกลมกลืนไปกับ วิถีชีวิต เพื่อเน้นให้ทุกคน ได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยเรียนรู้จากบุคคล ประสบการณ์

การทำมาหากิน สังคมวิทยา สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่นๆ ที่หลากหลาย (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 15(3))

เพื่อให้เป็นไปตามแนวคิดและหลักการดังกล่าวข้างต้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็น ต้อง ดำเนินการปฏิรูประบบการจัดการศึกษา เพื่อให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระบบ การวัดและประเมินผล การเรียน กล่าวคือ ส่งเสริมให้มีการยอมรับความสามารถของบุคคลใน การเรียนรู้ตามอัธยาศัยหรือการเรียนรู้ ด้วยตนเองหรือจากประสบการณ์ โดยให้สถาบันการศึกษา ทุกระดับยอมรับผลการเรียนรู้จากสถานประกอบการ จากประสบการณ์การทำงาน จากการดำเนิน ชีวิต จากต่างคณะวิชาและจากต่างสถาบันที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ ที่เทียบเท่ากันได้ ซึ่งหลาย ประเทศได้ดำเนินการจนประสบผลสำเร็จมาแล้ว เช่น ในยุโรป สหรัฐอเมริกา แอฟริกาใต้ สหราชอาณาจักร นิวซีแลนด์ และแคนาดา เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาระบบการวัดประเมินการเรียนรู้จากประสบการณ์ แล้วเทียบโอนเป็นผล การเรียน ถือเป็นหลักการสำคัญและถือเป็นยุทธศาสตร์ใหม่ของการสนับสนุนส่งเสริมให้มี การศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต เพราะผู้เรียนไม่ต้องเสียเวลามาศึกษาในสิ่งที่ตนได้ศึกษาหรือมีการ เรียนรู้มาก่อนแล้ว ดังหลายประเทศได้มี การดำเนินการมากกว่า 20-30 ปี และใช้คำว่า Prior Learning Assessment and Recognition (PLAR) (Belanger; et al. 1993; Sansregret. 1997; Mann. 1998; Vanstone; et al. 1999; Aarts; et al. 1999; Humber College. 2000) , Prior Learning Assessment (PLA) (Harriger. 1991; Pearson. 2000; Blinkhon. 2000; Lee-Story.

2000) หรือ Recognition of Prior Learning (RPL) (Pretorius. 2001) เป็นต้น ซึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะใช้คำว่า การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ซึ่งมีความหมายว่า กระบวนการวัดประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชีวิตทั้งที่เกิดจากการศึกษาในระบบ นอกกระบบ หรือตามอัธยาศัย จากประสบการณ์การทำงาน การดำเนินชีวิต โดยไม่คำนึงถึงว่าการเรียนรู้จะเกิดที่ใด ใช้ระยะเวลานานเท่าใด เพื่อให้การยอมรับโดยการเทียบโอนผลการเรียน เป็นหน่วยกิตหรือ การให้ใบรับรองหรือประกาศนียบัตรตามหลักสูตร/ รายวิชาที่ผู้เรียนร้องขอเทียบโอน ซึ่งการวัด ประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ไม่ได้พิจารณาเพียงว่า มีประสบการณ์อะไรเท่านั้น แต่ จะมุ่งสนใจที่จะพิจารณาว่า ประสบการณ์ที่ได้รับนั้น ก่อให้เกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง นอกจากนั้น การ วัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์จะเป็นการวัดประเมินและให้คำแนะนำว่าผู้เรียน ควรเรียนรู้อะไรเพิ่มเติมจึงจะบรรลุรายวิชาหรือหลักสูตรที่ต้องการเทียบโอน

การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ มีความสำคัญและเป็นประโยชน์แก่ บุคคลที่เคยมีการเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง เช่น จากการทำงาน การเดินทาง งาน อาสาสมัคร หรือจากวิถีการดำเนินชีวิต โดยสามารถนำผลการเรียนรู้นั้นมาเทียบโอนเพื่อให้ได้หน่วย กิต หรือวุฒิบัตรรวมไปถึงประกาศนียบัตรต่าง ๆ เพื่อสามารถศึกษาต่อในสิ่งที่ยังไม่ได้เรียนรู้ หรือนำ วุฒิบัตร ประกาศนียบัตร มาใช้ในการพัฒนาอาชีพของตนเอง ให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งการวัด ประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์นั้น มีประโยชน์ต่อบุคคลหลายฝ่าย เช่น ตัวผู้เรียน สถาบันการศึกษา สถานประกอบการ หรือนายจ้าง และที่สำคัญคือ มีประโยชน์ต่อสังคมและ ประเทศชาติ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนนั่นเอง

วิธีการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์นั้น สามารถทำได้หลายวิธี อาทิ การทดสอบ การสัมภาษณ์ การพัฒนาพอดโฟลิโอ (Portfolio) การสังเกตการปฏิบัติงาน การ ทำงานที่ได้รับมอบหมาย การเขียนเรียงความ การสาธิต การทำงานในสถานการณ์จำลอง การวัด ประเมินชิ้นงาน การวัดประเมินจากสถานประกอบการ เป็นต้น แต่วิธีการที่ได้รับการยอมรับและ นิยมใช้ค่อนข้างมากคือ พอดโฟลิโอ เพราะพอดโฟลิโอ เป็นระบบเก็บสะสมงาน โดยอาศัยชิ้นงาน และกิจกรรมที่จะสะท้อนความสามารถของเจ้าของออกมา ซึ่งพอดโฟลิโอ อาจเรียกชื่ออย่างอื่นได้ว่า แฟ้มสะสมผลงาน แฟ้มพัฒนางาน สมุดผลงาน เป็นต้น แต่ในที่นี้ผู้วิจัยขอใช้คำว่า พอดโฟลิโอ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เหตุผลที่พอดโฟลิโอถูกนำมาใช้ในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวางนั้น เพราะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการสร้างสรรค์ คิดค้น กลวิธี และยังสามารถนำเสนอเพื่อสะท้อนให้เห็นภาพความคิดของตนเองออกมาได้อย่างสมบูรณ์ (บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. 2545: 95; Fogarty. 1996: 1; Mann. 1998: 6) อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็น ความพยายามของผู้เรียนในการที่จะประสบความสำเร็จ และยังสามารถช่วยให้ผู้พัฒนา จัดระบบ ความรู้ ซึ่งส่งผลให้เกิดทักษะกระบวนการแก้ปัญหาอีกด้วย (Legrow. 2000: Abstract; Pearson. 2000: Abstract)

การวัดประเมินผลการเรียนรู้จากพอดโฟลิโอ ได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีการวัดประเมินที่ดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุดวิธีหนึ่งเพราะคุณสมบัติที่กล่าวมาข้างต้นรวมไปถึงความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งหลายประเทศทั่วโลกโดยเฉพาะในอเมริกาจะเน้นวิธีการวัดประเมินจากพอดโฟลิโอมากที่สุด (Mann, 1998: 6) เพราะกระบวนการในการจัดทำพอดโฟลิโอนั้น เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมากทั้งในเชิงเนื้อหาและกระบวนการของการศึกษา ดังนั้นสถาบันการศึกษาในหลายๆ ประเทศที่มีการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ได้จัดหลักสูตรการพัฒนาพอดโฟลิโอ สำหรับนักศึกษาที่ต้องการขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ หลักสูตรดังกล่าวจะช่วยนักศึกษาในการวิเคราะห์ความรู้ ทักษะ สมรรถภาพ รวมไปถึงการจัดเตรียมเอกสาร หลักฐานต่างๆ ในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาพอดโฟลิโอในกระบวนการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์นั้น มีแนวคิดและกระบวนการที่แตกต่างจากการพัฒนาพอดโฟลิโอของการเรียนในชั้นเรียนปกติ เพราะเป็นการรวบรวมเรียบเรียงเอกสารเพื่อนำเสนอให้สามารถสะท้อนในสิ่งที่ตนได้รับการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับมาตลอดช่วงชีวิต ทั้งที่เกิดจากการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ได้อย่างชัดเจนและมีความเที่ยงตรง เชื่อมั่นได้ จึงเป็นความจำเป็นที่ต้องมีการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ผู้วิจัยจึงได้เสนอการศึกษาวิจัยนี้ขึ้น เพื่อพัฒนารูปแบบ การจัดทำพอดโฟลิโอที่เหมาะสมสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ในประเทศไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษา นักศึกษาผู้ใหญ่ หรือบุคคลที่ต้องการขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ และพัฒนาคุณภาพทางวิชาการหรือวิชาชีพของตนเองต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อพัฒนารูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อสร้างรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
2. เพื่อแสดงหลักฐานบ่งชี้คุณภาพของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ประกอบด้วย
 - 2.1 ดัชนีความเหมาะสม ดัชนีความเป็นไปได้ และดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
 - 2.2 ผลการทดลองใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

2.3 ผลการประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาเพื่อให้ได้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับบริบทของการจัดการศึกษาในประเทศไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ต้องการขอรับ การวัดประเมิน เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ที่จะมีรูปแบบไว้เป็นแนวทางในการพัฒนาพอดโฟลิโอของตน ให้ตรงตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับกระบวนการของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ อันจะนำมาซึ่งหน่วยกิต วุฒิบัตร หรือ ประกาศนียบัตรตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ และเพื่อสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่สนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เกิดแก่ทุกบุคคล

ขอบเขตของการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

2. การสร้างและพัฒนารูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 การสร้างรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ โดยการศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้ ศึกษาจากอินเทอร์เน็ต ตำรา วารสาร เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอดชีวิต การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ พอดโฟลิโอ และพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ได้แก่ นักศึกษาที่ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ จำนวน 15 คน และคณะกรรมการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ จำนวน 3 คน

2.2 การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ โดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง (Modified Delphi Techniques) โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน

3. การทดลองใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ นำไปทดลองใช้กับนักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่างสุรินทร์ รายวิชาการขั้วรถยนต์ โดยมีขอบเขตการทดลองดังนี้

3.1 ผู้รับการทดลองคือ นักศึกษาวิชาลัยสารพัดสุนทรที่ขอรับการวัดประเมินเพื่อ
ยอมรับความรู้และประสบการณ์ จำนวน 15 คน และคณะกรรมการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้
และประสบการณ์ จำนวน

3 คน

3.2 ระยะเวลาในการทดลองใช้คือ ช่วงเดือน พฤศจิกายน 2547-มกราคม 2548

3.3 ตัวบ่งชี้ความสำเร็จของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ
ความรู้และประสบการณ์ ได้แก่

- จำนวนนักศึกษาที่ใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ
ความรู้และประสบการณ์ แล้วผ่านการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อ
ยอมรับความรู้และประสบการณ์ ของนักศึกษาที่ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และ
ประสบการณ์ จำนวน 15 คน
- ผลการประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และ
ประสบการณ์ จากผู้ประเมินรูปแบบจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษาที่ขอรับการวัดประเมินเพื่อ
ยอมรับความรู้และประสบการณ์ จำนวน 15 คน คณะกรรมการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และ
ประสบการณ์ จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน
- ความสอดคล้องของผลการประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมิน
เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ จากผู้ประเมิน 3 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษาที่ขอรับการวัดประเมิน
เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ จำนวน 15 คน คณะกรรมการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้
และประสบการณ์ จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ
ความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอดชีวิต การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
วิธีการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ และพอดโฟลิโอ จึงมีกรอบแนวคิดในการวิจัย
ดังนี้

1. การศึกษาตลอดชีวิต เป็นการศึกษาที่เกิดขึ้นตลอดช่วงชีวิตของบุคคลตั้งแต่เกิดจน
สิ้นชีวิต จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุขและ
ปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาวะการณ์ต่างๆ บนโลกไร้พรมแดนนี้ และยุทธ
ศาสตร์การสนับสนุนการจัดการศึกษาตลอดชีวิต โดยเฉพาะสำหรับผู้ใหญ่ มีผู้ใหญ่จำนวนมากไม่น้อย

กว่า 35 ล้านคน (ในปี 2544) ที่จำเป็นต้องรับการศึกษาและฝึกอบรม ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ในสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน การส่งเสริมการศึกษาและฝึกอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการ การส่งเสริมการประกอบอาชีพ การสร้างงานจะมีส่วนอย่างสำคัญในการพัฒนาทักษะความรู้ให้สามารถประกอบอาชีพหรือกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานที่มีคุณภาพได้ ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ต้องให้ความสำคัญในการเชื่อมโยงโครงการ/กิจกรรมของรัฐและเอกชนที่ดำเนินการอยู่แล้ว ให้สามารถสร้างคุณภาพกำลังคนด้วยองค์การที่มีกฎหมายรองรับ และยุทธศาสตร์ที่สำคัญคือ ต้องมีการสนับสนุน ส่งเสริมให้มีระบบการเทียบโอนประสบการณ์เพื่อรับคุณวุฒิวิชาชีพและคุณวุฒิวิชาการที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 86-89)

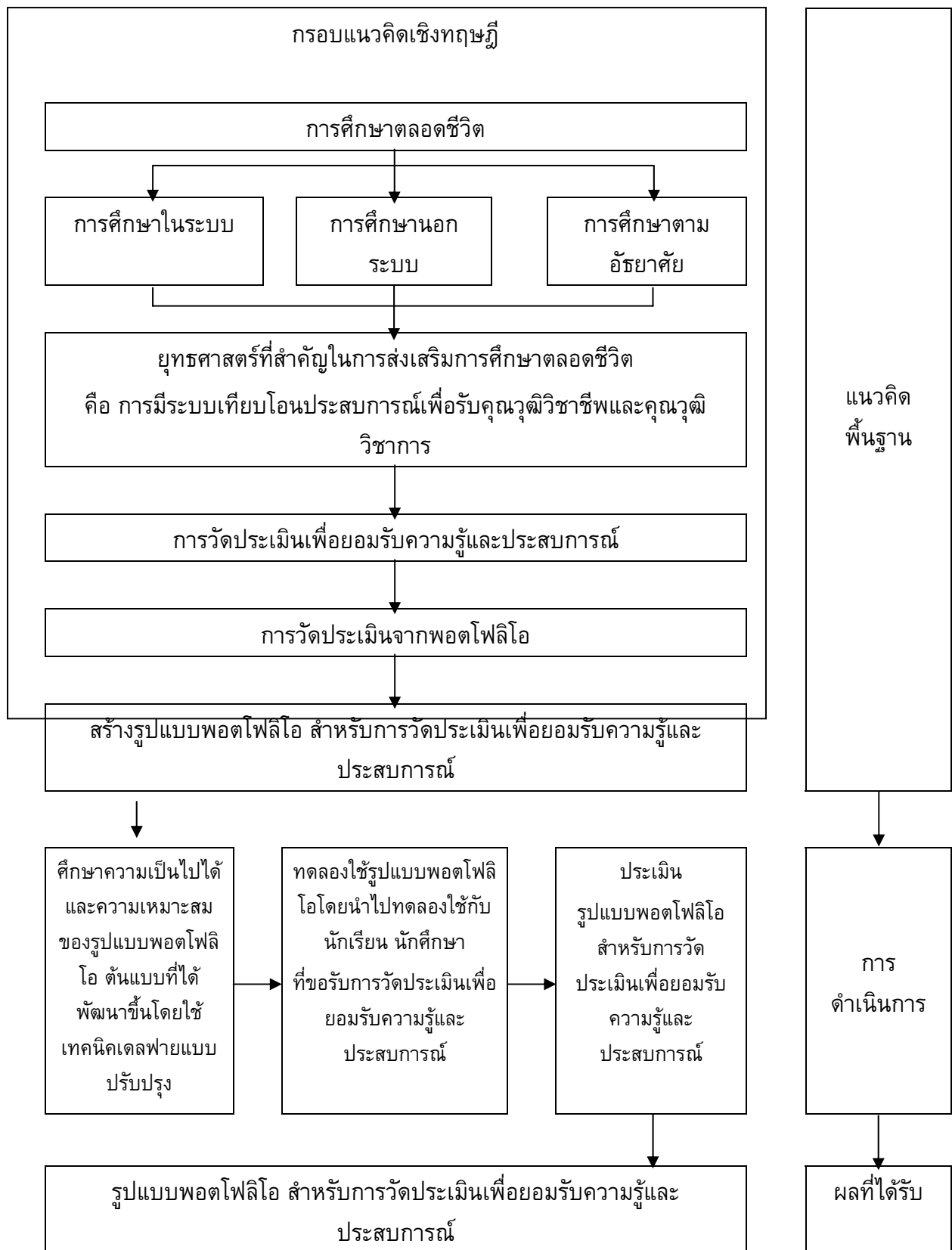
2. การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ (Prior Learning Assessment and Recognition (PLAR)) เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งที่สำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งหมายถึง กระบวนการวัดประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชีวิตทั้งที่เกิดจากการศึกษาในระบบ นอกกระบบ หรือ ตามอัธยาศัย จากประสบการณ์การทำงาน การดำเนินชีวิต โดยไม่คำนึงถึงว่าการเรียนรู้จะเกิดที่ใด ใช้ระยะเวลานานเท่าใด เพื่อให้การยอมรับโดยการเทียบโอนผลการเรียนเป็นหน่วยกิต หรือการให้ใบรับรองหรือประกาศนียบัตร ตามหลักสูตร/รายวิชาที่ผู้ขอรับการวัดประเมินร้องขอเทียบโอน ซึ่งการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ จะพิจารณาว่า ผู้ขอรับการประเมินมีประสบการณ์ใดบ้าง และประสบการณ์เหล่านั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้อะไร ตลอดจนให้คำแนะนำว่าผู้ขอรับการวัดประเมินควรเรียนรู้อะไรเพิ่มเติม จึงจะบรรลุรายวิชาหรือหลักสูตรที่ต้องการเทียบโอน

จากการศึกษาเทคนิควิธีการที่ใช้ในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ในประเทศต่างๆ พบว่า การวัดประเมินจากพอดโฟลิโอ ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวาง และเป็นองค์ประกอบสำคัญในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

3. พอดโฟลิโอ เป็นระบบการวัดประเมินผลหนึ่ง ที่นิยมใช้เป็นเครื่องมือในการวัดประเมิน เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง และเป็นองค์ประกอบสำคัญในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ เพราะในบางประเทศที่การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร เพราะผู้สมัครขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์นั้น ไม่มีความสามารถใน การจัดทำพอดโฟลิโอ (Lee-Story. n.d.: Abstract) ดังนั้น หลายๆ สถาบันในประเทศต่างๆ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ จัดหลักสูตรการเรียน หรือฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาพอดโฟลิโอ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับพอดโฟลิโอจาก Edison (1991), Oosterhof (1994: 244-247), Forgaty et al. (1994), Shaklee et al. (1997), Mann (1998), Open Learning Agency (2000), James (2001), Crothers (สุวพร เข้มเฮง. 2542: 14-15; อ้างอิงจาก Crothers. 1996), Lethbridge Community College, Humber College (2002), Catfarella (n.d.), Athabasca University, บุญเชิด ภิญโญ

อนันตพงษ์ (2545), อุทุมพร จามรมาน (2540ก), โกวิท ประวาลพฤษย์ (2540), ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2540), และบุรชัย ศิริมหาสาคร (2541)

และจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดในการสร้างรูปแบบ พอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ โดยวิเคราะห์ สังเคราะห์ จากแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ และการพัฒนาพอดโฟลิโอ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การศึกษาตลอดชีวิต หมายถึง การศึกษาที่เกิดขึ้นตลอดช่วงชีวิตของบุคคลตั้งแต่เกิดจนสิ้นชีวิต จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุขและปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง ของสถานการณ์ต่างๆ บนโลกไร้พรมแดนนี้

2. การศึกษาในระบบ หมายถึง การศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา ของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

3. การศึกษานอกระบบ หมายถึง การศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการจัดการศึกษา โดย เนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละบุคคลแต่ละกลุ่ม

4. การศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง การศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่นๆ

5. การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ หมายถึง กระบวนการวัดประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชีวิตทั้งที่เกิดจากการศึกษาในระบบ นอกระบบหรือตามอัธยาศัยจากประสบการณ์การทำงาน การดำเนินชีวิต โดยไม่คำนึงถึงว่าการเรียนรู้จะเกิดที่ใด ใช้เวลานานเท่าใด เพื่อให้การยอมรับโดยการเทียบโอนผลการเรียนเป็นหน่วยกิตหรือการให้ใบรับรองหรือประกาศนียบัตรตามหลักสูตร/ รายวิชาที่ผู้ขอรับการวัดประเมิน ร้องขอเทียบโอน ซึ่งการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์จะพิจารณาว่าผู้ขอรับการประเมินมีประสบการณ์ใดบ้าง และประสบการณ์เหล่านั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้อะไร ตลอดจนให้คำแนะนำว่าผู้ขอรับการวัดประเมินควรเรียนรู้อะไรเพิ่มเติมจึงจะบรรลุรายวิชาหรือหลักสูตรที่ต้องการเทียบโอน ซึ่งในบทที่ 3, 4 และ 5 ผู้วิจัยจะใช้คำว่า การวัดประเมินเพื่อยอมรับ แทนคำว่า การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้สามารถเขียนรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความกระชับชัดเจนยิ่งขึ้น

6. รูปแบบพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ หมายถึง โครงสร้างและขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เพื่อใช้ในการการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ซึ่งการรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในบทที่ 3, 4 และ 5 ผู้วิจัยจะใช้คำว่า รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับแทน เพื่อให้เกิดความกระชับและชัดเจนในการนำเสนอ

7. พอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ หมายถึง การประมวล และอธิบายโครงสร้างหรือกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลที่ผ่านมา ทั้งจากการศึกษาในระบบ นอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีมาตลอดช่วงชีวิตที่มีการอธิบายอย่างชัดเจน รัดกุม ตรงประเด็น และสอดคล้องสัมพันธ์กับหลักสูตรหรือรายวิชาที่ต้องการขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

ความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้ได้หน่วยกิต ประกาศนียบัตร วุฒิบัตรหรือใบรับรองต่างๆ รวมไปถึงการรวบรวมเอกสารหลักฐานต่างๆ เพื่อการยืนยันและสามารถตรวจสอบได้

8. ผู้ขอรับการวัดประเมินฯ หมายถึง ผู้ที่มีความประสงค์ที่จะขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์เพื่อให้ได้รับการยอมรับโดยการเทียบโอนผลการเรียนเป็นหน่วยกิตหรือการให้ใบรับรองหรือประกาศนียบัตรตามหลักสูตร/รายวิชาที่ผู้ขอรับการวัดประเมินร้องขอเทียบโอน

9. มาตรฐานการใช้ประโยชน์ หมายถึง องค์ประกอบที่ต้องการประกันถึงความเป็นประโยชน์ของ รูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ในการตอบสนองต่อ ความต้องการใช้สารสนเทศของผู้ที่เกี่ยวข้อง

10. มาตรฐานความเป็นไปได้ หมายถึง องค์ประกอบที่ต้องการประกันถึงความสอดคล้องของรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์กับสภาพความเป็นจริง เหมาะสมกับสถานการณ์ ปฏิบัติได้ ยอมรับได้

11. มาตรฐานความเหมาะสม หมายถึง องค์ประกอบที่ต้องการประกันว่ารูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ มีความเหมาะสมตามกฎหมาย ระเบียบ จรรยาบรรณ

12. มาตรฐานความถูกต้อง หมายถึง องค์ประกอบที่ต้องการประกันว่า รูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ มีการใช้เทคนิค วิธีที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อสรุป ข้อค้นพบ และสารสนเทศที่เพียงพอต่อการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

13. คณะกรรมการวัดประเมินฯ หมายถึง คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากสถานศึกษาเพื่อประเมินความรู้ ความสามารถ ผลการปฏิบัติของนักเรียนนักศึกษาที่ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

14. ดัชนีความเหมาะสม (Propriety Index: PI) หมายถึง ค่าที่บ่งชี้ระดับความสอดคล้องของการพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ซึ่งประมาณค่าได้จาก ค่าเฉลี่ยร้อยละของความคิดเห็นรอบที่ 1 และ 2 ประมาณค่าโดยใช้สูตร

$$PI = (P_1 + P_2) / 2$$

เมื่อ	PI	หมายถึง	ค่าดัชนีความเหมาะสม
	P_1	หมายถึง	ร้อยละของความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติรอบที่ 1
	P_2	หมายถึง	ร้อยละของความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติรอบที่ 2

15. ดัชนีความเป็นไปได้ (Feasibility Index: FI) หมายถึง ค่าที่บ่งชี้ระดับความสอดคล้องของการพิจารณาความเป็นไปได้ของรูปแบบพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ซึ่งประมาณค่าได้จาก ค่าเฉลี่ยร้อยละของความคิดเห็นรอบที่ 1 และ 2 ประมาณค่าโดยใช้สูตร

$$FI = (P_1 + P_2) / 2$$

เมื่อ	FI	หมายถึง	ค่าดัชนีความเป็นไปได้
P_1	หมายถึง	ร้อยละของความคิดเห็นที่เป็นจันทามติรอบที่ 1	
P_2	หมายถึง	ร้อยละของความคิดเห็นที่เป็นจันทามติรอบที่ 2	

16. ดัชนีความสอดคล้อง หมายถึง ค่าที่บ่งชี้ระดับความสอดคล้องของระดับจันทามติ ซึ่งประมาณค่าดัชนีความสอดคล้อง (CI) โดยใช้สูตร

$$CI = 1 - \frac{|P_1 - P_2|}{100}$$

เมื่อ	CI	หมายถึง	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
P_1	หมายถึง	ร้อยละของความคิดเห็นที่เป็นจันทามติรอบที่ 1	
P_2	หมายถึง	ร้อยละของความคิดเห็นที่เป็นจันทามติรอบที่ 2	

17. เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง (Modified Delphi Technique) หมายถึง เทคนิคเดลฟายที่มี การปรับปรุงวิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และการนำไปใช้ในการวิจัย ซึ่งงานวิจัย ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงโดยการนำแบบสอบถามปลายปิด เป็นแบบประเมินค่า 3 ระดับ มาใช้แทนแบบสอบถามปลายเปิดในรอบแรก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนา รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
ในครั้งนี้

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เสนอตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต

ตอนที่ 2 มโนทัศน์เกี่ยวกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาพอดโฟลิโอ

ตอนที่ 4 มโนทัศน์เกี่ยวกับเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง (Modified Delphi
Technique)

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต

แนวความคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิต เป็นแนวคิดทางการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการจัด
การศึกษาของประเทศต่างๆ ทั่วโลก เพราะเป็นสิ่งที่จะจัดอุปสรรคของความไม่เสมอภาคทาง
การศึกษา และ มาลคอม (Crease. 2000: 7; citing Malcolm. n.d.) เปรียบเปรยไว้อย่างน่าสนใจว่า
“การศึกษาตลอดชีวิตคือ น้ำมันของการพัฒนาสังคมและเป็นเครื่องยนต์ของการพัฒนาเศรษฐกิจ”
เป็นการปรับเปลี่ยนความคิดความเข้าใจในเรื่องการศึกษาแบบดั้งเดิมที่จำกัดบทบาทของการศึกษา
อยู่ที่โรงเรียนและครู ไปสู่แนวความคิดที่เห็นว่า บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ทุกหนทุกแห่ง ทุกเวลา ทุก
สถานที่ และสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้มีบทบาท
สำคัญใน การผลักดันแนวความคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตมาโดยตลอด ได้ให้ความสำคัญ
กับการศึกษาตลอดชีวิตเป็น ครั้งแรกในการประชุมนานาชาติว่าด้วยการศึกษาผู้ใหญ่ (World
Education on Adult Education) เมื่อปี ค.ศ. 1960 ณ กรุงมอนทรีออล ประเทศแคนาดา (กรมการ
ศึกษานอกโรงเรียน. 2544: 15) ซึ่งความคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตนี้ เริ่มจากงานวิจัยของ คูมส์
และอาเหม็ด (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2544: 15-16; อ้างอิงจาก Coombs; and Ahmed. n.d.)
ทำการสำรวจการจัดการศึกษาอบรมในสังคมต่างๆ ทั่วโลก เพื่อที่จะแสวงหาแนวทางในการจัด
การศึกษาให้แก่เยาวชนและผู้ใหญ่ ผลจากการสำรวจครั้งนั้น มีการสรุปกิจกรรมการศึกษาอบรมและ
การเรียนรู้ออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. Formal Education เป็นการศึกษาอย่างเป็นทางการที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบ มี
โรงเรียน หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน และวิธีการวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจน เป็น

การศึกษากระแสหลักที่ทุกสังคม จัดขึ้นเพื่อหล่อหลอมบุคลิกภาพ ถ่ายทอดความรู้ ค่านิยม ทัศนคติ ตลอดจนพัฒนาทักษะของคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งในสังคม

2. Non-Formal Education เป็นการศึกษาที่นอกเหนือจากระบบที่เป็นทางการ แต่ยังคงมี หลักสูตร สื่อ วิธีการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล ครู ฯลฯ ที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับให้สอดคล้องกับสภาพหรือความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย การศึกษาในลักษณะนี้อาจเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของการพัฒนาก็ได้ เป็นการศึกษาที่อาจจัดขึ้นเพื่อเสริมเติมความรู้ที่นอกเหนือจากที่ได้เรียนรู้ในระบบโรงเรียนแล้ว หรือเป็นการศึกษาที่จัดให้สำหรับผู้ด้อยโอกาสที่ไม่สามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาปกติได้

3. Informal Education เป็นการเรียนรู้ของบุคคลที่เกิดขึ้น โดยไม่มีรูปแบบการเรียนรู้อย่างชัดเจน อาจเรียนรู้โดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการทำงาน การพูดคุย การเล่น การใช้ชีวิต การบอกเล่าจากบุคคลต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว ฯลฯ การศึกษาในลักษณะนี้เห็นได้ชัดในสังคมบรรพกาล เพราะยังไม่มีระบบโรงเรียน หรือสังคมที่ยังไม่ได้รับอิทธิพลการพัฒนาโดยจัดการศึกษาเป็นระบบชัดเจน แต่อย่างไรก็ดี สังคมปัจจุบันนี้ก็ยังมีการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการนี้อยู่ตลอดเวลา คู่ขนานไปกับการใช้ชีวิตของบุคคลตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตของมนุษย์ทั่วไป

ประเทศไทยได้รับแนวคิดเรื่อง การศึกษาตลอดชีวิต ในฐานะประเทศสมาชิกองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) มาโดยตลอด และในปี พ.ศ. 2518 ได้มีการนำแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิตมากล่าวถึงในแนวคิดเรื่อง การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม โดยกล่าวถึงข้อจำกัดของการศึกษาในระบบ ที่ไม่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ทันเวลา เพราะความแข็งตัวของระบบที่ทำให้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและวิธีสอนของครูไม่นำไปสู่การพัฒนาชีวิตและสังคม (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2544: 17) นอกจากนั้น ยังได้ชี้ให้เห็นบทบาทของการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษา (ตามอัธยาศัย) อย่างไม่เป็นทางการ ที่ควรจะมีบทบาทมากขึ้น ฯลฯ

เมื่อแนวคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตเริ่มเป็นที่กล่าวถึงกันมาก เพราะจุดเด่นของการศึกษาตลอดชีวิต คือ การกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม และเป็นตัวแทนของการปฏิรูปที่ยังไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร ในช่วงทศวรรษ 1960-1970 รูปแบบการศึกษาตามอัธยาศัยจึงถูกจัดเป็นรูปแบบหนึ่งของการศึกษาที่มนุษย์สามารถเข้าถึงอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2544: 9) โดยแยกการศึกษาพื้นฐานที่มีการกำหนดหลักสูตรชั้นเรียนและอายุผู้เรียนว่า เป็นการศึกษาในระบบหรือการศึกษาอย่างเป็นทางการ (Formal Education) และแยกการศึกษาที่ผู้เรียน ไม่สามารถรับการศึกษาแบบปกติ อย่างเป็นทางการว่าเป็นการศึกษานอกระบบ (Non-Formal Education) โดยรวมการศึกษาผู้ใหญ่เข้าไว้ด้วย และการเรียนรู้ที่บุคคลได้รับความรู้ ประสบการณ์ สร้างเสริมเจตคติ ค่านิยม และทักษะต่างจากกรอบคร่ำ คั่งแวดลอม และประสบการณ์ว่า เป็นการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education)

ในปี พ.ศ. 2520 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ได้นำเอาแนวคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตไว้ในแผน ซึ่งมีการกล่าวถึงหลักการเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตเป็นครั้งแรก และเป็นครั้งสำคัญที่ส่งผลต่อกระบวนการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลงานการศึกษานอกโรงเรียนขึ้น โดยในระยะแรกได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษานอกโรงเรียนนั้นรวมไปถึงการศึกษา 2 ประเภทคือ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แต่รูปแบบกิจกรรมของการศึกษาทั้งสองประเภทในสมัยนั้น มีเพียงห้องสมุดประชาชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หน่วยโสตทัศนศึกษา หนังสือพิมพ์ชาวบ้าน รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ ฯลฯ เท่านั้น ซึ่งยังไม่นับรวมเอากิจกรรมด้านพิพิธภัณฑ์การศึกษา เวทีชาวบ้าน เครือข่ายการเรียนรู้ การสืบทอด ภูมิปัญญาพื้นฐานว่า เป็นเรื่องของการศึกษาตามอัธยาศัย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538: 13)

ตลอดเวลากว่า 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้พัฒนาแนวความคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตได้มากขึ้น และในช่วง พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา ได้มีการกล่าวถึงการศึกษาตามอัธยาศัยมากขึ้น เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลทำให้แนวความคิดการศึกษาตลอดชีวิตกลายเป็นสาระสำคัญของกฎหมายการศึกษา โดยกล่าวไว้เป็นหลักการสำคัญในมาตรา 8 ข้อ 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ข้อ 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และข้อ 3) การพัฒนาเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้แบ่งรูปแบบของการศึกษาออกเป็น 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้นิยามการศึกษาแต่ละรูปแบบในมาตรา 15 บัญญัติไว้ว่า การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษาหลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม และ การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือแหล่งความรู้อื่นๆ

ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิต

มีนักวิชาการศึกษาได้ให้ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิตไว้อย่างหลากหลาย โดยนักวิชาการศึกษาไทย ได้แก่

สุนทร สุนันท์ชัย (สุมาลี สังข์ศรี. 2544: 22; อ้างอิงจาก สุนทร สุนันท์ชัย. 2534: ไม่มีเลขหน้า) ได้ให้ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิตว่า เป็นการจัดกระบวนการให้มีผลต่อการ

เรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้น จึงมีลักษณะเป็นการดำเนินการตลอดชีวิตของบุคคล เป็นการจัดที่มีการวางแผน ทำให้ได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติ อันจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงในชีวิตซึ่งเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา จนในที่สุดทำให้บุคคลได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจของผู้เรียนที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง และ ใช้แหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท ทั้งแบบในระบบ นอกกระบบ และไม่เป็นทางการหรือตามอัธยาศัย สอดคล้องกับ กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2538: 14) ได้ให้ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิตว่า หมายถึง แนวความคิดและแนวทางที่ส่งเสริมให้เกิด กระบวนการทรัพยากรทั้งมวลที่มีอยู่ในสังคม มาใช้ในการพัฒนาความรู้ ความคิด และความสามารถของมนุษย์ ทำให้มนุษย์สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เกิดจนตาย ยังผลให้สังคมนั้นกลายเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิตว่า เป็นการศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษา นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เช่นเดียวกับสุมาลี สังข์ศรี (2544: 24) ได้ให้ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิตว่า เป็นการศึกษาในภาพรวมทั้งหมด ซึ่ง ครอบคลุมทั้ง การศึกษาในระบบ การศึกษานอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่จัดแก่บุคคล ทุกช่วงอายุตั้งแต่เกิดจนตาย โดยในแต่ละช่วงชีวิตบุคคลอาจได้รับการศึกษารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือหลายรูปแบบผสมผสานกัน เป็นการศึกษาที่สัมพันธ์กับวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคล สัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตทั้งด้านสังคม สิ่งแวดล้อม ศาสนา เศรษฐกิจ การเมือง ทั้งนี้เพื่อมุ่งพัฒนาบุคคลอย่างเต็มศักยภาพ ให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์อย่างเพียงพอต่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและการปรับตัวเข้ากับสภาพสังคม สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ อย่างเหมาะสมในทุกช่วงชีวิต

ส่วนนักวิชาการศึกษาในต่างประเทศ ได้แก่ เดฟ (Dave. 1945: 42) ได้ให้ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิตว่า เป็นการศึกษาที่ครอบคลุมทั้งสามรูปแบบ ซึ่งเกิดขึ้นตลอดช่วงชีวิตของบุคคล เพื่อจะช่วยให้เกิด การพัฒนาอย่างเต็มความสามารถในตัวบุคคล สังคม และอาชีพ ซึ่ง การศึกษาเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา ดังนั้น การศึกษาตลอดชีวิต จึงเป็นสิ่งที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เช่นเดียวกับองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ (UNESCO. 1968: 20) ได้ให้ความหมายของ การศึกษาตลอดชีวิตว่า เป็น การศึกษาต่อเนื่องแก่ผู้ที่ออกจากโรงเรียนแล้ว หรืออาจจะเรียกว่าผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่เป็นเวลานาน แต่ในปัจจุบันนี้ ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิตจะครอบคลุมกว้างขวางกว่า กล่าวคือ จะครอบคลุมกระบวนการจัดการศึกษาในภาพรวม เป็นการจัดการศึกษาที่สนองความต้องการทางการศึกษาของ แต่ละบุคคลและของกลุ่ม จะครอบคลุมตั้งแต่การศึกษาสำหรับเด็กไปจนถึง การศึกษาสำหรับผู้ใหญ่อย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่อง การศึกษาสำหรับเด็กต้องมีการทบทวนและปรับปรุงใหม่ การศึกษาจึงไม่สิ้นสุดลงที่การสอบและได้รับประกาศนียบัตรจากสถาบันการศึกษา แต่ควรจะเป็นกระบวนการต่อเนื่องไปตลอดชีวิต ในทางกลับกันความสามารถของผู้ใหญ่ในการเรียนรู้ การรับการฝึกอบรม การพัฒนาสติปัญญา จิตใจ วัฒนธรรม ก็ขึ้นอยู่กับคุณภาพและ

ขอบเขตของการศึกษาที่ได้รับเมื่อเป็นเด็กหรือวัยรุ่น และ กาลเบรท (Galbraith. 1992 : 5-6) ได้ให้ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิตว่า เป็นภาพรวมของการศึกษาทั้งหมด การศึกษาตลอดชีวิตประกอบด้วย การศึกษา 3 รูปแบบคือ การศึกษาในระบบซึ่งเกี่ยวข้องกับการศึกษาที่จัดขึ้นโดยมีกฎระเบียบ แบบแผน โดยสถาบันการศึกษา การศึกษานอกระบบ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการศึกษาที่อยู่นอกกฎเกณฑ์ต่างๆ ของ การศึกษาในระบบ ซึ่งจัดบริการโอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลทั่วไป และการศึกษาแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการศึกษาที่ได้รับจากการติดต่อ สื่อสาร การปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ชุมชน และในที่ทำงาน ฯลฯ

กล่าวโดยสรุปแล้ว การศึกษาตลอดชีวิต หมายถึง การศึกษาที่เกิดขึ้นตลอดช่วงชีวิตของบุคคล ตั้งแต่เกิดจนสิ้นชีวิต จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุขและปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ต่างๆ บนโลกไร้พรมแดนนี้

ความจำเป็นของการศึกษาตลอดชีวิต

เนื่องจากสภาพการณ์บนโลกมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีผลกระทบโดยตรงต่อความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของมนุษย์ การศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมคนให้มีความพร้อมและมีภูมิคุ้มกันที่จะเผชิญความเปลี่ยนแปลงต่างๆ และสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นความเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจและอาชีพการงาน ด้านสังคมและวัฒนธรรม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี ด้านการเมืองการปกครอง ด้านความเป็นอยู่การดำเนินชีวิต และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร เป็นต้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิต

ความจำเป็นของการที่ต้องมีการศึกษาตลอดชีวิต เกิดจากความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของบุคคลในแต่ละวัย เพราะบุคคลจะมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการในด้านต่างๆ ทุกช่วงชีวิตตั้งแต่เด็กจนถึง วัยสูงอายุ จะมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม การศึกษาจะช่วยให้บุคคลมีพัฒนาการในด้านต่างๆ เหมาะสม ประการต่อมาคือ เกิดจากการเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ของบุคคลในแต่ละช่วงชีวิต ในการดำเนินชีวิตตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยสูงอายุ มนุษย์ทุกคนจะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงบทบาททางสังคมในทุกช่วงอายุ การศึกษาจะช่วยให้บุคคลสามารถดำเนินบทบาทในแต่ละช่วงชีวิตได้อย่างเหมาะสมและสมบูรณ์ อีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงของสังคม สังคมมีการเปลี่ยนแปลงทุกยุค ทุกสมัย โดยเฉพาะในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นรวดเร็วมาก ปัญหาของสังคมจึงมีความซับซ้อนมากขึ้น ประการต่อมาคือ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของโลกและประเทศต่างๆ มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงนี้ มีผลกระทบอย่างมากต่อความ

เป็นอยู่ และการดำเนินชีวิตของประชาชนในทุกประเทศ เพราะเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหลักในการ
 ดำเนินชีวิตในประเทศอุตสาหกรรมเทคโนโลยีในการผลิตและ การเพิ่มผลผลิตได้เจริญก้าวหน้า
 มากขึ้น เพราะฉะนั้น จึงมีความต้องการบุคลากรและคนงานที่มีความรู้และทักษะ ที่ก้าวหน้า
 ทัดเทียมกับความเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมใหม่ ๆ ส่วนความก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยี
 ความก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยีทางอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ เกษตร สาธารณสุข การ
 สื่อสาร สถาปัตยกรรม การคมนาคม ฯลฯ นั้น มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศ
 ต่างๆ เป็นอย่างมาก ประชาชนในสังคมจำเป็นต้องติดตามให้ทันต่อความก้าวหน้าเหล่านี้ เพราะมี
 ผลต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลทั้งทางตรงและทางอ้อม การแพร่กระจายและเปลี่ยนแปลงอย่าง
 รวดเร็วของข้อมูลข่าวสาร ในปัจจุบันนี้มีแหล่งที่เผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสารอยู่มากมาย และข้อมูล
 ข่าวสารเหล่านี้ สามารถเผยแพร่ด้วยสื่อที่หลากหลาย ไปยังประชาชนในทุก ภูมิภาคทั่วโลกอย่าง
 รวดเร็ว ดังนั้น บุคคลจึงควรเรียนรู้ที่จะแสวงหาความรู้เหล่านี้ เพื่อให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้
 อย่างเต็มที่ และการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างของประชากรนั้นโดยทั่วไปแล้ว โครงสร้างของ
 ประชากรจะมีลักษณะเป็นรูปปิรามิด ฐานกว้างยอดแหลมคือ มีประชากรวัยเด็กมากที่สุด รองลงมา
 เป็นวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตามลำดับและจำนวนประชากรที่มีน้อยที่สุดคือ วัยสูงอายุ แต่ในปัจจุบัน
 โครงสร้างประชากรในหลายประเทศ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดคือ จำนวนเด็กแรกเกิดลดลง
 จำนวนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น และจำนวนประชากรที่มากที่สุดคือ วัยทำงานหรือวัยผู้ใหญ่
 เพราะฉะนั้น การจัดการศึกษาจะจัดให้เฉพาะผู้ที่อยู่ใน วัยเด็ก วัยรุ่น หรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้นเท่านั้น
 ไม่ได้ การจัดการศึกษาจึงต้องขยายไปสู่ประชากรวัยแรงงาน วัยผู้ใหญ่ตอนกลางและวัยสูงอายุด้วย
 ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ปัจจุบันประเทศต่างๆ ในโลกส่วนใหญ่
 มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และประเทศต่างๆ ได้ตระหนักถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
 และพัฒนาประเทศชาติ จึงมุ่งเน้นที่จะจัดการศึกษาให้ประชาชนได้รับอย่างทั่วถึง และในปัจจุบัน
 แนวคิดเรื่อง การศึกษาตลอดชีวิต ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางและเป็นหลักการสำคัญของ
 การจัดการศึกษาทุกประเทศ การศึกษาที่มีอยู่ยังไม่เอื้อให้บุคคลได้รับการศึกษาตลอดทุกช่วงชีวิต
 เนื่องจากประเทศต่างๆ ยังเน้นให้ความสำคัญกับการศึกษาในระบบแต่จากการศึกษาค้นคว้าของ
 นักการศึกษาจำนวนมาก พบว่า การศึกษาสำหรับบุคคลในช่วงอายุอื่นๆ มีความสำคัญไม่แพ้กัน จึง
 ควรส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต และความไม่เท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษา
 เนื่องจากยังมีการไม่เท่าเทียมกันของโอกาสการได้รับการศึกษาจึงก่อให้เกิดความไม่เท่ากันทาง
 สังคม เนื่องจากระบบการศึกษายังเอื้อแก่ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าให้มีโอกาสที่จะ
 ได้รับการศึกษามากกว่าผู้ที่มีฐานะยากจน สิ่งที่เราเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับชีวิตจริงน้อย แม้ว่าสิ่งที่
 เรียนรู้จะเป็นพื้นฐานสำหรับค้นหาความรู้ แต่มีความใกล้เคียงกับชีวิตจริงน้อย ดังนั้น ผู้ที่จบจาก
 โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษามาแล้วจำเป็นต้องเรียนรู้เพิ่มเติมและต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
 การศึกษาที่เป็นอยู่ยังไม่ให้เครื่องมือแก่ผู้เรียนที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ในภายหลัง
 เนื่องจากการศึกษาให้เนื้อหาที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงน้อยและเน้นที่เนื้อหามากกว่าวิธีการ เป็นการ
 เรียนเพื่อผ่านการคัดเลือกที่จะเรียนต่อในระดับสูงขึ้น ฉะนั้น เมื่อจบจากโรงเรียน ความรู้ที่มีจึงไม่

เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ จึงต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมซึ่งการศึกษาตลอดชีวิตเป็นการศึกษาที่มีวิธีการและรูปแบบที่หลากหลายที่จะให้เครื่องมือการเรียนรู้แก่ผู้เรียน รูปแบบและวิธีการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ยังไม่ให้อิสระแก่ผู้เรียนและไม่เอื้อต่อสภาพการดำเนินชีวิต การศึกษาในระบบโรงเรียน ผู้เรียนยังไม่มีอิสระใน การเรียนรู้เท่าที่ควร นับตั้งแต่เนื้อหาการเรียนรู้อาจกำหนดตายตัว ในเรื่องวิธีเรียนรู้ผู้เรียนต้องเรียนตามกำหนดเวลาและสถานที่ที่กำหนด เพราะฉะนั้น ต้องมีวิธีการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นกว่า ซึ่งให้อิสระแก่ผู้เรียน เพื่อสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ซึ่ง ไฮน์วูด (สุมาลี สังข์ศรี. 2544: 40-41; อ้างอิงจาก Hainuat. 1981: unpagged) กล่าวว่า การที่บุคคลต้องได้รับการศึกษาตลอดชีวิตนั้นอาจพิจารณาความจำเป็นได้ 3 กลุ่มใหญ่ๆ กลุ่มแรกคือ ความจำเป็นอันเนื่องมาจากตัวบุคคล เพื่อปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา กลุ่มที่สองคือ ความจำเป็นอันเนื่องมาจากสังคมเพราะสังคมต้องการให้สมาชิกมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างเหมาะสม สามารถช่วยแก้ปัญหา และพัฒนาสังคมได้ และกลุ่มที่สามคือ ความจำเป็นอันเนื่องมาจากประเทศชาติ ประเทศชาติต้องการประชากรที่มีคุณภาพ การพัฒนาการศึกษาของประชาชนคือ การพัฒนาประเทศชาติ (สุมาลี สังข์ศรี. 2544: 28-41)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกับการศึกษาตลอดชีวิต

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักการและทิศทางของการศึกษาตลอดชีวิต สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

มาตรา 6 จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 8 การจัดการศึกษาจะต้องเป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเป็น การศึกษาตลอดชีวิต สำหรับปวงชน

มาตรา 9 การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 10 บุคคลมีสิทธิและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษา

มาตรา 12 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนสถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนาและสถาบันสังคมอื่นในการจัดการศึกษาจัดให้มีการเรียนรู้ในชุมชน

มาตรา 15 การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งทั้ง 3 รูปแบบ คือ องค์ประกอบของการศึกษาตลอดชีวิต

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 เนื้อหาในการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นการบูรณาการเนื้อหาความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของ ประเทศ การเมืองการปกครอง ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา รวมทั้งความรู้และทักษะในการ ประกอบอาชีพ

มาตรา 24 กระบวนการเรียนรู้ เน้นการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่หลากหลาย และ สอดคล้องกับความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การ ฝึกปฏิบัติ การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงให้คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ให้ผู้เรียนพัฒนา อย่างเต็มศักยภาพของตนเอง จัดให้ การเรียนรู้เกิดขึ้นทุกเวลาและทุกสถานที่โดยร่วมมือกับ ผู้ปกครองและชุมชน

มาตรา 25 การส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบในชุมชน ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และ แหล่งการเรียนรู้อื่น

หมวด 7 การพัฒนาครู ศึกษานิเทศก์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและ มาตรฐาน เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้ตามเป้าหมายและแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ

หมวด 8 การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆมาใช้ในการจัดการศึกษา การ ระดมทุน จากรัฐ เอกชน ชุมชน องค์กรท้องถิ่น สถานประกอบการ สถาบันทางสังคม ให้มีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระในการจัดการศึกษาตามความเหมาะสม

หมวด 9 การส่งเสริมให้มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ ซึ่งก็คือ การจัดการศึกษาตลอดชีวิตอย่างกว้างขวาง รวมทั้งมีการจัดระบบโครงสร้าง พื้นฐานที่จำเป็นต่อการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างทั่วถึง การสนับสนุนการผลิต และ พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาใน การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอด ชีวิต

หลักการของการศึกษาตลอดชีวิต

แนวคิดและหลักการของการศึกษาตลอดชีวิต มีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ. 2543ค: 8-9)

1. การศึกษามีความจำเป็นสำหรับบุคคลในทุกช่วงชีวิตตั้งแต่เกิดจนสิ้นชีวิต
2. บุคคลมีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต
3. การศึกษามีได้สิ้นสุดเมื่อบุคคลจบจากโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา
4. การศึกษาตลอดชีวิตเป็นภาพรวมของการศึกษาทั้งหมด ครอบคลุมการศึกษา

ทุกประเภททุกระดับ

5. การศึกษาตลอดชีวิตเน้นความเสมอภาคความเท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษา

6. การศึกษาตลอดชีวิตควรมีความยืดหยุ่นหลากหลายรูปแบบและวิธีการ เพื่อเปิดโอกาส ให้ทุกคนเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ทุกเวลา ควรสร้างแรงจูงใจให้บุคคลเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ จัดการศึกษาหรือการเรียนรู้ให้ผสมกลมกลืนไปกับการดำเนินชีวิต ให้อิสระแก่บุคคลในการเลือกสิ่งที่ต้องการจะเรียนรู้ สามารถเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมกับความสามารถของตน

7. การศึกษาตลอดชีวิตมุ่งให้บุคคลได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ พัฒนาคุณภาพชีวิตและพึ่งตนเองได้ สิ่งที่ทำให้บุคคลเรียนรู้ควรสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชีวิต ควรได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ รวมทั้งทักษะในการแสวงหาความรู้ หรือมีเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ต่อไป

8. การศึกษามีได้เกิดขึ้นได้เฉพาะในสถาบันเท่านั้น แต่สามารถเกิดขึ้นได้ที่บ้าน ที่ทำงาน ศาสนสถาน สวนสาธารณะและในชุมชน เพราะฉะนั้น บ้านและชุมชนจึงเป็นแหล่งการศึกษาตลอดชีวิตที่สำคัญ

9. การศึกษาตลอดชีวิตจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความร่วมมือกันของทุกฝ่ายทุกแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งประชาชนในชุมชน

ยุทธศาสตร์ใหม่ของการศึกษาตลอดชีวิต

เนื่องจากการศึกษาตลอดชีวิตมีความสำคัญและจำเป็นดังกล่าวกว่าข้างต้น ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาตลอดชีวิตไว้ 2 ประการ คือ ยุทธศาสตร์สำหรับเยาวชน และยุทธศาสตร์สำหรับผู้ใหญ่ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 86-89)

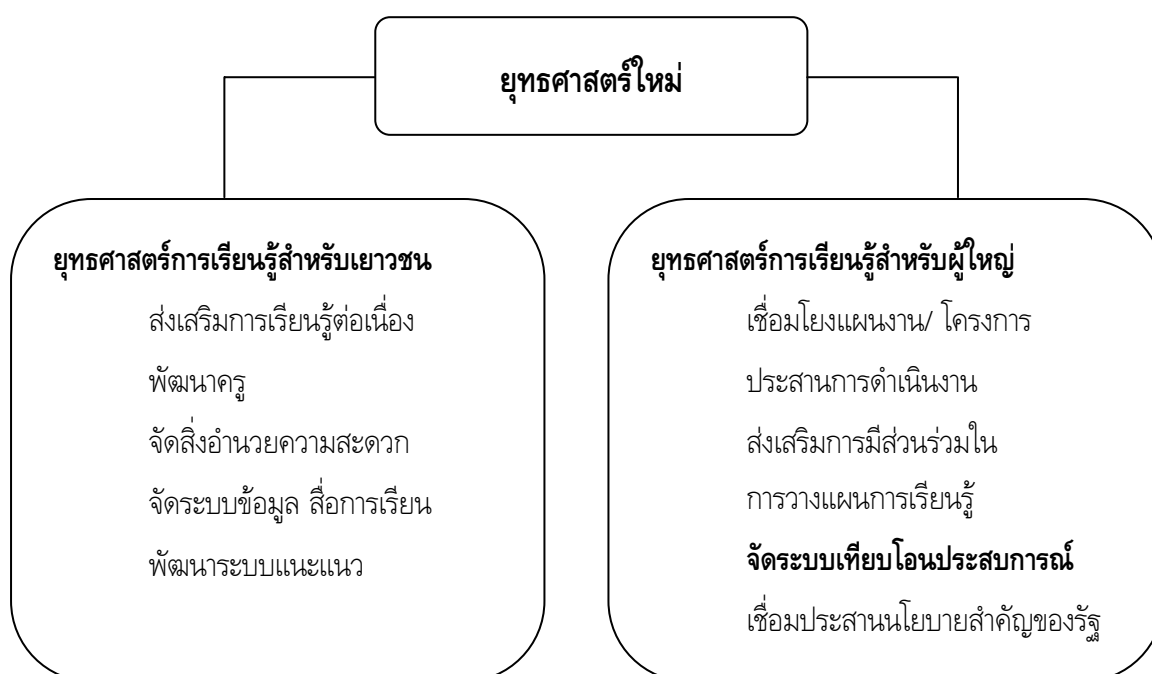
1. ยุทธศาสตร์สำหรับเยาวชน ปัจจุบันเยาวชนที่ต้องการศึกษาในโรงเรียนส่วนใหญ่ยังมิได้รับการส่งเสริมให้เรียนรู้ต่อเนื่องหรือการเรียนรู้เพื่อแสวงหาความรู้เพิ่ม เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความจำเป็นต้องเร่งรัดพัฒนาครู อาจารย์ ให้ตระหนักถึงความสำคัญในการปลูกฝังให้เยาวชนเข้าใจและรู้วิธีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากสื่อ อินเทอร์เน็ต สื่อวิทยุ โทรทัศน์ การจัดระบบข่าวสารข้อมูลที่ครอบคลุม มีคุณภาพ ให้เห็นทางเลือกในการเรียนรู้และช่องทาง การประกอบอาชีพ การพัฒนาระบบการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นเรื่องจำเป็นที่สำคัญรัฐต้องสนับสนุนให้สถานศึกษา องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดระบบการเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย เป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะต้องให้ถึงกลุ่มเป้าหมายยากจนในพื้นที่ห่างไกลมิให้ขาดโอกาสการเรียนรู้ การพัฒนาระบบแนะแนวการศึกษาและอาชีพในสถานศึกษาจะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้แก่เยาวชน

2. ยุทธศาสตร์สำหรับผู้ใหญ่ มีผู้ใหญ่จำนวนไม่น้อยกว่า 35 ล้านคน (ในปี 2544) ที่จำเป็นต้องรับการศึกษาและฝึกอบรมให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ในสภาพ

เศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน การส่งเสริมการศึกษาและฝึกอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการ การส่งเสริมการประกอบอาชีพการสร้างงาน จะมีส่วนอย่างสำคัญในการพัฒนาทักษะความรู้ให้ สามารถประกอบอาชีพหรือกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานที่มีคุณภาพได้ ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนรู้ ของผู้ใหญ่ ต้องให้ความสำคัญในการเชื่อมโยงโครงการ/ กิจกรรมของรัฐและเอกชน ที่ดำเนินการอยู่ แล้ว ให้สามารถสร้างคุณภาพกำลังคนด้วยองค์ที่มีกฎหมายรองรับ เช่น องค์การบริหารส่วน ตำบล เขตพื้นที่การศึกษาที่กำลังจะเกิดขึ้น มีการผนึกกำลังและประสานการดำเนินงานอย่างจริงจัง ให้โอกาสผู้ใหญ่ได้ร่วมวางแผนและกำหนดโปรแกรมในการเรียนรู้ของตนเอง หน่วยประสานงาน ระดับท้องถิ่น ต้องเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมประสานโครงการ/ กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของ ผู้ใหญ่ที่สำคัญต้องมีการสนับสนุน ส่งเสริม ให้มีระบบการเทียบโอนประสบการณ์เพื่อรับคุณวุฒิ วิชาชีพและคุณวุฒิวิชาการที่มีคุณภาพ รวมทั้งการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง เยาวชนและผู้ใหญ่เพื่อเสริมสร้างความสมานฉันท์ การเกื้อกูล และดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมไทยในการ เคารพผู้อาวุโสและยกระดับคุณค่าของความรู้ความสามารถอันเกิดจากประสบการณ์

ยุทธศาสตร์การเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ ควรเชื่อมโยงเกื้อกูลโครงการสำคัญของรัฐ เช่น โครงการ กองทุนพัฒนาหมู่บ้าน โครงการหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล โครงการกระจายอำนาจการ บริหารสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเชื่อมประสานโครงการสำคัญของรัฐในพื้นที่จะเป็นพลัง อันสำคัญที่จะทำให้การเรียนรู้ของชุมชน มีคุณค่าและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

สรุปแนวคิดยุทธศาสตร์ใหม่ของการศึกษาตลอดชีวิตได้ดังปรากฏในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ยุทธศาสตร์ใหม่ของการศึกษาตลอดชีวิต

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). กระบวนการและยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ตลอดชีวิตสำหรับผู้มีอายุสูงกว่า 16 ปี: 89.

ยุทธศาสตร์หนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ก็คือการจัดให้มีระบบการเทียบโอนประสบการณ์ เพื่อรับคุณวุฒิวิชาชีพและคุณวุฒิวิชาการที่มีคุณภาพ เพราะนอกจากจะเป็น การส่งเสริมแล้ว ยังเป็นแรงจูงใจให้บุคคลเกิดความสนใจและเห็นความสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิตอีกด้วย ซึ่งการพัฒนากระบวนการเทียบโอนประสบการณ์เพื่อรับคุณวุฒิวิชาชีพและคุณวุฒิวิชาการที่มีคุณภาพนั้น ในต่างประเทศได้มีการดำเนินการและประสบความสำเร็จมาหลายประเทศ ดังรายละเอียดในตอนี่ 2

ตอนที่ 2 มโนทัศน์เกี่ยวกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

คำว่า Prior Learning Assessment and Recognition (PLAR) บางประเทศใช้คำว่า Prior Learning Assessment (PLA) Recognition of Prior Learning (RPL) เป็นต้น ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะใช้คำว่า การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ซึ่งมีความสำคัญและเป็นประโยชน์แก่บุคคลที่เคยมีการเรียนรู้มาแล้วจากประสบการณ์ เช่น จากการทำงาน การเดินทางหรือจากวิถีการดำเนินชีวิต โดยสามารถนำผลการเรียนรู้นั้น มาเทียบโอนเป็นหน่วยการเรียนรู้หรือวุฒิบัตรรวมไปถึงใบประกาศเกียรติคุณต่างๆ เพื่อสามารถนำไปใช้ในการศึกษาต่อในสิ่งที่ยังไม่ได้เรียนรู้ หรือนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพของตนเอง ประโยชน์ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์นั้นเกิดขึ้นแก่หลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นต่อตัวผู้ขอรับการวัดประเมิน สถานศึกษา สถานประกอบการหรือนายจ้าง และที่สำคัญคือ มีประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ เพราะเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิต ดังมีรายละเอียดต่างๆ ดังต่อไปนี้

ความหมายของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ความหมายของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ของนักการศึกษา ในแต่ละประเทศหรือแต่ละสถาบันก็จะมีคามหมายแตกต่างกันไปตามนโยบายของแต่ละแห่ง แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้ว จุดมุ่งหมายของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์นั้นมีความใกล้เคียงกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความหมายของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ว่า เป็นการให้ผลการเรียนหรือหน่วยกิตสำหรับทักษะ ความรู้ หรือความสามารถที่ได้รับจากประสบการณ์การทำงาน การศึกษานอกระบบ หรือการฝึกอบรม การศึกษาตามอัธยาศัย กระบวนการดังกล่าวไม่ได้พิจารณาเฉพาะประสบการณ์ที่ได้รับเท่านั้นแต่จะเน้นการพิจารณา ที่ประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้จริงของบุคคลนั้นๆ (สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. 2542: 1)

แซนดร้า (สมบัติ.สุวรรณพิทักษ์ 2542: 3; อ้างอิงจาก Sandra. 1997: unpagged) ได้ให้ความหมายของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ว่า เป็นกระบวนการตรวจสอบ

การเรียนรู้ของบุคคลที่ ผ่านมา เพื่อนำไปสู่การยอมรับหรือการเทียบโอนเป็นหน่วยกิตหรือผลการเรียน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้ ใช้เครื่องมือวัดได้หลายแบบ เพื่อช่วยให้ผู้ใหญ่ที่เป็นนักศึกษาได้สามารถแสดงความรู้ ทักษะ สมรรถภาพ หรือ เจตคติที่บุคคลเหล่านั้นมีอยู่แล้วจากการทำงานและจากประสบการณ์ในชีวิต

ในประเทศสหรัฐอเมริกา การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์เป็นระบบของการวัดประเมินและให้หน่วยกิตระดับอุดมศึกษากับนักศึกษาผู้ใหญ่ที่สามารถแสดงว่าตนมีความรู้หรือ ความสามารถบรรลุตามจุดมุ่งหมายของรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เหตุผลในการสนับสนุนการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่ว่าความรู้เกิดขึ้นได้โดยไม่คำนึงถึงแหล่งที่มาและการเรียนรู้ สถาบันอุดมศึกษา Council for Adult and Experiential Learning (CAEL) ให้การยืนยันว่าการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาสามารถหาได้ นอกห้องเรียนของวิทยาลัย/มหาวิทยาลัย และที่สำคัญเป็นวิธีที่เป็นไปได้และเชื่อถือได้ ในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์เพื่อเทียบโอนหน่วยกิต สถาบันการศึกษาหลายแห่งให้การยืนยันและสนับสนุนข้อค้นพบนี้ โดยการช่วยให้นักศึกษาผู้ใหญ่นับพันคนได้รับการยอมรับ ในการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา และเรียนต่อเพื่อให้สำเร็จจนได้รับปริญญา แต่ประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่ยังเข้าใจคลาดเคลื่อนคือ การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ให้ความสนใจกับประสบการณ์ ไม่ได้ให้ความสนใจเฉพาะเวลาที่ทำงานเท่านั้น เจตนาของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์คือ การสำรวจว่าบุคคลผู้นั้นได้เรียนรู้อะไรบ้างจากประสบการณ์ที่ได้รับ ได้ความชำนาญ และความรู้อะไรบ้าง ความสามารถเหล่านั้นเทียบเท่าความสามารถที่รายวิชา/หลักสูตรที่สถาบันเปิดสอน และได้กำหนดไว้หรือไม่ การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ จะเน้นความสนใจไปที่การเรียนรู้ของผู้เรียน โดยไม่สนใจว่าการเรียนรู้นั้นเกิดที่ใด หรือใช้เวลานานเท่าไร เป็นที่ชัดเจนว่าการเรียนรู้ไม่ใช่เหตุการณ์ที่ โดดเดี่ยว แต่เกิดขึ้นในบริบทที่ซับซ้อนของโครงสร้างทางสังคม ดังนั้น นโยบาย กระบวนการและโครงสร้างการเรียนรู้หลายเรื่องต้องใช้เวลาในการสร้างสมเป็นระยะเวลาอันยาวนาน การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ จึงเป็นเรื่องที่ ทำทลายความคิด/ความเชื่อของนักการศึกษา (Mann. 1998: 2-3)

มัลคอล์ม (Malcolm. 2000: 4) ได้ให้ความหมายของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ว่าเป็นกระบวนการซึ่งเกี่ยวข้องกับการพิสูจน์ การแสดงเอกสารและการยอมรับ การเรียนรู้ที่ได้จากการเรียนในระบบและการเรียนตามอัธยาศัยซึ่งอาจรวมถึงประสบการณ์ การฝึกอบรม การศึกษาดด้วยตนเอง งานอาสาสมัคร การเดินทางท่องเที่ยว งานอดิเรกและประสบการณ์ชีวิตและครอบครัว การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ สามารถนำมาใช้กับความ ต้องการของวิชาการหรือการฝึกอบรม ใบรับรองอาชีพ/วิชาชีพหรือด้วยวัตถุประสงค์ของการจ้างงาน และการเข้าสู่ตลาดแรงงานโดยมีสมมติฐาน ดังนี้

1. การเรียนรู้ที่สำคัญเกิดนอกห้องเรียน

2. ผู้ใหญ่ต้องการความรู้ ทักษะและความสามารถที่สำคัญด้วยวิธีต่างๆ จำนวนมาก
3. การเรียนรู้เหล่านี้สามารถประเมินเพื่อให้หน่วยกิตโดยสถาบันการศึกษา เพื่อการทำงาน และเลื่อนตำแหน่ง
4. นโยบายและกระบวนการการวัดประเมินควรจัดทำเป็นเอกสารชัดเจน
5. ในทางปฏิบัติจะไม่บังคับนักศึกษาผู้ใหญ่ให้เรียนซ้ำในสิ่งซึ่งตนได้รู้มาแล้วและเรียนใน สิ่งที่ไม่จำเป็น

เจมส์ (James. 2001: 1) ได้ให้ความหมายของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ว่าเป็นการได้หน่วยกิต เมื่อพิจารณาความรู้ของนักศึกษาแล้วควรให้หน่วยกิต ในการเรียนระดับอุดมศึกษาแบบดั้งเดิมจะให้หน่วยกิตเฉพาะการเรียนในระบบซึ่งเกิดในห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ ซึ่งตามสภาพความเป็นจริงที่รู้กันดีว่าเราสามารถหาความรู้ได้ด้วยวิธีต่างๆนอกจากการเรียนหลักสูตรในระบบ การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์เป็นแนวคิดของการยอมให้นักศึกษาสามารถมีหน่วยกิตสำหรับความรู้ระดับหลังมัธยมศึกษาได้โดยไม่สนใจว่าได้เรียนรู้จากที่ไหนหรือเรียนรู้อย่างไร เป็นกระบวนการซึ่งสามารถแสดงได้ว่านักศึกษาได้เรียนรู้อะไรบางอย่างที่เทียบเท่ากับสิ่งที่ได้มีการสอนกันในบริบทของระดับอุดมศึกษาแบบดั้งเดิม นักศึกษาต้องเป็นผู้พิสูจน์ สิ่งที่ได้เรียนรู้ โดย University College of the Cariboo (UCC) จะเป็นผู้ประเมินถ้าผ่านการวัดประเมินนักศึกษาก็จะได้หน่วยกิต

พรีทอเรียส (Pretorius. 2001: 8) ได้ให้ความหมายของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ว่าเป็นการ ให้การยอมรับอย่างเป็นทางการของการมีทักษะ ความรู้และความสามารถของบุคคลที่เป็นผลที่เกิดจากการเรียนรู้ ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบหรือตามอัธยาศัย ซึ่งการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์จะกระทำเมื่อต้องการเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือเพื่อให้ได้หน่วยกิตหรือวุฒิบัตร และ จุดมุ่งหมายทางอ้อมของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์คือการก้าวเข้าสู่ความเชี่ยวชาญใน วิชาการหรือวิชาชีพซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองนั่นเอง

ศูนย์การวัดประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาก่อน (Centre for Assessment of Prior Learning (CAPL). 2003: Online) ในประเทศนิวซีแลนด์ ได้ให้ความหมายของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ว่าเป็นกระบวนการซึ่งใช้วิธีการต่างๆสำหรับผู้เรียนในการแสดงการเรียนรู้ในอดีต โดยการเรียนรู้ เหล่านี้ได้มาจากการศึกษา การทำงานและประสบการณ์ชีวิตอื่นๆ การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และ ประสบการณ์จะประเมินการเรียนรู้ในอดีต ตามมาตรฐานวิชาการที่กำหนด แล้วจะให้หน่วยกิตและประกาศนียบัตร/หนังสือรับรอง

สถาบันเทคโนโลยีบริติช โคลัมเบีย (British Columbia Institute of Technology (BCIT). 2003: 1) ในประเทศแคนาดา ได้ให้ความหมายของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ว่า หมายถึง การวัดประเมินด้วยวิธีที่มีเหตุผลผลและเชื่อถือได้ ว่าสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่ ไม่ได้ยอมรับมาก่อนสมควรได้รับหน่วยกิตที่เหมาะสม

ของรายวิชาหรือหลักสูตรของการศึกษาในระบบ การเรียนนอกระบบแบบนี้ สามารถเกิดได้หลายวิธี เช่น งานอาสาสมัคร งานอดิเรก งานที่ทำ หรือการศึกษาด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ หมายถึง กระบวนการวัดประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชีวิตทั้งที่เกิดจากการศึกษาในระบบ นอกระบบ หรือตามอัธยาศัย จากประสบการณ์ การทำงาน การดำเนินชีวิต โดยไม่คำนึงถึงว่าการเรียนรู้จะเกิดที่ได้ใช้ระยะเวลานานเท่าใด เพื่อให้การยอมรับโดยการเทียบโอนผลการเรียนเป็นหน่วยกิต หรือการให้ใบรับรองหรือประกาศนียบัตรตามหลักสูตร/รายวิชาที่ผู้ขอรับการวัดประเมิน ร้องขอเทียบโอน ซึ่งการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์จะพิจารณาว่า ผู้ขอรับ การประเมินมีประสบการณ์ใดบ้าง และประสบการณ์เหล่านั้น ก่อให้เกิดการเรียนรู้อะไร ตลอดจนให้คำแนะนำว่า ผู้ขอรับการวัดประเมินควรเรียนรู้อะไรเพิ่มเติมจึงจะบรรลุรายวิชาหรือหลักสูตรที่ต้องการเทียบโอน ซึ่งในบทที่ 4 ผู้วิจัยจะใช้คำว่า การวัดประเมินเพื่อยอมรับ แทนคำว่า การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้สามารถเขียนรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความกระชับชัดเจนยิ่งขึ้น

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

(Assumption of Prior Learning Assessment and Recognition) (CAPLA. 2003: Online)

1. การเรียนรู้ที่สำคัญเกิดขึ้นนอกห้องเรียน
2. บุคคลต้องการความรู้ที่สำคัญ ทักษะ และความสามารถที่มีความหมายทั้งในการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
3. การเรียนรู้เหล่านี้สามารถประเมินเพื่อให้หน่วยกิตโดยสถาบันการศึกษา เพื่อการจ้างงาน และเลื่อนตำแหน่ง
4. นโยบายและกระบวนการการวัดประเมินควรจัดทำเป็นเอกสารชัดเจน
5. ในทางปฏิบัติจะไม่บังคับนักศึกษาผู้ใหญ่ให้เรียนซ้ำในสิ่งซึ่งตนได้รู้มาแล้ว และเรียนในสิ่งที่ ไม่จำเป็น

วิธีการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

วิธีการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่ได้ดำเนินการทั้งในและต่างประเทศ มีวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งจะเหมาะสมกับแต่ละบริบทของสถาบันหรือประเทศต่างๆ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ประเทศแคนาดา

1.1 สถาบันเทคโนโลยีบริติชโคลัมเบีย (British Columbia Institute of Technology (BCIT). 2003: Online) มีวิธีการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ดังนี้

1.1.1 การทดสอบ (Challenge Examinations) เป็นวิธีหนึ่งที่ยอมรับมากที่สุดของวิธีการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่ใช้อยู่ การสอบจะต้องครอบคลุม

ความรู้หรือแนวคิดที่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางของรายวิชาที่ขอเทียบความรู้เพื่อสะท้อนถึงผล การเรียนรู้ของรายวิชานั้น

1.1.2 การสาธิต (Demonstrations) เป็นการให้โอกาสผู้สมัครแสดงความ เชี่ยวชาญชำนาญของตนในการทำกิจกรรมบางกิจกรรมเพื่อพิสูจน์ทักษะในสาขาวิชานั้นๆ เช่น ช่าง เชื่อม การเขียนรหัสสำหรับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หรือ การรักษาสุขภาพในบางด้าน ผู้สมัครจะ แสดงทักษะของตนต่อหน้าผู้ประเมิน ซึ่งใช้เกณฑ์ที่สามารถวัดผู้สมัครได้

1.1.3 การทำงานที่ได้รับมอบหมาย (Assignment) เป็นการทำงานที่ได้รับ มอบหมายหลังจากที่ผู้สมัครได้มีการอภิปราย ถกเถียงและหารือกับผู้ประเมินแล้วทั้ง 2 ฝ่ายจะตกลงกันว่าต้องการจะพิสูจน์อะไรและวิธีใดที่ดีที่สุดที่ผู้สมัครจะแสดงระดับความรู้ที่ต้องการขอเทียบ

1.1.4 การสัมภาษณ์ (Interview) การสัมภาษณ์ของการวัดประเมินเพื่อ ยอมรับ ความรู้และประสบการณ์ เน้นที่วัตถุประสงค์ของรายวิชาและอาจมีเทคนิคต่างๆ ด้วย เช่น คำถามปลายเปิด (Open - Ended Questions) กรณีศึกษาและการวิเคราะห์ การสัมภาษณ์ใช้ใน กรณีที่ต้องการซักถามให้ชัดเจนเกี่ยวกับ การเรียนรู้ในเรื่องที่นักศึกษาขอประเมิน และอาจใช้วิธีอื่นควบคู่ไปกับการสัมภาษณ์เป็นวิธีการวัด ประเมินโดยรวม

และ/หรือ เป็นวิธีที่ทำให้มั่นใจว่าเป็นผลงานที่แท้จริงของผู้ขอประเมิน

1.2 วิทยาลัยเรดริเวอร์ (Red River College (RRC). 2003: Online) มีวิธีการ วัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ดังนี้

1.2.1 ประเมินเอกสาร เช่น ใบรับรอง ประกาศนียบัตร วุฒิบัตร

1.2.2 ประเมินจากพอดโฟลิโอ

1.2.3 กระบวนการท้าทาย (Challenge Process) ได้แก่

- การสอบปากเปล่า สอบข้อเขียน การทำงานที่ได้รับมอบหมาย การ สัมภาษณ์

- การแสดงทักษะ เช่น การสอบปฏิบัติ การแสดงบทบาทสมมติ หรือ สถานการณ์จำลอง

1.2.4 การวัดประเมินนอกหลักสูตร (External Course/Program Assessment) เช่นการวัดประเมินในสถานประกอบการ

1.3 วิทยาลัยฮัมเบอร์ (Humber College. 2003: Online) มีวิธีการวัดประเมิน เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ดังนี้

1.3.1 การทดสอบ (Challenge Examinations) เป็นการทดสอบหรือสอบ ข้อเขียนหรือสัมภาษณ์ซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อตรวจสอบความรู้ของผู้สมัครที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่ ต้องการหน่วยกิต การสอบ ท้าทายอาจเป็นการทดสอบหรือการสอบเดียวกันกับของนักศึกษาซึ่งเข้า เรียนในชั้นเรียนตามปกติ การสอบวิธีนี้จะจำกัดคำถามให้ เกี่ยวข้องโดยตรงกับวัตถุประสงค์/ ผลผลิตของการเรียนรู้ของรายวิชานั้น

1.3.2 การทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test) วิธีประเมินแบบนี้จะคล้ายกับ การสอบทำทนาย แต่แบบทดสอบจะสร้างขึ้นโดยเน้นมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งกำหนดโดยสาขาวิชา หรือหน่วยวิชาชีพนั้นๆ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา

1.3.3 ประเมินจากผลงาน/พอดโฟลิโอ (Products/Portfolio) เป็นวิธีการที่นิยมใช้กันมากเช่นกัน ซึ่งหมายถึง เอกสารหรือผลงานที่นักศึกษาเป็นผู้จัดทำ และแสดงถึงความสำเร็จ อาจได้แก่ รายงาน สิ่งพิมพ์จากคอมพิวเตอร์ (Computer Printouts) วิดีทัศน์ ภาพประกอบ ตัวอย่างต้นแบบ หรือ แฟ้มงานศิลปะ นักศึกษาอาจต้องสาธิตความสามารถหรือตอบข้อซักถามของผู้ประเมินเกี่ยวกับพอดโฟลิโอ

1.3.4 การสาธิต (Demonstrations) เป็นการให้โอกาสผู้สมัครแสดงความเชี่ยวชาญชำนาญของตนในการทำกิจกรรมบางกิจกรรมเพื่อพิสูจน์ทักษะในสาขาวิชานั้นๆ เช่น ช่างเชื่อม การเขียนรหัสสำหรับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หรือ การรักษาสุภาพในบางด้าน ผู้สมัครจะแสดงทักษะของตนต่อหน้าผู้ประเมิน ซึ่งใช้เกณฑ์ที่สามารถวัดผู้สมัครได้

1.3.5 การสัมภาษณ์ (Interview) การสัมภาษณ์ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ความรู้และประสบการณ์ เน้นที่วัตถุประสงค์ของรายวิชาและอาจมีเทคนิคต่างๆ ด้วย เช่น คำถามปลายเปิด (Open - Ended Questions) กรณีศึกษาและการวิเคราะห์ การสัมภาษณ์ใช้ในกรณีที่ต้องการซักถามให้ชัดเจนเกี่ยวกับ การเรียนรู้ในเรื่องที่นักศึกษาขอประเมิน และอาจใช้วิธีอื่นควบคู่ไปกับการสัมภาษณ์เป็นวิธีการวัดประเมินโดยรวม และ/หรือ เป็นวิธีที่ทำให้มั่นใจว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่แท้จริงของผู้ขอประเมิน

1.3.6 การวัดประเมินในสถานประกอบการ (Workplace Assessment) วิธีนี้จะคล้ายกับการสาธิต ผู้ขอประเมินจะถูกส่งเหตุการณ์การทำงานซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานประจำหรือได้รับมอบหมายพิเศษในสถานประกอบการ การวัดประเมินอาจกระทำโดยอาจารย์ที่ได้รับมอบหมายหรือผู้ควบคุมงาน (Work Supervisor) หรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ ถ้าเป็นการวัดประเมินโดยผู้ประเมินภายนอกอาจต้องมีการติดตาม การวัดประเมินตนเองและ/หรือ สัมภาษณ์โดยผู้ประเมินที่เป็นอาจารย์

1.3.7 การวัดประเมินตนเอง (Self-Assessment) เป็นการวัดประเมินที่กระทำโดย ผู้สมัครเอง โดยปกติจะมีแบบฟอร์มหรือแบบสอบถามที่กำหนดให้ และมักจะประเมินควบคู่ไปกับผู้เชี่ยวชาญ ในสาขาที่ขอประเมินและ/หรือผู้ประเมินที่เป็นอาจารย์

1.3.8 การวัดประเมินภายนอก (External Evaluation) เป็นการวัดประเมินโดย ผู้เชี่ยวชาญที่ไม่ใช่อาจารย์ของสถาบันที่ขอประเมิน วิธีการวัดประเมิน อาจได้แก่ การวัดประเมิน การกระทำ หนังสือ รับรอง หรือการวัดประเมินในสถานที่ทำงาน และอาจต้องมีการติดตามผลโดยอาจารย์

1.3.9 การทบทวนใบอนุญาต ประกาศนียบัตรหรือวุฒิบัตร

1.3.10 ทบทวนโครงการที่ผู้ประเมินได้ปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ

1.4 โอเพ่นเลิร์นนิ่งเอเจนซีในบริติชโคลัมเบีย (Open Learning Agency of British Columbia (OLA). 2003: Online) มีวิธีการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ได้แก่ การทดสอบ (Challenge Examinations) ประเมินจากพอดโฟลิโอ (Portfolio-assisted assessment) การวัดประเมินในสถานประกอบการ (Workplace assessment) และ/หรือวิธีการวัดประเมินอื่นๆ

1.5 มหาวิทยาลัยแห่งคาริบูคอลเลจ (University of Cariboo College. nd; อ้างอิงจากJames. 2001: 1-3) มีวิธีการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ดังนี้

1.5.1 การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Examinations) วัดดูประสงค์ของการสอบคือ การวัดความรู้ของนักศึกษาด้านเนื้อหา (Content) หรือความสำเร็จของผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ซึ่งเทียบได้กับวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งมี 2 วิธีคือ

1.5.1.1 การสอบวัดความรู้ (Challenge Exams) ข้อสอบถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้กับนักศึกษาซึ่งไม่ได้เข้าเรียนวิชานั้น แต่ประสงค์ที่จะแสดงว่าตนมีความรู้ตามวัตถุประสงค์ของวิชา (Course Objectives) โดยอาจารย์ผู้สอนวิชานั้นจะเป็นผู้ออกข้อสอบการสอบท้าทาย (Challenge Exams)

1.5.1.2 การสอบมาตรฐาน (Standardized Exams) หน่วยงานระดับชาติ เป็นผู้ดำเนินการสำหรับบุคคลจำนวนมากและวัดระดับใดระดับหนึ่งของความสำเร็จในวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ

1.5.2 การเทียบเคียงรายวิชา (Equivalencies) การเทียบเคียงรายวิชาจะให้กับ ผู้เรียนซึ่งเรียนครบถ้วนและผ่านการวัดประเมินหลักสูตรใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ (Professional Licenses) หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพนอกระบบวิทยาลัยหรือระบบมหาวิทยาลัย UCC จะประเมินหลักสูตรและหลักฐาน การศึกษาและอาจให้หน่วยกิต ถ้าหลักสูตรหรือหลักฐานการศึกษานั้น เป็นไปตามเกณฑ์การวัดประเมิน (Assessment Criteria)

1.5.3 พอดโฟลิโอ สรุปผลการเรียนรู้ที่ได้จากประสบการณ์การเรียนรู้นอกระบบ (Non-Formal Learning Experiences) เป็นการรวบรวมข้อมูลซึ่งแสดงถึงความมุ่งมั่นและความรอบรู้ของสิ่งที่ ผู้เรียนรู้และ/หรือสามารถปฏิบัติได้ พอดโฟลิโอสามารถใช้ในการวัดประเมินได้ตามลำพัง หรือใช้ร่วมกับวิธีการวัดประเมินอื่นๆ เพื่อเป็นหลักฐานของการเรียนรู้ โดยทั่วไปพอดโฟลิโอจะรวบรวมและจัดทำเป็นแฟ้ม (Binder) เพื่อการวัดประเมิน

1.5.4 การวัดประเมินโดยมีพอดโฟลิโอเสริมเพื่อช่วยการวัดประเมิน (Portfolio Assisted Assessment) การใช้พอดโฟลิโอร่วมกับตัวอย่างของความสำเร็จอื่นๆ เช่น ผลิตภัณฑ์ (Products) การจำลองแบบ (Performance Simulation) การสัมภาษณ์ (Interviews) การสอบปากเปล่า (Oral Exams) และการสาธิตทักษะ

- ผลงานอาจารย์ถึง งานศิลปะ คอมพิวเตอร์ซอฟแวร์ (Computer Software) บทประพันธ์ (Poems) หนังสือ (Books) นิทาน (Stories)

- การลงมือปฏิบัติ (Performance) อาจรวมถึงการเต้นรำ ดนตรี และการละคร รวมทั้งการถ่ายทอดสด และเทปวีดีทัศน์ (Video Tape)
- การจำลองแบบหรือการเลียนแบบ (Simulation) เช่น บทบาทสมมุติ (Role Play) มีประโยชน์เมื่อผลิตภัณฑ์อาจจะแพงเกินไปหรือยากแก่การนำผลิตภัณฑ์จริง (Actual Products) มาแสดงหรือจัดการแสดงจริง
- การสัมภาษณ์ และสอบปากเปล่า จะเป็นการวัดประเมินส่วนบุคคลมากขึ้น ซึ่งอาจช่วยให้เนื้อหาการเรียนรู้มีความชัดเจนขึ้น
- การสาธิตทักษะเพื่อประเมินการเรียนรู้ที่แสดงความสามารถของการเรียนรู้ เช่น แสดงสมรรถนะในการใช้เครื่องมือพิเศษ (Special Equipment) หรือการทดลองในห้องปฏิบัติการ ผู้เรียนสามารถจะแสดงสมรรถนะที่มีให้สอดคล้องกับสิ่งซึ่งต้องเรียนรู้จากรายวิชาในระบบ (Formal Course) โดยใช้ พอดโฟลิโอ

2. แอฟริกาใต้

2.1 สถาบัน ETQA, SGB, NQF (Pretorius, 2001: 53-57) มีวิธีการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ดังนี้

- พอดโฟลิโอ
- การทดสอบ
- การทดลอง สาธิต พิสูจน์
- การทำงานที่ได้รับมอบหมาย
- การสัมภาษณ์
- การวัดประเมินในสถานประกอบการ
- การวัดประเมินชิ้นงานหรือสิ่งประดิษฐ์
- เอกสารรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล/ เหตุการณ์/ เรื่องใดเรื่องหนึ่ง

3. นิวซีแลนด์ โอตาโก โพลีเทคนิค (Otago Polytechnic, n.d.; อ้างอิงจากทบวงมหาวิทยาลัย, 2546: Online) มีวิธีการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ดังนี้

3.1 พอดโฟลิโอที่แสดงข้อมูลหรือหลักฐานที่สามารถแปลงไปสู่ผลิตผลการเรียนรู้และ สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาการ

3.2 การวัดประเมินโดยการสอบ (Challenge Assessment) ซึ่งเป็นการทดสอบการปฏิบัติเรื่องใด เรื่องหนึ่ง จากทักษะการเขียนหรือการพูด

3.3 หลักฐานการสนับสนุนโดยบุคคลหรือกลุ่มคนซึ่งสามารถรับรองว่าผลการเรียนรู้เป็นไปตามที่กำหนด บุคคลหรือกลุ่มคนที่จะออกหนังสือรับรอง ควรเป็นผู้บังคับบัญชา หรือผู้อาวุโสที่เคารพนับถือ

4. อเมริกา

4.1 ที่ปรึกษาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาจากประสบการณ์ (Council for Adult and Experiential Learning (CAEL). 2003: Online) มีวิธีการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ดังนี้

4.1.1 การทดสอบ (Tests)

4.1.2 การวัดประเมินการอบรมที่ไม่ใช่สถานศึกษาจัด (Evaluation of Non-College Sponsored Training)

4.1.3 การวัดประเมินพอร์ทโฟลิโอส่วนบุคคล (Assessment of Individualized Portfolios)

4.2 มหาวิทยาลัยมิชิแกนกลาง (ทบวงมหาวิทยาลัย.2546: Online; อ้างอิงจาก Central Michigan University. n.d.: unpagged) เน้นพอร์ทโฟลิโอในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

4.3 มหาวิทยาลัยแมรีวิลล์แห่งเซนต์หลุยส์ (ทบวงมหาวิทยาลัย.2546: Online; อ้างอิงจาก Maryville University of Saint Louis. n.d.: unpagged) เน้นพอร์ทโฟลิโอในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

4.4 มหาวิทยาลัยนานาชาติหลุยส์ (ทบวงมหาวิทยาลัย.2546: Online; อ้างอิงจาก National Louis University. n.d.: unpagged) เน้นพอร์ทโฟลิโอในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และ ประสบการณ์

4.5 วิทยาลัยชุมชนแห่งพริ้นซ์จอร์จ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2546: Online; อ้างอิงจาก (Prince Georges Community College. n.d.: unpagged) เน้นพอร์ทโฟลิโอในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

5. ประเทศไทย กรมการศึกษานอกโรงเรียน มีวิธีการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2545: 21)

5.1 การทดสอบ

5.2 ประเมินหลักฐานการเรียนรู้

5.3 การสัมภาษณ์

5.4 การทดสอบภาคปฏิบัติงาน

6. ประเทศออสเตรเลีย สถาบันTAFE มีวิธีการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ดังนี้ (สุพร เข้มเฮง. 2542 : 14-18; อ้างอิงจาก Crothers. 1996: unpagged)

6.1 พอร์ทโฟลิโอ

6.2 การทดสอบ

6.3 การสาธิตอย่างใดอย่างหนึ่ง

6.4 การแสดงสถานการณ์จำลอง

6.5 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

6.6 การเสนอชิ้นงาน

6.7 การเสนอผลผลิต

จากรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่ใช้ในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ดังนี้

1. การทดสอบ (Challenge Examinations)
2. การสาธิต (Demonstrations)
3. การทำงานที่ได้รับมอบหมาย (Assignment)
4. การสัมภาษณ์ (Interview)
5. ประเมินเอกสาร เช่น ใบรับรอง ประกาศนียบัตร วุฒิบัตร
6. ประเมินจากพอดโฟลิโอ
7. การวัดประเมินในสถานประกอบการ (Workplace Assessment)
8. การวัดประเมินตนเอง (Self-Assessment)
9. การวัดประเมินชิ้นงาน

กระบวนการของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ (PLA

Process)

กระบวนการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่ได้ดำเนินการทั้งในและ

ต่างประเทศ พอสรุปได้ดังนี้

1. ประเทศแคนาดา

1.1 โอเพ่นเลิร์นนิงเอเจนซี (Open Learning Agency. 2003: Online) มี

กระบวนการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ดังนี้

1.1.1 นักศึกษาต้องปรึกษาหารือกับอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนส่งใบสมัคร

1.1.2 นักศึกษาต้องกรอกใบสมัครเพื่อการวัดประเมินการเรียนรู้มาก่อนให้

สมบูรณ์ โดยนักศึกษาจะรับใบสมัครได้จากหน่วยบริการนักศึกษาของ Open Learning Agency

1.1.3. นักศึกษาต้องส่งใบสมัครเพื่อการวัดประเมินการเรียนรู้ก่อนที่จะ

กรอกข้อมูลเรียบร้อยแล้ว พร้อมแนบค่าธรรมเนียมตามที่กำหนด

หมายเหตุ นักศึกษาที่วางแผนจะโอนหน่วยกิตจากการวัดประเมินการเรียนรู้มาก่อน ต้องตรวจสอบด้วยตนเองว่า สถาบันที่รับเข้าเรียนจะยอมรับหน่วยกิตที่ได้จากการวัดประเมินการเรียนรู้มาก่อนหรือไม่

1.2 วิทยาลัยฮัมเบอร์ โตรอนโต (Humber College. 2003: Online) มี

กระบวนการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้ และประสบการณ์ ดังนี้

1.2.1 นักศึกษารับโครงสร้างเนื้อหาวิชาที่ต้องการวัดประเมินหรือเทียบ

โอนจากสถานศึกษาที่ต้องการเทียบโอน

1.2.2 ทบทวนโครงสร้างเนื้อหาวิชาและวิเคราะห์ความรู้และประสบการณ์ที่มีมาก่อนของตนว่ามีส่วนใดที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน

1.2.3 จัดเตรียมเอกสารหลักฐานที่สะท้อนถึงความรู้และทักษะของตนที่สอดคล้องกับสมรรถภาพที่หลักสูตรหรือรายวิชาที่ต้องการเทียบโอน

1.2.4 ทำเอกสารให้สมบูรณ์

1.2.5 ยื่นแบบฟอร์ม เอกสารหลักฐานต่างๆ และค่าธรรมเนียม

1.2.6 แบบฟอร์มและเอกสารต่างๆ จะถูกส่งไปยังผู้ประเมินรายวิชานั้นๆ และอาจมีการพบปะเพื่อจัดเอกสารเพิ่มเติมหรือสัมภาษณ์ ทดสอบหรือทำการสาธิต

1.3 วิทยาลัยเคบอบท (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2546: Online; อ้างอิงจาก Cabot College of Applied Arts, Technology; and Continuing Education. n.d.: unpagged) มีกระบวนการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ดังนี้

1.3.1 การรับสมัคร ผู้ขอประเมินติดต่อเพื่อรับทราบวิธีการ และรายละเอียดเนื้อหาวิชาที่ต้องการรับการวัดประเมิน

1.3.2 การขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ผู้ขอประเมินกรอกแบบฟอร์มตามที่วิทยาลัยกำหนด

1.3.3 การเตรียมการวัดประเมิน ผู้ขอประเมินเตรียมเอกสาร หลักฐาน แล้วยื่นต่อคณะกรรมการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

1.3.4 การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ คณะกรรมการต้องเตรียมการวัดประเมินอาจใช้วิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีร่วมกัน

1.3.5 การเติมเต็ม หากผู้ขอประเมินมีความรู้และประสบการณ์บางส่วน แต่ยังขาดทักษะหรือความรู้อื่นซึ่งจำเป็นในการผ่านรายวิชานี้ คณะกรรมการวัดประเมินอาจแนะนำให้ผู้ขอประเมินไปฝึกหรือเรียนรู้ให้ครบถ้วนก่อนแล้วมาประเมินเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดภายหลัง

1.4 มหาวิทยาลัยแห่งคาริบู (University College of The Cariboo. 2003 : 4-6) มีกระบวนการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ดังนี้

1.4.1 นักศึกษาต้องปรึกษาหารือกับที่ปรึกษาก่อนส่งใบสมัคร ผู้สมัครอ่านรายละเอียดของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ระเบียบและคำอธิบายรายวิชา (Course Descriptions)

1.4.2 ผู้สมัครจะได้รับส่งเขปรายวิชา (Course Outline(s)) จากเลขานุการภาควิชา ซึ่งแสดงถึงผลการเรียนที่กำหนดของรายวิชาเพื่อเปรียบเทียบกับผลการเรียนของตนเอง มีการนัดแนะเพื่อสัมภาษณ์เบื้องต้นก่อนการวัดประเมินกับประธานภาควิชา (Department Chair) หรือผู้ประสานงานหลักสูตร (Program Coordinator) เพื่อการหารือความตั้งใจ/แผนการเรียนและพบปะกับอาจารย์ผู้ประเมิน ที่ได้รับมอบหมาย/อาจารย์ผู้สอนรายวิชานั้นเพื่อหารือเกี่ยวกับกระบวนการที่จะใช้ประเมินและกำหนดเวลา

1.4.3 ผู้สมัครกรอกใบสมัครเพื่อขอประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ (รับได้จากหน่วยทะเบียน) จ่ายค่าธรรมเนียม และเข้าร่วมกระบวนการวัดประเมินตามที่อาจารย์ผู้ประเมินกำหนด เช่น สอบข้อเขียนข้อสอบท้าทาย (Writes Challenge Exam) ที่ออกโดยอาจารย์ผู้ประเมินหรืออาจารย์ผู้สอนวิชานั้น หรือ เสนอพอดโฟลิโอ ซึ่งจัดทำตามแนวทางของ UCC ต่ออาจารย์ผู้ประเมิน/อาจารย์ผู้สอนวิชานั้น หรือ สอบปากเปล่า (Oral Exam) หรืออื่นๆ

1.4.4 ผู้สมัครได้รับแจ้งผลการวัดประเมินจากอาจารย์ผู้ประเมิน/อาจารย์ผู้สอนวิชานั้น (Course Instructor)

1.5 วิทยาลัยชุมชนเลทบริดจ์ ใน British Columbia (LCC. 2003: Online) มีกระบวนการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ดังนี้

1.5.1 ทบทวนเทคนิคที่เป็นไปได้สำหรับหลักสูตรที่ต้องการเทียบโอน ตัวอย่างเช่น ในบางหลักสูตรอาจประเมินได้โดยการทดสอบปากเปล่าและพัฒนาพอดโฟลิโอ

1.5.2 เตรียมการตามที่ได้ทบทวนในข้อ 1 ซึ่งอาจต้องพัฒนาพอดโฟลิโอ เตรียมสอบปากเปล่าหรือสอบข้อเขียนหรือรวบรวมผลงานจากการทำงาน ซึ่งการเตรียมการจะขึ้นอยู่กับวิธีการวัดประเมินที่ใช้

1.5.3 ชำระค่าธรรมเนียมการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

1.5.4 ดำเนินการวัดประเมินและตัดสิน

1.5.5 ชั้นหลังประเมิน จะได้รับหน่วยกิตในใบรายงานผลการศึกษาและจะได้รับข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับจุดแข็งและจุดอ่อนจากผลการวัดประเมิน ถ้าไม่ได้รับหน่วยกิตผู้สมัครอาจยื่นคำร้องเพื่อส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเพื่อสนับสนุนผลการเรียนรู้

1.6 วิทยาลัยโมฮอว์ค (Edison. 1991: 4; citing Mohawk College. nd) มีกระบวนการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ดังนี้

1.6.1 เขียนเอกสารผลการเรียนรู้ (Learning Outcome Paper) ที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตรหรือรายวิชาที่ต้องการเทียบโอน อธิบายว่าทำไมคุณจึงสมควรได้รับหน่วยกิต ดังกล่าว

1.6.2 แนบเอกสารเพื่อยืนยันการเรียนรู้

1.6.3 ลงทะเบียนการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

1.6.4 แนบค่าใช้จ่าย

1.6.5 ส่งจดหมายไปที่ Prior Learning Assessment Office Mohawk College. Fenell Campus. Room F101. P.O. Box 2023. Hamilton. Ontario. L8N 3T2 โดยส่งพอดโฟลิโอฉบับสำเนา

1.6.6 เอกสารของคุณจะถูกส่งไปยังหน่วยประเมิน

1.6.7 ผู้ขอประเมินพบผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ประเมินเพื่อสัมภาษณ์ ทดสอบ

ฯลฯ

1.6.8 เมื่อเสร็จสิ้นการวัดประเมิน ผู้ประเมินจะตัดสินผลการวัดประเมิน และส่งผลการวัดประเมินแก่ผู้สมัครทางไปรษณีย์

2. ประเทศนิวซีแลนด์

ศูนย์การวัดประเมินความรู้ที่มีมาก่อน หรือ CAPL (Centre for Assessment of Prior Learning. 2003: Online) มีกระบวนการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขอใบสมัคร โดยติดต่อ CAPL เพื่อขอให้จัดส่งข้อมูลการสมัคร ประกอบด้วย

1. เอกสารประชาสัมพันธ์และข้อมูลเกี่ยวกับการวัดประเมินการเรียนรู้มาก่อน

2. ข้อมูลสำหรับผู้สมัคร

3. ใบสมัคร

4. แบบประเมินตนเอง

5. แบบสอบถามสำหรับตรวจสอบความครบถ้วนของกระบวนการสมัคร

(Process Checklist)

6. ผู้ที่จะสมัครต้องกรอกใบสมัคร แบบประเมินตนเอง และประสบการณ์ในที่ทำงาน(Workplace Experiences) ส่งกลับไปยังศูนย์ประเมินการเรียนรู้มาก่อน (CAPL)

ขั้นตอนที่ 2 ทำงานร่วมกับที่ปรึกษาของ CAPL เมื่อผู้สนใจได้รับใบสมัครแล้ว ที่ปรึกษาของ CAPL จะติดต่อเพื่อให้คำแนะนำในเรื่องต่อไปนี้

1. รายละเอียดของใบสมัคร

2. ลักษณะของคุณสมบัติที่ผู้สมัครต้องการ

3. หน่วยงานที่จะใช้ในการวัดประเมินการเรียนรู้

4. ผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่ผู้สมัครสนใจ

5. ค่าธรรมเนียมการสมัคร

ขั้นตอนที่ 3 ส่งใบสมัครเพื่อการวัดประเมิน ที่ปรึกษา CAPL และผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับ การแต่งตั้งจะร่วมกันพิจารณา

1. รายละเอียดที่ผู้สมัครเสนอ

2. วิธีการที่จะใช้ในการวัดประเมิน (สอบ เสนอพอดโฟลิโอ เสนอหลักฐาน)

หลังจากนั้นจะเชิญผู้สมัครมาหารือร่วมกันในประเด็นต่อไปนี้

- ความต้องการการวัดประเมินโดยเฉพาะของผู้สมัคร

- สถานที่ประเมิน (Assessment Sits)

- ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่าย

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดตารางและแผนการวัดประเมิน

ที่ปรึกษาของ CAPL ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาและผู้ประเมินจะร่วมกับผู้สมัคร กำหนดตารางและแผนการวัดประเมิน ดังนี้

1. วัน เวลา และสถานที่ที่จะใช้ในการวัดประเมิน
2. กำหนดวิธีการวัดประเมินที่จะใช้ (สอบ เสนอพอดโฟลิโอ เสนอ

หลักฐาน)

3. หน่วยมาตรฐาน (Unit Standards) หรือ โมดูล (Modules) ที่จะใช้ในการวัดประเมินประสบการณ์ในอดีตของผู้สมัคร

ขั้นตอนที่ 5 ดำเนินการวัดประเมิน

ขั้นตอนนี้จะเป็นการวัดประเมินอย่างเป็นทางการ กระบวนการของการวัดประเมินจะขึ้นอยู่กับประเภทของแผนการวัดประเมินที่ผู้สมัครได้ตัดสินใจ ซึ่งได้แก่วิธีใดวิธีหนึ่งต่อไปนี้

1. พอดโฟลิโอ

- รายละเอียดเกี่ยวกับการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์การทำงานของผู้สมัคร

- รายละเอียดเกี่ยวกับทักษะและความสามารถ
- การพิสูจน์ประสบการณ์ที่มีพร้อมแสดงหลักฐาน

2. การวัดประเมินแบบท้าทาย (Challenge Assessment) ได้แก่

- การเข้าสอบ (Sitting an Examination)
- การสาธิตวิธีทำ
- การวัดประเมินในสถานที่ทำงาน

3. หลักฐานการเรียนรู้ (Attestation) ได้แก่

- กำหนดกระบวนการสำหรับพิสูจน์ผลการเรียนรู้
- ยืนยันรับรองการเรียนรู้มาก่อนโดยผู้รับรอง (Referees) หรือ

กลุ่มผู้สนับสนุน

ในขั้นตอนที่ 5 นี้ผู้สมัครจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายทั้งหมด

ขั้นตอนที่ 6 ผลการวัดประเมินและการให้ข้อมูลย้อนกลับ

เมื่อมีการวัดประเมินเรียบร้อยแล้ว ผู้ประเมินจะอภิปรายผลการวัดประเมินกับผู้ขอประเมินโดยตรง ถ้าผู้ขอประเมินประสงค์ที่จะให้มีการวัดประเมินเพิ่มเติมก็สามารถตกลงกันได้

ขั้นตอนที่ 7 รายงานข้อเสนอแนะ

ผู้ประเมินจะให้ข้อเสนอแนะแก่ CAPL เช่น

- ให้หน่วยกิตทั้งหมดหรือบางส่วน
- ต้องเสนอหลักฐานหรือประเมินอะไรเพิ่มเติมบ้าง

- ลักษณะของการฝึกอบรมเพิ่มเติมหรือรายวิชาที่จำเป็นต้องเรียนเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 8 แจ้างผลการพิจารณา

ผลการวัดประเมินจะส่งไปยัง CAPL และแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังผู้ขอประเมิน หากผู้ขอประเมินไม่เห็นด้วยกับผลการวัดประเมินสามารถที่จะอุทธรณ์ต่อ Otago Polytechnic ผลของการวัดประเมินจะส่งไปยังผู้เชี่ยวชาญ เพื่อบันทึกไว้ในทะเบียนของ Otago Polytechnic

3. ออสเตรเลีย

3.1 The National Training Authority (สวพร เช้มเฮง. 2542 : 10-27)

มีกระบวนการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ดังนี้

ขั้นที่ 1 การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่ เป็นขั้นตอนแรกของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ผู้ขอประเมินจะต้องติดต่อสถาบัน ที่จะขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ล่วงหน้า เพื่อทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ขั้นที่ 2 การระบุสมรรถภาพ ผู้ขอประเมินต้องอธิบายและแสดงให้เห็นว่าความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่นั้นสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตรหรือรายวิชาที่จัดหรือฝึกอบรมในสถาบันอย่างไร

ขั้นที่ 3 การนำสมรรถภาพมาเทียบ คือกระบวนการที่จะนำสมรรถภาพมาเทียบว่าความรู้ ทักษะหรือสมรรถภาพที่ผู้ขอประเมินมีอยู่ก่อนนั้นเทียบได้กับผลการเรียนรู้ตามสมรรถภาพมาตรฐานในวิชาที่ขอประเมินหรือไม่ อย่างไร เท่าไร

ขั้นที่ 4 การนำเสนอสมรรถภาพ เป็นการรวบรวมหลักฐานต่างๆ เพื่อพิสูจน์ว่าสิ่งที่ผู้ขอประเมินนำมาเสนอเป็นความจริง

ขั้นที่ 5 การวัดประเมินสมรรถภาพ โดยวิธีการต่างๆ

ขั้นที่ 6 การได้รับการยอมรับความรู้และประสบการณ์เป็นหน่วยกิต

3.2 วิทยาลัยแบคเชเลอร์ (Bachelor College) (ศิริพรรณ สายหงษ์. 2542: 2-

3) มีกระบวนการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ดังนี้

3.2.1 ผู้ขอประเมินตรวจสอบความรู้และทักษะของตน

3.2.2 เปรียบเทียบทักษะความรู้ของตนกับเนื้อหาสาระตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3.2.3 กรอกแบบฟอร์มเพื่อขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

3.2.4 แสดงหลักฐานต่างๆ

3.2.5 หาบุคคลที่จะสนับสนุนการวัดประเมินที่รู้ถึงความสามารถของผู้ประเมินเป็นอย่างดี เพื่อให้ความช่วยเหลือในการอภิปรายซักถาม

3.2.6 ทำการวัดประเมิน ซึ่งเป็นการวัดประเมินแบบไม่เป็นทางการ โดยผู้ประเมินจะทำการสัมภาษณ์ สอบถามความรู้และทักษะที่ผู้ขอประเมินระบุไว้ในใบสมัคร เพื่อเปรียบเทียบกับผลการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร แล้วทำการตัดสินใจว่าผู้ขอประเมินควรได้รับการยอมรับความรู้และประสบการณ์ใดบ้าง

3.2.7 หากผู้ขอประเมินไม่เห็นด้วยกับผลการวัดประเมิน สามารถยื่นคำร้องขอทบทวนการตัดสินใจต่อวิทยาลัยได้

3.3. Tasmania (สวีย์ทีย์ พิชยสถิตย. 2542: 5-18) มีกระบวนการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ดังนี้

3.3.1 ขั้นให้ข้อมูล (Information Stage) คือ การทำให้ประชาชนได้ทราบว่ามีบริการด้านนี้ เพื่อดึงดูดความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย และให้ข้อมูลที่เพียงพอแก่การตัดสินใจของผู้รับบริการ

3.3.2 ขั้นให้คำปรึกษาและการสนับสนุนเบื้องต้น เพื่อช่วยเหลือผู้ขอรับการวัดประเมิน

3.3.3 ขั้นการสมัคร ให้ผู้ขอประเมินสมัครและยื่นคำร้องเพื่อวัดความรู้ ซึ่งผู้สมัครต้องระบุว่าตรวจสอบความรู้ความสามารถอย่างไร และจะเลือกหลักฐานใดประกอบการยื่นสมัคร

3.3.4 ขั้นการวัดประเมิน เป็นการตรวจสอบหลักฐานต่างๆ อย่างเป็นระบบ

3.3.5 ขั้นให้คำแนะนำหลังการวัดประเมิน เพื่อสนับสนุนผู้ประเมินให้สะท้อนความคิดเห็นต่อผลการวัดประเมินและต้องมีเป้าหมายเพื่อการอบรมต่อเนื่องและการพัฒนาต่อไป และเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับกระบวนการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ และแนวทางการปรับปรุงพัฒนา

3.3.6 ขั้นให้วุฒิบัตร อาจมอบเป็นหลักฐานหรือให้การรับรองต่อผลการวัดประเมิน

3.3.7 การอุทธรณ์ หากผู้สมัครไม่ยอมรับผลการวัดประเมินมีสิทธิ์ยื่นอุทธรณ์ได้

4. แอฟริกาใต้ มีสถาบันหลายสถาบัน ได้แก่ Education and Training Quality Authority (ETQA). Standard Generating Body (SGB). National Qualifications Framework (NQF)

มีกระบวนการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ดังนี้ (Pretorius.2001: 59-63)

4.1 Pre-entry สถาบันทำการเผยแพร่ข้อมูล โดยการติดต่อไปยังสำนักงานอื่น และให้รายละเอียดแก่ผู้สมัครเพื่อการตัดสินใจ

4.2 Candidate profile คือ การวัดประเมินตนเองของผู้ขอประเมินและทำการเทียบทักษะ ความรู้ความสามารถของตนกับมาตรฐานการเรียนรู้ของรายวิชาหรือหลักสูตรที่ต้องการรับการวัดประเมิน

4.3 Gathering generating and compiling evidence ผู้ขอประเมินจะอธิบายว่า เขาพัฒนาความสามารถของเขาให้ดีที่สุดได้อย่างไรและทำการรวบรวมหลักฐานสนับสนุน ซึ่งจะต้องมีประสิทธิภาพ และเที่ยงตรง ส่วนใหญ่จะเสนอด้วยพอดโฟลิโอ หรืออาจทำการสาธิตทักษะความสามารถ แทนที่จะใช้พอดโฟลิโอ

4.4 Assessment เมื่อได้รับหลักฐาน ผู้ประเมินจะตัดสินว่าความรู้และทักษะของผู้ขอประเมินสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ หากไม่เพียงพอ ผู้ประเมินอาจขอหลักฐานเพิ่มเติมหรือประเมินด้วยวิธีอื่นเพิ่มเติม

4.5 Accreditation ให้การยอมรับ สถาบันอาจมีการตรวจสอบผลการวัดประเมิน

4.6 Informing the candidate ให้ข้อมูลผู้สมัคร ซึ่งเป็นข้อมูลย้อนกลับจากผู้ประเมิน

4.7 Certification and record-keeping ให้ประกาศนียบัตร และเก็บรักษาหลักฐานและผลการบันทึกต่าง ๆ ให้นานที่สุด

5. ประเทศไทย

กรมการศึกษานอกโรงเรียนนั้นมีการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์สำหรับนักศึกษาที่เรียนนอกระบบเพื่อขอหน่วยกิต โดยผู้ที่ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์จะต้องเป็นนักศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน แต่การดำเนินการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์จากผู้ที่ยื่นรู้ตามอัยยัตยนั้นยังไม่ชัดเจนนัก และมีกระบวนการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2545 : 8-9)

5.1 ขั้นตอนการขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ของนักศึกษา

5.1.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการขอประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ และรับฟังการแนะแนวจากสถานศึกษา

5.1.2 ยื่นแบบขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์พร้อม หลักฐาน ได้แก่ บัตรประจำตัวนักศึกษา หลักฐานที่แสดงความรู้และประสบการณ์(ถ้ามี)

5.1.3 เข้ารับการวัดประเมินเบื้องต้นคือ การสัมภาษณ์ สอบถาม หรือดูหลักฐานเพื่อให้แน่ใจว่าบุคคลนั้นมีความรู้และประสบการณ์ในหมวดวิชาที่จะมาขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้ และประสบการณ์

5.1.4 ตรวจสอบผลการวัดประเมินเบื้องต้นและเตรียมความพร้อมเข้ารับการวัดประเมิน

5.1.5 ลงทะเบียนขอรับการวัดประเมินตามระยะเวลาและสถานที่ที่กำหนด

5.1.6 เข้ารับการวัดประเมินตามวัน เวลาและสถานที่ที่สถานศึกษากำหนด โดยใช้บัตรประจำตัวนักศึกษาเป็นหลักฐาน สำหรับหมวดวิชาพลานามัยให้นำบัตรประจำตัวประชาชนมาแสดงด้วย

5.1.7 ตรวจสอบผลการวัดประเมิน

5.1.8 นำรูปถ่ายโดยเขียนชื่อ นามสกุลไว้ที่ด้านหลังรูปถ่ายยื่นต่อศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัด/ กรุงเทพมหานคร เพื่อออกหลักฐานใบรับรองผลการวัดประเมิน

5.1.9 นำผลการวัดประเมินไปลงทะเบียนของเทียบโอน

5.2 ขั้นตอนการปฏิบัติของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/เขต

5.2.1 ประชาสัมพันธ์ชี้แจงกลุ่มเป้าหมาย

5.2.2 จัดเตรียมแบบขอประเมินเพื่อการยอมรับความรู้และประสบการณ์ตามแบบ ที่กำหนด

5.2.3 รับแบบขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

5.2.4 ดำเนินการวัดประเมินเบื้องต้นและประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิ์เข้ารับการวัดประเมินในขั้นต่อไป

5.2.5 ส่งตัวนักศึกษาให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด/ กรุงเทพมหานคร ดำเนินการวัดประเมินในขั้นต่อไป

5.2.6 รับผลการวัดประเมิน (รายงานสรุปผลการเรียน) จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด/ กรุงเทพมหานคร และเก็บไว้เป็นหลักฐานในการเทียบโอนผลการเรียน

5.3 ขั้นตอนการปฏิบัติของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด/ กรุงเทพมหานคร

5.3.1 วางแผนการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

5.3.2 รวบรวมข้อมูลผู้ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

5.3.3 แจ้ง วัน เวลา สถานที่ที่จัดให้มีการวัดประเมินแต่ละหมวดวิชา

5.3.4 รับลงทะเบียนการขอประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

5.3.5 จัดเตรียมเครื่องมือที่ต้องใช้ในการวัดประเมินแต่ละหมวดวิชา

5.3.6 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการวัดประเมิน

5.3.7 ประชุมชี้แจงคณะกรรมการดำเนินการวัดประเมิน

5.3.8 จัดเตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการวัดประเมิน

5.3.9 ดำเนินการวัดประเมินตามวัน เวลา ที่กำหนดไว้

5.3.10 จัดทำเอกสารการวัดประเมิน (รย.1) และเสนอต่อผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด/ กรุงเทพมหานคร อนุมัติผลการวัดประเมิน

5.3.11 ประกาศผลการวัดประเมิน

5.3.12 ออกหลักฐานใบรับรองผลการวัดประเมินให้นักศึกษาที่ผ่านการวัดประเมิน

5.3.13 จัดส่งสำเนาการวัดประเมิน(รย.1) ให้ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/เขต

ประโยชน์ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ (Benefits of Prior Learning Assessment and Recognition)

การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ได้ถูกนำไปใช้ในวงการศึกษาอย่างหลากหลาย ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่าย เช่น คนทำงาน นายจ้าง ผู้จัดการศึกษา คนที่ต้องการเปลี่ยนงาน สมาคมวิชาชีพ เยาวชน ผู้หญิง บุคคลที่ไร้ความสามารถ บุคคลที่มีรายได้น้อย สังคม ผู้มีสัญชาติอื่น เป็นต้น ซึ่งพอสรุปประโยชน์ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ได้ดังนี้ (Mallet-Boucher. 2001; Red River College. 2003; กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2541; อ้างอิงจาก National Center for Vocation Education Research Ltd.; Joe. 1996; Lethbridge Community College. 2003; Wolfson. 1996 และ Droegkamp. 1995)

ประโยชน์แก่บุคคล

ประโยชน์ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่เกิดแก่บุคคล ได้แก่ ทำให้ มีโอกาสที่จะได้คุณวุฒิจากพื้นฐานของประสบการณ์การเรียนรู้ ได้คุณวุฒิเป็นที่ยอมรับ ส่งเสริมสถานประกอบการ เป็นหนทางการเรียนต่อที่รวดเร็ว ทำให้เกิดแรงจูงใจและความมั่นใจในตนเอง ระบุจุดแข็งและความสามารถเพื่อ วางแผนการพัฒนาอาชีพและอนาคต นำเสนอทักษะและความรู้เพื่อทำงานที่เหมาะสม และปรับปรุงงานด้านการตลาดและความเคลื่อนไหว

ประโยชน์ของนายจ้างหรือสถานประกอบการ

ประโยชน์ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่เกิดแก่นายจ้างหรือ สถานประกอบการ ได้แก่ ทำให้ได้บุคคลที่มีสมรรถนะ ได้ผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับงาน เป็นแรงจูงใจของบุคลากร เพิ่มผลผลิต การใช้ประโยชน์ที่มีอยู่แล้วของพนักงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น การฝึกอบรมแบบเร่งด่วน ซึ่งหมายความว่า พนักงานจะสามารถพัฒนาความสามารถได้อย่างรวดเร็ว พนักงานที่มีความเชื่อมั่นและมีแรงกระตุ้นมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ทราบสมรรถนะของลูกจ้างอย่างชัดเจน ความสามารถที่จะจัดหาอาชีพกับพนักงาน ให้พื้นฐานที่ลึกซึ้งสำหรับการวิเคราะห์ความต้องการ เพิ่มประสิทธิภาพโดยลดการฝึกอบรมที่ไม่จำเป็น ส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถานประกอบการ เปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและพัฒนาอาชีพ ลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม

ประโยชน์ต่อผู้เรียน

ประโยชน์ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน ได้แก่ เปิดโอกาสให้ได้รับเครดิตจากวิทยาลัยโดยใช้พื้นฐานการศึกษาจากประสบการณ์ชีวิตและการทำงาน ย่นระยะเวลาในการเรียนในชั้นเรียนเพื่อที่จะได้รับเครดิต ลดค่าใช้จ่ายในการศึกษา เช่น

การเรียนกวดวิชา หรือการซื้อหนังสือ เป็นต้น ช่วยให้ได้ประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญา (Diploma) ในระดับที่นักเรียนสมควรจะได้รับ สนับสนุน นักเรียนให้เข้าสู่การศึกษา ไม่ต้องการเรียนซ้ำ สร้างแรงจูงใจ เพิ่มคุณค่าในตนเองและความมั่นใจในตนเอง ประสานผลการเรียนรู้จากการทำงานและประสบการณ์ชีวิต ระบุนขอบเขตหลักสูตรที่ต้องศึกษาต่อไป รวมไปถึง ช่วยในการวางแผนพัฒนาอาชีพและการศึกษา

ประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษา

ประโยชน์ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่เกิดขึ้น สถาบันการศึกษา ได้แก่ เปิดโอกาสให้คณะหรือภาควิชาได้ติดต่อกับหน่วยงานทางธุรกิจและโรงงาน ส่งเสริมกระบวนการเรียน

การสอน ให้ความอุปถัมภ์แก่นักเรียนอย่างเหมาะสม เพิ่มประสิทธิภาพของสถาบันโดยการลดการฝึกอบรมที่ไม่จำเป็น เหมาะสมในการจัดวางนักเรียนในหลักสูตร จัดเตรียมการบริการที่สำคัญเกี่ยวกับธุรกิจ สังคมและโรงงาน และเปิดโอกาสให้คณะหรือภาควิชาที่มีการวัดประเมินที่หลากหลาย

ประโยชน์ต่อสังคม

ประโยชน์ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นสังคม ได้แก่ การมีส่วนร่วมระหว่างวิทยาลัย นายจ้างเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการฝึกอบรม สนับสนุน ส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต วิทยาลัยให้การยอมรับการเรียนรู้ส่วนบุคคลจากภูมิหลังที่หลากหลาย ความร่วมมือระหว่างสถาบัน การศึกษาและสถานประกอบการในการจัดการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น สนับสนุนวัฒนธรรมของการเรียนรู้ในสถานที่ทำงาน รวมไปถึงทำให้มีการยอมรับรูปแบบการเรียนรู้ส่วนบุคคล

กล่าวโดยสรุปแล้ว การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์มีประโยชน์แก่ทุกบุคคล และหน่วยงานในสังคม เช่น เป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อเพิ่มความรู้สึกรู้ว่าตนเองมีคุณค่าของนักศึกษา ผู้ใหญ่ โดยการให้การยอมรับการเรียนรู้หรือทักษะที่มีมาก่อน เป็นการค้นหาภารกิจเพื่อการศึกษาที่สูงขึ้น ขจัดความซ้ำซ้อนของการเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการศึกษาหรือการฝึกอบรม เพราะผู้เรียนควรได้รับเนื้อหาและทักษะใหม่ ทำให้มีเป้าหมายในการศึกษาและการประกอบอาชีพชัดเจนขึ้น การพัฒนาพอดโฟลิโอเป็นการวางโครงสร้างความสามารถและความรู้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาหรืออาชีพได้ ทำให้ได้ตำแหน่งพิเศษจากการว่าจ้างหรือความเชี่ยวชาญของตน รายได้มากขึ้นและมีแนวทางในการเรียนรู้ ทำให้เกิดการพัฒนาตนเอง เกิดความยุติธรรมทางสังคมเพราะเป็นการให้โอกาสกับคนที่ขาดโอกาสทาง ประหยัดเวลา และงบประมาณ ในการสำเร็จการศึกษา ทราบจุดแข็งจุดอ่อนของตนเอง

จากประโยชน์ที่ได้รับจากการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์จะพบว่า เกิดผลประโยชน์ทั้งในตัวบุคคล สังคมและประเทศชาติ จึงควรมีการส่งเสริมสนับสนุน และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ให้เป็นที่รู้จักอย่าง

กว้างขวางในประเทศไทย รวมไปถึงการพัฒนาเทคนิค วิธีการการวัดประเมินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และจากการศึกษาเทคนิควิธีการที่ใช้ในประเทศต่างๆ พบว่า การวัดประเมินจากพอดโฟลิโอนั้น ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางและเป็นองค์ประกอบสำคัญในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ เพราะในบางประเทศที่การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ยังไม่พัฒนาเท่าที่ควรเพราะผู้สมัครขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์นั้น ไม่มีความสามารถในการจัดทำพอดโฟลิโอ (Lee-Story. 2001: Abstract) ดังนั้นหลายๆสถาบันในประเทศต่างๆจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ จัดหลักสูตรการเรียนหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาพอดโฟลิโอ ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ จะกล่าวในตอนต่อไป

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับพอดโฟลิโอ

เนื่องจากผู้วิจัยต้องการพัฒนารูปแบบของพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย โดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสาร งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ แต่เนื่องจากการใช้พอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ในประเทศไทยนั้น ยังไม่มีการดำเนินการที่ชัดเจน ในตอนนี้ผู้วิจัยจึงขอลำรายละเอียดเกี่ยวกับการวัดประเมินจากพอดโฟลิโอ ซึ่งจะแบ่งเป็น 2 ประเด็นคือ

- พอดโฟลิโอทั่วไป และ
- พอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

พอดโฟลิโอทั่วไป

ความหมายของพอดโฟลิโอ

แฮม และ อัดัมส์ (Hamm; & Adams. 1991: 18-21) ให้ความหมายของพอดโฟลิโอ ว่าเป็น สิ่งที่ยืนยันหลักฐานที่แสดงถึงทักษะและความสามารถของบุคคล ซึ่งสะท้อนความก้าวหน้าของการพัฒนาการทั้งในด้านความสามารถ ทักษะ ทักษะต่าง ๆ ตามเป้าหมายของการพัฒนาพอดโฟลิโอ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว จะส่งเสริมการคิดและเพิ่มพูนศักยภาพเพื่อการเรียนรู้ต่อไป นอกจากนี้ พอดโฟลิโอยังเป็นตัวประสานงานที่ดีระหว่างครูและนักเรียน

ฟาร์ และ โทน (Far; & Tone. 1994 : 2) กล่าวว่า พอดโฟลิโอ ไม่เป็นเพียงสิ่งบรรจุผลงานและการสะท้อนความคิดเห็นของนักเรียนเท่านั้น แต่เป็นไกด์ของพัฒนาการทางความคิด ความรู้ ความเข้าใจของนักเรียน และเป็นสิ่งแสดงให้เห็นความก้าวหน้าและความสำเร็จของนักเรียน

ภาควิชาการศึกษาในรัฐเวอร์มอนท์ (The Vermont State Department of Education. 1996: 87) ให้ความหมายของพอดโฟลิโอว่า เป็นการสะสมชิ้นงานหรือโครงการของนักเรียน ซึ่งนักเรียนเลือกที่จะแสดงให้เห็นว่าเขาสามารถทำได้

วูล์ฟ และ ยอนเน (Wolf; & Yvonne. 1996 : 31) ให้ความหมายของพอดโฟลิโอว่า เป็นการคัดเลือกผลงานและบันทึกผลความก้าวหน้าตลอดช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งมีการสะท้อนความคิดจากความร่วมมือ

หลายฝ่าย ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของการเรียนรู้

เออเรเซียน (Airesian. 1997: 239) ให้ความหมายของพอดโฟลิโอว่า เป็นการสะสมผล การปฏิบัติงานของนักเรียนหรือชิ้นงานที่แสดงความสำเร็จหรือการพัฒนาตลอดช่วงเวลาหนึ่ง พอดโฟลิโอ ไม่เพียงเป็นที่บรรจุผลงานนักเรียนเท่านั้น แต่เป็นการบรรจุผลงานที่ผ่านการคัดเลือกซึ่งแสดงให้เห็นความก้าวหน้าและ การพัฒนาตามเป้าหมายที่สำคัญของหลักสูตร จุดมุ่งหมายเบื้องต้นของการคัดเลือกชิ้นงานคือ เพื่อสนับสนุน การเรียนการสอน หากการเรียนการสอนไม่มีความเชื่อมโยงกัน พอดโฟลิโอก็ไม่มีประโยชน์

วินเซอร์ (Winsor. 1998 : 3) ให้ความหมายของพอดโฟลิโอว่า เป็นการบันทึกเป้าหมาย พัฒนาการ ความสำเร็จและการพัฒนาวิชาชีพในช่วงเวลาหนึ่งและการร่วมมือกับผู้อื่น พอดโฟลิโอจะแสดง เป้าหมายและผลการพัฒนา และไม่เป็นเพียงการแสดงระดับความสำเร็จสูงสุดเท่านั้น สำหรับครู พอดโฟลิโอจะเป็นระบบการสะสมผลงานที่แสดงถึงความเป็นมืออาชีพ ความชำนาญ ความรู้ทางวิชาการเป็นต้น

ญัตนิยม (Yatniyom. 2000 : 16) ให้ความหมายของพอดโฟลิโอว่า เป็นการสะสมผลงานของนักเรียนที่มีจุดมุ่งหมายและเป็นระบบที่สะท้อนให้เห็นความพยายาม ความสนใจ ความก้าวหน้า ความล้มเหลวหรือความสำเร็จของนักเรียนในช่วงเวลาหนึ่งเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ลีฟิงสตัน และคนอื่นๆ (Livingston; et al. n.d.: 19) ให้ความหมายของพอดโฟลิโอว่า เป็นการสะสมผลงานของนักเรียน โดยความร่วมมือของนักเรียนและครูตลอดช่วงเวลาหนึ่ง และพิจารณาผลงานของนักเรียนซึ่งแสดงความสำเร็จของนักเรียนได้อย่างหลากหลายแง่มุม

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2540 : 70-77) ให้ความหมายของพอดโฟลิโอว่า ต้องเป็นเอกสาร รวบรวมข้อมูล รายงานการทำงาน หรือผลการทำงานของเจ้าของแฟ้ม แล้วจัดเก็บอย่างเป็นระบบ

1. เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล รายงานการทำงาน เพื่อประเมินความสำเร็จของผู้เรียนที่สูงกว่าการเก็บเป็นคะแนน เพราะเป็นการนำความรู้มาใช้ในการสร้างงาน หรือแก้ปัญหาจนได้ชิ้นงาน

2. เป็นการวัดประเมินทั้งที่เป็นการวัดประเมินระหว่างเรียนและการวัดประเมินสรุปผล การเรียน ที่คำนึงถึงการทำงาน (กระบวนการทำงาน) และผลงาน

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (บุรชัย ศิริมหาสาคร. 2541: 54-55; อ้างอิงจาก ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. 2540:40) ได้ให้ความหมายของพอดโฟลิโอว่า สิ่งประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ

1. การสะสม (Collection) หมายถึง การสะสมผลงาน และหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนภาคเรียนที่เรียนวิชานั้น
2. การจัดระบบข้อมูล (Organizing) ของหลักฐานต่างๆ ในแฟ้ม ประกอบด้วย กระบวนการย่อยๆ ดังนี้
 - การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหาของพอดโฟลิโอ
 - การมีข้อเสนอแนะ หรือเกณฑ์ในการเลือกผลงาน
 - การมีเกณฑ์ในการตัดสินคุณค่า

3. การมีสิ่งสะท้อนถึงตัวนักเรียน (Evidence of Reflection)

บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ (2545 : 95-96) ได้ให้ความหมายของพอดโฟลิโอว่า มีแนวคิดคล้ายกับที่ใช้ในสาขาวิชาชีพอื่นๆ คือ เป็นการรวบรวมผลงานของนักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกโดยตัวนักเรียนเองหรือภายใต้คำแนะนำของครูมาสะสมไว้ในภาชนะอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีระบบ และมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป็น ข้อมูลสารสนเทศถึงความพยายาม เจตคติ แรงจูงใจ ความเจริญงอกงาม ความสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่างๆ ของนักเรียนให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องได้ทราบหรือเป็นการบอกเรื่องราวการเรียนรู้ของนักเรียน

บุรชัย ศิริมหาสาคร (2545 : 6) ให้ความหมายของพอดโฟลิโอว่า เป็นภาชนะหรือแหล่งที่เก็บรวบรวม ข้อมูลอย่างเป็นระบบและเป็นตัวอย่างผลงานดีเด่นที่ผ่านการคัดเลือกแล้วเพื่อใช้เป็นหลักฐานที่แสดงถึง พัฒนาการและความสำเร็จในการทำงานของบุคคล และได้สรุปความหมายของพอดโฟลิโอ ดังนี้

P = Plan คือ การวางแผน หมายถึง ครูและนักเรียนต้องร่วมกันวางแผนการจัดทำ พอดโฟลิโอ ตามขั้นตอนกระบวนการของพอดโฟลิโอ

O = Organizing คือ การรวบรวมอย่างเป็นระบบ หมายถึง มีการเก็บรวบรวมผลงานอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการวัดประเมินผลการเรียน

R = Real คือ เป็นจริง หมายถึง นักเรียนต้องลงมือปฏิบัติจริง (Learning by Doing) เน้นการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning) และการวัดประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

T = Team คือ ทำงานเป็นทีม หมายถึง เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ระหว่างบุคคล 3 ฝ่าย ได้แก่ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง

F = Fit คือ ความเหมาะสม หมายถึง คุณภาพของปริมาณและผลงาน มีความเหมาะสมตามเกณฑ์ (Rubric) ที่กำหนดไว้ รวมทั้ง กำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการให้นักเรียนจัดทำผลงาน เพื่อเก็บสะสมในแฟ้ม

O = Observe คือ การสังเกต หมายถึง ครูจะต้องสังเกตกระบวนการทำงานของนักเรียน (Process) หรือสังเกตพฤติกรรมที่แท้จริงของนักเรียน นอกเหนือจากการตรวจผลงานในแฟ้มเพียงอย่างเดียว เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวัดประเมินผลนักเรียนควบคู่กันไป

L = Location คือ สถานที่ หมายถึง ผลงานที่นักเรียนจัดทำ ต้องสอดคล้องกับสภาพแต่ละท้องถิ่น ซึ่งเป็นโลกแห่งความจริง เพื่อการเชื่อมโยงความรู้สู่ชีวิตจริง

I = Intend คือ ความมุ่งหมาย หมายถึง ผลงานที่นักเรียนจัดทำ ต้องสนองตอบจุดมุ่งหมายของหลักสูตร หรือจุดมุ่งหมายในการจัดทำพอดโฟลิโอ

O = Opinion คือ ความเห็น หมายถึง ครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อผลงานของตนเอง (Self Reflection) เพื่อการวัดประเมินตนเอง (Self Evaluation) และการปรับปรุงให้ดีขึ้น (Self Monitoring)

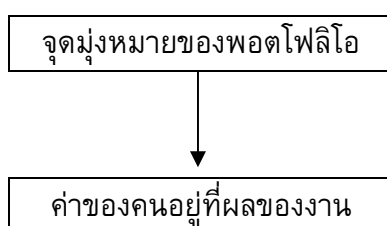
เอกรินทร์ สีมหาศาล (บุรชัย ศิริมหาสาคร. 2545: 58; อ้างอิงจาก เอกรินทร์ สีมหาศาล. 2540: ไม่มีเลขหน้า) ให้ความหมายของพอดโฟลิโอว่า เป็นแหล่งสะสมผลงานของนักเรียน ซึ่งผลงานเหล่านั้น ไม่จำเป็นต้องมีคุณภาพสูงสุดก็ได้ แต่สามารถนำเสนอหรือสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมบางอย่างที่สัมพันธ์กับ ผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน เช่น ความสามารถด้านสติปัญญา นิสัย กระบวนการทำงานและความรับผิดชอบ เป็นต้น

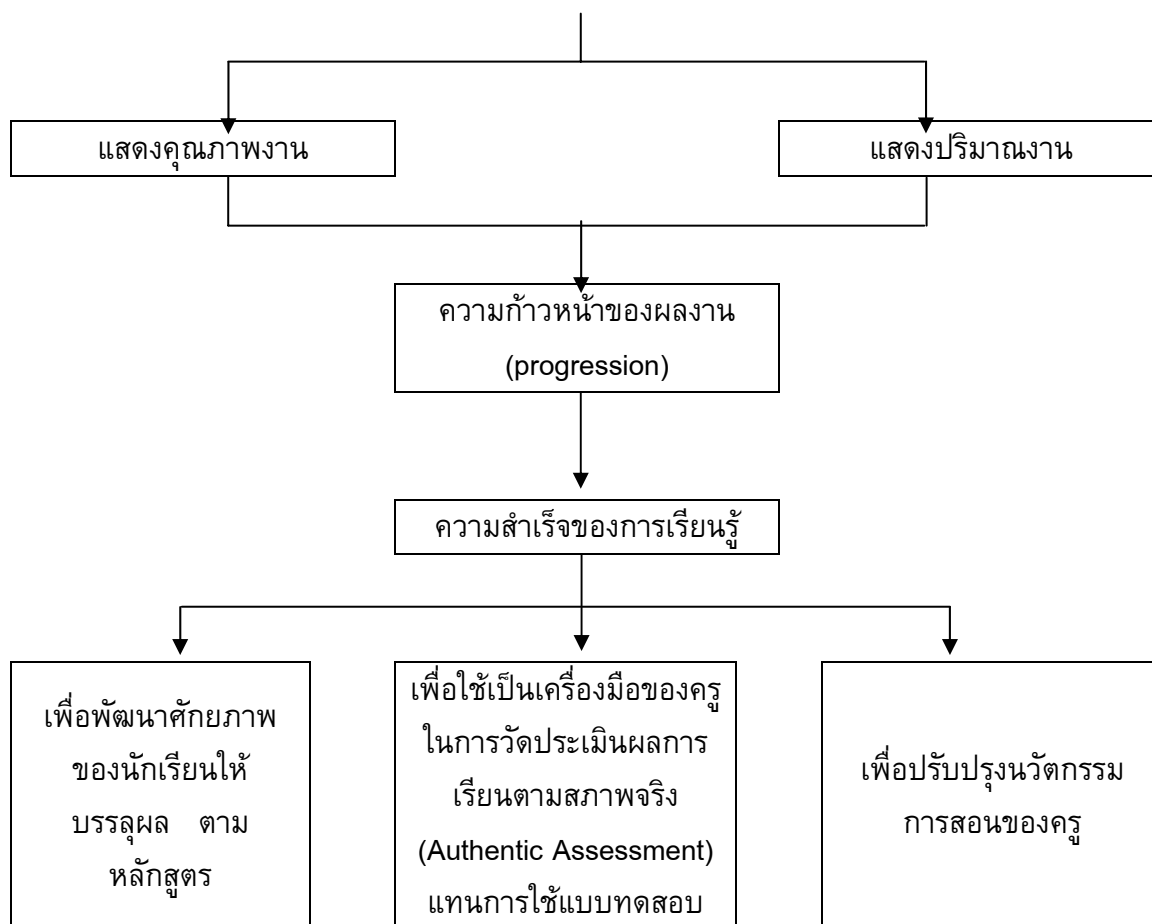
กล่าวโดยสรุปแล้ว พอดโฟลิโอ หมายถึง การสะสมและคัดเลือกชิ้นงานอย่างมีจุดมุ่งหมายและเป็นระบบในช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อแสดงถึงผลของความพยายาม ความก้าวหน้า และความสำเร็จของบุคคลทั้งในด้านความรู้ เจตคติ ผลการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งการรวบรวมชิ้นงาน เจ้าของพอดโฟลิโอ มีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา เกณฑ์การคัดเลือก และเกณฑ์การตัดสินการให้ระดับคะแนน ซึ่งพอดโฟลิโอ ใช้เป็นหลักฐานที่สะท้อนถึงการวัดประเมินตนเองได้ด้วย

จุดมุ่งหมายของพอดโฟลิโอ

มีนักการศึกษาหลายท่านได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการวัดประเมินโดยใช้ พอดโฟลิโอไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้ ให้นักเรียนสะท้อนความก้าวหน้าของเขาผ่านชิ้นงานเป็นสิ่งสะท้อนความสำเร็จของหลักสูตร เป็นสิ่งสะท้อนผลการสอนของครู เป็นกระบวนการวัดประเมินแบบมีปฏิสัมพันธ์ ส่งเสริมการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินตนเอง สามารถประเมินได้กว้าง ลึกและเป็นอิสระ และใช้ในการพัฒนาวิชาชีพ (Yatniyom. 2000 : 17; Livingston; et al. n.d.: 19; อ้างอิงจาก เครือวัลย์ ทองวันดี. 2540 : 23)

บุรชัย ศิริมหาสาคร (2541 : 63) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของพอดโฟลิโอไว้ ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 จุดมุ่งหมายของพอดโฟลิโอ

ที่มา: บุรชัย ศิริมหาสาคร. (2541). การสร้างและการใช้แฟ้มสะสมงาน.63.

ลักษณะของพอดโฟลิโอ

พอดโฟลิโอ มีลักษณะเด่นเฉพาะตัวดังที่นักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดไว้ และผู้วิจัย สรุปได้ดังนี้ พอดโฟลิโอ มีจุดมุ่งหมายชัดเจน มีการบูรณาการการเรียนรู้ในห้องเรียนและชีวิตจริง มีแหล่งข้อมูลหลากหลาย สะท้อนสภาพที่แท้จริงของความสามารถของนักเรียน เป็นรูปแบบการวัดประเมินแบบเป็นพลวัตร เน้นการค้นหาค้นจุดเด่นมากกว่าจุดอ่อน สะท้อนบุคลิกภาพของนักเรียน นำไปใช้ได้หลากหลายวัตถุประสงค์ ข้อมูลสะสมในช่วงเวลาหนึ่งจากหลากหลายแหล่ง

และหลายวิธี และที่สำคัญตรวจสอบได้ทั้งผลงานและกระบวนการ (Wiggins. 1989: 703-713; Wolf. 1989: 35-39; Shaklee; et al. 1997: 10; บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. 2538: 95)

ประเภทของพอดโฟลิโอ

พอดโฟลิโอนั้น มีหลายประเภท แล้วแต่จุดประสงค์หรือเป้าหมายของการจัดทำพอดโฟลิโอ ซึ่งมีนักวิชาการได้จำแนกประเภทของพอดโฟลิโอไว้ดังนี้

ประเภทของพอดโฟลิโอ สามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภทดังนี้ (Edison. 1991:

2)

1. Academic Portfolio คือ แฟ้มของข้อมูลสารสนเทศที่เรียบเรียงเกี่ยวกับประสบการณ์และความสำเร็จในอดีตของผู้เรียน เป็นเครื่องมือหนึ่งสำหรับจัดระบบประสบการณ์การทำงานหรือวิถีชีวิต เป็นเอกสารที่จัดการและควบคุมเพื่อตรวจสอบและยืนยันได้ พอดโฟลิโอไม่ได้เป็นเพียงผลผลิตเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการที่สำคัญในการการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์เพื่อให้ได้ผลผลิตทางการศึกษา เช่น หน่วยกิต ประกาศนียบัตร วุฒิบัตรหรือใบรับรอง ซึ่งในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ Edison เรียก พอดโฟลิโอ ชนิดนี้ว่า Learning Outcomes Paper (LOP) ซึ่งมีแนวทางการเขียน Learning Outcomes Paper (LOP) ดังนี้

1.1 รวบรวมเอกสารต่างๆ ที่คุณต้องการเขียนเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ของคุณ สัมพันธ์กับโครงสร้างหลักสูตรรายวิชา จึงควรศึกษาโครงสร้างหลักสูตรรายวิชาโดยละเอียด ซึ่งจะช่วยให้อ่านเนื้อหาสาระของหลักสูตรและจะทำให้ทราบว่าผู้ประเมินจะเน้นการวัดประเมินที่จุดใด ซึ่งรายละเอียดเหล่านี้จะช่วยให้เราสามารถเติมเต็มจุดด้อยเหล่านี้ ก่อนที่จะได้รับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

1.2 พัฒนายุทธวิธีที่จะนำเสนอประสบการณ์และการเรียนรู้ที่ผ่านมาในอดีตก่อนที่ จะทำ LOP จึงต้องทำการวิเคราะห์ว่า ทำไมจึงต้องทำงานชิ้นนี้ และต้องอธิบายว่าเราเรียนรู้อะไรบ้าง และเรียนรู้ได้อย่างไร ซึ่งต้องเขียนให้ชัดเจนและรัดกุม

2. Employability Portfolio คือ การบรรยายทักษะของบุคคล ความต้องการความสำเร็จในการฝึกอบรมหรือการทำงาน จัดทำขึ้นเพื่อประเมินทักษะและความรู้เกี่ยวกับงานที่เขาต้องการสมัคร

ลีฟวิงสตัน และคนอื่นๆ (Livingston; et al. n.d.: 31) ได้จำแนกพอดโฟลิโอออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

2.1 Working portfolio เป็นการสะสมผลงานอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดง ความก้าวหน้าให้บรรลุจุดมุ่งหมาย มีขั้นตอนดังนี้

- สะสม (Collection)
- คัดเลือก (Selection)
- สะท้อน (Reflection)

- ภาพฉาย (Projection)

2.2 Showcase Portfolio เป็นการสะสมผลงานอย่างมีเป้าหมายที่จะ
แสดง ชิ้นงานที่ดีที่สุดของตน มีขั้นตอนดังนี้

- การตรวจสอบข้อมูล (Investigation)
- การวิจัย (Research)
- การประยุกต์ (Application)
- ข้อเสนอแนะ (Open Choice)

บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2545 : 97-99) ได้จำแนกพอดโฟลิโอ เป็นสองชนิดที่สำคัญคือ พอดโฟลิโอ ยอดเยี่ยมและพอดโฟลิโอ แสดงความเจริญงอกงามและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ดังนี้

1. พอดโฟลิโอยอดเยี่ยม เน้นการนำเสนอการวัดประเมินผลงานชิ้นสุดท้ายที่ดีที่สุดของนักเรียน เช่น พอดโฟลิโอ ด้านศิลปะ พอดโฟลิโอการเขียน และพอดโฟลิโอการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ พอดโฟลิโอ ชนิดนี้สร้างขึ้นสำหรับใช้ประเมินผลสรุปรวม เช่นการให้เกรด รายวิชา การออกใบรับรองการคัดเลือกเข้าเรียนในโปรแกรมและการจัดกลุ่มผู้เรียน เป็นต้น

2. พอดโฟลิโอ แสดงความเจริญงอกงามและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ พอดโฟลิโอ ชนิดนี้จะไม่เน้นผลงานชิ้นสุดท้ายของนักเรียน แต่จะเน้นการรายงานความก้าวหน้าในการเรียนรู้และการคิดของนักเรียน วิจัยปัญหาในการเรียนรู้และการคิด และเพื่อแนะแนวทางการเรียนรู้และการคิดใหม่ ในการตัดสินใจเลือกชิ้นงานเข้าไว้ในพอดโฟลิโอ และเรียนรู้การใช้พอดโฟลิโอ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและประเมินความก้าวหน้าของตนเอง ตัวอย่างเช่น การวัดประเมินความก้าวหน้าในการเขียนของนักเรียน นักเรียนต้องนำฉบับร่างการเขียนตอนแรกมาเก็บไว้ในพอดโฟลิโอด้วย

บุรชัย ศิริมหาสาร (2545 : 68-70) ได้กล่าวถึงประเภทของพอดโฟลิโอไว้
สอดคล้องกัน 4 ประเภท ดังนี้

1. พอดโฟลิโอ ส่วนบุคคล (Personal Portfolio) เป็นแฟ้มที่แสดงข้อมูลเกี่ยวกับ ตัวเจ้าของแฟ้ม เช่น พรสวรรค์ กีฬา งานอดิเรก สัตว์เลี้ยง การท่องเที่ยว และการร่วมกิจกรรมชุมชน เป็นต้น

2. พอดโฟลิโอ เชิงวิชาชีพ (Professional Portfolio) เป็นแฟ้มแสดงผลงานเกี่ยวกับอาชีพ เช่น พอดโฟลิโอ เพื่อใช้ในการสมัครงาน พอดโฟลิโอ เพื่อเสนอขอเลื่อนระดับ เป็นต้น

3. พอดโฟลิโอ เชิงวิชาการ (Academic Portfolio) หรือแฟ้มสำหรับนักเรียน (Student Portfolio) เป็นแฟ้มแสดงผลเกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น พอดโฟลิโอ เพื่อใช้ประเมินผลการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ พอดโฟลิโอ เพื่อใช้ประกอบการวัดประเมินผลปลายภาค/ปลายปี เป็นต้น

4. พอร์ตโฟลิโอ สำหรับโครงการ (Project Portfolio) มีลักษณะคล้ายภาพยนตร์สารคดี โดยเป็นแฟ้มที่แสดงถึงความพยายามหรือขั้นตอนการทำงานในโครงการหนึ่งๆหรือในการศึกษาส่วนบุคคล (Independent Study) เช่น แฟ้มโครงงานวิทยาศาสตร์ในแฟ้มประกอบด้วยภาพของวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้และแสดงขั้นตอนต่างๆในการดำเนินงานจนได้ผลผลิตที่ต้องการ เป็นต้น

อุทุมพร จามรمان (2540ก: 29) ได้จำแนกประเภทของพอร์ตโฟลิโอ ได้ 3 ประเภทคือ

1. แบบที่บรรจุตัวอย่างของงาน (Exemplary)
2. แบบที่เน้นกระบวนการ (Process)
3. แบบผสม (Combined)

องค์ประกอบของพอร์ตโฟลิโอ

องค์ประกอบของพอร์ตโฟลิโอ มีความหลากหลายขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการพัฒนา แต่ก็มีหลายส่วนที่ถือว่าเป็นโครงสร้างหลัก ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนะไว้ดังนี้

ออสเตอร์โฮฟ (Oosterhof. 1994: 244-247) ได้แสดงความคิดเห็นว่า พอร์ตโฟลิโอ ควรประกอบด้วย 3 องค์ประกอบสำคัญคือ

1. ตัวอย่างชิ้นงาน ซึ่งอาจมีหลากหลายแต่ควรเป็นชิ้นงานที่เป็นตัวร่วม (Common)
 2. ต้องมีบัญชีจุดมุ่งหมายของพอร์ตโฟลิโอ เพราะจะเป็นกรอบในการเลือกและประเมินผลงาน
 3. การวิพากษ์วิจารณ์ เป็นเอกสารที่ครู นักเรียน เพื่อน ได้วิจารณ์ผลงาน ลีฟวิ่งสตัน และคนอื่นๆ (Livingston; et al. n.d.: 19) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับส่วนประกอบของพอร์ตโฟลิโอว่าควรประกอบด้วย 2 องค์ประกอบสำคัญคือ
1. ส่วนของเอกสารการเรียนรู้ เช่น ผลงาน โครงการ
 2. ส่วนสนับสนุน เช่น ใบลงทะเบียนชิ้นงาน การสะท้อนผลงานและรายงานสรุป

วินเซอร์ (Winsor. 1998: 16) ได้แสดงความคิดเห็นว่า พอร์ตโฟลิโอ ควรประกอบด้วย 3 องค์ประกอบสำคัญคือ

1. เสนอเป้าหมายและการพัฒนาสู่เป้าหมายและความสำเร็จ
2. ชิ้นงานที่มีความหมายต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. รายงานการลงทะเบียนชิ้นงาน

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2545: 96-97) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับพอร์ตโฟลิโอว่า จะมีรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไรก็ได้ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และตัวชิ้นงาน แต่อย่างไรก็ตามพอร์ตโฟลิโอ จะต้องประกอบด้วยอย่างน้อยสามส่วนคือ

1. ส่วนที่เก็บรายการจุดมุ่งหมายการเรียนรู้และตัวอย่างงาน

2. ส่วนที่เก็บระบบตัวบ่งชี้ประกอบงาน ได้แก่ แบบสำรวจหรือมาตร
ประเมินทัศนคติ จำนวนหนังสือที่ใช้ประกอบ จำนวนเวลาที่ทำงาน คะแนนจากแบบทดสอบ เป็นต้น
และ

3. ส่วนที่เก็บเกณฑ์การตัดสินพอดโฟลิโอ และข้อมูลจากการวัดประเมิน
ตลอดจนหลักฐานในการวัดประเมินตนเอง

อุทุมพร จามรมาน (2540ก: 29) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของพอด
โฟลิโอไว้ดังนี้

1. สารบัญเนื้อหา สารในแฟ้ม
2. วัตถุประสงค์ของการนำเสนอเนื้อหาสารในแฟ้ม
3. สารต่าง ๆ (อาจอยู่ในรูปงานเขียน ผลิตผล ชิ้นงาน)
4. ผลการวัดประเมินสารต่าง ๆ และแหล่งการวัดประเมิน พร้อมหลักฐาน
การวัดประเมินเป็นระยะๆ

5. ภาคผนวก แหล่งอ้างอิง

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2540; อ้างอิงจาก บุรชัย ศิริมหาสาคร. 2541: 72) ได้เสนอ
องค์ประกอบของพอดโฟลิโอไว้ดังนี้

1. ส่วนนำ ประกอบด้วย
 - 1.1 ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน
 - 1.2 สารบัญ
 - 1.3 จุดประสงค์การเรียนรู้ ข้อตกลง เกณฑ์การตัดสินผลงาน
2. ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วยผลงาน หรือหลักฐานต่าง ๆ ที่นักเรียนคัดเลือก
3. ส่วนสนับสนุน ประกอบด้วย
 - 3.1 แผนพัฒนาและปรับปรุงการเรียน
 - 3.2 สรุปความก้าวหน้าในการเรียนเป็นรายเดือน
 - 3.3 ผลการสอบ ผลการสังเกต และประกาศนียบัตร
 - 3.4 สรุปผลการวัดประเมิน

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2540: 70-77) ได้เสนอองค์ประกอบของพอดโฟลิโอไว้
ดังนี้

1. ชีวิตประวัติของเจ้าของผลงาน ชิ้นงานที่พอใจหรือภูมิใจ เช่น แผ่นดิสก์
เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ อัลบั้มภาพ กิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน ใบประกาศเกียรติคุณ
วุฒิบัตร เป็นต้น

2. รายงานผลงานดีเด่น เช่น การปรับปรุงงานศิลปะ งานโครงการ งาน
แก้ปัญหา

บุรชัย ศิริมหาสาคร (2541: 71-72) ได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างของ
พอดโฟลิโอ ในประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษดังนี้

ประเทศสหรัฐอเมริกา

1. ส่วนนำ ประกอบด้วย ปก ประวัติผู้ทำ รายการจุดประสงค์การเรียนรู้ แผนการศึกษาส่วนบุคคล สารบัญชิ้นงาน ตัวชี้บ่งประกอบงาน รายการเอาออกและนำเข้าชิ้นงาน
2. ส่วนที่เก็บชิ้นงานที่สร้างขึ้นจากการเรียนการสอน การสะท้อนความคิดเห็น แสดงประวัติของงาน จำนวนหนังสือที่อ่าน เวลาที่ใช้ทำงาน คะแนนจากการทดสอบ แบบสำรวจรายการของครู บันทึกความคิดเห็นเกี่ยวกับงาน/ วิชาของนักเรียน
3. เป็นที่เก็บเกณฑ์การตัดสินพอดโฟลิโอ และข้อมูลการวัดประเมินของครู เพื่อน และผู้ปกครอง รวมทั้งหลักฐานการวัดประเมินตนเองของนักเรียน แผนการและแนวคิดในการประชุมแฟ้มงาน

ประเทศอังกฤษ

1. หน้าปก ซึ่งมีรูปแบบเดียวกันทั่วประเทศ
2. ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน
3. เนื้อหา
 - สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร เช่น ผลการสอบ ความสามารถ ความสนใจ แผนในอนาคต เป็นต้น
 - สรุประดับผลการเรียน หรือคุณสมบัติของนักเรียนในการผ่านหลักสูตร
 - สรุปผลสัมฤทธิ์ และประสบการณ์ด้านอื่นๆ
4. ประวัติการทำงาน

กระบวนการของการจัดทำพอดโฟลิโอ

ชาร์ลส์ และคนอื่นๆ ได้เสนอแนวทางการวางแผนออกแบบพอดโฟลิโอไว้ดังนี้ (Shaklee; et al. 1997: 66)

1. กำหนดเกณฑ์/มาตรฐานที่จะเป็นกรอบการทำงาน สำหรับระบบการวัดประเมินจาก พอดโฟลิโอ
2. แปลเกณฑ์/มาตรฐานเป็นพฤติกรรม
3. ใช้เกณฑ์ ตรวจสอบขอบเขตและลำดับเนื้อหาของหลักสูตรเพื่อกำหนดกรอบเวลาที่เหมาะสมในการสะสมงานและการวัดประเมิน
4. กำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder)
5. กำหนดประเภทของหลักฐาน
6. กำหนดวิธีการแต่ละหลักฐานชิ้นงาน
7. กำหนดระบบการประชุมและรายงานข้อมูลการวัดประเมินและการตัดสินใจ

8. กำหนดตัวอย่างงาน/พอดโฟลิโอ โดยจำแนกตามอายุ/ระดับ/เนื้อหา
ฟอร์แกตทีย์ และคนอื่นๆ (Forgaty; et al. 1996 : 89-99) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนา พอดโฟลิโอไว้ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ของพอดโฟลิโอ ก่อนทำการสอนครูต้องแจ้งให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า เกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ การดำเนินการสอน กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ รวมถึงวิธีการวัดผลและประเมินผล
2. การเก็บรวบรวมผลงานหรือหลักฐาน เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนเก็บผลงานทั้งหมดที่ได้จากการทำกิจกรรมการเรียนการสอน
3. การคัดเลือกผลงานหรือหลักฐาน ผู้เรียนคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุดที่ครอบคลุมเนื้อหา วัตถุประสงค์ที่กำหนด
4. การจัดระบบพอดโฟลิโอ ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ที่สะท้อนบุคลิกภาพของตนโดยอิสระ
5. การสะท้อนความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อผลงาน
6. ตรวจสอบความสามารถของตนเอง โดยพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนด
7. การวัดประเมินผลงานหรือหลักฐาน เป็นขั้นตอนสำคัญของการพัฒนาพอดโฟลิโอ ซึ่งควรประเมินให้ครอบคลุม รูปแบบ การจัดระบบเนื้อหาและคุณภาพของผลงาน
8. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับผลงาน เช่น ครูสนทนากับนักเรียน หรือนักเรียนสนทนากับเพื่อนร่วมชั้น
9. การปรับเปลี่ยนงานหรือหลักฐานเพื่อให้เป็นปัจจุบัน
10. การจัดนิทรรศการผลงานนักเรียน

บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ (2545: 102) ได้เสนอแนะวิธีการเก็บรวบรวมงานในพอดโฟลิโอไว้ ดังนี้

1. ขั้นระดมความคิด ครูผู้สอนต้องระดมความคิดกับนักเรียนและครูคนอื่นๆ เพื่อคิดหารายการงาน/ กิจกรรม โครงการหรือนิทรรศการ คัดเลือกไว้ในพอดโฟลิโอ ซึ่งควรจัดเก็บในรูปแบบกราฟ ตาราง แผนภูมิ และควรมีคำอธิบายถึงสถานการณ์ของการเรียนรู้และผลของการเรียนรู้ที่แสดงออกมา
2. ขั้นคิดหาวิธีที่นักเรียนสามารถแสดงออกเป็นหลักฐานของการเรียนรู้ ขั้นนี้จำเป็นต้องใช้สื่อผสมหลายๆชนิด เป็นต้นว่า ใช้เทปบันทึกเสียงอัดเสียงเด็ก ใช้วิดีโอถ่ายภาพเด็ก ใช้กล้องถ่ายรูป ใช้คอมพิวเตอร์ ตลอดจนตัวอย่างงานที่นักเรียนปฏิบัติจริง และควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนเขียนคำอธิบายกำกับ
3. ขั้นเขียนแนวทางสำหรับใช้เลือกชิ้นงาน ครูผู้สอนและนักเรียนในกลุ่มช่วยกันเขียนคู่มือหรือแนวทางสำหรับใช้ในการเลือกชิ้นงาน โดยถือว่ากิจกรรมที่ลงมือปฏิบัติและที่สนใจต้องเป็นกิจกรรมที่ดึงดูดจากประสบการณ์และภูมิหลังของนักเรียน และเป็นความคิดขั้นสูง และสามารถเชื่อมโยงนักเรียนกับโลกของความจริงเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกชิ้นงาน และที่สำคัญงานทุก

ชั้นที่คัดเลือกไว้ต้องจดบันทึก วัน เดือน ปี ให้ชัดเจน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวัดประเมินความก้าวหน้า

และได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การเก็บสะสมงานของเด็กดังกล่าวใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมการแสดงผลงานของนักเรียนตามชีวิตจริง หรือที่คล้ายสภาพจริงของนักเรียน และถือนักเรียนเป็นเจ้าของผลงานเหล่านั้น เพราะนักเรียนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกชิ้นงาน โดยอาศัยคำแนะนำของครูผู้สอนประกอบ ดังนั้นในส่วนนี้ต้องมีความยืดหยุ่นไม่กำหนดเป็นเกณฑ์ตายตัวว่านักเรียนควรต้องเลือกงานชิ้นไหนบ้างและจะจัดเนื้อหาสาระอย่างไรในพอดโฟลิโอบ้าง

อุทุมพร จามรمان (2540: 4) ได้เสนอขั้นตอนของกระบวนการทำพอดโฟลิโอในชั้นเรียน 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. ระบุงานหลัก ภาระงาน บทบาท หน้าที่ของเจ้าของแฟ้มว่าคืออะไรบ้าง
2. มีความรู้ภาคทฤษฎีและค้นคว้าเพิ่มเติม
3. การระบุประเด็น/ เรื่องที่จะบรรจุในแฟ้ม
4. การวางแผนดำเนินงานหาสาระใส่แฟ้ม
5. การดำเนินงานศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ปฏิบัติงาน
6. การแสดงผลการวัดประเมินเป็นระยะๆ ของเจ้าของแฟ้มกับผู้เกี่ยวข้อง
7. การคัดเลือกสาระมาใส่แฟ้ม
8. การเขียนสารบัญเนื้อหาสาระ ความนำ และวัตถุประสงค์
9. การสรุปผลการวัดประเมินเป็นระยะๆ จากผู้เกี่ยวข้อง
10. การเขียนสรุปผลที่ศึกษาในประเด็นที่ระบุในข้อ 2
11. การจัดเรียงสาระใส่แฟ้ม พร้อมหลักฐานแหล่งค้นคว้าอ้างอิง
12. การจัดทำแฟ้มให้สวยงาม น่าเปิดอ่าน ตรวจสอบแฟ้มว่ามีการจัดเรียงเป็นระบบ และครบถ้วนสาระที่ต้องการหรือไม่
13. การนำเสนอสู่คณะบุคคลผู้เกี่ยวข้องภายนอก ซึ่งอาจทำในรูปการบรรยาย การจัดนิทรรศการ การใช้สื่อประกอบการแสดง ฯลฯ
14. การโต้ตอบทางบวกต่อคณะบุคคลในข้อ 12
15. การสรุปผลการวัดประเมินจากคณะบุคคลภายนอก และการวางแผน การแก้ไขจุดอ่อน เสริมจุดแข็งต่อไป

กระบวนการตรวจให้คะแนนพอดโฟลิโอ

ลีฟวิ่งสตัน และคนอื่นๆ (Livingston; et n.d.: 34-36) ได้เสนอแนวทางการตรวจให้คะแนนพอดโฟลิโอไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

ผลิตหรือทำงานด้วยตนเองที่หลากหลาย (The Vermont State Department of Education. 1996 : 187-193; Livingston; et al. n.d.: 19; Forgarty. 1996 : 1-3; อุทุมพร จามรมาน. 2540ก: 50; บุรชัย ศิริมหาสาร. 2545: 67)

จุดด้อยของพอดโฟลิโอ

แม้จะมีจุดเด่นหลายประการแต่พอดโฟลิโอก็ยังมีจุดด้อยบางประการ ได้แก่ ความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมินงาน/แฟ้มของผู้เรียน มีมากน้อยเพียงใด ค่าที่ได้จากงาน/แฟ้ม ในช่วงระยะเวลาต่างๆ (ต้นปี ถึง ปลายปี) ควรมีค่าคงที่หรือไม่ ความเป็นมาตรฐานของค่าที่แสดงความสามารถของนักเรียนอยู่ที่ใด และจำนวนงาน/แฟ้มที่ต้องพิจารณา มีปริมาณมากจะเกิดความคุ้มค่าเวลา แรงงานหรือไม่ และส่งผลต่อ คุณภาพของค่าที่ได้หรือไม่ (อุทุมพร จามรมาน. 2540ก: 50)

ข้อตกลงเบื้องต้นของพอดโฟลิโอ

ข้อตกลงเบื้องต้นของพอดโฟลิโอ มีดังนี้ (Allan. 1992: 13-16)

1. พอดโฟลิโอเป็นกระบวนการที่เป็นระบบ มีเป้าหมายและมีความหมายของการสะสม ผลงานของนักเรียนในขอบข่ายของวิชาหนึ่งหรือหลายวิชา
2. นักเรียนไม่ว่าอายุเท่าใดหรือระดับชั้นใดไม่เพียงแต่สามารถคัดเลือกชิ้นงานใส่ใน พอดโฟลิโอเท่านั้น แต่เขาสามารถกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกได้ด้วย
3. การสะสมชิ้นงานในพอดโฟลิโอสามารถคัดเลือกโดยครู ผู้ปกครอง เพื่อ นักเรียน และ ผู้บริหารโรงเรียน
4. ในทุกกรณี พอดโฟลิโอจะสะท้อนกิจกรรมการเรียนรู้วันต่อวันของนักเรียน
5. พอดโฟลิโอจะถูกดำเนินการอย่างไม่สิ้นสุดที่จะแสดงความพยายาม ความก้าวหน้าและความสำเร็จของนักเรียน
6. พอดโฟลิโอสามารถบรรจุได้หลายตอนหรือหลายแฟ้มย่อย
7. การคัดเลือกชิ้นงานในพอดโฟลิโออาจเป็นสื่อหลายๆ ชนิด หรือหลายมิติ

พอดโฟลิโอกับแบบทดสอบมาตรฐาน

แอลแลน (Allan. 1992: 39) ได้เปรียบเทียบระหว่างการวัดประเมินจากพอดโฟลิโอ กับ แบบทดสอบมาตรฐานไว้ ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 เปรียบเทียบการวัดประเมินจากพอดโฟลิโอกับแบบทดสอบมาตรฐาน

การวัดประเมินจากพอดโฟลิโอ	การทดสอบโดยแบบทดสอบมาตรฐาน
---------------------------	----------------------------

-
- เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมธรรมชาติของนักเรียน - เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงจุดแข็งและจุดอ่อนของเขา - มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลแก่ครู - อนุญาตให้นักเรียน ผู้ปกครอง ครู เพื่อนในการวัดประเมินจุดแข็งจุดอ่อนนักเรียน - ดำเนินไปเรื่อยๆ และให้โอกาสในการสังเกตและประเมินได้หลายครั้ง - ประเมินตามสภาพจริงและมีความหมาย	- เหตุการณ์ไม่เป็นธรรมชาติ - ให้ผลสรุปแก่นักเรียนในงานที่กำหนด - ให้รายละเอียดแก่การวินิจฉัยน้อย - ให้รายละเอียดเป็นการจัดลำดับ - เป็นการวัดความสามารถในช่วงเวลาหนึ่งในงานที่เจาะจง - เป็นการวัดประเมินงานภาระงานที่กำหนดขึ้น ซึ่งอาจไม่มีความหมายแก่นักเรียน

ตาราง 1 (ต่อ)

การวัดประเมินจากพอดโฟลีโอ	การทดสอบโดยแบบทดสอบมาตรฐาน
---------------------------	----------------------------

- เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมธรรมชาติของนักเรียน
- เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงจุดแข็งและจุดอ่อนของเขา
- มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลแก่ครู
- อนุญาตให้นักเรียน ผู้ปกครอง ครู เพื่อนในการวัดประเมินจุดแข็งจุดอ่อนนักเรียน
- ดำเนินไปเรื่อยๆ และให้โอกาสในการสังเกตและประเมินได้หลายครั้ง
- ประเมินตามสภาพจริงและมี
ความหมาย
- เชิญชวนให้นักเรียนสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับชิ้นงานและความรู้ของตนเอง
- เชิญชวนผู้ปกครองให้สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับชิ้นงานและความรู้ของนักเรียน
- ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ประชุมปรึกษากัน
- ให้รายละเอียดการเรียนการสอนและหลักสูตร โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกระบวนการเรียนรู้
- เหตุการณ์ไม่เป็นธรรมชาติ
- ให้ผลสรุปแก่นักเรียนในงานที่กำหนด
- ให้รายละเอียดแก่การวินิจฉัยน้อย
- ให้รายละเอียดเป็นการจัดลำดับ
- เป็นการวัดความสามารถในช่วงเวลาหนึ่งในงานที่เจาะจง
- เป็นการวัดประเมินงานภาระงานที่กำหนดขึ้น ซึ่งอาจไม่มีความหมายแก่นักเรียน
- ให้นักเรียนตอบได้เพียงคำตอบเดียว
- ให้ข้อมูลแก่ผู้ปกครองเป็นตัวเลขซึ่งมีความหมายน้อย
- มีการปรึกษาเฉพาะครูและผู้บริหาร
- หลักสูตรเป็นศูนย์กลางกิจกรรมการเรียนรู้

ที่มา: Allan (1992) Portfolio Assessment: Getting Started. p. 39.

พอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

จากวิธีการที่ใช้ในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ในประเทศต่างๆ จะเห็นว่าวิธีการหนึ่งที่สำคัญก็คือ การวัดประเมินจากการพัฒนาพอดโฟลิโอ ซึ่งได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ เพราะนอกจากจะสามารถนำเสนอเพื่อสะท้อนให้เห็นผลการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ที่ชัดเจนแล้ว ยังสามารถจัดระบบความรู้เพื่อให้เกิดทักษะกระบวนการแก่ผู้พัฒนาด้วย โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เน้นวิธีการนี้เป็นสำคัญ (Mann. 1998: 6) เพราะสถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาวิธีการวัดประเมินพอดโฟลิโอ ซึ่งสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการให้หน่วยกิตสำหรับการเรียนรู้นอกสถานศึกษา มิลเลอร์ และ แดโลซ (Mann. 1998: 6; citing Miller; & Daloz. 1987: unpagged) เสนอแนะว่า กระบวนการของการพัฒนาพอดโฟลิโอ จะให้คุณประโยชน์ทั้งด้านวิธีการและกระบวนการศึกษามากกว่าวิธีการทดสอบ นอกจากนี้ การวัดประเมินพอดโฟลิโอจะเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์มากกว่าในกรณีที่ใช้การทดสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐานเพียงอย่างเดียว เพราะกระบวนการของพอดโฟลิโอจะเน้นที่ การแสดงผลการเรียนรู้และมีความชัดเจน เช่นเดียวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เมื่อเปรียบเทียบกับ การทดสอบโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน อย่างไรก็ตาม เทคนิควิธีอื่นๆ อาจรวมกันเป็นกระบวนการของการพัฒนาพอดโฟลิโอ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคน และสถาบันเลือกเอาประโยชน์จากจุดแข็งของแต่ละวิธีมาใช้

การพัฒนาพอดโฟลิโอไม่ใช่งานง่ายและไม่สามารถทำให้เสร็จได้อย่างรวดเร็ว ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาพอดโฟลิโอให้ได้ดี หากไม่พิจารณาคุณค่าของกระบวนการทางการศึกษาอย่างรอบคอบ การพัฒนา พอดโฟลิโอให้สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพจะสะท้อนให้เห็นว่า กระบวนการเรียนรู้นี้มีสัมพันธ์อย่างไรกับการบรรลุวัตถุประสงค์ทางวิชาการ การพัฒนาพอดโฟลิโอจะเป็นประโยชน์มากเมื่อมีการประมวลเป็นภาพรวมในกรอบของเป้าหมายทางการศึกษา (Mann. 1998: 7)

หลายสถาบันได้จัดหลักสูตรการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับนักศึกษาที่ต้องการได้รับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ เพื่อช่วยนักศึกษาในการวิเคราะห์ความรู้และทักษะ รวมไปถึง

การจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่างๆ และในระหว่างดำเนินการนักศึกษาจะต้องแสดงให้เห็นถึง จุดอ่อนและจุดแข็งของตน รวมไปถึงการระบุว่าหลักสูตรของสถาบันการศึกษาจะช่วยแก้ไขหรือเติมเต็มจุดอ่อนของตนให้ดีขึ้นอย่างไร และใช้ประโยชน์จากจุดแข็งอย่างไร

ความหมายของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

มีนักการศึกษาและสถาบันการศึกษาได้ให้ความหมายของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ไว้ดังนี้

โครเทอร์ (สุพร เข้มแข็ง. 2542: 4; อ้างอิงจาก Crothers. n.d.: unpaged) ได้ให้ความหมายของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ว่า เป็นการรวบรวมหลักฐาน ซึ่งหลักฐานในพอดโฟลิโอไม่ใช่แค่ประกาศนียบัตรหรือหลักฐานจดหมายอ้างอิงต่างๆ เท่านั้น ยังรวมไปถึงเทปเสียงหรือวิดีโอเทป รูปถ่าย หรือ ตัวอย่างของสิ่งต่างๆ ที่ท่านได้ทำขึ้นมา ประโยชน์หลักของการนำสิ่งต่างๆ มารวมจัดทำเป็นแฟ้มข้อมูลคือ ช่วยให้ท่านรวบรวมประสบการณ์การเรียนรู้ และความสำเร็จที่เกิดขึ้นในชีวิตของท่านในรูปแบบที่ควบคุมได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ

แมน (Mann. 1998 : 6) ได้ให้ความหมายของพอดโฟลิโอเพื่อการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

ความรู้และประสบการณ์ว่า เป็นเอกสารทางการที่แสดงรายละเอียดของการเรียนรู้ที่ได้จากประสบการณ์นอก

สถานศึกษา และถูกใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการขอการยอมรับของสถาบันอุดมศึกษาบนพื้นฐานของการเรียนรู้จากประสบการณ์ พอดโฟลิโอนอกจากจะเป็นเอกสารแล้ว มีความสำคัญมากในแง่ที่เป็น การสะท้อนกระบวนการของการแสดงการเรียนรู้นอกสถานศึกษา การจัดเตรียมพอดโฟลิโอเป็นแบบฝึกหัดในการวัดประเมินตนเอง พิจารณาทบทวน ตนเอง วิเคราะห์ และสังเคราะห์ รวมทั้งเป็นประสบการณ์การศึกษากระบวนการหนึ่งในตัวของมันเอง ซึ่งผู้เรียนจะต้องเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ในอดีตกับเป้าหมายการศึกษาของตน การแสดงถึงการคิดวิเคราะห์ตนเอง และการแสดงความสามารถของตนในการจัดระบบเอกสารให้มีความชัดเจนและกระชับรัด

กล่าวโดยสรุปแล้ว พอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์นั้นหมายถึง การประมวลและอธิบายโครงสร้างหรือกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลที่ผ่านมานในอดีต ทั้งจากการศึกษา ในระบบ นอกกรอบหรือตามอัธยาศัยที่มีมาตลอดช่วงชีวิตที่มีการอธิบายอย่างชัดเจน รัดกุม ตรงประเด็น และ สอดคล้องสัมพันธ์กับหลักสูตรหรือรายวิชาที่ต้องการขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้ได้หน่วยกิต ประกาศนียบัตร วุฒิบัตรหรือใบรับรองต่างๆ รวมไปถึงการรวบรวมเอกสารหลักฐานต่างๆ เพื่อการยืนยันและสามารถตรวจสอบได้

แนวทางการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นว่าการพัฒนาพอดโฟลิโอไม่ใช่งานง่ายและไม่สามารถทำให้เสร็จได้อย่างรวดเร็ว ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาพอดโฟลิโอให้ได้ดี หากไม่พิจารณาคุณค่าของกระบวนการทางการศึกษาอย่างรอบคอบ จึงควรมีแนวทางในการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ดังแนวคิดของนักการศึกษาและสถาบันที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

เอ็ดสัน (Edison. 1991: 3) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาพอดโฟลิโอ หรือ การจัดทำ Learning Outcomes Paper (LOP) ดังนี้

1. การอธิบายประสบการณ์ ประกอบด้วย
 - 1.1 การเรียนรู้เกิดขึ้นที่ใด
 - 1.2 อธิบายเกี่ยวกับองค์กร เช่นการให้บริการหรือการผลิต
 - 1.3 เรียนรู้เมื่อไรและใช้เวลานานเท่าใด
 - 1.4 ชื่อผู้ให้คำปรึกษา
 - 1.5 ชื่องานและการรับผิดชอบ
 - 1.6 แผนกที่ทำงาน
 - 1.7 การเข้าร่วมสัมมนาและปฏิบัติการ
 - 1.8 ชื่อหนังสือและชื่อผู้แต่งที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้
 - 1.9 รายละเอียดอื่นๆ
2. การเรียนรู้จากประสบการณ์ เป้าหมายของผู้เรียนคือต้องเสนอผลการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการของหลักสูตรรายวิชา ซึ่งต้องอธิบายความรู้ ความสามารถ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

3. เอกสารต่างๆ เช่น
 - 3.1 จดหมายจากผู้ให้คำปรึกษา
 - 3.2 การพรรณนางาน
 - 3.3 การวัดประเมินผลงาน
 - 3.4 ตัวอย่างงาน

โอเพ่น เลิร์นนิ่ง อะเจนซี (Open Learning Agency. 2000: Online) ได้เสนอแนะว่า

พอดโฟลิโอ ควรจะประกอบด้วย ข้อมูลต่างๆ ดังนี้

1. ชื่อสกุลของเจ้าของพอดโฟลิโอ
2. เป้าหมายของผู้เขียน
3. ประวัติการศึกษา
4. ประวัติการประกอบวิชาชีพ/ อาชีพ
5. ทักษะการทำงาน
6. ทักษะเฉพาะของงาน
7. หลักฐานสนับสนุน เช่น
8. ประกาศนียบัตร
9. ประวัติความสำเร็จ
10. จดหมายรับรองว่าเป็นนักศึกษาที่มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการวัดประเมินผลการเรียนรู้มาก่อน

เจมส์ (James. 2001: 5) เสนอแนะว่า พอร์ตโฟลิโอ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1. ปก ชื่อ ที่อยู่ โทรศัพท์ ชื่อรายวิชาที่ขอเทียบโอน และสารบัญ
2. การบันทึกลำดับเหตุการณ์ (Chronological Record) รายละเอียดของกิจกรรมสำคัญ ๆ รวมทั้งประสบการณ์การทำงาน งานอาสาสมัคร (Volunteer Experience) และการเรียนรู้นอกระบบ (Non- Formal Learning)
3. เป้าหมายของการศึกษาและอาชีพ (ประมาณ 500 คำ)
4. อธิบายสมรรถนะ (Competencies) ความรู้ และทักษะ
5. หลักฐานต่าง ๆ เช่น คำอธิบายลักษณะงาน (Job Descriptions) การวัดประเมินผล การปฏิบัติงาน (Appraisals) ใบแสดงผลการเรียนรู้ (Transcripts) ตัวอย่างของงาน หนังสือรับรอง รางวัลและ อื่นๆ ซึ่งเป็นหลักฐานของความรู้ในสาขาวิชาที่ประเมิน
6. การบรรยายเพื่อให้ผู้ประเมินเชื่อว่าผู้เรียนมีความรู้เหมาะสมสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาที่ประเมิน

แมน (Mann. 1998: 6-7) ได้เสนอองค์ประกอบของพอร์ตโฟลิโอไว้ดังนี้

1. อัตชีวประวัติซึ่งระบุเหตุการณ์ที่สำคัญๆ ในชีวิตของบุคคล
2. การบันทึกตามลำดับเหตุการณ์ของประสบการณ์แต่ละปีตั้งแต่จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา
3. อธิบายบุคลิกลักษณะตัว อาชีพ และเป้าหมายของการศึกษา
4. การบรรยายความสามารถเกี่ยวกับประสบการณ์ที่รัดกุมและเที่ยงตรง รวมถึงผลที่ได้จากประสบการณ์ชีวิตและการเรียนเหล่านั้น หรือบางครั้งเรียกว่าสมรรถนะหรือความเชี่ยวชาญ

5. เอกสารที่เป็นหลักฐานยืนยันประสบการณ์การเรียนรู้ของบุคคล

โครเทอร์ (สุพร เข้มเฮง. 2542: 14-15; อ้างอิงจาก Crothers. 1996: unpagged)

ได้เสนอ แนวทางการจัดทำพอร์ตโฟลิโอไว้ดังนี้

1. ระบุผลการเรียนรู้
2. จับคู่ความรู้และประสบการณ์ของท่านกับผลการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร
3. อธิบายความรู้และประสบการณ์ด้วยหลักฐานที่ชัดเจน

วิทยาลัยชุมชนเลทบริดจ์ (Lethbridge Community College. 2003: Online) ใน British Columbia ได้เสนอองค์ประกอบของพอร์ตโฟลิโอไว้ดังนี้

1. อัตชีวประวัติอย่างรัดกุม ต้องเป็นประสบการณ์ชีวิตที่สำคัญซึ่งจะมีผลเกี่ยวข้องกับ การเรียนรู้
2. เป้าหมายของการศึกษา เป็นโครงร่างของการศึกษา อาชีพและเป้าหมายส่วนบุคคล
3. การบรรยายผลการเรียนรู้

3.1 วิเคราะห์ว่าได้เรียนรู้อะไรบ้าง และเกี่ยวข้องกับหลักสูตรรายวิชาที่ต้องการเทียบโอนอย่างไรบ้าง

3.2 คำร้องขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์อย่างเป็นทางการเกี่ยวกับรายวิชา/ หลักสูตร/ หรือจำนวนหน่วยกิตที่ต้องการเทียบโอน

4. เอกสารเพิ่มเติม คือหลักฐานที่สะท้อนให้เห็นถึงการประสบความสำเร็จ
วิทยาลัยฮัมเบอร์ (Humber College. 2002: Online) ได้เสนอส่วนประกอบของ
พอดโฟลิโอไว้ดังนี้

1. หน้าปก ประกอบด้วย ชื่อ ที่อยู่ เลขที่ หมายเลขโทรศัพท์/ โทรสาร
2. ระบุหลักสูตรรายวิชาที่ต้องการได้หน่วยกิต
3. สารบัญ (ถ้าพอดโฟลิโอมีจำนวนหลายหน้า)
4. การวางแผนการศึกษา/ อาชีพ คือ การอธิบายสรุปแผนที่จะได้รับการวัด
ประเมินเพื่อยอมรับความรู้และ
5. ประสบการณ์
6. ประวัติย่อ
7. ประวัติการทำงาน ประกอบด้วยความรู้และทักษะ อธิบายอย่างรัดกุม
8. คำอธิบายผลการเรียนรู้
9. เสนอสังเขปรายวิชาที่ต้องการได้รับเครดิต
10. พิจารณาโครงร่างหลักสูตร และอธิบายว่าการเรียนรู้จากปรากฏการณ์นั้น
สอดคล้องกับหลักสูตรที่

11. ต้องการเทียบโอนอย่างไร
12. เอกสารเพิ่มเติม เป็นการตรวจสอบยืนยันความรู้และทักษะของผู้สมัคร
ประกอบด้วย

12.1 ตัวอย่างชิ้นงาน จดหมายรับรองประสบการณ์การทำงาน การอธิบาย
งาน การตรวจสอบโดยผู้ให้คำปรึกษา

12.2 การวัดประเมินผลการปฏิบัติงาน จดหมายจากลูกค้า หลักฐานการ
นำเสนอ หรือเผยแพร่ เป็นต้น

12.3 การเป็นสมาชิกองค์กรหรือสมาคมผู้เชี่ยวชาญ องค์กรบริการสังคม
หรือใบอนุญาต เป็นต้น

12.4 ใบรายงานผลการเรียน (ถ้ามี) หรือสำเนาประกาศนียบัตรที่ไม่มี
เครดิตหรือหน่วยกิต

12.5 อัตชีวประวัติเกี่ยวกับการศึกษาเอกสาร แล้วสรุปย่อหนังสือหรือ
บทความแต่ละเรื่อง

13. จัดทำดัชนีเอกสารที่ต้องการขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และ
ประสบการณ์

14. พอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ จะช่วยให้ ผู้ประเมินทราบว่า

- 14.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรมาบ้าง
- 14.2 วัด/ กำหนดระดับผลการเรียนรู้
- 14.3 ตรวจสอบและยืนยันการเรียนรู้
- 14.5 ประเมินการเรียนรู้ที่เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด

แคทฟาเรลลา (Cattarella. 2003: Online) ได้ให้รายละเอียดของพอดโฟลิโอว่า

1. คำอธิบายงาน ซึ่งควรรย้อนหลังไม่เกิน 3 ปี
 - สำหรับผู้สมัครรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ระดับ diploma ควรมีประสบการณ์ในสถานประกอบการมากกว่า 12 เดือน
 - สำหรับผู้สมัครระดับอุดมศึกษา ควรมีประสบการณ์ในสถานประกอบการอย่างน้อย 8 เดือน
2. การวัดประเมินความสามารถ สำหรับช่วงเวลาการทำงาน เช่น จดหมายรับรองจาก นายจ้าง ซึ่งต้องยื่นโดยหัวหน้าของผู้สมัคร และงานที่ต้องเป็นงานหลักในหน้าที่ รวมไปถึงระดับความรับผิดชอบที่มีต่อหน้าที่
3. ตัวอย่างรายงานการทำงานที่ภูมิใจ
4. การอธิบายเป้าหมายอาชีพส่วนตัว และหลักสูตรที่ต้องการได้รับการยอมรับนี้ จะทำให้ ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพได้อย่างไร

มหาวิทยาลัยแอททาบาสกา (Athabasca University. 2003: Online) ได้เสนอส่วนประกอบของพอดโฟลิโอ สรุปได้ดังนี้

1. สรุปโครงสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้น และเกี่ยวเนื่องไปสู่หลักสูตรที่ต้องการได้รับการยอมรับ คำอธิบายที่ชัดเจนเพียงพอจะทำให้ผู้ประเมินเข้าใจได้ง่ายขึ้น
2. การอธิบายความที่ชัดเจนและรัดกุมเกี่ยวกับการเรียนรู้ ที่ต้องการได้รับการยอมรับ
3. สิ่งที่จะนำเสนอผลการเรียนรู้ เช่น วิดีโอเทป จะต้องตรงประเด็น รัดกุม เสนอสาระสำคัญ และไม่ควรเกินตอนละ 5 นาที
4. จดหมายอ้างอิง หรือเอกสารจากนายจ้าง ผู้ฝึกอบรมหรืออื่นๆ ควรมีเบอร์โทรศัพท์หรือที่อยู่ของบุคคลที่อ้างอิงด้วย ซึ่งอาจต้องมีการติดต่อเป็นส่วนหนึ่งของการวัดประเมิน ผู้สมัครต้องให้รายละเอียดบุคคลอ้างอิงเหล่านี้และต้องขออนุญาตที่จะต้องติดต่อด้วย
5. เพื่อความเชื่อมั่นได้ของข้อมูล ดังนั้นจึงต้องมีหนังสืออนุญาตจากบุคคลอ้างอิง

จากการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาและสถาบันการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ สามารถวิเคราะห์ได้ผลดังปรากฏตามตาราง 2

ตาราง 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ประเด็น	นักวิชาการหรือหน่วยงานที่ให้แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพอดโฟลิโอ
1. ส่วนนำ - ปก - สารบัญ - ข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ชื่อผู้ให้คำปรึกษา อาชีพ บุคลิกส่วนตัว - ชื่อหลักสูตรและโครงสร้างของหลักสูตรที่ต้องการขอรับการวัดประเมิน - คำอธิบายการวางแผนการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์	Oosterhof (1994), Forgaty; et al (1994), Livingston; et al (nd), Winsor(1998), Edison (1991), Open Learning Agency (2003), James (2001), Mann (1998), Crothers (1996), Lethbridge Community College (2003), Humber College (2002), Catfarella (2003), Athabasca University (2003), อุทุมพร จามรมาน (2540ก, 2540ข), ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2540), โกวิท ประวาลพุกษ์ (2540) บุรชัย ศิริมหาสาคร (2541, 2545), และ บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ (2538, 2545)
2. ส่วนเนื้อหา - คำอธิบายความสามารถ ความรู้และทักษะ - คำอธิบายประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ระบุว่าเมื่อไรและใช้เวลานานเท่าใด - ชื่อหนังสือและชื่อผู้แต่งรวมไปถึงบทคัดย่อของหนังสือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ - ผลการวัดประเมินผลงานที่สำเร็จ - การสะท้อนความคิดเห็นหรือการวัดประเมินตนเอง - คำอธิบายความสอดคล้องของประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้กับหลักสูตรที่ต้องการขอรับการวัดประเมิน	Oosterhof (1994), Forgaty; et al (1994), Livingston; et al (nd), Winsor (1998), Edison (1991), Open Learning Agency (2003), James (2001), Mann (1998), Crothers (1996), Lethbridge Community College (2003), Humber College (2002), Catfarella (2003). Athabasca University (2003), อุทุมพร จามรมาน (2540ก, 2540ข), ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2540), โกวิท ประวาลพุกษ์ (2540) บุรชัย ศิริมหาสาคร (2541, 2545), และ บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ (2538, 2545)

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็น	นักวิชาการหรือหน่วยงานที่ให้แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพอดโฟลิโอ
3. ส่วนสนับสนุน - ดัชนีเอกสาร - ตัวอย่างผลงานดีเด่นหรืองานที่ทำให้ เกิดการเรียนรู้หรือสะท้อนผลการเรียนรู้ - เอกสาร หลักฐานยืนยัน เช่น จดหมาย รับรอง หนังสือรับรอง วุฒิบัตร ประกาศนียบัตร หนังสืออนุญาตจาก บุคคลที่อ้างอิง	Oosterhof (1994), Forgaty; et al (1994), Livingston; et al (nd), Winsor (1998), Edison (1991), Open Learning Agency (2003), James (2001), Mann (1998), Crothers (1996), Lethbridge Community College (2003), Humber College (2002), Catfarella (2003). Athabasca University (2003), อุทุมพร จามรمان (2540ก, 2540ข), ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2540), โกวิท ประวาลพุกษ์ (2540) บุรชัย ศิริมหาสาคร (2541, 2545), และ บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2538, 2545)

จากการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์นั้น จะเห็นว่า ส่วนประกอบต่างๆ จะต้องถูกวางแผนมาอย่างดี โดยเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ โครงสร้างหลักสูตรรายวิชาที่ต้องการขอรับการวัดประเมิน ทำการวิเคราะห์และประมวลความรู้ ความสามารถและทักษะของตน หลังจากนั้นจึงทำการเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นของตนกับผลการเรียนรู้ที่หลักสูตรรายวิชาต้องการ แล้วทำการรวบรวมเอกสารหลักฐานยืนยันที่ตรงประเด็นเพื่อการตรวจสอบของ ผู้ประเมิน ในตอนต่อไปจะกล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ตอนที่ 4 มโนทัศน์เกี่ยวกับเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง (Modified Delphi Technique)

เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง หรือ Modified Delphi Technique หมายถึง เทคนิคเดลฟายที่มี

การปรับปรุงวิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และการนำไปใช้ในการวิจัย ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้หลากหลายลักษณะ เช่น ในการวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงอนาคต จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุงพบว่าวิธีหนึ่งที่ยอมรับใช้คือ การนำแบบสอบถามปลายปิด เป็นแบบประเมินค่ามาใช้แทนแบบสอบถามปลายเปิดในรอบแรก เช่น

ฮาร์ทแมน (Hartman. 1981: 495-497) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการขยายหลักสูตรเด็กปัญญาเลิศในอนาคต ของโรงเรียนพาลามัส ในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ สหรัฐอเมริกา เขาได้นำเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุงไปใช้ในการรวบรวมความคิดเห็นของครูผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญและนักเรียนเพื่อให้ได้มาซึ่งฉันทามติในการนำมาใช้เป็นแนวทางขยายหลักสูตรดังกล่าวในอนาคต ซึ่งเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุงที่นำมาใช้ในการศึกษาค้างนี้มีลักษณะดังนี้

1. ใช้แบบสอบถามปลายปิด เป็นแบบประเมินค่า 3 ระดับในรอบแรกและให้ผู้ตอบเลือกตอบในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของตน ถ้าผู้ตอบไม่เห็นด้วยขอให้แสดงเหตุผลประกอบว่าต้องการให้เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะใด อย่างไร

2. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลรอบที่ 2 ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้รับการเสนอแนะเพิ่มเติมใน

รอบแรก แสดงไว้ให้ผู้ตอบพิจารณาและแสดงจำนวนผู้ตอบแต่ละประเด็น รวมถึงแสดงตำแหน่งคำตอบของผู้ตอบแต่ละคนในรอบที่ผ่านมา เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้พิจารณาเปลี่ยนแปลงหรือยืนยันคำตอบ กรณีที่ผู้ตอบมี คำตอบที่ต่างจากตัวเลือกที่มีผู้ตอบมากที่สุด ต้องแสดงเหตุผลประกอบด้วย จากนั้นดำเนินการ ตามข้อ 2 จนกว่าจะได้มาซึ่งฉันทามติ

จากการนำเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุงไปใช้ Hartman พบว่าวิธีการดังกล่าวทำให้ได้ความคิดเห็นในการพิจารณาตัดสินใจที่สอดคล้องกันและสามารถลดข้อขัดแย้งได้เป็นอย่างดี

ฟลานเดอร์ส (Flanders. 1989: Abstract) ได้ศึกษาเพื่อการวางแผนกำหนดเนื้อหาหลักสูตร

การเพาะกล้าไม้สำหรับนักเรียนในการเตรียมสู่อาชีพการเพาะกล้าไม้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุงจำนวน 2 รอบ ใช้ผู้เชี่ยวชาญ 25 คน แบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบประเมินค่าแบบลิเคอร์ท จำนวน 57 ข้อในรอบแรก และกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาระดับฉันทามติที่เหมาะสมที่ 60%

เมอร์รีย์ และ แฮมมอนส์ (Murry; and Hammons. 1995: 207-216) ได้ทำการศึกษาเพื่อสร้างเกณฑ์การวัดประเมินการจัดการและความสามารถในการเป็นผู้นำของฝ่ายบริหารบุคคลในวิทยาลัยชุมชน ซึ่งเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุงที่พวกเขานำมาใช้ครั้งนี้เป็นการนำแบบสอบถามปลายปิด แบบประเมินค่า 4 ระดับในรอบแรก จำนวน 70 ข้อ ผู้เชี่ยวชาญ 35 คน โดยขอความร่วมมือให้ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นคำถาม ทำการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ถ้าข้อใดผู้เชี่ยวชาญไม่ตอบ ก็จะไม่นำมารวมในการคำนวณ ตลอดจนมีการกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาระดับฉันทามติที่เหมาะสมที่ 70% และพิจารณาความคงที่ของคำตอบจากการเปลี่ยนแปลงของระดับฉันทามติเมื่อเปรียบเทียบกับรอบที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นหรือลดลงน้อยกว่า 20%

สุวลี ทวีบุตร (2540: 99-100) ได้ทำการศึกษาการเปรียบเทียบผลการสร้างฉันทามติและระดับ

การให้ความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญระหว่างการใช้เทคนิคเดลฟายแบบเดิมและเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุงที่ใช้ในการวัดประเมินความต้องการจำเป็น โดยใช้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 76 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ฐานนิยม มัธยฐาน พิสัย ควอไทล์ ร้อยละ ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยด้วยสถิติทดสอบทีและการทดสอบความเป็นอิสระด้วยสถิติทดสอบไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุงมีส่วนจำนวนข้อที่ได้รับฉันทามติสัมพันธ์กับเทคนิคเดลฟายแบบเดิมแต่มีความกว้างขวางและลึกซึ้งของข้อมูลเริ่มต้นมากกว่าและมีสัดส่วนจำนวนข้อที่มีความคงที่ของระดับคะแนนฉันทามติสูงกว่าเทคนิคเดลฟายแบบเดิม แต่ยังไม่มีความเพียงพอที่จะระบุว่าเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุงใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลน้อยกว่าเทคนิคเดลฟายแบบเดิม

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2542ก: 89-92) ได้ทำการทดลองการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ตามหลักสูตรกรมการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2530 ภาคเรียนที่ 2/2541 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการทดลองการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ศึกษาประสิทธิภาพของเครื่องมือการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ และศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่างๆ ในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ โดยดำเนินการทดลองในพื้นที่

5 ภาค 30 จังหวัด ได้แก่

ภาคเหนือ จังหวัดลำพูน กำแพงเพชร ลำปาง น่าน อุตรดิตถ์ นครสวรรค์

ภาคกลาง จังหวัดสระบุรี อุทัยธานี สุพรรณบุรี เพชรบุรี ลพบุรี นนทบุรี

ภาคใต้ จังหวัดสงขลา ยะลา ปัตตานี นครศรีธรรมราช ภูเก็ต พัทลุง

ภาคตะวันออก จังหวัดชลบุรี จันทบุรี สมุทรปราการ ปราจีนบุรี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดร้อยเอ็ด อุบลราชธานี มุกดาหาร นครพนม

สุรินทร์ นครราชสีมา สกลนคร และอุดรธานี

ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ มี 4 ขั้นตอน คือ

1.1 ขั้นเตรียมโครงการ ประกอบด้วย การดำเนินงานประชุมชี้แจง ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่รับผิดชอบของ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด การประชาสัมพันธ์ การจัดเตรียมเครื่องมือประเมิน และ

การจัดทำเอกสารแนวทางการดำเนินงานประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

1.2 ขั้นเตรียมการวัดประเมิน ประกอบด้วย การดำเนินงานรับสมัครนักศึกษา และการวัดประเมินเบื้องต้น การแต่งตั้งคณะกรรมการวัดประเมินหมวดรายวิชา และการจัดเตรียมเครื่องมือประเมินรายหมวดวิชาและการกำหนดวัน เวลา สถานที่ประเมิน

1.3 ขั้นตอนการวัดประเมิน ประกอบด้วย การจัดสถานที่ประเมิน การจัดอุปกรณ์และเครื่องมือประเมิน

1.4 ขั้นตอนหลักฐานและอนุมัติผลการวัดประเมิน ซึ่งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอนุมัติผลการวัดประเมินและออกหลักฐานการวัดประเมินให้นักศึกษาที่ผ่านการวัดประเมินและแจ้งรายชื่อผู้ผ่านการวัดประเมินให้ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอทราบและเก็บหลักฐานไว้

มีจำนวนนักศึกษามัธยมศึกษาและผ่านการวัดประเมินเบื้องต้นหมวดวิชาต่างๆ 11 หมวดวิชา จำนวน 871 คน เข้ารับการวัดประเมิน 416 คน และผ่านการวัดประเมินหมวดวิชาต่างๆ จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 30.53

2. ประสิทธิภาพของเครื่องมือประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์หมวดวิชาต่างๆ

ในการทดลองครั้งนี้สามารถตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือประเมินได้ 5 หมวดวิชา ได้แก่ หมวดวิชาพลานามัย ภาษาไทย 1 สังคมศึกษา 1 ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาคือ (อ. 3) และหมวดวิชาสังคมกับชีวิต ส่วนหมวดวิชาอื่นๆ ไม่สามารถวิเคราะห์คุณภาพได้ เนื่องจากมีนักศึกษาเข้ารับการวัดประเมินน้อย ผลการศึกษาพบว่า เครื่องมือส่วนใหญ่มีค่าความเชื่อมั่นระดับปานกลาง ยกเว้นหมวดวิชาสังคมกับชีวิตที่มีค่าความเชื่อมั่นสูง

ในปีเดียวกัน กรมการศึกษานอกโรงเรียนโดยกองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ได้ทำ

การทดลองการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ หมวดวิชาพลานามัย ตามหลักสูตรกรมการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2530 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการทดลองการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ตามหลักสูตรกรมการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2530 และหาคุณภาพของเครื่องมือประเมิน รวมไปถึงปัญหาอุปสรรคในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ หมวดวิชาพลานามัย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1/2541 ซึ่งผ่านการวัดประเมินเบื้องต้นและเข้าทดสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของหมวดวิชาพลานามัย ในจังหวัดทดลอง 10 จังหวัด ผลการศึกษาพบว่า (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2542: 45-48)

1. ด้านคุณภาพของเครื่องมือประเมิน แบบทดสอบปรนัยจำนวน 80 ข้อ มีข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ 23 ข้อ ต้องปรับปรุง 44 ข้อ ตัดทิ้ง 17 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นจากสูตร KR20 เท่ากับ 0.302 ในด้าน การทดสอบสมรรถภาพมรรยาธการที่คณะกรรมการเห็นว่าไม่ควรใช้ เช่น การชั่งน้ำหนัก ส่วนสูง

2. ความคิดเห็นของการวัดประเมินในภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับวิธีการวัดประเมินเพราะมีทั้งการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และเห็นด้วยกับเกณฑ์การวัดประเมินในภาพรวม

รัชนี้ จันทรอัมพร (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2545 : 30; อ้างอิงจาก รัชนี้ จันทรอัมพร. มปป. ไม่มีเลขหน้า) ได้ทำการทดลองการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์หมวดวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาต่อ(อ.3) หมวดวิชาเลือกแผน ก ตามหลักสูตรกรมการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2530 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการทดลองการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ หมวดวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาต่อ(อ.3) หมวดวิชาเลือกแผน ก ตามหลักสูตรกรมการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2530 ศึกษาคุณภาพของเครื่องมือประเมินฯ และศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเครื่องมือประเมินฯจากเจ้าหน้าที่ คณะกรรมการวัดประเมินและนักศึกษาที่เข้ารับการวัดประเมิน ผลการศึกษาพบว่า

1. มีนักศึกษาเข้ารับการวัดประเมินในหมวดวิชานี้ใน 11 จังหวัดที่เข้าร่วมการทดลอง คือ จังหวัดกำแพงเพชร อุตรดิตถ์ นนทบุรี ปัตตานี ยะลา ชลบุรี จันทบุรี ร้อยเอ็ด สุรินทร์ อุธรธานี และนครราชสีมา มีนักศึกษารวมทั้งสิ้น 76 คน ผ่านการวัดประเมินเบื้องต้นจำนวน 35 คน และผ่านการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด 8 คน

2. คุณภาพของเครื่องมือ พบว่า ตอนที่ 1 ทักษะการฟัง และตอนที่ 2 ทักษะการอ่าน มีค่าความเชื่อมั่นในระดับปานกลาง ส่วนแบบทดสอบแบบอัตนัย นักศึกษาที่เข้ารับการวัดประเมินให้ความคิดเห็นว่าข้อคำถามครอบคลุมเนื้อหา จำนวนข้อเหมาะสมกับเวลา กรรมการวัดประเมินส่วนใหญ่เห็นว่าเกณฑ์การให้คะแนนข้อสอบอัตนัยมีความเหมาะสม ส่วนสมรรถภาพที่กำหนดไว้ก็มีความเหมาะสม และมีกรรมการบางส่วนเห็นว่าเกณฑ์การตัดสินทักษะการเขียนควรเป็นร้อยละ 30 จะเหมาะสมกว่า (จากเกณฑ์ร้อยละ 50)

แฮริเจอร์ (Harriger. 1991: Abstract) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Barriers to the optimal use of prior learning assessment : an institutional evaluation of perceptions of credit for prior learning โดยมีวัตถุประสงค์คือ ศึกษาอุปสรรคของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่ State University ผลการศึกษาพบว่า มีอุปสรรคหลายประการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์และให้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. ปรับโครงสร้างทางด้านการบริหารและนโยบาย
2. การจัดเตรียมรายละเอียดข้อมูลที่ต้องแก่คณะกรรมการและนักศึกษา
3. การปรับปรุงการติดต่อสื่อสารระหว่างกรมการบริหารหลักสูตรและแผนก

วิชาการ

4. ควรมีการกำหนดทฤษฎีพื้นฐานในการช่วยคณะกรรมการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ซานซีเกร์ท (Sansregret. 1997 : Abstract) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Recognizing our own potential: PLAR. Canadians and the global economy กล่าวว่า การวัดประเมินเพื่อยอมรับ

ความรู้และประสบการณ์นั้น เป็นเรื่องใหม่แต่มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน และได้เสนอแนะว่า การจัดทำพอดโฟลิโอ ควรกระทำในลักษณะบูรณาการ และควรมีการพัฒนาในเรื่องของการทดสอบด้วย เพราะแบบทดสอบมาตรฐานที่ใช้กันอยู่มีความพอเพียงที่จะอนุญาตให้บุคคลได้แสดงว่าผ่านการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชา และการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ต้องการการส่งเสริมสนับสนุนจากหลายส่วน ไม่ว่าจะเป็น ระบบเศรษฐกิจ ระบบการศึกษา และองค์กรต่าง ๆ ในสังคม เพื่อการออกแบบและนำเสนอการสาธิตการเรียนรู้

วอลฟ์สัน (Wolfson. 1997 : 10-12) ได้ทำการศึกษาการยอมรับนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับการศึกษาจากการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ใน University College of The Fraser Valley (UCFV) ในบริติชโคลัมเบีย ประเทศแคนาดา ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารในคณะต่างๆ จำนวน 236 คน ผลการวิจัยพบว่า การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ยังไม่เป็นที่ยอมรับนัก เนื่องจากทาง คณะต่างๆ ไม่มีความเข้าใจในนโยบายและยุทธวิธีของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ มีความสับสนระหว่างมโนทัศน์ของและวิธีการของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ บุคลากรส่วนใหญ่สนับสนุนการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ แต่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและวิธีการ

อาร์โนลด์ (Arnold. 1998 : Abstract) ได้ทำปริญญานิพนธ์ระดับปริญญาเอก เรื่อง Portfolio-based prior learning assessment: an exploration of how faculty evaluate students prior learning (adult learners. college re-entry) เพื่อศึกษาว่า คณะผู้ประเมินในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ทำการวัดประเมินจากพอดโฟลิโออย่างไร ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการส่วนใหญ่ค่อนข้างพิจารณาการนำเสนอเนื้อหาของนักศึกษา การนำเสนอความรู้ การวิเคราะห์และความคิดวิจารณ์ ทักษะการเขียน หลักฐานแสดงการอ่านและการวิจัย มีแนวโน้มที่จะพิจารณาความยาวและความเข้มข้นของประสบการณ์รวมไปถึงการเชื่อมโยงประสบการณ์ไปยังกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งขัดแย้งกับมาตรฐานของ CAEL แต่มีผลต่อความเข้าใจว่าประสบการณ์เชื่อมโยงกับความรู้และเนื้อหาวิชาอย่างไร

เบลแลงเกอร์ และคนอื่นๆ (Belanger; et al. 1998 : 99-119) ได้ทำการสำรวจการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์มหาวิทยาลัยในแคนาดา 74 แห่ง และเสนอแนะว่า การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ได้รับความนิยมเห็นชอบด้วยกฎหมาย เพราะวาระการประชุมของสหภาพแรงงานเกี่ยวกับ

แรงงาน การพัฒนาของการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเปลี่ยนแปลงของประชากร และความมั่นใจว่านักเรียนที่เรียน นอกชั้นเรียนนั้นเชื่อถือได้ การประกันคุณภาพและการบริหารเป็นไปด้วยดี การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ยังไม่เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของวัฒนธรรมมหาวิทยาลัย

ซอร์ชัค (Sawchuk. 1998: Abstract) ได้ทำการศึกษาพนักงานโรงงานในออนตาริโอ (Ontario) ในประเด็นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ และการศึกษาของ

สหภาพแรงงาน เป้าหมายของการวิจัย คือ ตรวจสอบและพัฒนาการใช้เครื่องมือใหม่ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ในเบื้องต้นได้ทำการวิเคราะห์เชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ พบว่า องค์การทางสังคมที่สนับสนุนทักษะ ความรู้ และกระบวนการเรียนรู้เป็นประเด็นสำคัญในบริบทของยุทธวิธีการเรียนรู้เกี่ยวกับ การทำงานในขั้นของการปฏิบัติของคณงาน และการเรียนในชั้นเรียนควรมีความสัมพันธ์กับการศึกษานอกระบบ

อาร์ท และคนอื่นๆ (Aarts; et al. 1999: Abstract) ได้วิจัยเรื่อง A Slice of the Iceberg: Cross Canada Study of Prior Learning Assessment and Recognition ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ (Prior Learning Assessment and Recognition หรือ PLAR) ของประเทศแคนาดา เป็นการศึกษา ร่วมกันระหว่างวิทยาลัย 7 สถาบันทั่วประเทศแคนาดา จากปี 1993/94 ถึง 1997/98 โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก Human Resources Development Canada. ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ต่อนักศึกษาและสถาบัน การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการสำเร็จหลักสูตร ด้วยการการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์กับกระบวนการศึกษาตาม หลักสูตรปกติ ผลการศึกษาพบว่า เกรดเฉลี่ยตลอดหลักสูตรของนักศึกษาที่ผ่านการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์นั้นสูง และสูงกว่านักศึกษาที่เรียนปกติในโปรแกรมเดียวกัน การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์สร้างจุดแข็งแก่นักศึกษาคือสร้างความมั่นใจให้กับนักศึกษาโดยเฉพาะนักศึกษาผู้ใหญ่ และสะท้อนประสิทธิผลที่สำคัญสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยลดระยะเวลาในการเรียนหลักสูตรนั้นๆ แต่จำนวนนักศึกษาที่เรียนโดยมีการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์นั้น ยังมีจำนวนน้อย จึงมีความจำเป็นในการสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์แก่สังคม

บลิงกอร์น (Blinkhorn. 1999: Abstract) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Prior learning assessment:

An Investigation of Nonsponsored Learning for College Credits มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการ พัฒนาพอดโฟลิโอ ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือในการวัดประเมินที่ดีที่สุดในการนำเสนอประสบการณ์เรียนรู้ในระบบ ทำการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การศึกษาตัวอย่างพอดโฟลิโอและการสังเกตในชั้นเรียน โดยสามารถแบ่งเป็น 5 หมวดคือ

1. การรับรู้ในการเรียนรู้
2. รูปแบบการเรียนรู้
3. ความสามารถเกี่ยวกับความรู้ขั้นสูง (Metacognitive)
4. พัฒนาการการรู้คิด (Cognitive Development)
5. ความต้องการของผู้เรียน

แวนสโตน (Vanstone. 1999: Abstract) ได้ทำการรวบรวมผลการศึกษาเกี่ยวกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์จากแหล่งต่างๆที่มีการเผยแพร่ โดยได้นำเสนอเป็น 9 หมวด คือ

1. นโยบายของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ (แคนาดา ยุโรป แอฟริกา ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ ฯลฯ และทำการศึกษาเปรียบเทียบ)
2. การดำเนินการการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ของการศึกษาในระบบ
3. การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์และงาน
4. การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์และการทหารและความหลากหลายของคำถาม
5. ทฤษฎีและการวิเคราะห์การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
6. บรรณกรรมเกี่ยวกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
7. บรรณานุกรมเกี่ยวกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ และการเผยแพร่ในฝรั่งเศส

ซึ่งมีจำนวนบทความทั้งหมด 791 เรื่อง (รวมกับที่ซ้ำในหมวดอื่น) มีบางส่วนที่ตีพิมพ์เป็นภาษาฝรั่งเศส

เล็กโกรว์ (Legrow. 2000: Abstract) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Prior Learning Assessment : Impact of APL Portfolio Development on Problem Solving Skills and Knowledge Organization มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ กลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มนักศึกษาที่ได้รับเครดิตด้วยวิธีการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ และกลุ่มนักศึกษาปกติ กลุ่มละ 27 คน นักศึกษาทั้งสองกลุ่ม มีผลการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จากการวัดประเมินความรู้ของสถาบัน พบว่า นักศึกษาที่มีการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์จัดการเกี่ยวกับองค์ประกอบของความรู้ที่มีมาก่อนและสามารถแก้ปัญหาได้จากสถานการณ์ได้ดีกว่านักศึกษาปกติอย่างมีนัยสำคัญ ในช่วงท้ายผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 กลุ่ม เปรียบเทียบตามระดับประสบการณ์ คือ กลุ่มที่มีประสบการณ์ทางการจัดการธุรกิจสูงและต่ำ นักศึกษากลุ่มที่ผ่านการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์กลุ่มสูงปฏิบัติการได้ดีกว่านักศึกษาปกติกลุ่มสูง และนักศึกษากลุ่มที่ผ่านการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์กลุ่มต่ำสามารถปฏิบัติได้ดีกว่านักศึกษาปกติกลุ่มต่ำ จากการวิเคราะห์ MANOVA พบว่า มีความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยที่ระดับประสบการณ์และกลุ่มไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน จึงสรุปได้ว่า กระบวนการ พัฒนาพอดโฟลิโอในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์นั้นประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและช่วยจัดระบบความรู้ในกระบวนการแก้ปัญหาด้วย

เพียร์สัน (Pearson. 2000: Abstract) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Enhancing Adult Student Persistence: The Relationship between Prior Learning Assessment and Persistence Toward

the Baccalaureate Degree กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาปริญญาตรีภาคค่ำที่วิทยาลัยศิลปะในภาคตะวันตกตอนกลางของฝรั่งเศส ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า กระบวนการพัฒนาพอดโฟลิโอเป็นตัวทำนายความพยายามอย่างมีนัยสำคัญ จากผลการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่พัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ได้สำเร็จจะเพิ่มค่าประมาณความสามารถเกี่ยวกับความเพียรพยายาม

สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแซชเชททอน (Saskatchewan Institute of Applied Science and Technology (SIAST). 2000a: Online) ได้ประมวลผลการดำเนินการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ใน Saskatchewan Institute of Applied Science and Technology ซึ่งพบว่าการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ในสถาบันมีเป้าหมาย ดังนี้

1. ให้ SIAST นั้นมีประโยชน์ต่อนักศึกษาผู้ใหญ่
2. กระตุ้นและพัฒนาการวางแผนและการตั้งเป้าหมายของผู้เรียน
3. เพิ่มความพอใจเกี่ยวกับการศึกษาและการฝึกอบรมที่ขาดแคลน

โดยผู้สมัครต้องกรอกใบสมัคร จ่ายค่าธรรมเนียม พัฒนาแผนการปฏิบัติ รวบรวมจัดทำเอกสารหลักฐานความรู้และประสบการณ์ที่มีมาก่อน ตรวจสอบตนเอง และพบที่ปรึกษาก่อนทำการวัดประเมิน ผู้ประเมินมักจะเป็นผู้ที่สอนหลักสูตรที่ผู้สมัครต้องการขอรับการวัดประเมิน ผู้ประเมินรวมไปถึงที่ปรึกษา คณะกรรมการการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์และตัวนักศึกษา ร่วมกันกำหนดระดับโครงสร้างที่เหมาะสมรวมถึงวิธีการวัดประเมินที่ใช้

สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแซชเชททอน (Saskatchewan Institute of Applied Science and Technology (SIAST). 2000b: Online) ได้ทำการวัดประเมินการดำเนินการโครงการการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ในปี 1999-2000 ซึ่งการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ระบุมาตรฐานการประกันคุณภาพในการวัดประเมินเพื่อให้ได้รับการยอมรับดังนี้

1. การสาธิตการเรียนรู้
2. การเรียนรู้ต้องตรงกับที่หลักสูตรต้องการ
3. ผลการเรียนรู้ควรเท่าเทียมกับระดับความสำเร็จของการศึกษาขั้นสูง
4. การเรียนรู้ต้องเป็นกิจกรรมตามทฤษฎี
5. การเรียนรู้ต้องถูกประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหา

SIAST เสนอแนะว่าควรจัดระดับผลการวัดประเมินดังนี้ สำเร็จ ยังไม่ตัดสินผล สำเร็จบางส่วนและไม่สำเร็จ

สถิติการยื่นคำร้องขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์มีดังนี้

1. ผู้สมัคร 224 คน ยื่นคำร้องขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ 559 หลักสูตร

2. มีหลักสูตรจำนวน 402 หลักสูตร (72%) ที่ประสบความสำเร็จ 16 หลักสูตร (13%) ไม่ประสบความสำเร็จ และ 141 หลักสูตรยังไม่ตัดสินผล

- มีหลักสูตรจำนวน 397 หลักสูตร (71%) ที่ถูกร้องขอเอกสารหรือกิจกรรมเพิ่มเติม

- ในหลักสูตรจำนวน 559 หลักสูตรที่ถูกร้องขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์นั้น SIAST ได้ดำเนินการไว้แล้ว 96 หลักสูตร

ลีสตอรี่ (Lee-Story. 2001: Abstract) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Crediting Experiential Learning: An Examination of Perceptions and Practices in Postsecondary Hospital Management and General Management Programes มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติในปัจจุบันของสถาบัน การศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยตัวแปรที่ศึกษาคือ

1. การดำเนินงานที่สนับสนุนการศึกษาผู้ใหญ่
2. วิธีการที่ใช้เพื่อรับรองหรือรับประกันกับเครดิตของนักศึกษาตามอรรถาัย
3. นโยบายและกระบวนการที่สนับสนุนการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

4. กรอบแนวคิดและการสนับสนุนการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ข้อค้นพบส่วนใหญ่ มุ่งประเด็นความสนใจไปยังนักศึกษาผู้ใหญ่ ดังนี้

1. ควรมีห้องเรียนเล็กและมีการเอาใจใส่ส่วนบุคคล
2. ขจัดอุปสรรคของสถานศึกษาเกี่ยวกับเวลาและตารางการใช้ห้องที่ไม่สะดวก
3. ดำเนินการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์บางประเภท

จากผลการวิจัยกลุ่มตัวอย่างขอวิธีการทดสอบตามปกติมากกว่า และให้การยอมรับ

เกี่ยวกับ

แนวทางการวัดประเมินความสำเร็จส่วนบุคคลของ American Council on Education น้อย การวัดประเมินจาก พอดโฟลิโอได้รับการยอมรับค่อนข้างมาก

ประเด็นที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่ง คือ การยอมรับของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เหตุผลที่สนับสนุนการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ มากที่สุดคือ

1. มีความเป็นไปได้ที่จะค้นพบจุดเด่นของนักศึกษาผู้ใหญ่และมีการลงทะเบียนมากขึ้น
2. เป็นการไร้ความหมายที่จะต้องเรียนซ้ำในสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว
3. มีโอกาสที่จะเข้าศึกษามากขึ้น
4. สนับสนุนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ เพราะเป็นกระบวนการพัฒนาอย่างมีความหมาย
5. เป็นการสร้างชื่อเสียงจากนวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์
6. ประหยัดค่าใช้จ่าย

เหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์คือ

1. นักศึกษาไม่มีความสามารถที่จะจัดเตรียมเอกสารแสดงผลการเรียนรู้
2. ความยุ่งยากในการวัดประเมิน
3. ขาดองค์กรในการฝึกอบรมเทคนิคการวัดประเมิน

ฟิทซ์กิบบอน (FitzGibbon. 2002: 8-11) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Assessment of PLA Student Success: Retrospective Study มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียนที่ได้รับหน่วยกิต โดยการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ เมื่อเข้ามาศึกษาในระดับอุดมศึกษากับนักเรียนที่เรียนในระบบปกติ ในปี 1998 -1999 โดยทำการจับคู่โปรแกรม อายุ และเพศ พบว่า นักเรียนที่ผ่าน การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์จากสถานศึกษาทั้ง 5 แห่ง ไม่แตกต่างจากนักเรียนที่เรียนปกติในเรื่องอัตราความก้าวหน้าในการเรียน โดยการนับหน่วยกิตที่ได้รับ และการปฏิบัติทางวิชาการ เมื่อพิจารณาจากเกรดเฉลี่ยสะสมพบว่า นักเรียนที่ผ่านการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์มีอัตราความก้าวหน้าดีกว่านักเรียนปกติ และผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ผลการศึกษาที่พบสามารถพิสูจน์ได้ว่าการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ สามารถนำมาใช้ได้โดยไม่กระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ราฟ และ ฟลอเรนซ์ (Raulf; and Florence. n.d.: Abstract) ได้ทำการศึกษา เรื่อง An Institutional Evaluation of Perceptions and Expectation of Prior Learning Assessment Programs (Adult Learners) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจอุปสรรคที่ขัดขวางไม่ให้เกิดการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ และหากพบอุปสรรค ทำอย่างไรจึงจะน้อยลงและสร้างจุดแข็งให้การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ได้อย่างไร ผลการศึกษา พบว่า มีอุปสรรคในการยอมรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์อย่างมากคือ ขาดความตระหนักในโครงการ มีข้อจำกัดในเรื่องการแนะนำหลักสูตร และการกีดกันวิธีการวัดประเมินในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ เช่น การวัดประเมินจากพอดโฟลิโอ

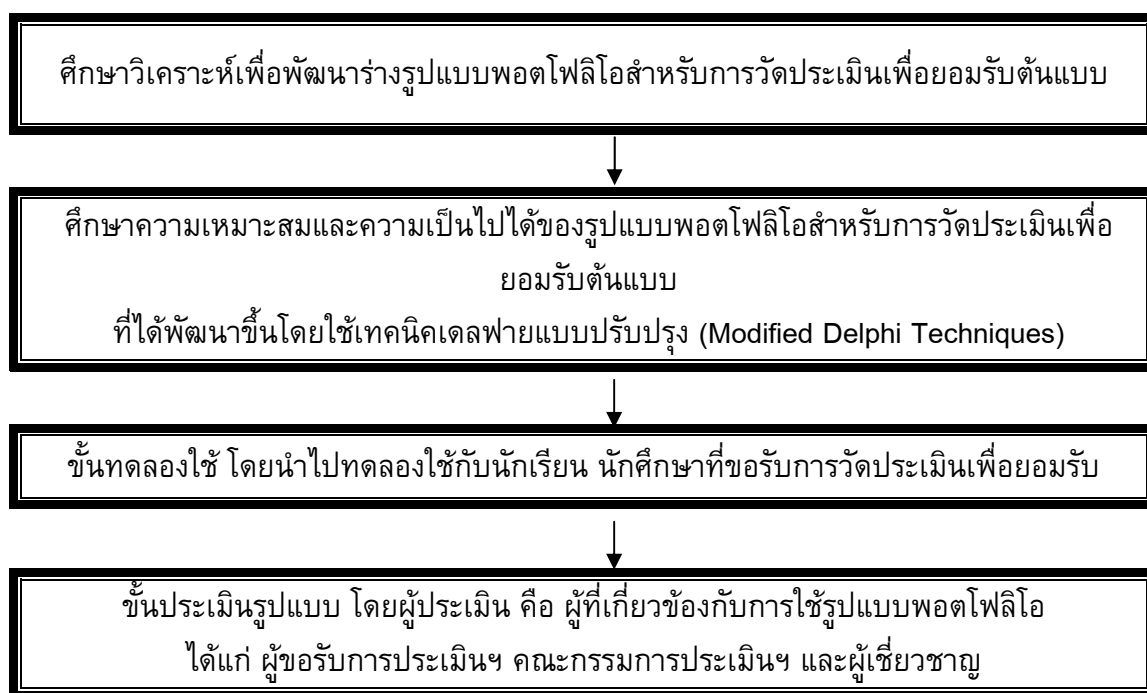
บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร ตำรา งานวิทยานิพนธ์ และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และแนวปฏิบัติในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ได้แก่ นักศึกษาที่ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ และคณะกรรมการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับนำมาสร้างรูปแบบแล้วพัฒนาให้มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ หลังจากนั้น นำไปทดลองใช้กับผู้ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ พร้อมกับมีการประเมินรูปแบบหลังการทดลองใช้ ซึ่งได้ดำเนินการตามรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับในครั้งนี้ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว ผู้วิจัยได้ออกแบบการดำเนินการวิจัยซึ่งมีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน ดังแสดงในภาพประกอบ 4

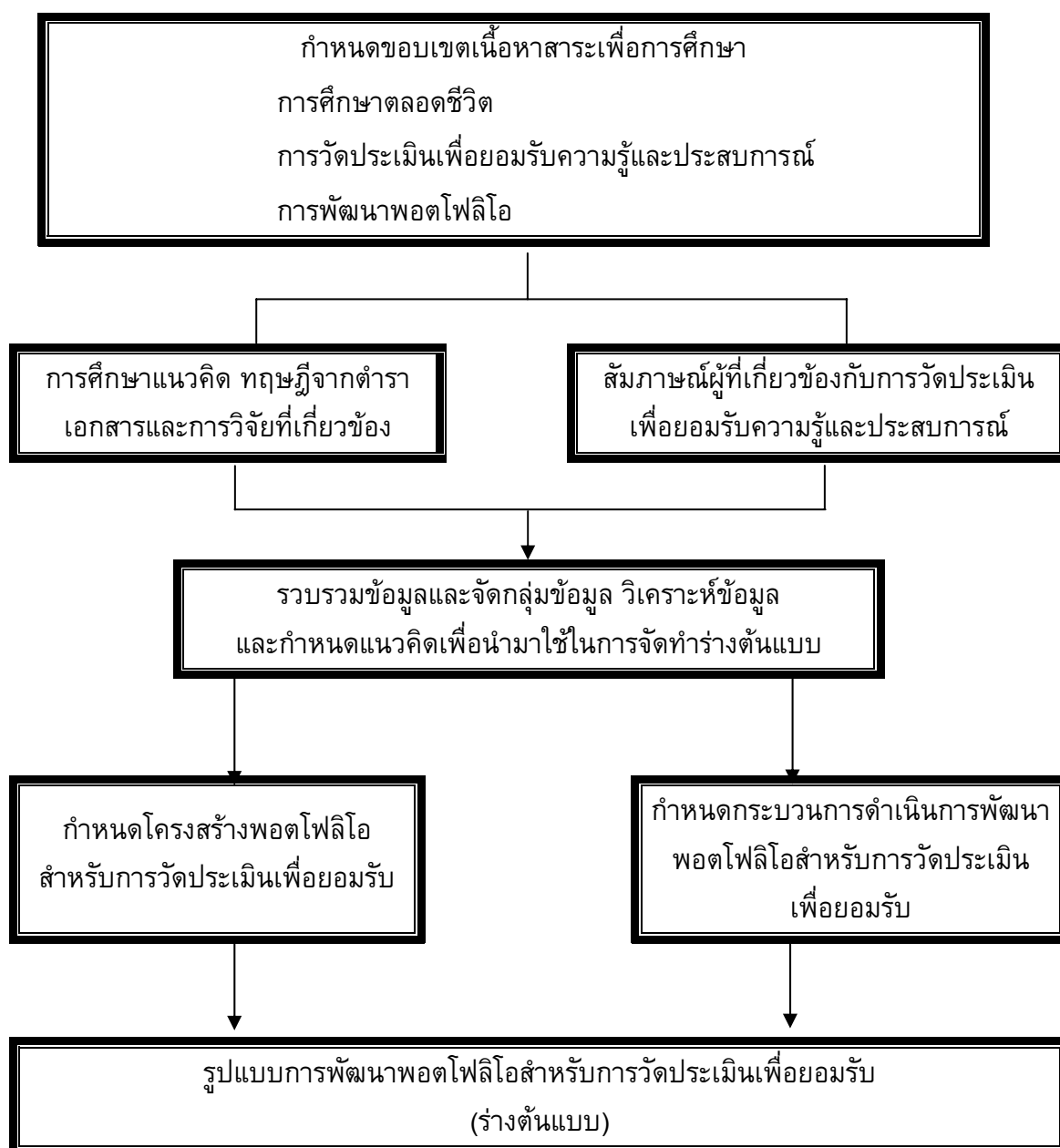

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนารูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

1. ขั้นศึกษาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาร่างต้นแบบ

ขั้นศึกษาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาร่างต้นแบบนี้ ประกอบด้วย การศึกษาเอกสาร ตำรา การรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศจากแหล่งต่างที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้พิจารณาสร้างกรอบแนวคิดและจัดทำร่างต้นแบบของ

พอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ดังรายละเอียดในภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 กระบวนการพัฒนาร่างต้นแบบของรูปพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อ
ยอมรับ

จากภาพประกอบ 5 จะเห็นว่าผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาสาระเพื่อการศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนารูปแบบการจัดทำพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับคือ การศึกษาตลอดชีวิต การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์และการพัฒนาพอดโฟลิโอ ซึ่งรายละเอียดแต่ละขั้นตอนผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.1 การศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้ ศึกษาจากอินเทอร์เน็ต ตำรา วารสาร เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิต การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ พอดโฟลิโอ และพอดโฟลิโอสำหรับ การวัดประเมินเพื่อยอมรับ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ได้แก่ นักศึกษาที่ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ จำนวน 15 คน และคณะกรรมการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ จำนวน 3 คน

1.2 การกำหนดแนวคิดเพื่อนำมาใช้ในการร่างต้นแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ หลังจากผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดตามแนวทางข้างต้นแล้ว ได้รวบรวมข้อมูลและจัดกลุ่มข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ นำผลจากการวิเคราะห์มาสังเคราะห์และกำหนดแนวคิดเพื่อนำมาใช้ในการร่างต้นแบบ

1.3 นำกรอบแนวคิดของร่างต้นแบบมาเป็นกรอบในการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

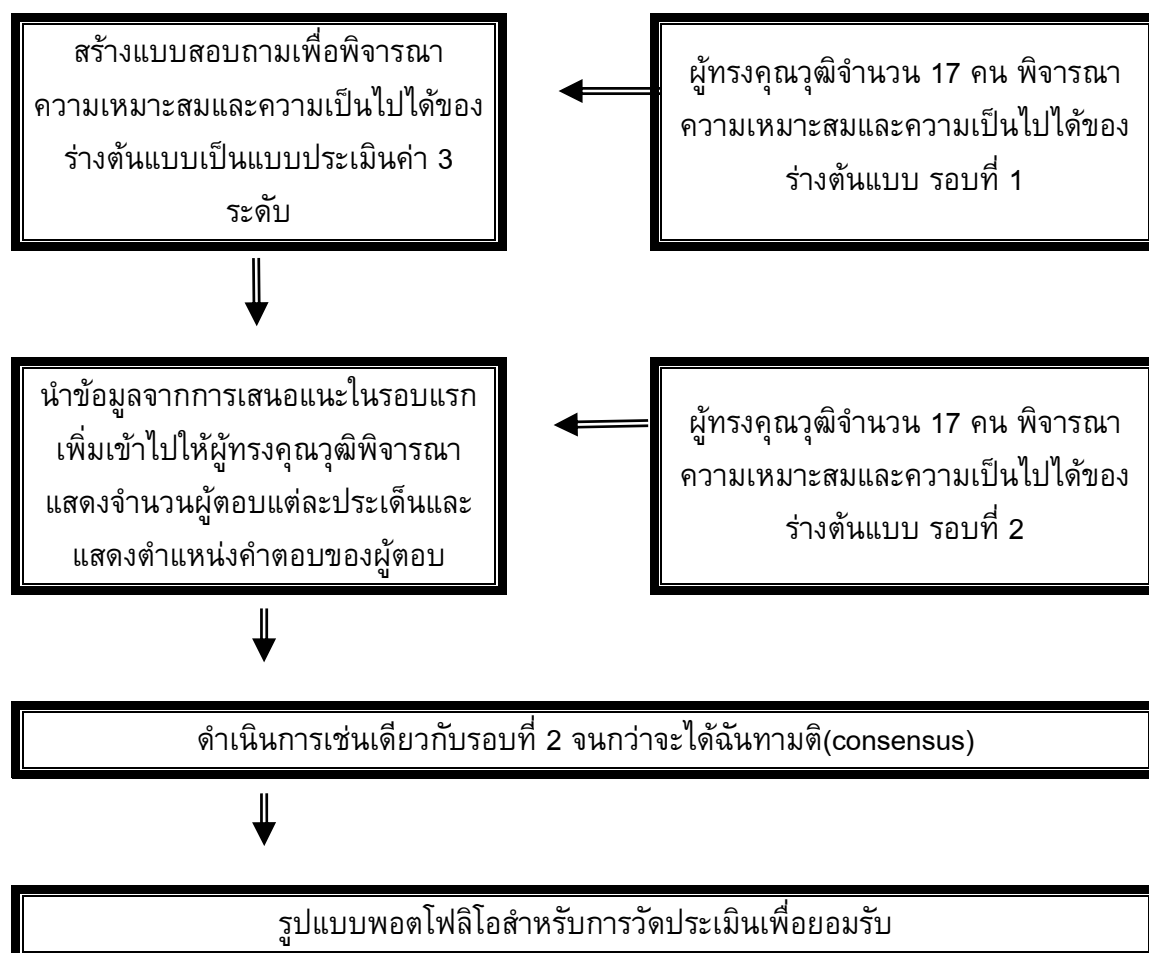
1.4 การร่างต้นแบบ นำแนวคิดที่ได้จากข้อ 1.2 และ 1.3 มาร่างต้นแบบ ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ โครงสร้างพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ และขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

2. ชั้นศึกษาดัชนีคุณภาพของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาดัชนีคุณภาพของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ มีลำดับขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

2.1 ชั้นศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับต้นแบบที่ได้พัฒนาขึ้น

การดำเนินงานในส่วนนี้ ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 6 ขั้นตอนการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบพอดโฟลิโอ

สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ (ร่างต้นแบบ) โดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง

จากแผนภูมิในการพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นร่างต้นแบบ มีการดำเนินการดังนี้

1. สร้างแบบสอบถามปลายปิดแบบประเมินค่า 3 ระดับคือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย โดยผู้วิจัยนำกรอบเนื้อหาสำหรับการสร้างแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง

ด้านการใช้ภาษา ความครอบคลุมของประเด็นคำถาม เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับประเด็นที่ศึกษา และ นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

โดยลักษณะของแบบสอบถามซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างต้นแบบ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 3 ระดับ ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อให้พิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นในแบบสอบถามดังนี้

- 3 หมายความว่า เห็นด้วย
- 2 หมายความว่า ไม่แน่ใจ
- 1 หมายความว่า ไม่เห็นด้วย

แบบสอบถามส่วนที่ 2 จะแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

ตอนที่ 2 ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อ

ยอมรับ ดังตัวอย่างแบบสอบถามดังนี้

แบบสอบถามเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของรูปแบบพอดโฟลิโอ
สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ รอบที่1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างต้นแบบรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ
 - ตอนที่ 2 ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ
3. ขอความกรุณาท่านผู้ทรงคุณวุฒิตอบตามความคิดเห็นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการ
4. แบบสอบถามฉบับนี้นำไปวิเคราะห์เพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบใดๆ ต่อท่าน ขอขอบพระคุณในความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้เป็นอย่างดี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ทรงคุณวุฒิ

ชื่อ.....
 ตำแหน่ง.....
 วุฒิการศึกษา.....
 ประสบการณ์เกี่ยวกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์(prior learning assessment and recognition).....

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ตอนที่ 1 โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยรายละเอียดของระดับความคิดเห็น มีดังนี้

- 3 หมายความว่า เห็นด้วย
 2 หมายความว่า ไม่แน่ใจ
 1 หมายความว่า ไม่เห็นด้วย

โดยให้ท่านแสดงความคิดเห็นลงในช่องข้อเสนอแนะเพิ่มเติมรายประเด็น และแสดงความคิดเห็นอื่นๆที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นในข้อเสนอแนะเพิ่มเติมท้ายแบบสอบถาม

โครงสร้างของพอดโฟลิโอ สำหรับการประเมิน เพื่อยอมรับความรู้และ ประสบการณ์	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมรายประเด็น
	3	2	1	3	2	1	
1. ส่วนนำ							
- ปก							
- สารบัญ							
							

- ข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ชื่อผู้ให้คำปรึกษา อาชีพ บุคลิกส่วนตัว

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 2 ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

ขั้นตอนการพัฒนาพหุโพลีไอ สำหรับการประเมิน เพื่อยอมรับความรู้และ ประสบการณ์	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมรายประเด็น
	3	2	1	3	2	1	
ขั้นวางแผน							
1. กำหนดวัตถุประสงค์ และวิธีการในการวัดประเมินเพื่อ ยอมรับความรู้และประสบการณ์							
ขั้นรวบรวม							
2. วิเคราะห์ตนเองว่ามี ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ใดบ้าง							
ขั้นประเมิน ตรวจสอบ							
3. สะท้อนความคิดเห็น ต่อประสบการณ์และผลงานของ ตนเอง							

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.2 คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน เพื่อให้เป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยพิจารณาจากนักวิชาการและนักบริหารที่มีผลงานหรือความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล และการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ซึ่งมีวิธีเลือกผู้เชี่ยวชาญดังนี้

ก. ขนาดของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจากผลการวิจัยของ Thomas T. Macmillan (1972 อ้างถึงใน เกษม, 2522) พบว่า ถ้าใช้ผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป ค่าอัตราความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยมาก และลดลงประมาณ 0.02 คงที่ตลอด ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน

ข. วิธีการเลือกผู้เชี่ยวชาญ จะใช้วิธี Critical Incident Technique (บุญธรรม กิจปรีดาภิสุทธิ์, 2540) กล่าวคือ ทำการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน (ดังแสดงรายชื่อในภาคผนวก) เพื่อให้เป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการประเมินเพื่อยอมรับ โดยพิจารณาจากนักวิชาการและนักบริหารที่มีผลงานหรือความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดประเมินผลการศึกษา และการประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ผู้วิจัยใช้วิธี Critical Incident Technique (บุญธรรม กิจปรีดาภิสุทธิ์, 2540:166) ในการเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังรายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และมีประสบการณ์ในการวัดประเมินผลเพื่อเทียบโอนความรู้และประสบการณ์มาหนึ่งคนก่อน แล้วขอรับรองให้ผู้ทรงคุณวุฒิคนนั้น ระบุรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิต่อไปอีกสามชื่อ หรือมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในขั้นแรกนี้ได้รับการเสนอชื่อมาสามคน (ได้รายชื่อรวม 4 คน)

2. ผู้วิจัยทำการติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสามคนนั้นทางโทรศัพท์ เพื่อเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ได้รับการตอบรับสองคน แล้วจึงขอรับรองให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสองคนระบุชื่อผู้ทรงคุณวุฒิต่อไปอีกคนละสามคน ในขั้นนี้ได้รับรายชื่อมา 6 คน (ได้รายชื่อรวม 9 คน)

3. ผู้วิจัยทำการติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหกคนนั้นทางโทรศัพท์ เพื่อเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ได้รับการตอบรับห้าคน แล้วจึงขอร้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งห้าคนนั้นระบุชื่อผู้ทรงคุณวุฒิต่อไปอีกคนละสามคน ในขั้นนี้ได้รับชื่อมา 9 คน (ได้ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตอบรับแล้วรวม 17 คน)

4. ผู้วิจัยทำการติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสิบเจ็ดคนนั้นทางโทรศัพท์อีกครั้ง เพื่อเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และชี้แจงเกี่ยวกับการขอความร่วมมือในการพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการประเมินเพื่อยอมรับ โดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง

5. ทำหนังสือขอความร่วมมือโดยผ่านบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

6. ส่งแบบสอบถามและหนังสือขอความร่วมมือให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 17 คน ทางไปรษณีย์ โดยให้เลือกตอบในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของตนเองคือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย หากผู้ตอบแสดงความคิดเห็นไม่เห็นด้วยขอให้แสดงเหตุผลประกอบว่า ต้องการให้เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะใด อย่างไร

7. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนในรอบที่ 1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากการเสนอแนะเพิ่มเติมเข้าไปให้ผู้ตอบได้พิจารณา และแสดงจำนวนผู้ตอบในแต่ละประเด็นรวมถึงแสดงตำแหน่งคำตอบของผู้ตอบแต่ละคนด้วย การรวมกล่มล้อมรอบคำตอบดังกล่าว เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบทุกคนได้พิจารณาเปลี่ยนแปลงหรือยืนยันคำตอบเดิม กรณีที่ผู้ตอบตอบในประเด็นที่ต่างไปจากประเด็นที่มีผู้ตอบมากที่สุดขอให้แสดงเหตุผลประกอบ แล้วส่งแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒিরอบที่ 2 และได้ฉันทามติ (Consensus) ในรอบนี้ ซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณาระดับฉันทามติคือ ระดับความคิดเห็น 75% และพิจารณาความคงที่ของคำตอบจากการเปลี่ยนแปลงของระดับฉันทามติ ที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงน้อยกว่า 20% เมื่อเปรียบเทียบกับรอบที่ผ่านมา (Murry; & Hammoms. 1995)

8. นำฉันทามติที่ได้มาคำนวณค่าดัชนีความเหมาะสม (Index of Propriety: IP) และดัชนีความเป็นไปได้ (Index of Feasibility: IF) เกณฑ์ในการพิจารณาดัชนีความเหมาะสม ดัชนีความเป็นไปได้คือ ดัชนีความเหมาะสม ดัชนีความเป็นไปได้ที่มากกว่าหรือเท่ากับ 80

9. นำฉันทามติที่ได้มาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IC) เกณฑ์ในการพิจารณาดัชนีความสอดคล้องคือ ค่าดัชนีที่มากกว่าหรือเท่ากับ .80 คือ ยอมรับมีความคลาดเคลื่อน .20 หรือ ร้อยละ 20 เท่านั้น

3. ขั้นตอนการใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับในสถานการณ์จริง ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้มีการดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่าง จังหวัดสุรินทร์ ที่ขอรับการประเมิน ในหลักสูตรรายวิชาการขับรถยนต์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 15 คน และคณะกรรมการประเมินฯ ของวิทยาลัยสารพัดช่าง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 3 คน

3.2 การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ โดยให้กลุ่มตัวอย่างศึกษาคู่มือ ทดลองใช้รูปแบบพอดโฟลิโอ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการทดลองใช้ ดังนี้

3.2.1 ขั้นเตรียมความพร้อมในการทดลอง ดำเนินการโดยจัดเตรียมคู่มือการใช้รูปแบบ พอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ศึกษา ทำความเข้าใจโครงสร้างและสาระสำคัญของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

3.2.2 ขั้นดำเนินการทดลอง ดำเนินการทดลองดังรายละเอียดดังนี้

1) ประชุมชี้แจงการทดลองใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมิน เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้บุคลากรในกลุ่มตัวอย่างเข้าใจในวัตถุประสงค์ของ แผนการทดลอง แนวคิดและกระบวนการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

2) ให้กลุ่มตัวอย่างดำเนินการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อ ยอมรับตามรูปแบบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยใช้เวลาในการพัฒนาพอดโฟลิโอ ไม่เกิน 30 วัน โดย ผู้วิจัยคอยให้คำปรึกษาตลอดเวลา

3) ติดตามผลการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ว่า มีผู้ ผ่าน การประเมินกี่คน และผู้ที่ไม่ผ่านการประเมินประสบปัญหาใดบ้าง โดยใช้แบบตรวจสอบ รายการเพื่อสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ความรู้และประสบการณ์ ตัวอย่างแบบสอบถาม

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบ
พอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อ
ยอมรับความรู้และประสบการณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ชื่อ.....

ระดับชั้น.....

ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์รายวิชา.....

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของคนมากที่สุด โดยรายละเอียด
ของ

ระดับความคิดเห็น มีดังนี้

ทำได้	หมายความว่า	ขั้นตอนนั้นท่านปฏิบัติได้สำเร็จ
ทำไม่ได้	หมายความว่า	ขั้นตอนนั้นท่านปฏิบัติไม่สำเร็จ

ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และ ประสบการณ์	การปฏิบัติ		ข้อเสนอแนะ
	ทำได้	ทำ ไม่ได้	

ขั้นวางแผน

- กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการในการวัด
ประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
- ศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรที่ขอรับการ
ประเมิน ว่าต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถ
ใดบ้างจึงจะสำเร็จหลักสูตร

ขั้นรวบรวม

3. วิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ทักษะ
ความสามารถใดบ้าง
4. อธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และ
ประสบการณ์สำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ พร้อมทั้ง
ระบุช่วงเวลาที่เกิดการเรียนรู้ รวมไปถึงการทำ
บทความย่อหนังสือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้
5. นำเสนอผลงานที่คิดว่าทำให้เกิดการ
เรียนรู้จากกระบวนการทำ

4. ขั้นประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

ในขั้นนี้ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการประเมินเพื่อยอมรับที่ถูกปรับปรุงจนสมบูรณ์แล้ว ไปให้กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินเพื่อยอมรับ ซึ่งได้แก่ นักศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่าง จังหวัดสุรินทร์ ที่ขอรับการประเมินในหลักสูตรรายวิชาการชัชรยนต์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 15 คน คณะกรรมการประเมินฯ ของวิทยาลัยสารพัดช่างสุรินทร์ จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และด้านการวัดประเมินเพื่อยอมรับ จำนวน 5 คน ทำการประเมิน โดยใช้แบบประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการประเมินเพื่อยอมรับ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 4 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีขั้นตอนการสร้างแบบประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการประเมินเพื่อยอมรับดังนี้

4.1 ร่างแบบสอบถาม โดยประเด็นของข้อคำถามผู้วิจัยใช้เกณฑ์การประเมินเอกสารและโครงการที่ประชุมร่วมกันเพื่อสร้างมาตรฐานสำหรับการประเมินการศึกษา (Joint Committee on Standard for Education Evaluation) ซึ่งแบ่งเป็น 4 หมวดคือ มาตรฐานการใช้ประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานความเหมาะสม (Propriety Standards) และ มาตรฐานความถูกต้อง (Accuracy Standards) (Madaus; et al. 1983) โดยให้ผู้ประเมินแสดงความคิดเห็นในแบบสอบถามดังนี้

4	หมายความว่า	เห็นด้วยมากที่สุด
3	หมายความว่า	เห็นด้วยมาก
2	หมายความว่า	เห็นด้วยน้อย
1	หมายความว่า	เห็นด้วยน้อยที่สุด

4.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาแล้วแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

ตัวอย่างแบบสอบถามเพื่อการประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับมีดังนี้

แบบประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอ
สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น
2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ
3. ขอความกรุณาท่านตอบตามความคิดเห็นเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการ
4. แบบสอบถามฉบับนี้นำไปวิเคราะห์เพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบใดๆต่อท่าน ขอขอบพระคุณในความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้เป็นอย่างดี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ประเมิน

ชื่อ.....

เกี่ยวข้องกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ คือ

- ☐ ผู้ขอรับการประเมิน วิชา.....ระดับชั้น.....
- ☐ กรรมการประเมิน
- ☐ ผู้เชี่ยวชาญ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดย
รายละเอียดของระดับความคิดเห็น มีดังนี้

4	หมายความว่า	เห็นด้วยมากที่สุด
3	หมายความว่า	เห็นด้วยมาก
2	หมายความว่า	เห็นด้วยน้อย
1	หมายความว่า	เห็นด้วยน้อยที่สุด

นอกจากนี้ยังมีข้อคำถามปลายเปิดของแต่ละข้อ เพื่อให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นและ
เสนอแนะเพิ่มเติม

หมายเหตุ

รูปแบบฯ หมายถึง รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น
ผู้ขอรับการประเมิน หมายถึง นักเรียน นักศึกษาที่ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้
และประสบการณ์

คณะกรรมการฯ หมายถึง คณะกรรมการของสถานศึกษาที่มีหน้าที่วัดประเมินเพื่อยอมรับ
ความรู้และประสบการณ์

การประเมินฯ หมายถึง การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

รายการ	ระดับความคิดเห็น				ข้อเสนอเพิ่มเติมรายประเด็น
	4	3	2	1	
ท่านคิดว่า รูปแบบฯนี้					
1. เหมาะสมสำหรับผู้ขอรับการประเมิน					
2. ทำให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ					
3. ทำให้ได้วิธีการรวบรวมข้อมูลที่					
หลากหลายและชัดเจน					
4. ทำให้ได้ข้อมูลที่ทำให้การประเมิน					
เป็นปรนัย					
5. ทำให้การรายงานผลการเรียนรู้ชัดเจน					
ขึ้น					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.3 เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จ ผู้วิจัยทำการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เพื่อ
ตรวจสอบความชัดเจนของแบบประเมินรูปแบบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น เกณฑ์การพิจารณา
ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นคือ เป็นนักวิชาการและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการทดสอบ วัดผลและ
ประเมินผลการศึกษา

4.4 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความชัดเจนของแบบ
ประเมินฯ

4.5 หลังจากผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้ว ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ การพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา คือ ผู้ทรงคุณวุฒิยอมรับ 3 ใน 5 ของจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ (ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ค่า IOC 0.60) จึงถือว่าข้อคำถามนั้นใช้ได้

4.6 ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแบบสอบถาม โดยเลือกเอาเฉพาะข้อที่ผู้ทรงคุณวุฒิยอมรับตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้มาใช้เป็นแบบสอบถาม และปรับปรุงข้อคำถามที่ได้รับการเสนอแนะ โดยข้อความใดที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีได้ให้แก้ไขก็จะคงไว้ และหากข้อความใดผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คนขึ้นไปมีความเห็นให้ปรับแก้ ผู้วิจัยจะปรับแก้ตามข้อเสนอแนะที่ได้ให้ไว้

4.7 นำแบบประเมินที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้ในการประเมินรูปแบบพอดโพลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ โดยผู้ประเมินคือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ได้แก่ นักศึกษาที่ขอรับการประเมินฯ และคณะกรรมการประเมินฯ และเพื่อตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของรูปแบบพอดโพลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ผู้วิจัยจึงนำรูปแบบฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประเมินรูปแบบดังกล่าวด้วย

4.8 วิเคราะห์ผลการประเมิน โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์การพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยของผลการประเมิน

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.00	หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

4.9 นำผลการประเมินจากผู้ประเมินทั้ง 3 กลุ่ม มาวิเคราะห์ความสอดคล้อง โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนของอันดับที่แบบทางเดียวของ ครัสคัล-วัลลิส (The Kruskal-Wallis one way analysis of variance by ranks) (Siegel S. 1956; 185; Citing Kruskal; & Wallis. 1952; unpagged)

4.10 ทำการปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะเพื่อให้ได้รูปแบบพอดโพลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ที่สมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ได้ในทุกสถานการณ์ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นความคิดเห็นนำมาใช้เพื่อร่างรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามโดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง วิเคราะห์โดยหาค่าดัชนีความเหมาะสม ดัชนีความเป็นไปได้ และดัชนีความสอดคล้องนั้น ผู้วิจัยพิจารณาจาก

ค่าดัชนีความเหมาะสม (PI) โดยใช้สูตร

$$PI = (P_1 + P_2) / 2$$

เมื่อ PI หมายถึง ค่าดัชนีความเหมาะสม

P_1 หมายถึง ร้อยละของความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติรอบที่ 1

P_2 หมายถึง ร้อยละของความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติรอบที่ 2

ค่าดัชนีความเป็นไปได้ (FI) โดยใช้สูตร

$$FI = (P_1 + P_2) / 2$$

เมื่อ FI หมายถึง ค่าดัชนีความเป็นไปได้

P_1 หมายถึง ร้อยละของความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติรอบที่ 1

P_2 หมายถึง ร้อยละของความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติรอบที่ 2

โดยเกณฑ์ในการพิจารณาดัชนีความเหมาะสม ดัชนีความเป็นไปได้คือ ดัชนีความเหมาะสม ดัชนีความเป็นไปได้ที่มากกว่าหรือเท่ากับ 80

ส่วนดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร

$$CI = 1 - \frac{|P_1 - P_2|}{100}$$

เมื่อ CI หมายถึง ค่าดัชนีความเป็นไปได้

P_1 หมายถึง ร้อยละของความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติรอบที่ 1

P_2 หมายถึง ร้อยละของความคิดเห็นที่เป็นฉันทามติรอบที่ 2

โดยเกณฑ์ในการพิจารณาดัชนีความสอดคล้องคือ ค่าดัชนีที่มากกว่าหรือเท่ากับ .80 คือยอมให้มีความคลาดเคลื่อน .20 หรือ ร้อยละ 20 เท่านั้น

3. ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมขณะดำเนินการทดลองใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4. ข้อมูลที่ได้จากการวัดประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความสอดคล้องโดยการวิเคราะห์

ความแปรปรวนของอันดับที่แบบทางเดียวของ ครัสคัล-วัลลิส (The Kruskal-Wallis one way analysis of variance by ranks) (Siegel S. 1956; 185; Citing Kruskal; & Wallis. 1952; unpagged) โดยใช้สูตร

$$H = \frac{12}{n(n+1)} \sum_{i=1}^k \frac{R_i^2}{n_i} - \frac{3(n+1)}{2} \quad ; df = k-1$$

เมื่อ H คือ ค่าสถิติที่ทดสอบโดยใช้สูตร ครัสคัล วัลลิส
 K คือ จำนวนกลุ่ม
 n_j คือ จำนวนคนในกลุ่ม j
 N คือ $\sum n_j$ จำนวนตัวอย่างทั้งหมด
 R_j คือ ผลรวมของอันดับในกลุ่ม j

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ค่าความถี่
2. ค่าร้อยละ
3. ค่าเฉลี่ย
4. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
5. ค่าดัชนีความเหมาะสม (PI)
6. ดัชนีความเป็นไปได้ (FI)
7. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (CI)
8. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของอันดับที่แบบทางเดียวของ ครัสคัล-วัลลิส

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ โดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน จากเอกสาร ตำรา งานวิทยานิพนธ์ งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ ในการวัดประเมินเพื่อยอมรับ และจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ประกอบด้วยนักศึกษาที่ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ และคณะกรรมการวัดประเมินเพื่อยอมรับ รวมไปถึงแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา พอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ นำมาสร้างรูปแบบแล้วพัฒนาให้มี ความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ หลังจากนั้น นำไปทดลองใช้กับผู้ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ พร้อมกับการประเมินรูปแบบหลังการทดลองใช้ ซึ่งผลการวิจัยมีตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 นำเสนอรูปแบบพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับฉบับร่าง

ตอนที่ 2 การแสดงหลักฐานบ่งชี้ประสิทธิภาพรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

รูปแบบ 2.1 ดัชนีความเหมาะสม ดัชนีความเป็นไปได้ และดัชนีความสอดคล้องของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

2.2 ผลการทดลองใช้รูปแบบพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

2.3 ผลการประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

ตอนที่ 1 นำเสนอรูปแบบพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ฉบับร่าง

การร่างรูปแบบพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ทำโดยการศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ พอดโฟลิโอทั่วไป และพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำแนกเป็น 2 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบที่ 1 โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ องค์ประกอบที่ 2 ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับดังนี้

1.1 องค์ประกอบที่ 1 โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำผลการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน 15 ฉบับ มาประมวลหัวข้อรายประเด็นของส่วนนำของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

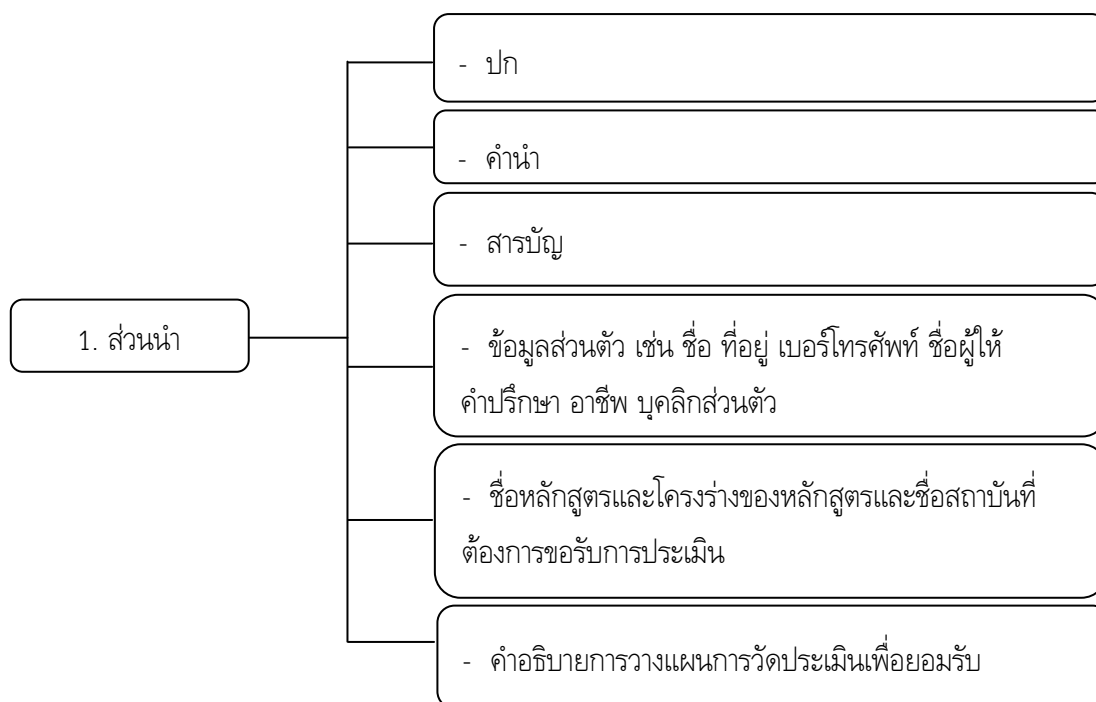
ปรากฏผลตามตาราง 3 ส่วนเนื้อหา ปรากฏผลตามตาราง 4 และส่วนสนับสนุน ปรากฏผลตามตาราง 5

ตาราง 3 ผลการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเพื่อร่างรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ องค์ประกอบ โครงสร้างส่วนนำ

นักรการศึกษา	โครงสร้าง					
	ปก	คำนำ	สารบัญ	ข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ชื่อผู้ให้คำปรึกษา อาชีพ	ชื่อหลักสูตรและโครงสร้างของหลักสูตร และชื่อสถาบันที่ต้องการรับการ	อธิบายการวางแผนการวัดประเมินเพื่อยอมรับ
Crothers (1996)	/				/	
Edison (1991)	/	/	/	/	/	/
Humber College (2002)	/	/	/	/	/	/
James (2001)	/	/	/	/	/	/
Lethbridge Community College (2003)	/			/	/	/
Livingston (n.d.)	/					
Mann (1998)	/			/	/	/
Oosterhof (1994)	/	/	/		/	
Open Learning Agency (2000)	/	/	/	/	/	/
Winsor (1998)	/	/	/		/	/
โกวิท ประวาลพฤษย์ (2540)	/			/		
ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2540)	/	/	/	/	/	/
บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ (2545)	/	/	/			/
บุรชัย ศิริมหาสาคร (2541)	/			/	/	/
อุทุมพร จามรมาน(2540ก)	/	/	/			/
รวม	15	9	9	9	11	11
สัดส่วน	100.00	60.00	60.00	60.00	73.33	73.33

ผลการสังเคราะห์ตามตาราง 3 พบว่า เอกสารส่วนใหญ่นำเสนอตรงกันว่า พอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับควรมีปกเป็นส่วนประกอบของโครงสร้างมากที่สุด (ความถี่ 15) สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปราสาท (2540: 116) ที่กล่าวว่า ส่วนปกประกอบไปด้วยปกนอกและปกใน เป็นการบอกให้รู้ว่าผู้เรียนจัดทำอะไร มีชื่อเรื่องว่าอย่างไร และเป็นผลงานของใคร ทั้งปกนอกและปกใน ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้จัดทำโดยอิสระ รองลงมาคือ ชื่อหลักสูตรและโครงร่างของหลักสูตร และชื่อสถาบันที่ต้องการขอรับการประเมิน และ อธิบายการวางแผนการวัดประเมินเพื่อยอมรับ (ความถี่ 11) สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปราสาท ที่กล่าวว่า การศึกษาหลักสูตร โดยศึกษาจุดประสงค์ คำอธิบายรายวิชา เนื้อหา เป็นสิ่งสำคัญมากในการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะพัฒนาพอดโฟลิโอ และสอดคล้องกับแนวคิดของ สเตรทตัน (ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. 2540: 40; อ้างอิงจาก Stratton. 1991: unpagged) ที่กล่าวว่า การอธิบายการวางแผน การประเมินจะระบุจุดมุ่งหมาย ซึ่งจะเป็นสิ่งที่บอกว่าพอดโฟลิโอนั้นจะใช้เพื่อการอธิบายหรือใช้เพื่อวัดอะไร เพราะการสร้างผลงานหรือรวบรวมหลักฐานต่างๆ ในพอดโฟลิโอจะต้องอาศัยจุดประสงค์เป็นแนวทาง เพื่อแสดงให้เห็นว่านักเรียนได้บรรลุผลสำเร็จอย่างแท้จริง ดังนั้น การวางแผนที่ชัดเจนมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน จึงมีความจำเป็นมาก และจะทำให้การสร้างพอดโฟลิโอไม่ยุ่งยาก คำนำ สารบัญ และ ข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ชื่อผู้ให้คำปรึกษา อาชีพ บุคลิกส่วนตัว (ความถี่ 9) สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปราสาท (2540: 116) ที่กล่าวว่า คำนำเป็นส่วนข้อความที่ทำให้ผู้เรียนและผู้ประเมินตลอดทั้งบุคคลอื่นๆ ได้ทราบว่า พอดโฟลิโอนี้มีความหมายอย่างไร มีความสำคัญมากน้อยแค่ไหนและจัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ใด นอกจากนี้ ยังบอกต่อไปว่าเจ้าของพอดโฟลิโอคือใคร และสารบัญเป็นการบอกให้รู้ว่า ภายในพอดโฟลิโอมีสิ่งใดบรรจุอยู่บ้าง และอยู่หน้าที่เท่าใด ส่วนข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ชื่อผู้ให้คำปรึกษา อาชีพ บุคลิกส่วนตัว เป็นการบอกรายละเอียดข้อมูลส่วนตัวของเจ้าของพอดโฟลิโอ

ได้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ในองค์ประกอบที่ 1 คือ โครงสร้างส่วนนำปรากฏผลตามภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับองค์ประกอบที่ 1 โครงสร้าง
ส่วนหน้า

ตาราง 4 ผลการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเพื่อร่างรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อ
ยอมรับ

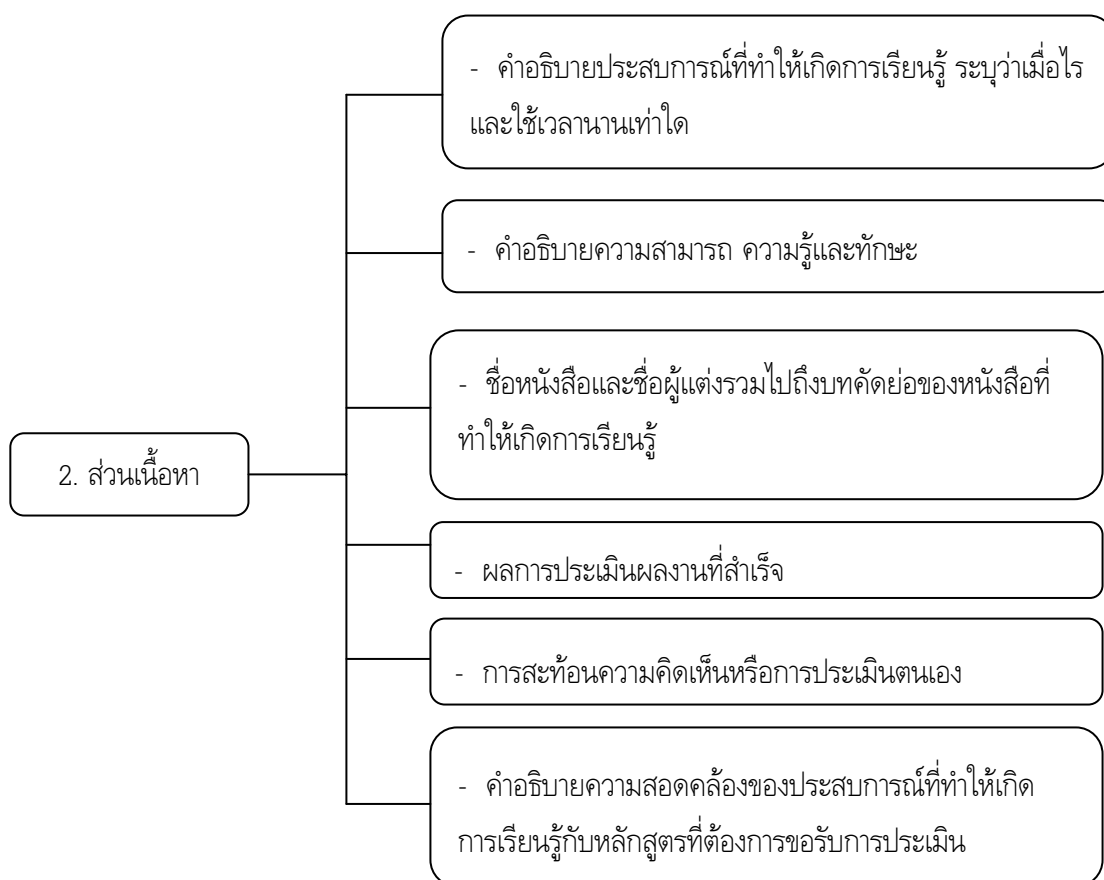
องค์ประกอบ โครงสร้างส่วนเนื้อหา

นักรการศึกษา	โครงสร้าง	คำอธิบายประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการ เรียนรู้ ระบุว่าเมื่อไรและใช้เวลานาน					คำอธิบายความสอดคล้องของ ประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการรับรู้กับ	
		คำอธิบายความสามารถ ทักษะ	ข้อหนึ่งข้อและผู้ตั้งรวมไปถึง	บทคัดย่อของหนังสือที่ทำให้เกิดการ	ผลการประเมินผลงานที่สำเร็จ	การสะท้อนความคิดเห็นหรือการ ประเมินตนเอง		
Crothers (1996)		/	/				/	
Edison (1991)		/	/	/	/	/	/	
Humber College (2002)		/	/	/	/	/	/	
James (2001)		/	/	/	/	/		
Lethbridge Community College (2003)		/	/	/			/	
Livingston (n.d.)						/	/	
Mann (1998)		/	/	/				
Oosterhof (1994)						/		
Open Learning Agency (2000)		/	/					
Winsor (1998)								
โกวิท ประวาลพฤษย์ (2540)								
ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2540)					/	/		
บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2545)		/			/	/		
บุรชัย ศิริมหาสาคร (2541)					/	/		
อุทุมพร จามรมาน(2540ก)								
รวม		8	7	5	6	8	5	
สัดส่วน		53.33	46.67	33.33	40.00	53.33	33.33	

ผลการสังเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่า เอกสารส่วนใหญ่นำเสนอตรงกันว่า พอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ควรมีคำอธิบายประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ระบุว่าเมื่อไร และใช้เวลานานเท่าใด และ

การสะท้อนความคิดเห็นหรือการประเมินตนเอง เป็นส่วนประกอบของโครงสร้างมากที่สุด (ความถี่ 8) สอดคล้องกับแนวคิดของ เอดิสัน (Edison. 1991: 3) ที่กล่าวว่า การอธิบายประสบการณ์ ประกอบด้วย การเรียนรู้เกิดขึ้นที่ใด การอธิบายเกี่ยวกับองค์กร เช่นการให้บริการหรือการผลิต เรียนรู้เมื่อไร และใช้เวลานานเท่าใด การเข้าร่วมสัมมนาและปฏิบัติการ ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่งที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2539: 28) ที่กล่าวว่า พอดโฟลิโอทำหน้าที่สะท้อนภาพตัวนักเรียน เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เปรียบเทียบระดับความสำเร็จของตนกับระดับการปฏิบัติที่ผ่านมา ในส่วนของการสะท้อนความคิดเห็นนี้จะทำให้นักเรียนมีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องในการประเมินผลตนเอง และถือว่าเป็นการเริ่มต้นรายงานความก้าวหน้าของตนเองตามช่วงเวลาที่ผ่านมา รองลงมาคือ คำอธิบายความสามารถ ความรู้และทักษะ (ความถี่ 7) สอดคล้องกับแนวคิดของ เอดิสัน (Edison. 1991: 3) ที่กล่าวว่า การอธิบายความสามารถ ความรู้และทักษะ เพื่อเสนอ ผลการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการของหลักสูตร รายวิชาที่ต้องการขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ผลการประเมินผลงานที่สำเร็จ (ความถี่ 6) สอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน (ภัทราวดี มากมี. 2543: 32; อ้างอิงจาก Bird. 1990: unpagged; Wiggins. 1989: unpagged; Wolf. 1989: unpagged) ที่กล่าวว่า พอดโฟลิโอต้องมีรูปแบบการประเมินที่เป็นพลวัตร และสอดคล้องกับแนวคิดของ สเตย์เตอร์ (Stayter. 1990: 253-277) ที่กล่าวว่า การประเมินผลงานและการให้ข้อมูลป้อนกลับ เป็นการดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับตรวจสอบความสามารถของผู้เรียน ตรวจสอบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเพื่อการซ่อมเสริม ชื่อหนังสือและชื่อผู้แต่งรวมไปถึงบทคัดย่อของหนังสือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ และ คำอธิบายความสอดคล้องของประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้กับหลักสูตรที่ต้องการ (ความถี่ 5) สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2545: 99) ที่กล่าวว่า การจดบันทึกการอ่านหนังสือ/บทความ สะท้อนให้เห็นการมีจุดหมายเพื่อการเลือกอ่านเนื้อหาที่หลากหลาย และสอดคล้องกับแนวคิดของ เอดิสัน (Edison. 1991: 3) ที่กล่าวว่า ควรมีการอธิบายประสบการณ์เกี่ยวกับชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่งที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้

ได้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ในองค์ประกอบที่ 1 คือ โครงสร้างส่วนเนื้อหา ปรากฏผลตามภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับในองค์ประกอบที่ 1
คือ โครงสร้างส่วนสนับสนุน

ตาราง 5 ผลการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเพื่อร่างรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อ
ยอมรับ

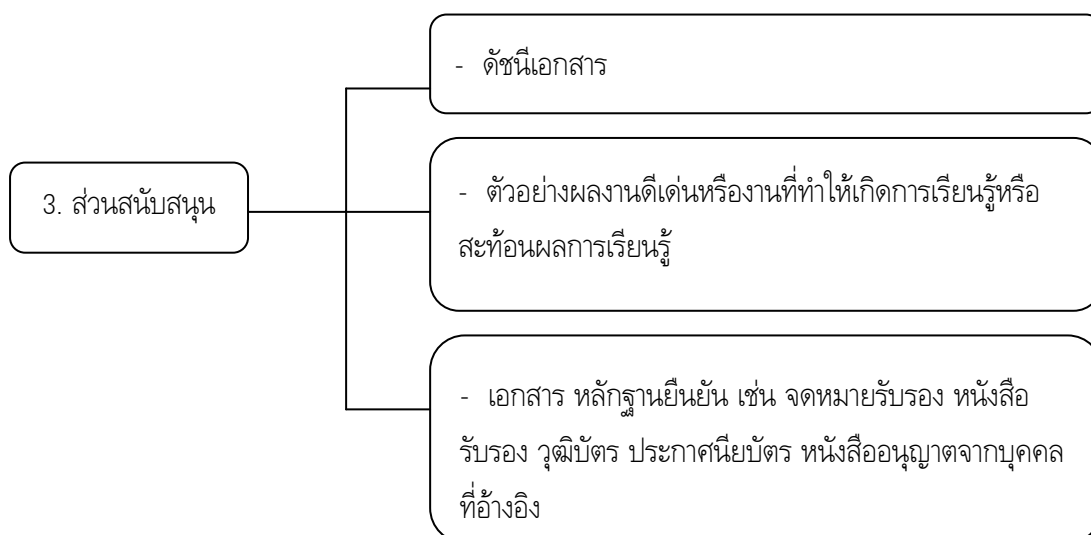
องค์ประกอบ โครงสร้างส่วนสนับสนุน

นักรการศึกษา	โครงสร้าง		ตัวอย่างผลงานที่เด่นหรืองานที่ทำให้ เกิดการเรียนรู้หรือสะท้อนผลการ เรียนรู้	เอกสาร หลักฐานยืนยัน เช่น จดหมายรับรอง หนังสือรับรอง วุฒิบัตร ประกาศนียบัตร หนังสือ อนุญาตจากบุคคลที่อ้างอิง
	ดัชนีเอกสาร			
Crothers (1996)			/	/
Edison (1991)			/	/
Humber College (2002)	/		/	/
James (2001)	/		/	/
Lethbridge Community College (2003)			/	/
Livingston (n.d.)			/	/
Mann (1998)			/	/
Oosterhof (1994)			/	/
Open Learning Agency (2000)	/		/	/
Winsor (1998)			/	/
โกวิท ประวาลพฤษย์ (2540)			/	/
ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2540)	/		/	/
บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ (2545)	/		/	/
บุรชัย ศิริมหาสาร (2541)			/	/
อุทุมพร จามรมาน(2540ก)	/		/	/
รวม	6		15	15
สัดส่วน	40.00		100.00	100.00

ผลการสังเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่า เอกสารส่วนใหญ่นำเสนอตรงกันว่าพอดโฟลิโอ
สำหรับการประเมิน

เพื่อยอมรับควรมีตัวอย่างผลงานดีเด่นหรืองานที่ทำให้เกิดการเรียนรู้หรือสะท้อนผลการเรียนรู้ และ เอกสาร หลักฐานยืนยัน เช่น จดหมายรับรอง หนังสือรับรอง วุฒิบัตร ประกาศนียบัตร หนังสืออนุญาตจากบุคคลที่อ้างอิง เป็นส่วนประกอบของโครงสร้างมากที่สุด (ความถี่ 15) สอดคล้องกับแนวคิดของ คอลลินส์ (Collins. 1991: 147-167) ที่กล่าวว่า ผลงานหรือชิ้นงานที่ควรบรรจุใน พอร์ตโฟลิโอ แบ่งเป็น 4 ประเภทคือ ผลงานที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติจากการเรียนการสอน ผลงานจากการผลิตซ้ำ พยานหลักฐาน และผลผลิตตามเป้าหมาย และสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2539: 48) ที่กล่าวว่า พอร์ตโฟลิโอควรประกอบไปด้วยผลงานที่หลากหลายและมากเพียงพอเพื่อใช้ประเมินและปรับปรุงให้ดีขึ้น การเก็บรวบรวมผลงานบรรจุไว้ในพอร์ตโฟลิโอต้องมีลักษณะที่สำคัญ คือ เจ้าของพอร์ตโฟลิโอต้องมีส่วนร่วมในการคัดเลือกชิ้นงาน ต้องมีเกณฑ์ในการคัดเลือกตัดสินผลงาน และมีหลักฐานแสดงผลการประเมินตนเอง รองลงมาคือ ดัชนีเอกสาร (ความถี่ 6) สอดคล้องกับแนวคิดของกรมวิชาการ (สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปราสาท. 2539: 116; อ้างอิงจาก กรมวิชาการ. ม.ป.ป.: 12-13) ที่กล่าวว่า การจัดทำดัชนี โดยเจ้าของพอร์ตโฟลิโอ จัดลำดับความสำคัญของชิ้นงาน นำเสนอไว้ในตอนท้ายของ พอร์ตโฟลิโอ เพื่อช่วยให้ง่ายต่อการค้นคว้า

ได้รูปแบบพอร์ตโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ในองค์ประกอบที่ 1 คือ โครงสร้างส่วนสนับสนุน ปรากฏผลตามภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 โครงสร้างของพอร์ตโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ(ต่อ)

1.2 องค์ประกอบที่ 2 ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อ

ยอมรับ การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำผลการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องของเอกสารจำนวน 9 ฉบับ มาประมวลหัวข้อรายประเด็นของขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ปรากฏผลตามตาราง 6

ตาราง 6 ผลการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเพื่อร่างรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

องค์ประกอบ ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

	ขั้นตอน	ชั้นวางแผน	ชั้นรวบรวม	ชั้นประเมิน ตรวจสอบ	ชั้นจัดระบบ
นักรศึกษา	กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ทฤษฎี และ แนวคิดเกี่ยวกับ ระบบ การยอมรับ ระบบ แห่ง การยอมรับ ความสามารถได้บ้าง คือ คำว่า และ หลักการ และ การศึกษา วิเคราะห์ดินแดนที่มีความรู้ทักษะ ความสามารถได้บ้าง อธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และระบบการสมารถหาเหตุการณ์เรียนรู้ พร้อมทั้งระบุ ช่วงเวลาที่เกิดการเรียนรู้ร่วมกันได้ถึงการทำหัดด้วยนั้นสิ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ นำเสนอผลงานที่ดีทำให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ สะท้อนความคิดเห็นต่อการประเมินและผลงานของตนเอง ประเมินตนเอง และการประเมินจากบุคคลอื่น อธิบายความสอดคล้องของความรู้ ความสามารถและทักษะของตนเองกับ หลักสูตรรายวิชาที่ ต้องการดำเนินการประเมิน จัดทำบัญชีและรวบรวมเอกสาร หลักฐานยืนยันหรือรับรองผลการ เรียนรู้ ตรวจสอบ จัดระบบเอกสาร				
Edison (1991)			/		
Crothers (1996)					/
Forgaty et al. (1994)	/		/	/	/
Lethbridge Community College (2003)					/
Livingston (n.d.)				/	/
Oosterhof (1994)	/	/		/	/
Shaklee et al. (1997)	/	/	/	/	/
บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2545)	/		/	/	

อุทุมพร จามรมาน(2540ก)	/	/	/					/	/	
รวม	5	3	2	2	3	4	5	3	3	2
สัดส่วน	33.3	20.0	13.3	13.3	20.0	26.6	33.3	20.0	20.0	13.3

ผลการสังเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า เอกสารส่วนใหญ่นำเสนอตรงกันว่า พอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับควรมี ขั้นตอนกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการในการวัดประเมิน เพื่อยอมรับ และ ขั้นตอนประเมินตนเองและการประเมินจากบุคคลอื่น (ความถี่ 5) สอดคล้องกับแนวคิดของ กรมวิชาการ (ม.ป.ป.: 40) ที่กล่าวว่า การกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับเป็นขั้นแรกที่ต้องพิจารณาถึงจุดประสงค์ที่จะสร้างพอดโฟลิโอ และตัดสินใจจะใช้เป็นวิธีการนำเสนอผลการเรียนรู้ เพื่อขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ และ สอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์; และคนอื่นๆ (2540: 11) ที่กล่าวว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าเพื่ออะไร จะเป็นการง่ายต่อการประเมินพอดโฟลิโอ และสอดคล้องกับแนวคิดของ แครตเลอร์ (ยุพา เวียงกมล. 2541: 38; อ้างอิงจาก Cradler. 1991: unpagged) ที่กล่าวว่า การประเมินผล

ควรประเมินจากการปฏิบัติของนักเรียนตามสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด รองลงมาคือ ขั้นสะท้อนความคิดเห็นต่อประสบการณ์และผลงานของตนเอง (ความถี่ 4) สอดคล้องกับแนวคิดของ เบิร์ก; และคนอื่นๆ (ยุพา เวียงกมล. 2541: 36; อ้างอิงจาก Burk; et al. 1994: unpagged) ที่กล่าวว่า การสะท้อนความคิดเห็นต่อประสบการณ์และผลงานของตนเอง เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากการคัดเลือกชิ้นงาน ในขั้นนี้เจ้าของพอดโฟลิโอจะได้คิดย้อนกลับเกี่ยวกับการปฏิบัติงานหรือการเรียนการสอนของตนเอง และได้ประเมินตนเองอย่างไม่เป็นทางการในขั้นตอนนี้

ขั้นศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาที่ขอรับการประเมินว่าต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้าง จึงจะสำเร็จหลักสูตรรายวิชานั้น ขั้นนำเสนอผลงานที่คิดว่าทำให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ขั้นอธิบายความสอดคล้องของความรู้ ความสามารถและทักษะของตนเองกับหลักสูตรรายวิชาที่ต้องการขอรับการประเมิน และ ขั้นจัดทำบัญชีและรวบรวมเอกสาร หลักฐานยืนยันหรือรับรอง ประสบการณ์การเรียนรู้ (ความถี่ 3) สอดคล้องกับแนวคิดของ กรมวิชาการ (ม.ป.ป.: 3) ที่กล่าวว่า การศึกษา วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อที่จะสร้างพอดโฟลิโอให้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงการบรรลุจุดหมายของหลักสูตรนั้นๆ และสอดคล้องกับแนวคิดของ เบิร์ก; และคนอื่นๆ (ยุพา เวียงกมล. 2541: 37; อ้างอิงจาก Burk; et al. 1994: unpagged) ที่กล่าวว่า การคัดเลือกผลงานหรือหลักฐานที่แสดงถึงความสามารถของผู้เรียนตามจุดประสงค์ ผลงานหรือหลักฐานที่เลือกมานั้น ต้องเป็นชิ้นงานที่ดีที่สุดครอบคลุมเนื้อหา วัตถุประสงค์ ซึ่งจะทำให้การตกลงวางแผนว่าจะเก็บจำนวนเท่าไร เป็นหลักฐานประเภทใดบ้าง และสอดคล้องกับแนวคิดของ เอดิสัน (Edison. 1991: 3) ที่กล่าวว่า การอธิบาย

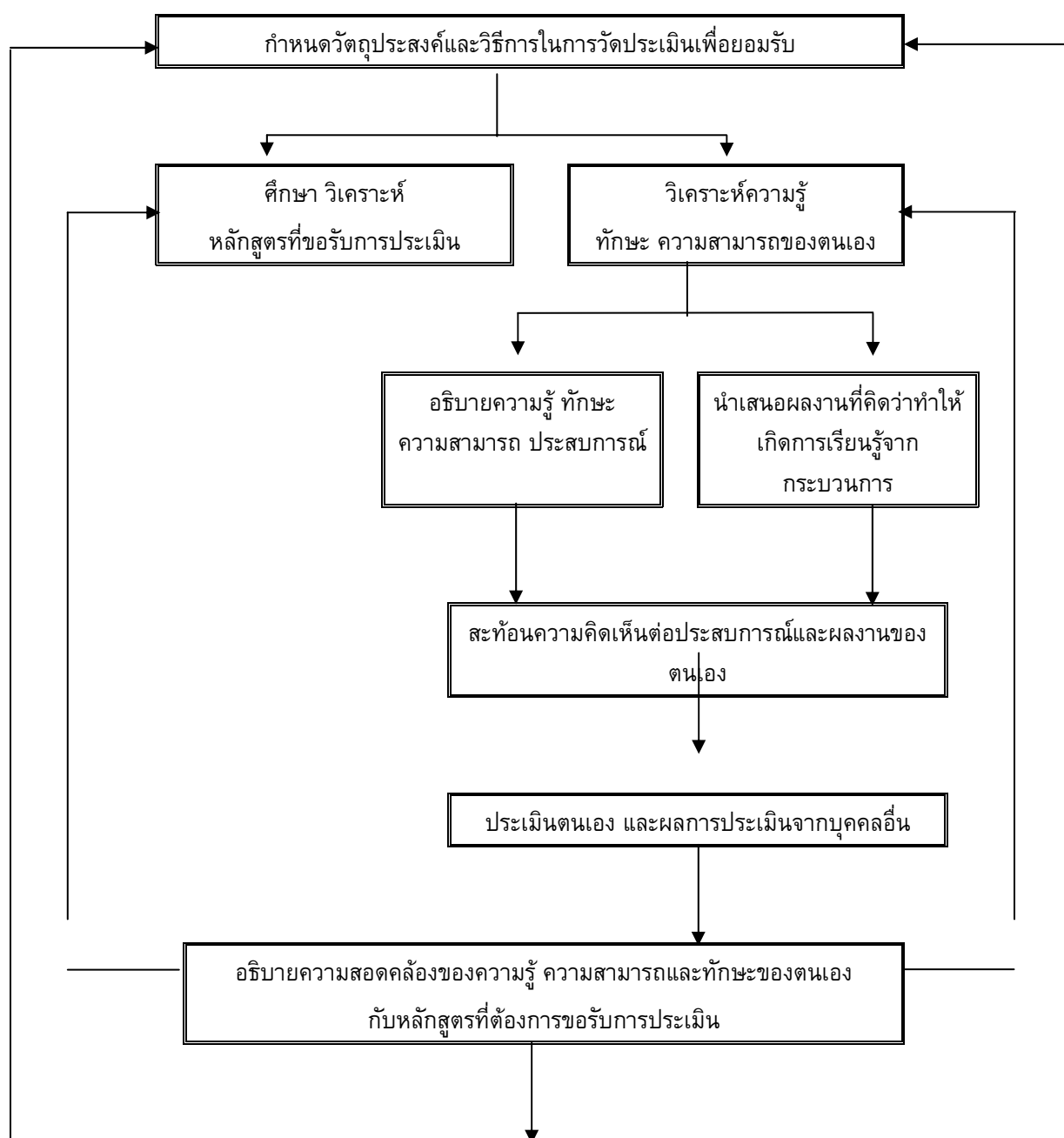
ความสามารถ ความรู้และทักษะเพื่อเสนอผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร รายวิชาที่ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ และสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอปราสาท (ม.ป.ป.: 12-13) ที่กล่าวว่า การจัดทำบัญชี เอกสารจะ ทำให้เจ้าของ พอดโฟลิโอได้เรียงลำดับความสำคัญของชิ้นงาน และนำเสนอไว้ในตอนท้ายเพื่อสะดวกต่อการ ค้นคว้า และขั้นวิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้าง และขั้นอธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์สำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ พร้อมทั้งระบุช่วงเวลาที่เกิดการเรียนรู้ รวมไปถึงการทำบทย่อยหนังสือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ตรวจสอบ จัดระบบเอกสาร (ความถี่ 2) สอดคล้องกับแนวคิดของ เบิร์ก; และคนอื่นๆ (ยุพา เวียงกมล. 2541: 36; อ้างอิงจาก Burk; et al. 1994: unpagged) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์ ตรวจสอบความสามารถของตนเอง ควรพิจารณาตาม เกณฑ์ย่อยๆ ซึ่งกำหนดขึ้นมาในขั้นการกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยในการ ทำงานหรือเกี่ยวกับผลงานของตนเอง และสอดคล้องกับแนวคิดของ เอดิสัน (Edison. 1991: 3) ที่ กล่าวว่า การอธิบายประสบการณ์ ประกอบด้วย การเรียนรู้เกิดขึ้นที่ใด การอธิบายเกี่ยวกับองค์กร เช่น การให้บริการหรือการผลิต เรียนรู้เมื่อไร ใช้เวลานานเท่าใด การเข้าร่วมสัมมนาปฏิบัติการ ชื่อ หนังสือ และชื่อผู้แต่งที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเชิด ภิญโญ อนันตพงษ์ (2545: 99) ที่กล่าวว่า การจดบันทึกการอ่านหนังสือ/บทความ เป็นการสะท้อนถึงการมี จุดหมายเพื่อการเลือกอ่านเนื้อหาที่หลากหลาย

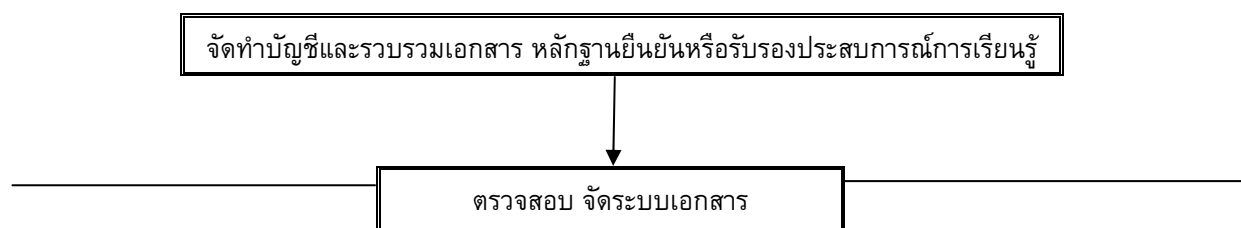
ได้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ในองค์ประกอบที่ 2 คือ ขั้นตอน การพัฒนา พอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ปรากฏผลดังนี้

ขั้นวางแผน	1. กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับ 2. ศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรที่ขอรับการประเมินว่าต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้างจึงจะสำเร็จหลักสูตรนั้น ๆ
ขั้นรวบรวม	3. วิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้าง 4. อธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์สำคัญที่ทำให้เกิด การเรียนรู้ พร้อมทั้งระบุช่วงเวลาที่เกิดการเรียนรู้ รวมไปถึงการทำ บทย่อยหนังสือที่ ทำให้เกิดการเรียนรู้ 5. นำเสนอผลงานที่คิดว่าทำให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ
ขั้นประเมิน ตรวจสอบ	6. สะท้อนความคิดเห็นต่อประสบการณ์และผลงานของตนเอง 7. ทำการประเมินตนเอง และการประเมินจากบุคคลอื่น 8. อธิบายความสอดคล้องของความรู้ ความสามารถและทักษะของ ตนเองกับหลักสูตรที่ต้องการขอรับการประเมิน

ชั้นจากระบบ	9. จัดทำบัญชีและรวบรวมเอกสาร หลักฐานยืนยันหรือรับรอง ประสบการณ์ การเรียนรู้ 10. ตรวจสอบ จากระบบเอกสาร
--------------------	---

จากองค์ประกอบขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ สามารถแสดงความสัมพันธ์ของขั้นตอนดังกล่าวได้ คือ โมเดลพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ดังปรากฏในภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 10 โมเดลพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

ตอนที่ 2 การแสดงหลักฐานบ่งชี้คุณภาพรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เพื่อแสดงหลักฐานบ่งชี้คุณภาพของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ โดยแยกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

2.1 ดัชนีความเหมาะสม ดัชนีความเป็นไปได้ และดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง (Modified Delphi Technique) โดยนำแบบสอบถามเกี่ยวกับประเด็นโครงสร้างและขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับในประเด็นรายการต่างๆ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน (ดังแสดงรายชื่อในภาคผนวก) พิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ โดยให้เลือกตอบในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของตนเองคือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หากผู้ตอบแสดงความคิดเห็นไม่เห็นด้วยขอให้แสดงเหตุผลประกอบว่าต้องการให้เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะใด อย่างไร เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนในรอบที่ 1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากการเสนอแนะเพิ่มเข้าไปให้ผู้ตอบได้พิจารณา และแสดงจำนวนผู้ตอบในแต่ละประเด็นรวมถึงแสดงตำแหน่งคำตอบของผู้ตอบแต่ละคนด้วยการวงกลมล้อมรอบคำตอบดังกล่าว เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบทุกท่านได้พิจารณาเปลี่ยนแปลงหรือยืนยันคำตอบเดิม กรณีที่ผู้ตอบตอบในประเด็นที่ต่างไปจากประเด็นที่มีผู้ตอบมากที่สุดขอให้แสดงเหตุผลประกอบ แล้วส่งแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิรอบที่ 2 และได้ฉันทามติ (Consensus) ในรอบนี้ ซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณาระดับฉันทามติคือ ระดับความคิดเห็น 75% และพิจารณาความคงที่ของคำตอบจากการเปลี่ยนแปลงของระดับฉันทามติที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงน้อยกว่า 20% เมื่อเปรียบเทียบกับรอบที่ผ่านมา (Murry; & Hammoms, 1995: 207-216) นำฉันทามติที่ได้มาคำนวณค่าดัชนีความเหมาะสม (Propriety Index: PI) ดัชนีความเป็นไปได้ (Feasibility Index: FI) และดัชนีความสอดคล้อง (Congruence Index: CI) จากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลตามตาราง 7

ตาราง 7 ค่าดัชนีความเหมาะสมและความเป็นไปได้และดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบการพัฒนา
พอดโฟลิโอ
สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ องค์ประกอบด้านโครงสร้าง

โครงสร้างพอดโฟลิโอ	ระดับนันทามติ							
	ความเหมาะสม (ควรมี)				ความเป็นไปได้ (เห็นด้วย)			
	ดี	ดี	PI	CI	ดี	ดี	FI	CI
	ฟาย รอบ 1	ฟาย รอบ 2			ฟาย รอบ 1	ฟาย รอบ 2		
1. ส่วนนำ								
- ปก	100	100	100.00	1.00	100	100	100.00	1.00
- สารบัญ	100	100	100.00	1.00	100	100	100.00	1.00
- ข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ชื่อ ผู้ให้คำปรึกษา อาชีพ						100.0		
- บุคลิกส่วนตัว	100	100	100.00	0.94	94.11	0	97.06	0.94
- ชื่อหลักสูตรและโครง ร่างของหลักสูตรที่ต้องการ								
ขอรับการประเมิน	94.11	100	97.06	0.94	82.35	88.24	85.30	0.94
- คำอธิบายการวาง แผนการวัดประเมินเพื่อ ยอมรับ								
	88.24	100	94.12	0.88	82.35	94.11	88.23	0.88
2. ส่วนเนื้อหา								
- คำอธิบายความสามารถ ความรู้และทักษะ	94.11	100	97.06	0.94	76.47	94.11	85.29	0.82
- คำอธิบายประสบการณ์ ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ระบุ ว่าเมื่อไรและใช้เวลานาน เท่าใด	100	100	100.00	1.00	82.35	100	91.18	0.82
- ชื่อหนังสือและผู้แต่ง รวมไปถึงบทคัดย่อของ หนังสือที่ทำให้เกิดการ เรียนรู้	94.11	94.11	94.11	1.00	82.35	94.11	88.23	0.88

- ผลการประเมินผลงานที่

สำเร็จ	100	100	100.00	1.00	76.47	88.24	82.36	0.88
--------	-----	-----	--------	------	-------	-------	-------	------

ตาราง 7 (ต่อ)

โครงสร้างพอดิโพลีโอย	ระดับนันทามติ							
	ความเหมาะสม (ควรมี)				ความเป็นไปได้ (เห็นด้วย)			
	เดล	เดล	PI	CI	เดล	เดล	FI	CI
	ฟาย	ฟาย			ฟาย	ฟาย		
	รอบ 1	รอบ 2			รอบ 1	รอบ 2		
- การสะท้อนความ คิดเห็นหรือการประเมิน ตนเอง	100	100	100.00	1.00	82.35	88.24	85.30	0.94
- คำอธิบายความ สอดคล้องของ ประสบการณ์ที่ทำให้เกิด การเรียนรู้กับหลักสูตรที่ ต้องการขอรับการประเมิน	94.11	100	97.06	0.94	82.35	88.24	85.30	0.94
3. ส่วนสนับสนุน								
- ดัชนีเอกสาร	88.24	100	94.12	0.88	76.47	88.24	82.12	0.88
- ตัวอย่างผลงานดีเด่น หรืองานที่ทำให้เกิดการ เรียนรู้หรือสะท้อนผลการ เรียนรู้	88.24	100	94.12	0.88	76.47	94.11	85.29	0.82
- เอกสาร หลักฐานยืนยัน เช่น จดหมายรับรอง หนังสือรับรอง วุฒิบัตร ประกาศนียบัตร หนังสือ อนุญาตจากบุคคลที่อ้างอิง	88.24	100	94.12	0.88	88.24	88.24	88.24	1.00

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า ด้านความเหมาะสมของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ในองค์ประกอบด้านโครงสร้าง มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.80 ทุกรายการ (0.88-1.00) และ

เมื่อพิจารณาดัชนีความเหมาะสม ก็พบว่า ทุกรายการมีค่าดัชนีมากกว่า ร้อยละ 80 (ร้อยละ 94.12-100.00)

เมื่อพิจารณาด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ในองค์ประกอบด้านโครงสร้าง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง มากกว่า 0.80 ในทุกรายการ (0.82-100.00) และเมื่อพิจารณาด้านความเป็นไปได้ก็พบว่า ทุกรายการมีค่ามากกว่า ร้อยละ 80 (ร้อยละ 82.12-100.00) เช่นกัน

ตาราง 8 ค่าดัชนีความเหมาะสมและความเป็นไปได้และดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ องค์ประกอบด้านขั้นตอน

ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอ	ระดับนันทามติ							
	ความเหมาะสม (ควรมี)				ความเป็นไปได้ (เห็นด้วย)			
	เดลฟาย รอบ 1	เดลฟาย รอบ 2	PI	CI	เดลฟาย รอบ 1	เดลฟาย รอบ 2	FI	CI
ขั้นวางแผน								
1. กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับ	100	100	100.00	1.00	88.24	88.24	88.24	1.00
2. ศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรที่ขอรับการประเมินว่าต้องมีความรู้ทักษะ ความสามารถใดบ้างที่จะสำเร็จหลักสูตร	100	100	100.00	1.00	88.24	94.11	91.18	0.94
ขั้นรวบรวม								
3. วิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ทักษะความสามารถใดบ้าง	100	100	100.00	1.00	88.24	100	94.12	0.88
4. อธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และ	94.11	100	97.06	0.94	88.24	100	94.12	0.88

ประสบการณ์สำคัญที่ทำให้
เกิดการเรียนรู้ พร้อมทั้งระบุ
ช่วงเวลาที่เกิด การเรียนรู้
รวมไปถึงการทำทศัตถ์ย่อ
หนังสือที่ทำให้เกิด การ
เรียนรู้

5. นำเสนอผลงานที่
คิดว่าทำให้เกิดการเรียนรู้
จากกระบวนการทำ

100	100	100.00	1.00	88.24	100	94.12	0.88
-----	-----	--------	------	-------	-----	-------	------

ตาราง 8 (ต่อ)

ขั้นตอนการพัฒนา พอดโฟลิโอ	ระดับฉันทามติ							
	ความเหมาะสม (ควรมี)				ความเป็นไปได้ (เห็นด้วย)			
	เดล		PI	CI	เดลฟาย		FI	CI
	ฟาย รอบ 1	ฟาย รอบ 2			รอบ 1	รอบ 2		
ขั้นประเมิน ตรวจสอบ								
6. สะท้อนความ คิดเห็นต่อประสบการณ์และ ผลงานของตนเอง	100	100	100.00	1.00	94.11	100	88.24	1.00
7. ประเมินตนเอง และ ผลการประเมินจากบุคคล อื่น	100	100	100.00	1.00	88.24	100	91.18	0.94
8. อธิบายความ สอดคล้องของความรู้ ความสามารถและทักษะ ของตนเองกับหลักสูตรที่ ต้องการขอรับการประเมิน	100	100	100.00	1.00	100	100	94.12	0.88
ขั้นจัดระบบ								
9. จัดทำบัญชีและ รวบรวมเอกสาร หลักฐาน ยืนยันหรือรับรอง	100	100	97.06	0.94	94.11	100	94.12	0.88

ประสบการณ์ การเรียนรู้

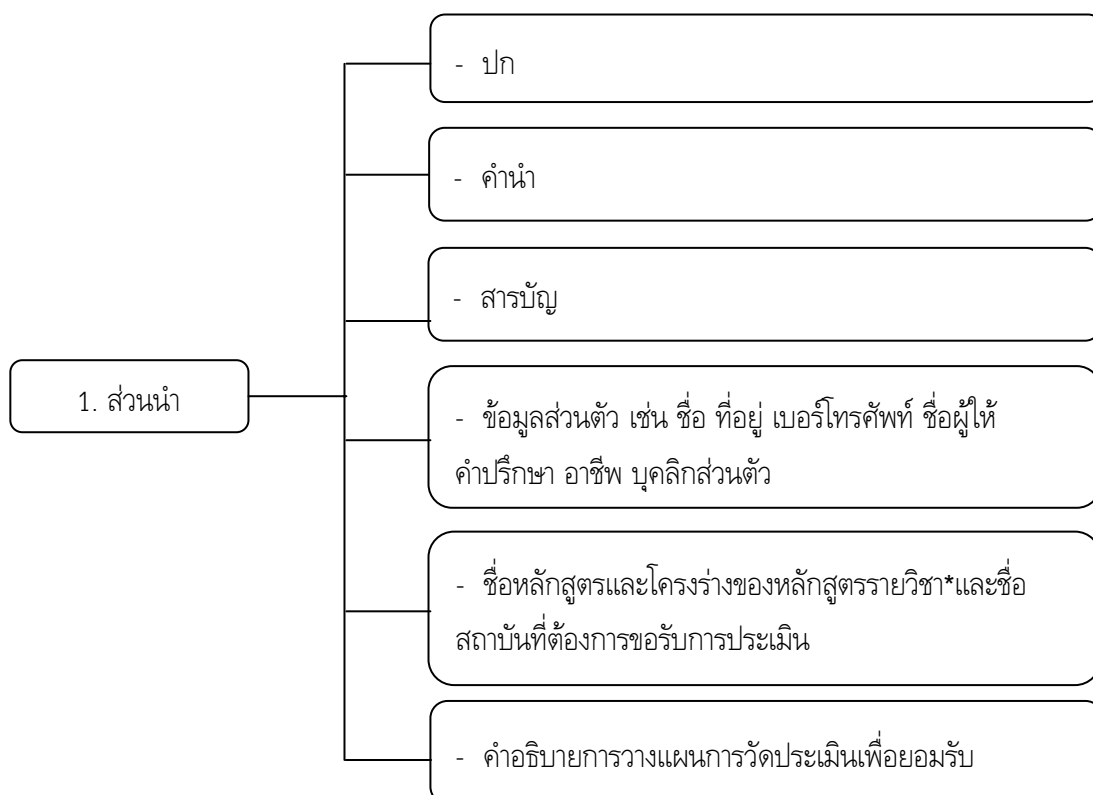
10. ตรวจสอบ

จัดระบบเอกสาร	100	100	100.00	1.00	94.11	100	94.12	0.88
---------------	-----	-----	--------	------	-------	-----	-------	------

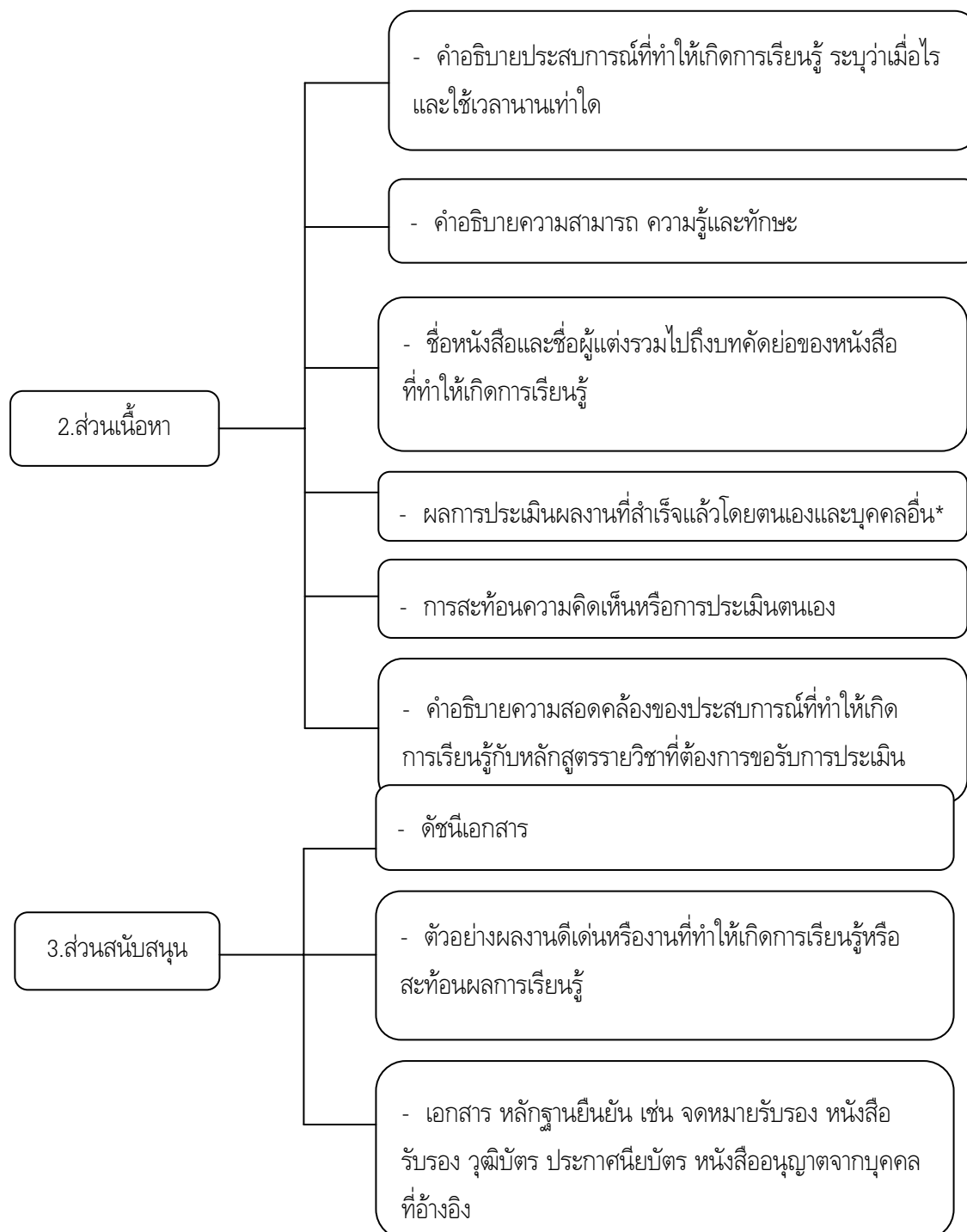
ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 พบว่า ด้านความเหมาะสมของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับในองค์ประกอบด้านขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอ มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.80 ทุกรายการ (0.94-1.00) และเมื่อพิจารณาดัชนีความเหมาะสม ก็พบว่า ทุกรายการมีค่ามากกว่าร้อยละ 80 (ร้อยละ 97.06 -100.00)

เมื่อพิจารณาด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับในองค์ประกอบด้านขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอ มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.80 ในทุกรายการ (0.88-1.00) และเมื่อพิจารณาด้านความเป็นไปได้ ก็พบว่า ทุกรายการมีค่ามากกว่าร้อยละ 80 (ร้อยละ 88.24 -100.00)

จากผลการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการวัดประเมินเพื่อยอมรับโดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง จำนวน 2 รอบ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบไว้หลายประเด็น ผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะคือ องค์ประกอบที่ 1 โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับในส่วนนำ เปลี่ยนคำว่าหลักสูตรเป็นหลักสูตรรายวิชา* ในส่วนเนื้อหา เปลี่ยนจากผลการประเมินงานที่สำเร็จ เป็นผลการประเมินผลงานที่สำเร็จแล้วโดยตนเองและบุคคลอื่น* ดังผลปรากฏ ดังภาพประกอบ 11

ภาพประกอบ 11 โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

ภาพประกอบ 11 โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ (ต่อ)

องค์ประกอบที่ 2 ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ในชั้น การวางแผน ข้อ 2 คำว่าหลักสูตรเปลี่ยนเป็นหลักสูตรรายวิชา* ชั้นประเมิน ตรวจสอบ ข้อ 7 เปลี่ยนจากการประเมินตนเอง และการประเมินจากบุคคลอื่น เป็น ทำการประเมินตนเอง และ ขอให้บุคคลอื่นช่วยประเมิน* ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นวางแผน	- กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับ - ศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาที่ขอรับการประเมินว่าต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้างจึงจะสำเร็จหลักสูตรรายวิชานั้นๆ*
ขั้นรวบรวม	- วิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้าง - อธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์สำคัญที่ทำให้เกิด การเรียนรู้ พร้อมทั้งระบุช่วงเวลาที่เกิดการเรียนรู้ รวมไปถึงการทำ บทคัดย่อ หนังสือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ - นำเสนอผลงานที่คิดว่าทำให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ
ชั้นประเมิน ตรวจสอบ	- สะท้อนความคิดเห็นต่อประสบการณ์และผลงานของตนเอง - ทำการประเมินตนเอง และขอให้บุคคลอื่นช่วยประเมิน* - อธิบายความสอดคล้องของความรู้ ความสามารถและทักษะของ ตนเองกับ หลักสูตรรายวิชาที่ต้องการขอรับการประเมิน
ขั้นจัดระบบ	- จัดทำบัญชีและรวบรวมเอกสาร หลักฐานยืนยันหรือรับรอง ประสบการณ์ การเรียนรู้ - ตรวจสอบ จัดระบบเอกสาร

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ดังมีโครงสร้างดังนี้

1. ปก
 2. คำชี้แจง
 3. สารบัญ
 4. คำแนะนำการใช้คู่มือ
 5. วัตถุประสงค์ของคู่มือพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
 6. หน่วยที่ 1 ส่วนนำ
 7. หน่วยที่ 2 รูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
 8. หน่วยที่ 3 การพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
- ส่วนรายละเอียดต่างๆ ของคู่มือปรากฏในภาพผนวก

2.2 ผลการทดลองใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

หลังจากได้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ที่ได้รับการปรับปรุงให้สมบูรณ์และเป็นฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญ จากการใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง (Modified Delphi Technique) จำนวน 2 รอบแล้ว ผู้วิจัยได้นำรูปแบบดังกล่าวไปทดลองใช้กับนักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่าง จังหวัดสุรินทร์ ที่ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับในรายวิชาการขับรถยนต์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 15 คน โดยมีขั้นตอนการทดลอง คือ ขั้นเตรียมความพร้อมในการทดลอง ดำเนินการโดยจัดเตรียมคู่มือการใช้รูปแบบ พอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ศึกษา ทำความเข้าใจโครงสร้างและสาระสำคัญของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ และขั้นดำเนินการทดลอง โดยการประชุมชี้แจงการทดลองใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ เพื่อให้บุคลากรในกลุ่มตัวอย่างเข้าใจ ในวัตถุประสงค์ของแผนการทดลอง แนวคิดและกระบวนการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ให้กลุ่มตัวอย่างดำเนินการพัฒนาพอดโฟลิโอตามรูปแบบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยผู้วิจัยคอยให้คำปรึกษาตลอดเวลา ติดตามผลการวัดประเมินเพื่อยอมรับว่ามีผู้ผ่านการประเมินกี่คน และผู้ที่ไม่ผ่านการประเมินประสบปัญหาใดบ้าง โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

2.2.1 ผลการขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่าง จังหวัดสุรินทร์

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำผลการประเมินของคณะกรรมการวัดประเมินเพื่อยอมรับที่วิทยาลัยสารพัดช่าง สุรินทร์ แต่งตั้งขึ้น จำนวน 3 คน มาหาค่าเฉลี่ย แล้วเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ ได้คะแนน ร้อยละ 70 ขึ้นไป ถือว่าผ่านการประเมิน ปรากฏผลตามตาราง 9

ตาราง 9 ผลการขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ที่	กรรมการ			คะแนน	ผลการประเมินฯ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	71	71	71	71	ผ่าน
2	74	75	76	75	ผ่าน
3	75	75	75	75	ผ่าน
4	75	75	75	75	ผ่าน
5	73	73	73	73	ผ่าน
6	71	72	73	72	ผ่าน
7	73	73	73	73	ผ่าน
8	75	75	75	75	ผ่าน
9	70	70	70	70	ผ่าน
10	74	75	76	75	ผ่าน
11	72	72	72	72	ผ่าน
12	70	70	70	70	ผ่าน
13	73	73	73	73	ผ่าน
14	75	75	75	75	ผ่าน
15	73	73	73	73	ผ่าน

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่าง จังหวัดสุรินทร์ ที่กำลังศึกษาใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 15 คน ที่ขอรับการประเมินในรายวิชาการขั้วรถยนต์และพัฒนา พोटโฟลิโอ โดยใช้รูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถผ่านการประเมินฯทั้ง 15 คน

2.2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อ ยอมรับ

การวิเคราะห์ตอนนี้ เป็นการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้
เข้ารับ การทดลองใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ โดยผู้วิจัยตั้งประเด็น
การสัมภาษณ์ไว้ 2 ประเด็นคือ 1) ขั้นตอนที่ยากที่สุดของการทำพอดโฟลิโอสำหรับการวัด
ประเมินเพื่อยอมรับคือขั้นตอนใด 2) รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ มี
ประโยชน์อย่างไรกับท่าน ซึ่งได้ผลการสัมภาษณ์ ปรากฏตามตาราง 10

ตาราง 10 ผลการสัมภาษณ์ผู้เข้ารับการทดลองใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อ
ยอมรับ

นักศึกษา คนที่	ผลการสัมภาษณ์
1	ขั้นตอนที่ยากที่สุดของการทำพอดโฟลิโอคือ ขั้นตอนการคิดเห็นต่อผลงานของ ตนเอง เพราะถ้าคิดว่าประสบการณ์ตัวเองดีทุกอย่าง ก็จะเป็นเข้าข้างตัวเองเกินไป และรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับช่วยให้เราเห็นแนวทางการ ทำพอดโฟลิโอเพราะถ้าไม่มีรูปแบบเราก็ต้องทำแบบสะเปะสะปะ
2	ขั้นตอนที่ยากที่สุดของการทำพอดโฟลิโอ คือ ขั้นตอนการบอกความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์สำคัญ แต่ที่ทำได้เพราะมีพี่เลี้ยงคอยให้คำปรึกษา และรูปแบบพอด โฟลิโอฯ ช่วยให้เราเสนอสิ่งที่เรารู้และทำได้แล้ว เพื่อที่จะไม่ได้มาเรียนซ้ำอีก
3	ขั้นตอนที่ยากที่สุดของการทำพอดโฟลิโอคือ ขั้นตอนการคิดเห็นตนเองว่า มีความรู้ ทักษะ และความสามารถบ้าง เพราะบางอย่างผมยังแยกไม่ออกว่า เป็นความรู้หรือทักษะ หรือ ความสามารถ ต้องคอยปรึกษาพี่เลี้ยง และรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการ วัดประเมินเพื่อยอมรับ ช่วยให้เราได้ทำตามขั้นตอน ไม่ต้องมานั่งคิดเอาเองว่าพอด โฟลิโอต้องใส่อะไรเข้าไปบ้าง
4	ขั้นตอนที่ยากที่สุดของการทำพอดโฟลิโอคือ ขั้นตอนประเมินตนเองเพราะกลัวว่าถ้า ประเมินตัวเองดีเกินไปก็จะกลายเป็นการเข้าข้างตนเอง เลยเกิดความเกรงใจและ

ประเมินกลางๆ ไว้ และรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ทำให้เรานำเสนอข้อมูลได้ตามที่สถาบันต้องการ

- 5 ขั้นตอนที่ยากที่สุดของการทำพอดโฟลิโอคือ ขั้นตอนอธิบายความสอดคล้องของความรู้ความสามารถ และทักษะของตนเองกับหลักสูตรรายวิชา แต่ก็พอทำได้แต่ก็ต้องใช้เวลาไม่น้อย และรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ทำให้เราหาข้อมูลได้ตรงตามที่หลักสูตรรายวิชาต้องการ

ตาราง 10 (ต่อ)

นักศึกษา คนที่	ผลการสัมภาษณ์
6	ขั้นตอนที่ยากที่สุดของการทำพอดโฟลิโอคือ ไม่มีเพราะสามารถทำได้ ถ้าทำไม่ได้ก็มีที่ปรึกษาอยู่แล้ว และรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับช่วยให้เสนอข้อมูลเพื่อให้ผ่านการประเมินโดยไม่ต้องไปเรียนซ้ำในสิ่งที่เรารู้แล้ว
7	ขั้นตอนที่ยากที่สุดของการทำพอดโฟลิโอคือ การหาชิ้นงานหรือผลงานเพราะรายวิชาการขับรถยนต์นั้นหาตัวผลงานยากแต่ส่วนใหญ่ น่าจะเป็นพวกทักษะมากกว่า เพราะการขับรถต้องมีทักษะ และการหาบุคคลอ้างอิง เพราะตอนที่เราก่อการเรียนรู้จากประสบการณ์นั้นผ่านมานานแล้ว บุคคลอ้างอิงดังกล่าวก็อาจย้ายที่อยู่ไปแล้ว อาจตามหาตัวไม่เจอ และรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับดีมาก เราทำตามขั้นตอนได้เลย ไม่ต้องคิดมากว่าจะหาอะไรมาเสนอเพื่อที่จะไม่ต้องเรียนในสิ่งที่เรามีทักษะอยู่แล้ว แล้วยังช่วยเติมเต็มในสิ่งที่เราไม่รู้
8	ขั้นตอนที่ยากที่สุดของการทำพอดโฟลิโอ สามารถทำได้เพราะสถาบัน จะมีอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่แล้ว และรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับนี้ดี น่าจะนำไปใช้ขอเทียบโอนรายวิชาอื่นได้
9	ขั้นตอนที่ยากที่สุดของการทำพอดโฟลิโอคือ ขั้นตอนการประเมิน เพราะแต่ละคนก็มักจะประเมินให้ตัวเองดีอยู่แล้ว มาตรฐานตรงนี้ต้องชัดเจนมากๆ และรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับที่ดีมีขั้นตอนที่เราดำเนินการได้เลย ไม่ต้องคิดให้ยากว่าต้องนำเสนออะไรบ้างเพื่อให้ตรงตามความต้องการของผู้ประเมิน
10	ขั้นตอนที่ยากที่สุดของการทำพอดโฟลิโอคือ ขั้นตอนประเมินตนเอง เพราะมาตรฐาน

แต่ละคนเหมือนกัน ไม่ทราบเหมือนกันว่ากรรมการจะเอาผลตรงนี้ไปทำอะไรบ้าง และรูปแบบ

พอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ เป็นเครื่องมือที่ดีที่จะช่วยให้ผู้ขอรับการประเมินไม่หลงทาง

- 11 ขั้นตอนที่ยากที่สุดของการทำพอดโฟลิโอคือ ตรงอธิบายความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ที่สำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ บางอย่างจำช่วงเวลาที่เกิดการเรียนรู้ไม่ได้ ข้อเท็จจริงจึงอาจคลาดเคลื่อน และการทำบทคัดย่อหนังสือที่เราอ่าน บางทีอ่านแล้วไม่รู้หนังสือหายไปไหนแล้ว จะไปเอามาทำบทคัดย่อก็ลำบาก หาไม่เจอแล้ว และรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ช่วยให้เรามองเห็นแนวทางชัดเจนขึ้นไม่หลงทาง

ตาราง 10 (ต่อ)

นักศึกษา คนที่	ผลการสัมภาษณ์
12	ขั้นตอนที่ยากที่สุดของการทำพอดโฟลิโอ นั้นไม่มี ทำได้ทุกขั้นตอนเพราะมีที่ปรึกษาและผมก็ ขับรถเป็นตั้งแต่อายุ 14 จะให้มาเรียนก็เสียเวลาเปล่าๆ และรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ทำให้เราหาข้อมูลได้ตรงตามที่ต้องการมีในหลักสูตรรายวิชา
13	ผมทำได้ทุกขั้นตอน และถ้ามีปัญหาบ้างก็คือ การหาหลักฐานอ้างอิงย้อนหลังแต่ผมก็ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาได้ และรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับนี้ก็ดีครับ ช่วยให้เราชัดเจนในเรื่องการที่จะใส่อะไรบ้างในพอดโฟลิโอ ไม่หลงทางและไม่ใส่ขยะเข้าไป
14	ขั้นตอนที่ยากที่สุดของการทำพอดโฟลิโอคือ ขั้นวิเคราะห์ตนเองครับ ทำยาก เพราะบางอย่าง ไม่รู้ว่าเป็นความรู้ ความสามารถ หรือทักษะ และรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการประเมินเพื่อยอมรับ ช่วยให้เราเสนอข้อมูลได้ตรงประเด็น
15	ขั้นตอนที่ยากที่สุดของการทำพอดโฟลิโอคือ ขั้นตอนอธิบายความสอดคล้องความรู้กับหลักสูตร บางทีกึ่งๆเหมือนกัน น่าจะมีการอบรมการจัดทำพอดโฟลิโอล่วงหน้าจะได้ทำได้รวดเร็วขึ้น และรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ เป็นเครื่องมือที่ดีที่จะเสนอความรู้ ความสามารถของตนเอง คิดว่าจะนำไปประยุกต์ใช้ได้หลายโอกาส

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 10 พบว่า ขั้นตอนที่นักศึกษาคิดว่ายากที่สุดคือ ขั้นที่ 7 คือ การประเมินตนเองและการประเมินจากบุคคลอื่น (ความถี่ = 3) รองลงมาคือ ขั้นที่ 3 คือ วิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้าง ขั้นที่ 4 คือ อธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์สำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ พร้อมทั้งระบุช่วงเวลาที่เกิดการเรียนรู้ รวมไปถึงการทำบทคัดย่อหนังสือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ และ ขั้นที่ 8 คือ อธิบายความสอดคล้องของความรู้ ความสามารถและทักษะของตนเอง กับหลักสูตรรายวิชาที่ต้องการขอรับการประเมิน (ความถี่ = 2)

2.2.3 ผลการใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

การวิเคราะห์ตอนนี ผู้วิจัยได้นำแบบตรวจสอบรายการเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับไปให้นักศึกษาตรวจสอบว่าในการใช้รูปแบบนั้น มีขั้นตอนใดบ้างที่คิดว่าทำไม่ได้ หากมีการขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับครั้งต่อไปหลังจากที่นักศึกษาได้ทดลองใช้รูปแบบแล้วหนึ่งสัปดาห์ ได้ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลตามตาราง 11

ตาราง 11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ	การปฏิบัติ		ข้อเสนอแนะ
	ทำได้ (ร้อยละ)	ทำไม่ได้ (ร้อยละ)	
ชั้นวางแผน			
1. กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับ	100.00	-	-
2. ศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรที่ขอรับการประเมินว่า ต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้างจึงจะสำเร็จหลักสูตร	100.00	-	ทำได้ค่อนข้างยาก
ชั้นรวบรวม			
3. วิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้าง	100.00	-	-
4. อธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์สำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ พร้อมทั้งระบุ	100.00	-	ช่วงเวลาอาจคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง

ช่วงเวลาที่เกิดการเรียนรู้ รวมไปถึงการทำทศัตถ์ยอ
หนังสือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้

5. นำเสนอผลงานที่คิดว่าทำให้เกิดการเรียนรู้จาก กระบวนการทำ	100.00	-	-
ขั้นประเมิน ตรวจสอบ			
6. สะท้อนความคิดเห็นต่อประสบการณ์และผลงาน ของตนเอง	100.00	-	-
7. ประเมินตนเอง และ ผลการประเมินจากบุคคลอื่น	100.00	-	ประเมินค่อนข้างยาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อ ยอมรับ	การปฏิบัติ		ข้อเสนอแนะ
	ทำได้ (ร้อยละ)	ทำไม่ได้ (ร้อยละ)	
8. อธิบายความสอดคล้องของความรู้ ความสามารถ และทักษะของตนเองกับหลักสูตรที่ต้องการขอรับการ ประเมิน	100.00	-	-
ขั้นจัดระบบ			
9. จัดทำบัญชีและรวบรวมเอกสาร หลักฐานยืนยัน หรือรับรองประสบการณ์การเรียนรู้	100.00	-	-
10. ตรวจสอบ จัดระบบเอกสาร	100.00	-	-

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 11 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบพอดโฟลิโอเพื่อ
ประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่าง จังหวัดสุรินทร์
ขอรับการประเมินในหลักสูตรรายวิชาการขับรถยนต์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 นั้น
นักศึกษาสามารถดำเนินการได้ทุกขั้นตอนของ การพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อ
ยอมรับความรู้และประสบการณ์

2.3 ผลการประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

การวิเคราะห์ตอนนี เป็นการวิเคราะห์ความสอดคล้องของผลการประเมินจากผู้ประเมิน
3 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่าง จังหวัดสุรินทร์ ที่ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับใน

หลักสูตรรายวิชาการขบถยนต์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 15 คน คณะกรรมการประเมินฯ ของวิทยาลัยสารพัดช่าง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการวัดประเมินผลการศึกษา และด้านการวัดประเมินเพื่อยอมรับ จำนวน 5 คน ที่ตอบแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 4 ระดับ จำนวน 4 มาตรฐาน คือ มาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง

แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย อันดับทีค่าเฉลี่ย แล้วทำการทดสอบโดยใช้สถิติ Kruskal Wallis ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับและ

ด้านการใช้ประโยชน์

รายการ	ผู้ขอรับ การประเมินฯ (n = 15)		คณะกรรมการ ประเมินฯ (n = 3)		ผู้เชี่ยวชาญ (n = 5)		H	P
	Mean	Mean	Mean	Mean	Mean	Mean		
	Value	Rank	Value	Rank	Value	Rank		
รูปแบบพอร์ทโฟลิโอ(portfolio) ดังนี้								
1. เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ขอรับการประเมินฯ สามารถพัฒนาพอดโฟลิโอเพื่อให้ผ่าน การประเมิน	3.80	12.20	4.00	14.50	3.60	9.90	1.760	.415
2. ช่วยให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นต่อ การขอรับการประเมินฯ	3.93	12.73	4.00	13.50	3.60	8.90	4.009	.135
3. หากดำเนินการตามรูปแบบนี้จะทำให้เกิดความคุ้มค่ากับเวลาที่ ใช้ไป	3.53	12.63	3.33	10.33	3.40	11.10	0.533	.766
4. ผู้ขอรับการประเมินฯได้รับประโยชน์จากรูปแบบนี้เป็นอย่างมาก	3.53	11.13	3.67	12.67	3.80	14.20	1.117	.572
5. หากดำเนินการตามขั้นตอนของรูปแบบนี้จะช่วย	3.60	12.40	3.33	9.33	3.60	12.40	0.722	.697

ให้ผ่านการประเมินมากกว่าไม่
มีรูปแบบ

6. การดำเนินการตามรูปแบบ
นี้จะช่วยให้ผู้ประเมิน

ดำเนินการประเมินได้ง่ายขึ้น	3.40	12.60	3.33	11.83	3.20	10.30	0.636	.728
-----------------------------	------	-------	------	-------	------	-------	-------	------

7. รูปแบบนี้ช่วยจัดเตรียม

ข้อมูลและหลักฐานรวดเร็วขึ้น	3.73	11.93	4.00	15.00	3.60	10.40	1.495	.473
-----------------------------	------	-------	------	-------	------	-------	-------	------

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการ	ผู้ขอรับ การประเมินฯ (n = 15)		คณะกรรมการ ประเมินฯ (n = 3)		ผู้เชี่ยวชาญ (n = 5)		H	P
	Mean	Mean	Mean	Mean	Mean	Mean		
	Value	Rank	Value	Rank	Value	Rank		
8. รูปแบบนี้จะสามารถช่วย นักศึกษาคนอื่น ๆ ที่ต้องการ ขอรับการประเมินฯ ได้	3.40	11.60	3.33	10.83	3.60	13.90	0.722	.697
รวม	3.62	12.47	3.63	12.50	3.55	10.30	0.442	.802

df = 2

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 12 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอ สำหรับการ
วัดประเมินเพื่อยอมรับ ด้านการใช้ประโยชน์ พบว่า ทุกรายการผู้ขอรับการประเมินฯ เห็นด้วยมาก
ถึงมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.400 -3.933) โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.617)
คณะกรรมการประเมินฯ เห็นด้วยมากถึงมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.33 -4.000) โดยภาพรวมเห็นด้วยใน
ระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.625) และผู้เชี่ยวชาญ เห็นด้วยมากถึงมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.200 -3.800)
โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด เช่นกัน (ค่าเฉลี่ย 3.550) และเมื่อพิจารณาความสอดคล้อง
พบว่าผู้ประเมินทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องกันในทุกประเด็นและโดยภาพรวม

ตาราง 13 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ด้านความเป็นไปได้

รายการ	ผู้ขอรับ การประเมินฯ (n = 15)		คณะกรรมการ ประเมินฯ (n = 3)		ผู้เชี่ยวชาญ (n = 5)		H	P
	Mean	Mean	Mean	Mean	Mean	Mean		
	Value	Rank	Value	Rank	Value	Rank		
1. รูปแบบนี้สามารถนำไป ประยุกต์ใช้ได้จริงในทุก สถานศึกษา	3.40	11.10	3.67	14.17	3.60	13.40	1.044	.593
2. รูปแบบนี้เหมาะสมกับ บริบทของการศึกษาใน ประเทศไทย	3.50	11.13	3.67	12.67	3.80	14.20	1.117	.572
3 ผู้ขอรับการประเมินฯ สามารถปฏิบัติได้ทุกขั้นตอน ของรูปแบบนี้	3.60	11.40	3.67	12.17	3.80	13.70	0.636	.728
4. ไม่มีขั้นตอนใดที่คิดว่าผู้ ขอรับการประเมินไม่สามารถ ปฏิบัติได้(ดำนลง)	3.33	11.33	3.67	15.17	3.40	12.10	1.117	.572
5. รูปแบบนี้ นักศึกษาทุก ระดับชั้นสามารถนำไปใช้ได้	3.67	13.17	3.33	9.33	3.40	10.10	1.760	.415
รวม	3.51	11.20	3.60	13.50	3.60	13.50	0.630	.730

df = 2

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 13 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ด้านความเป็นไปได้ พบว่า ทุกรายการผู้ขอรับการประเมินฯ เห็นด้วยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.333 -3.667) โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย 3.507) คณะกรรมการประเมินฯ เห็นด้วยมากที่สุดถึงมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.333 -3.667) โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด(ค่าเฉลี่ย 3.600) และผู้เชี่ยวชาญ เห็นด้วยมาก ถึงมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.400 -3.800) โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด(ค่าเฉลี่ย 3.600) และเมื่อพิจารณาความสอดคล้อง พบว่า ผู้ประเมินทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องกันในทุกประเด็นและโดยภาพรวม

ตาราง 14 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ด้านความเหมาะสม

รายการ	ผู้ขอรับ การประเมินฯ (n = 15)		คณะกรรมการ ประเมินฯ (n = 3)		ผู้เชี่ยวชาญ (n = 5)		H	P
	Mean	Mean	Mean	Mean	Mean	Mean		
	Value	Rank	Value	Rank	Value	Rank		
1. โครงสร้างของพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อ ยอมรับมีความเหมาะสม	3.47	11.87	3.67	14.17	3.40	11.10	0.533	.766
2. ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟ ลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อ ยอมรับมีความเหมาะสม	3.73	11.43	4.00	14.50	3.80	12.20	1.010	.603
3. รูปแบบนี้สามารถทำความเข้าใจได้ง่าย	3.47	12.87	3.33	11.33	3.20	9.80	1.117	.572
4. รูปแบบนี้มีความสอดคล้อง กับระบบการวัดประเมินเพื่อ ยอมรับ	3.47	12.87	4.00	7.50	3.40	12.10	2.188	.335
5. รูปแบบนี้มีความสอดคล้อง กับนโยบายของการวัด ประเมินเพื่อยอมรับของ สถานศึกษา	3.33	13.33	4.00	9.50	4.00	9.50	3.259	.196
6. รูปแบบนี้สะดวกต่อการ นำไปใช้ในการการวัดประเมิน เพื่อยอมรับ	3.87	12.97	3.67	10.67	3.60	9.90	1.760	.415
รวม	3.56	14.00	3.44	9.50	3.40	7.50	4.286	.117

df = 2

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 14 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ด้านความเหมาะสม พบว่า ทุกรายการผู้ขอรับการประเมินฯ เห็นด้วยมากถึงมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.333 - 3.733) โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด(ค่าเฉลี่ย 3.556) คณะกรรมการประเมินฯ เห็นด้วยมากถึงมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.333- 4.000) โดยภาพรวมเห็นด้วยใน

ระดับมาก(ค่าเฉลี่ย 3.444) และผู้เชี่ยวชาญ เห็นด้วยมากถึง มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.200 – 4.000) โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย 3.400) และเมื่อพิจารณาความสอดคล้อง พบว่าผู้ประเมินทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องกันในทุกประเด็นและโดยภาพรวม

ตาราง 15 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ด้านความถูกต้อง

รายการ	ผู้ขอรับ การประเมินฯ (n = 15)		คณะกรรมการ ประเมินฯ (n = 3)		ผู้เชี่ยวชาญ (n = 5)		H	P
	Mean	Mean	Mean	Mean	Mean	Mean		
	Value	Rank	Value	Rank	Value	Rank		
1. รูปแบบนี้ช่วยให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนต่อการตัดสินใจของผู้ประเมิน	3.80	12.70	3.33	7.33	3.80	12.70	2.818	.244
2. รูปแบบนี้ถูกต้องตามหลักการประเมินด้วยพอดโฟลิโอ	3.80	11.70	3.67	10.17	4.00	14.00	1.582	.453
3. เทคนิค วิธีในการพัฒนาพอดโฟลิโอมีความเหมาะสมกับ ผู้ขอรับการประเมินฯ	3.93	12.23	3.80	13.00	3.87	10.70	1.117	.572
4. เทคนิค วิธีในการพัฒนาพอดโฟลิโอมีความเหมาะสมกับนักศึกษาทุกระดับชั้น	3.87	12.47	3.67	10.17	3.80	11.70	0.695	.707
5. เทคนิค วิธีในการพัฒนาพอดโฟลิโอมีความเหมาะสมกับ ทุกสถานศึกษา	3.87	12.97	3.67	10.67	3.60	9.90	1.760	.415
6. หากดำเนินการตามรูปแบบนี้จะช่วยให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตลอดช่วงชีวิตของบุคคล	3.40	12.67	3.33	8.83	3.60	11.90	1.117	.572
7. หากดำเนินการตาม	3.87	12.47	3.67	10.17	3.80	11.70	0.695	.707

รูปแบบนี้แล้วสามารถ

ตรวจสอบแหล่งข้อมูลหรือ

หลักฐานอ้างอิงได้

8. รูปแบบนี้จะช่วยให้ได้

ข้อมูลที่เชื่อถือได้ 3.93 12.73 3.67 9.67 3.80 11.20 1.760 .415

ตาราง 15 (ต่อ)

รายการ	ผู้ขอรับ การประเมินฯ (n = 15)		คณะกรรมการ ประเมินฯ (n = 3)		ผู้เชี่ยวชาญ (n = 5)		H	P
	Mean	Mean	Mean	Mean	Mean	Mean		
	Value	Rank	Value	Rank	Value	Rank		
9. หากดำเนินการตาม								
รูปแบบนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่								
เพียงพอต่อ								
การประเมิน	3.80	12.70	3.67	11.17	3.60	10.40	0.834	.659
10. ข้อมูลที่ได้จากการพัฒนา								
พอดโฟลิโอตามรูปแบบ								
มีความเที่ยงตรง	3.93	11.73	3.80	12.50	3.80	12.50	1.760	.415
รวม	3.85	12.70	3.60	7.83	3.76	12.40	1.377	.502
รวมทั้ง 4 มาตรฐาน	3.63	13.57	3.57	7.83	3.58	9.80	2.462	.292

df = 2

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 15 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ด้านความถูกต้อง พบว่า ทุกรายการผู้ขอรับการประเมินฯ เห็นด้วยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.800 - 3.933) โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.847) คณะกรรมการประเมินฯ เห็นด้วยมากถึงมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.333 - 3.800) โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.600) และผู้เชี่ยวชาญ เห็นด้วย มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.600 - 4.00) โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.760) และเมื่อพิจารณาความสอดคล้อง พบว่าผู้ประเมินทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องกันในทุกประเด็นและโดยภาพรวม

เมื่อพิจารณาผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อ
 ยอมรับ ทั้ง 4 มาตรฐาน พบว่า ผู้ขอรับการประเมินฯ เห็นด้วยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.631)
 คณะกรรมการประเมินฯ เห็นด้วยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.567) และผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุด
 เช่นกัน (ค่าเฉลี่ย 3.577) และเมื่อพิจารณา
 ความสอดคล้อง พบว่า ผู้ประเมินทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องกันในทุกประเด็นและโดย
 ภาพรวมเช่นกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัย มีดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อพัฒนารูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อสร้างรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
2. เพื่อแสดงหลักฐานบ่งชี้คุณภาพรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ประกอบด้วย
 - 2.1 ดัชนีความเหมาะสม ดัชนีความเป็นไปได้ และดัชนีความสอดคล้องของรูปแบบพอดโฟลิโอ สำหรับการประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
 - 2.2 ผลการทดลองใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
 - 2.3 ผลการประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับ การวัดประเมินเพื่อยอมรับ โดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง จำนวน 17 คน
2. นักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่าง จังหวัดสุรินทร์ ที่ขอรับการวัดประเมินในหลักสูตรรายวิชาการขั้วรถยนต์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 15 คน
3. คณะกรรมการวัดประเมินฯของวิทยาลัยสารพัดช่าง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 3 คน
4. ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบพอดโพลีโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับในครั้งนี้ มีดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
 2. แบบสอบถามเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาพอดโพลีโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับโดยใช้เทคนิคเดลฟาย มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 3 ระดับประกอบด้วย
- 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบพอดโพลีโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อให้พิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้
3. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพอดโพลีโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และมีข้อความปลายเปิดเพื่อขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
 4. แบบประเมินรูปแบบการพัฒนาพอดโพลีโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 4 ระดับ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบพอดโพลีโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับในครั้งนี้ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว ผู้วิจัยได้ออกแบบการดำเนินการวิจัยซึ่งมีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นศึกษาวิเคราะห์เพื่อพัฒนารูปแบบพอดโพลีโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับต้นแบบ
2. ขั้นศึกษาความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบพอดโพลีโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับต้นแบบที่ได้พัฒนาขึ้นโดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง (Modified Delphi Technique)
3. ขั้นทดลองใช้ โดยนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่าง จังหวัดสุรินทร์ ที่ขอรับ การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ในหลักสูตรรายวิชาการขับรถยนต์
4. ขั้นประเมินรูปแบบพอดโพลีโอ โดยการศึกษาจากความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบพอดโพลีโอ ได้แก่ ผู้ขอรับการวัดประเมินฯ คณะกรรมการวัดประเมินฯ และผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ซึ่งเป็นความคิดเห็นนำมาใช้เพื่อร่างรูปแบบพอดโฟลิโอ สำหรับ การวัดประเมินเพื่อยอมรับ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามโดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง วิเคราะห์โดยหาค่าดัชนีความเหมาะสม ดัชนีความเป็นไปได้ และดัชนีความสอดคล้อง
3. ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมขณะดำเนินการทดลองใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
4. ข้อมูลที่ได้จากการวัดประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความสอดคล้องโดยใช้สถิติ Kruskal Wallis (Siegel S. 1956; 185; Citing Kruskal; & Wallis. 1952; unpaged)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ค่าความถี่
2. ค่าร้อยละ
3. ค่าเฉลี่ย
4. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
5. ค่าดัชนีความเหมาะสม (PI)
6. ดัชนีความเป็นไปได้ (FI)
7. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (CI)
8. ค่าสถิติ Kruskal Wallis (H)

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ มีองค์ประกอบ 2 ส่วน ดังนี้
องค์ประกอบที่ 1 โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ได้แก่ 1) ส่วนนำ ประกอบด้วย ปก คำนำ สารบัญ ข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ชื่อผู้ให้คำปรึกษา อาชีพ บุคลิกส่วนตัว ชื่อหลักสูตรและโครงร่างของหลักสูตรรายวิชาและชื่อสถาบันที่ต้องการขอรับ

การประเมิน คำอธิบายการวางแผนการวัดประเมินเพื่อยอมรับ 2) ส่วนเนื้อหาคำอธิบาย ประสพการณ์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ระบุว่าเมื่อไรและใช้เวลานานเท่าใดคำอธิบายความสามารถ ความรู้และทักษะข้อหนังสือและชื่อผู้แต่งรวมไปถึงบทคัดย่อของหนังสือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ผล การประเมิน ผลงานที่สำเร็จแล้วโดยตนเองและบุคคลอื่น การสะท้อนความคิดเห็นหรือการประเมิน ตนเอง คำอธิบาย ความสอดคล้องของประสพการณ์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้กับหลักสูตรรายวิชาที่ ต้องการขอรับการประเมิน 3) ส่วนสนับสนุน ดัชนีเอกสารตัวอย่างผลงานดีเด่นหรืองานที่ทำให้เกิด การเรียนรู้หรือสะท้อนผลการเรียนรู้ เอกสาร หลักฐานยืนยัน เช่น จดหมายรับรอง หนังสือรับรอง วุฒิบัตร ประกาศนียบัตร หนังสืออนุญาตจากบุคคลที่อ้างอิง องค์ประกอบที่ 2 ขั้นตอนการพัฒนา พอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ประกอบด้วย ขั้นวางแผน ได้แก่ การกำหนด วัตถุประสงค์และวิธีการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับ การศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาที่ขอรับ การประเมินว่าต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้างจึงจะสำเร็จหลักสูตรรายวิชานั้นๆ ขั้น รวบรวม ได้แก่ การวิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้าง การอธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสพการณ์สำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ พร้อมทั้งระบุช่วงเวลาที่เกิดการ เรียนรู้ รวมไปถึง การทำบทคัดย่อหนังสือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ การนำเสนอผลงานที่คิดว่าทำให้เกิด การเรียนรู้จากการปฏิบัติ ขั้นประเมินตรวจสอบ ได้แก่ การสะท้อนความคิดเห็นต่อ ประสพการณ์และผลงานของตนเอง การประเมินตนเอง และขอให้บุคคลอื่นช่วยประเมิน การอธิบาย ความสอดคล้องของความรู้ ความสามารถและทักษะของตนเองกับหลักสูตรรายวิชาที่ต้องการขอรับ การประเมิน และชั้นจัดระบบ ได้แก่ การจัดทำบัญชีและรวบรวมเอกสาร หลักฐานยืนยันหรือรับรอง ประสพการณ์การเรียนรู้ และการตรวจสอบ จัดระบบเอกสาร

2. ผลการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการ วัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสพการณ์ สรุปได้ดังนี้

2.1 องค์ประกอบโครงสร้างของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ประเด็นความเหมาะสมมีค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีความเหมาะสมมากกว่า ร้อยละ 80 ทุกรายการ ประเด็น ความเป็นไปได้ มีค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีความเป็นไปได้มากกว่า ร้อยละ 80 ทุกรายการ เช่นกัน

2.2 องค์ประกอบขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอ พบว่า ประเด็นความเหมาะสม มี ค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีความเหมาะสม มากกว่าร้อยละ 80 ทุกรายการ ประเด็นความ ความเป็นไปได้ มีค่าดัชนีความสอดคล้องและดัชนีความเป็นไปได้มากกว่าร้อยละ 80 ทุกรายการเช่นกัน

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และ ประสพการณ์ สรุปได้ดังนี้

3.1 นักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่าง จังหวัดสุรินทร์ ที่นำรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับ การวัดประเมินเพื่อยอมรับไปใช้เพื่อขอรับการประเมิน สามารถผ่านการวัดประเมินเพื่อยอมรับทั้ง

15 คน โดยมีข้อเสนอแนะจากผู้รับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ระหว่างการทดลองใช้ ดังนี้ ขั้นตอนที่นักศึกษาคิดว่ายากที่สุดคือ ขั้นตอนการวัดประเมินตนเองและการวัดประเมินจากบุคคลอื่น รองลงมาคือ ขั้นตอนวิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้าง ขั้นตอนอธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์สำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ พร้อมทั้งระบุช่วงเวลาที่เกิดการเรียนรู้ รวมไปถึงการทำทศตยอหนังสือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ และขั้นตอนอธิบายความสอดคล้องของความรู้ ความสามารถ และทักษะของตนเองกับหลักสูตรรายวิชาที่ต้องการขอรับการวัดประเมิน

3.2 นักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่าง จังหวัดสุรินทร์ ที่ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ โดยใช้รูปแบบพอดโฟลิโอที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถดำเนินการได้ทุกขั้นตอนของการพัฒนาพอดโฟลิโอ

4. ผลการประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ สรุปได้ดังนี้

4.1 ด้านการใช้ประโยชน์ ทุกรายการผู้ขอรับการวัดประเมินฯ เห็นด้วยมากถึงมากที่สุด โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ทุกรายการคณะกรรมการวัดประเมินฯ เห็นด้วยมากถึงมากที่สุด โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด และทุกรายการผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากถึงมากที่สุด โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับ มากที่สุดเช่นกัน และความคิดเห็นของผู้ประเมินทั้ง 3 กลุ่ม มีความสอดคล้องกันในทุกประเด็นและโดยภาพรวม

4.2 ด้านความเป็นไปได้ ทุกรายการผู้ขอรับการวัดประเมินฯ เห็นด้วยมากถึงมากที่สุด โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก ทุกรายการคณะกรรมการวัดประเมินฯ เห็นด้วยมากถึงมากที่สุด โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด และทุกรายการผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากถึงมากที่สุด โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด และความคิดเห็นของผู้ประเมินทั้ง 3 กลุ่ม มีความสอดคล้องกันในทุกประเด็นและโดยภาพรวม

4.3 ด้านความเหมาะสม ทุกรายการผู้ขอรับการวัดประเมินฯ เห็นด้วยมากถึงมากที่สุด โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ทุกรายการคณะกรรมการวัดประเมินฯ เห็นด้วยมากถึงมากที่สุด โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก และทุกรายการผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากถึงมากที่สุด โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก และความคิดเห็นของผู้ประเมินทั้ง 3 กลุ่ม มีความสอดคล้องกันในทุกประเด็นและโดยภาพรวม

4.4 ด้านความถูกต้อง ทุกรายการผู้ขอรับการวัดประเมินฯ เห็นด้วยมากที่สุด โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ทุกรายการคณะกรรมการวัดประเมินฯ เห็นด้วยมากถึงมากที่สุด โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด และทุกรายการผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุด โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด และความคิดเห็นของผู้ประเมินทั้ง 3 กลุ่ม มีความสอดคล้องกันในทุกประเด็นและโดยภาพรวม

4.5 ผลการวัดประเมินรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ โดยรวมทั้ง 4 มาตรฐาน ผู้ขอรับการวัดประเมินฯ เห็นด้วยมากที่สุด คณะกรรมการวัดประเมินฯ เห็นด้วยมากที่สุด และผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยมากที่สุด เช่นกัน และความคิดเห็นของผู้ประเมินทั้ง 3 กลุ่ม มีความสอดคล้องกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ มี 2 องค์ประกอบ คือ โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ และขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

1.1 โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

1.1.1 โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ส่วนนำ ประกอบด้วย ปก คำนำ สารบัญข้อมูลส่วนตัว (ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ชื่อผู้ให้คำปรึกษา อาชีพ บุคลิกส่วนตัว) ชื่อหลักสูตรรายวิชาและโครงสร้างของหลักสูตรรายวิชา และชื่อสถาบันที่ต้องการขอรับการวัดประเมิน คำอธิบายการวางแผนการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปราสาท (2540: 116) ที่กล่าวว่า ส่วนปกประกอบไปด้วยปกนอกและปกใน เป็นการบอกให้รู้ว่าผู้เรียนจัดทำอะไร มีชื่อเรื่องอย่างไร และเป็นผลงานของใคร ทั้งปกนอกและปกใน ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้จัดทำโดยอิสระ และการศึกษาหลักสูตร โดยศึกษาจุดประสงค์ คำอธิบายรายวิชา เนื้อหา เป็นสิ่งสำคัญมากในการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะพัฒนาพอดโฟลิโอ คำนำเป็นส่วนข้อความที่ทำให้ผู้เรียนและผู้ประเมินตลอดทั้งบุคคลอื่นๆ ได้ทราบว่า พอดโฟลิโอนี้มีความหมายอย่างไร มีความสำคัญมากน้อยแค่ไหนและจัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ใด นอกจากนี้ ยังบอกต่อไปว่าเจ้าของพอดโฟลิโอคือใคร และสารบัญเป็นการบอกให้รู้ว่า ภายใน พอดโฟลิโอมีสิ่งใดบรรจุอยู่บ้าง และอยู่หน้าที่เท่าใด ส่วนข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ชื่อผู้ให้คำปรึกษา อาชีพ บุคลิกส่วนตัว เป็นการบอกรายละเอียดข้อมูลส่วนตัวของเจ้าของพอดโฟลิโอ และสอดคล้องกับแนวคิดของ สตราตัน (ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. 2540: 46; อ้างอิงจาก Stratton. 1991: unpagged) ที่กล่าวว่า การอธิบายการวางแผนการประเมินจะระบุจุดมุ่งหมาย ซึ่งจะเป็นสิ่งที่บอกว่าพอดโฟลิโอนั้นจะใช้เพื่อการอธิบายหรือใช้เพื่อวัดอะไร เพราะการสร้างผลงานหรือรวบรวมหลักฐานต่างๆ ในพอดโฟลิโอจะต้องอาศัยจุดประสงค์เป็นแนวทางเพื่อแสดงให้เห็นว่านักเรียนได้บรรลุผลสำเร็จอย่างแท้จริง ดังนั้น การวางแผนที่ชัดเจนมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน จึงมีความจำเป็นมากและจะทำให้การสร้างพอดโฟลิโอไม่ยุ่งยาก

1.1.2 โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย คำอธิบายประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ระบุว่าเมื่อไร และใช้เวลานานเท่าใด คำอธิบายความสามารถ ความรู้และทักษะ ชื่อหนังสือและชื่อผู้แต่ง รวมไปถึงถึงบทคัดย่อของหนังสือที่ทำให้เกิด การเรียนรู้ ผลการวัดประเมินผลงานที่สำเร็จ การสะท้อนความคิดเห็นหรือการวัดประเมินตนเอง คำอธิบาย ความสอดคล้องของประสบการณ์ ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้กับหลักสูตรที่ต้องการขอรับการวัดประเมิน สอดคล้องกับแนวคิดของ เอดิสัน (Edison. 1991: 3) ที่กล่าวว่า การอธิบายประสบการณ์ ประกอบด้วย การเรียนรู้เกิดขึ้นที่ใด การอธิบายเกี่ยวกับองค์กร เช่นการให้บริการหรือการผลิต เรียนรู้เมื่อไร และใช้เวลานานเท่าใด การเข้าร่วมสัมมนาและปฏิบัติการ ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่งที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2539: 28) ที่กล่าวว่า พอดโฟลิโอทำหน้าที่สะท้อนภาพตัวนักเรียน เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เปรียบเทียบระดับความสำเร็จของตนกับระดับการปฏิบัติที่ผ่านมา ในส่วนของการสะท้อนความคิดเห็นนี้ จะทำให้นักเรียนมีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องในการประเมินผลตนเอง และถือว่าการเริ่มต้นรายงานความก้าวหน้าของตนเองตามช่วงเวลาที่ผ่านมา ส่วนคำอธิบายความสามารถ ความรู้ และทักษะนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ เอดิสัน (Edison. 1991: 3) ที่กล่าวว่า การอธิบายความสามารถ ความรู้และทักษะ เพื่อเสนอผลการเรียนรู้ที่ตรงกับ ความต้องการของหลักสูตรรายวิชาที่ต้องการขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ และ เบิร์ด, วิกกินส์ และ วูล์ฟ (ภัทราวดี มากมี. 2543: 32; อ้างอิงจาก Bird. 1990: unpagged; Wiggins. 1989: unpagged; Wolf. 1989: unpagged) ที่กล่าวว่า พอดโฟลิโอต้องมีการประเมินที่เป็นพลวัตร และสอดคล้องกับแนวคิดของ สเตย์เตอร์ (Stayer. 1990: 253-277) กล่าวว่า การประเมินผลงานและการให้ข้อมูลป้อนกลับ เป็นการดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับตรวจสอบความสามารถของผู้เรียน ตรวจสอบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และ เพื่อการซ่อมเสริม รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2545: 99) ที่กล่าวว่า การจัดบันทึกการอ่านหนังสือ/บทความ สะท้อนให้เห็นการมีจุดหมายเพื่อการเลือกอ่านเนื้อหาที่หลากหลาย และสอดคล้องกับแนวคิดของ เอดิสัน (Edison. 1991: 3) ที่กล่าวว่า ควรมีการอธิบายประสบการณ์เกี่ยวกับชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่งที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้

1.1.3 โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ส่วนสนับสนุน ประกอบด้วย ดัชนีเอกสาร ตัวอย่างผลงานดีเด่นหรืองานที่ทำให้เกิดการเรียนรู้หรือสะท้อนผล การเรียนรู้ เอกสารหลักฐานยืนยัน (จดหมายรับรอง หนังสือรับรอง วุฒิบัตร ประกาศนียบัตร หนังสืออนุญาตจากบุคคลที่อ้างอิง) สอดคล้องกับแนวคิดของ คอลลินส์ (Collins. 1991: 147-167) ที่กล่าวว่า ผลงานหรือชิ้นงานที่ควรบรรจุในพอดโฟลิโอ แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ ผลงานที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติจากการเรียนการสอน ผลงานจากการผลิตซ้ำ พยานหลักฐาน และผลผลิตตามเป้าหมาย และสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2539: 48) ที่กล่าวว่า พอดโฟลิโอควรประกอบไปด้วยผลงานที่หลากหลายและมากเพียงพอเพื่อใช้

ประเมินและปรับปรุงให้ดีขึ้น การเก็บรวบรวมผลงานบรรจุไว้ในพอดโฟลิโอต้องมีลักษณะที่สำคัญคือ เจ้าของพอดโฟลิโอต้องมีส่วนร่วมในการคัดเลือกชิ้นงาน ต้องมีเกณฑ์ในการคัดเลือกตัดสินผลงาน และมีหลักฐานแสดงผลการประเมินตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของกรมวิชาการ (สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปราชญ์. 2539: 116; อ้างอิงจาก กรมวิชาการ. ม.ป.ป.: 12-13) ที่กล่าวว่า การจัดทำดัชนี โดยเจ้าของพอดโฟลิโอจัดลำดับความสำคัญของชิ้นงาน นำเสนอไว้ในตอนท้ายของพอดโฟลิโอ เพื่อช่วยให้ง่ายต่อการค้นคว้า

1.2 ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนใหญ่ๆ ได้แก่ 1) ขั้นวางแผน ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาที่ขอรับการวัดประเมินว่าต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้างจึงจะสำเร็จหลักสูตรรายวิชานั้น 2) ขั้นรวบรวม ประกอบด้วย วิเคราะห์ตนเองว่า มีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้าง อธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์สำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ พร้อมทั้งระบุช่วงเวลาที่เกิดการเรียนรู้ รวมไปถึงการทำบทย่อหนังสือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ นำเสนอผลงานที่คิดว่าทำให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ 3) ขั้นประเมินตรวจสอบ ประกอบด้วย การสะท้อนความคิดเห็นต่อประสบการณ์และผลงานของตนเอง การวัดประเมินตนเอง และผลการวัดประเมินของบุคคลอื่น การอธิบาย สอดคล้องของความรู้ ความสามารถและทักษะของตนเองกับหลักสูตรรายวิชาที่ต้องการขอรับการวัดประเมิน 4) ขั้นจัดระบบ ประกอบด้วย การจัดทำบัญชีและรวบรวมเอกสาร หลักฐานยืนยันหรือรับรองประสบการณ์ การเรียนรู้ การตรวจสอบ จัดระบบเอกสาร จากขั้นตอนที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ กรมวิชาการ (ม.ป.ป.: 40) ที่กล่าวว่า การกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับเป็นขั้นแรกที่ต้องพิจารณาถึงจุดประสงค์ที่จะสร้างพอดโฟลิโอ และตัดสินว่าจะใช้เป็นวิธีการนำเสนอผลการเรียนรู้ เพื่อขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์; และคนอื่นๆ (2540: 11) ที่กล่าวว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าเพื่ออะไร จะเป็นการง่ายต่อการประเมินพอดโฟลิโอ และสอดคล้องกับแนวคิดของ แครดเลอร์ (ยุพา เวียงกมล. 2541: 38 อ้างอิงจาก Cradler.1991: unpagged) กล่าวว่า การประเมินผลควรประเมินจากการปฏิบัติของนักเรียนตามสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ เบิร์ก; และคนอื่นๆ (ยุพา เวียงกมล. 2541: 36; อ้างอิงจาก Burk; et al. 1994: unpagged) ที่กล่าวว่า การสะท้อนความคิดเห็นต่อประสบการณ์และผลงานของตนเอง เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากการคัดเลือกชิ้นงาน ในขั้นนี้เจ้าของพอดโฟลิโอจะได้คิดย้อนกลับเกี่ยวกับการปฏิบัติงานหรือการเรียนการสอนของตนเอง และได้ประเมินตนเองอย่างไม่เป็นทางการในขั้นตอนนี้ ขั้นศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาที่ขอรับการประเมินว่าต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้างจึงจะสำเร็จหลักสูตรรายวิชานั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ กรมวิชาการ (ม.ป.ป.: 3) กล่าวว่า การศึกษา วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อที่จะสร้างพอดโฟลิโอให้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงการบรรลุจุดหมายของหลักสูตรนั้นๆ และสอดคล้องกับแนวคิดของ เบิร์ก; และคนอื่นๆ (ยุพา เวียงกมล. 2541: 37; อ้างอิงจาก Burk; et al. 1994: unpagged) ที่กล่าวว่า การคัดเลือกผลงานหรือหลักฐานที่แสดงถึง

ความสามารถของผู้เรียนตามจุดประสงค์ ผลงานหรือหลักฐานที่เลือกมานั้น ต้องเป็นชิ้นงานที่ดีที่สุด ครอบคลุมเนื้อหา วัตถุประสงค์ ซึ่งจะทำให้การตกลงวางแผนว่าจะเก็บจำนวนเท่าไร เป็นหลักฐาน ประเภทใดบ้าง และสอดคล้องกับแนวคิดของ เอดิสัน (Edison. 1991: 3) ที่กล่าวว่า การอธิบาย ความสามารถ ความรู้และทักษะเพื่อเสนอผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร รายวิชาที่ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ และสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอปราสาท (ม.ป.ป.: 12-13) ที่กล่าวว่า การจัดทำบัญชีเอกสาร จะทำให้เจ้าของ พอดโฟลิโอได้เรียงลำดับความสำคัญของชิ้นงานและนำเสนอไว้ในตอนท้ายเพื่อสะดวกต่อการ ค้นคว้า สอดคล้องกับแนวคิดของ เบิร์ก; และคนอื่นๆ (ยุพา เวียงกมล. 2541: 36; อ้างอิงจาก Burk; et al. 1994: unpagged) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์ ตรวจสอบความสามารถของตนเอง ควรพิจารณา ตามเกณฑ์ย่อยๆ ซึ่งกำหนดขึ้นมาในขั้นการกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยใน การทำงานหรือเกี่ยวกับผลงานของตนเอง และสอดคล้องกับแนวคิดของ เอดิสัน (Edison. 1991: 3) ที่กล่าวว่า การอธิบายประสบการณ์ ประกอบด้วย การเรียนรู้เกิดขึ้นที่ใด การอธิบายเกี่ยวกับองค์กร เช่น การให้บริการหรือการผลิต เรียนรู้เมื่อไร ใช้เวลานานเท่าใด การเข้าร่วมสัมมนาปฏิบัติการ ชื่อ หนังสือ และชื่อผู้แต่งที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเชิด ภิญโญ อนันตพงษ์ (2545:99) ที่กล่าวว่า การจดบันทึกการอ่านหนังสือ/บทความ เป็นการสะท้อนถึงการมี จุดหมายเพื่อการเลือกอ่านเนื้อหาที่หลากหลาย

2. ผลการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัด ประเมินเพื่อยอมรับ ที่พบว่า ทั้งองค์ประกอบด้านโครงสร้างและด้านขั้นตอนพอดโฟลิโอสำหรับการ วัดประเมินเพื่อยอมรับ ระหว่างรอบที่ 1-2 ในประเด็นความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ทุก รายการได้รับฉันทามติในรอบที่ 2 และมีค่าดัชนีความเหมาะสม ดัชนีความเป็นไปได้ และค่าดัชนี ความสอดคล้องผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงเป็นที่ยืนยันว่ารูปแบบดังกล่าว มีคุณภาพที่จะสามารถ นำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสิ่งที่สะท้อนให้เห็นชัดเจนก็คือ เมื่อได้มีการนำรูปแบบดังกล่าวไป ปฏิบัติจริงในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง รูปแบบดังกล่าวสามารถดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ได้ จริง และจากการที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ พบว่า รูปแบบที่สร้างขึ้น ทั้ง 2 องค์ประกอบ ไม่ต้องมีการปรับเปลี่ยน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้าง รูปแบบนี้ขึ้นมาจากการสังเคราะห์เอกสาร โดยเน้นแนวคิดหลักที่สำคัญคือ การศึกษาตลอดชีวิต การ วัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ การประเมินจากพอดโฟลิโอ และพอดโฟลิโอสำหรับ การวัดประเมินเพื่อยอมรับ ประกอบกับในการคัดเลือกเอกสารมาสังเคราะห์ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการ คัดเลือกเอกสารคือ ความน่าเชื่อถือของผู้เขียน ความน่าเชื่อถือของเอกสาร รวมทั้งมีการ สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ประกอบกับในการ คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับ การประเมินเพื่อยอมรับ ล้วนเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการวัดประเมิน เพื่อยอมรับ จึงทำให้รูปแบบที่สร้างขึ้นครั้งนี้มีคุณภาพคือ สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ในสถานศึกษา

นอกจากนั้น ผลที่เกิดขึ้นจากการนำรูปแบบไปปฏิบัติสามารถสะท้อนสิ่งที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตรงตามสภาพจริง

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

3.1 นักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่าง จังหวัดสุรินทร์ ที่ขอรับการวัดประเมินในหลักสูตรรายวิชาการขั้วรถยนต์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 สามารถดำเนินการได้ทุกขั้นตอนของการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการประเมินเพื่อยอมรับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอตามรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนานั้น สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาพอดโฟลิโอที่มีมาก่อนในประเทศไทย จึงทำให้เกิดความเข้าใจในขั้นตอนและสามารถดำเนินการได้จนสามารถผ่านการวัดประเมินเพื่อยอมรับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราฟ; และ ฟลอเรนซ์ (Raulf; & Florence.n.d. : Abstract) ได้ทำการศึกษา เรื่อง An Institutional Evaluation of Perceptions and Expectation of Prior Learning Assessment Programs (Adult Learners) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจอุปสรรคที่ขัดขวางไม่ให้เกิดการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ และหากพบอุปสรรคอย่างไรจึงจะน้อยลงและสร้างจุดแข็งให้การวัดประเมินเพื่อยอมรับได้อย่างไร ผลการศึกษา พบว่า มีอุปสรรคในการยอมรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับอย่างมากคือ ขาดความตระหนักในโครงการ และขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดประเมินโดยใช้พอดโฟลิโอ อีกทั้งยังมีข้อจำกัดในเรื่องการแนะนำหลักสูตร ดังนั้น การใช้รูปแบบพอดโฟลิโอในการวิจัยครั้งนี้ อยู่ภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา จึงทำให้ ผู้ขอรับการวัดประเมินมีความเข้าใจและสามารถจัดอุปสรรค ที่เกิดขึ้นในการขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับได้ และอาจกล่าวได้ว่าการขอรับการวัดประเมินประสบความสำเร็จด้วยการนำเสนอพอดโฟลิโอซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เล็กโกรว์ (Legrow. 2000: Abstract) ซึ่งได้ทำการศึกษารื่อง Prior Learning Assessment :

Impact of APL Portfolio Development on Problem Solving Skills and Knowledge Organization และสรุปได้ว่ากระบวนการพัฒนาพอดโฟลิโอในการวัดประเมินเพื่อยอมรับนั้นประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและช่วยจัดระบบความรู้ในกระบวนการแก้ปัญหาด้วย

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ที่พบว่า ขั้นตอนที่นักศึกษาคิดว่ายากที่สุดคือ ขั้นตอนประเมินตนเองและการประเมินจากบุคคลอื่น ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ขั้นตอนของ การประเมินตนเองและผลการประเมินจากบุคคลอื่น เป็นการประเมินโดยใช้ความรู้สึกรู้สึกของเจ้าของพอดโฟลิโอและ ผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว จึงเป็นการยากต่อการประเมิน ทั้งนี้เนื่องจากการนำเสนอพอดโฟลิโอของแต่ละรายวิชา มีธรรมชาติของแต่ละรายวิชาไม่เหมือนกัน คู่มือการพัฒนาพอดโฟลิโอจึงไม่สามารถกำหนดเกณฑ์ในการประเมินชิ้นงานที่ตายตัวได้ ในขั้นนี้จึงเป็นการสะท้อนความรู้สึกเพื่อตีค่าผลงานของเจ้าของพอดโฟลิโอ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดทักษะการคิดขั้นสูงคือ การประเมินค่า และสอดคล้องกับ วิกกินส์ (Wiggins. 1989: 711-712), ฮาร์ท (Hart. 1994: 9), ไรเซน; และ เกเซอร์ (Ross, R; & Hogaboan, G. 1998: 300; Citing Raisen; & Kaser. 1988: unpagged) ที่ให้แนวคิดว่าการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นการประเมินที่มีเป้าหมายเพื่อมุ่งพัฒนาการคิดระดับสูง

และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และรู้จักประสานความร่วมมือกับผู้อื่นในการปฏิบัติงานได้ รองลงมาคือ ชั้นวิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้าง เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก พอดโฟลิโอ

เป็นการนำเสนอเพื่อสะท้อนผลการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน ดังนั้น ขั้นตอนนี้จึงดำเนินการได้ค่อนข้างยาก สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ (2545: 95) ที่กล่าวว่า การสะท้อนภาพตนเองของผู้เรียนเป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งของพอดโฟลิโอ และสอดคล้องกับแนวคิดของ เบิร์ก; และคนอื่นๆ (ยุพา เวียงกมล. 2541: 36; อ้างอิงจาก Burk; et al. 1994: unpagged) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์ ตรวจสอบความสามารถของตนเอง ควรพิจารณาตามเกณฑ์ย่อยๆ ซึ่งกำหนดขึ้นมาในขั้นการกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยในการทำงานหรือเกี่ยวกับผลงานของตนเอง ชั้นอธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถและประสบการณ์สำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ พร้อมทั้งระบุช่วงเวลาที่เกิดการเรียนรู้ รวมไปถึงการทำบัตต์ยอหนังสือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้นั้น ผู้เรียนดำเนินการได้ยาก เพราะเป็นการนำเสนอสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตอาจมีความยุ่งยากในการเก็บหลักฐานต่างๆ แต่ขั้นตอนนี้มีความจำเป็นและสำคัญ ดังแนวคิดของ เอ็ดสัน (Edison. 1991: 3) ที่กล่าวว่า การอธิบายประสบการณ์ ประกอบด้วย การเรียนรู้เกิดขึ้นที่ใด การอธิบายเกี่ยวกับองค์กร เช่น การให้บริการหรือการผลิต เรียนรู้เมื่อไร ใช้เวลานานเท่าใด การเข้าร่วมสัมมนาปฏิบัติการ ชื่อหนังสือ และชื่อผู้แต่งที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ (2545:99) ที่กล่าวว่า การจดบันทึกการอ่านหนังสือ/บทความ เป็นการสะท้อนถึงการมีจุดหมายเพื่อการเลือกอ่านเนื้อหาที่หลากหลาย และสอดคล้องกับแนวคิดของ เอ็ดสัน (Edison. 1991: 3) ที่กล่าวว่า การอธิบายความสามารถ ความรู้และทักษะเพื่อเสนอผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรรายวิชาที่ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

4. ผลการประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

4.1 ผลการวัดประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ด้านการใช้ประโยชน์

ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง พบว่า ทุกด้านผู้ประเมินเห็นด้วยในระดับมากถึงมากที่สุด เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้ง 4 มาตรฐาน พบว่า ผู้ประเมินเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาความสอดคล้องของผลการประเมิน พบว่าผู้ประเมินทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องกันในทุกประเด็น และ โดยภาพรวม ทั้งนี้เนื่องจาก รูปแบบพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้มาจากการสังเคราะห์เอกสาร ผ่านการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ จำนวน 18 คน และผ่าน การพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 17 คน โดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุงจำนวน 2 รอบ ทำให้รูปแบบมีความถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้ มีความเหมาะสมและมีประโยชน์ต่อผู้ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ อีกทั้งมีการนำไปทดลองใช้ จนทำให้นักศึกษาที่ใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ สามารถนำเสนอผลการเรียนรู้จนผ่านการวัดประเมินเพื่อยอมรับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลีสตอรี (Lee-Story. 2001: Abstract) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Crediting Experiential Learning: An Examination of Perceptions and Practices in Postsecondary Hospital

Management and General Management Programs มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติในปัจจุบันของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่า ประเด็นที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ การยอมรับของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เหตุผลที่สนับสนุน การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์มากที่สุดคือ มีความเป็นไปได้ที่จะค้นพบจุดเด่นของนักศึกษาผู้ใหญ่และมีการลงทะเบีย่นมากขึ้น เป็นการไร้ความหมายที่จะต้องเรียนซ้ำในสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว มีโอกาสที่จะเข้าศึกษามากขึ้น สนับสนุนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ เพราะเป็นกระบวนการพัฒนาอย่างมีความหมาย เป็นการสร้างชื่อเสียงจากนวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์ ประหยัดค่าใช้จ่าย และเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์คือ นักศึกษาไม่มีความสามารถที่จะจัดเตรียมเอกสารแสดงผลการเรียนรู้ ความยุ่งยากในการวัดประเมิน และ ขาดองค์กรในการฝึกอบรมเทคนิคการวัดประเมิน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญสำหรับผู้รับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ สำหรับสถานศึกษา และสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ในการนำรูปแบบไปใช้

1. ผู้รับการวัดประเมินฯ ควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการขอประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ และรับฟังการแนะนำจากสถานศึกษา
2. ผู้รับการวัดประเมินฯ ควรติดต่อพี่เลี้ยงหรืออาจารย์ที่ปรึกษาที่สถานศึกษาจัดให้ก่อนรับการวัดประเมินฯ
3. หากพบปัญหา/อุปสรรคในการขอรับการวัดประเมินฯ ควรปรึกษาพี่เลี้ยงหรืออาจารย์ที่ปรึกษา
4. ในการวิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้าง ควรนำเสนอตามความรู้ ทักษะ ความสามารถที่ตรงตามคำอธิบายรายวิชา
5. การอธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์สำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ และการระบุช่วงเวลาที่เกิดการเรียนรู้ ควรมีเอกสารหลักฐานอ้างอิง
6. ผลงานที่นำเสนอเพื่อสะท้อนให้เห็นว่าเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ควรมีความสอดคล้องกันอย่างชัดเจน
7. การสะท้อนความคิดเห็นต่อประสบการณ์และผลงานของตนเองนั้น ควรเสนอให้หลากหลายว่าประสบการณ์หรือผลงานนั้น ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้อย่างไร

8. การวัดประเมินผลงานควรประเมินโดยตนเอง และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับผลงาน หรือประสบการณ์นั้นๆ

9. การอธิบายความสอดคล้องของความรู้ ความสามารถและทักษะของตนเองกับ หลักสูตรรายวิชาที่ต้องการขอรับการวัดประเมิน ควรอธิบายให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

1. ควรมีการประชุมชี้แจงคณะกรรมการดำเนินการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาในการดำเนินงานขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้คำปรึกษาแก่ผู้ขอรับการวัดประเมิน
3. สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เปิดให้มีการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ควรเปิดเผยรายวิชาที่มีความพร้อมในเรื่องของคณะกรรมการวัดประเมินฯ เนื่องจากบางรายวิชามีความซับซ้อนและยุ่งยากในการวัดประเมิน
4. รายวิชาใดที่การนำเสนอพอดโฟลิโอแล้ว ยังต้องการทราบถึงความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ยังคงมีอยู่ อาจมีการทดสอบด้วยวิธีอื่นๆ เพิ่มเติม
5. สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เปิดให้มีการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ก่อนการขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ 1 ภาคเรียน ควรมีการฝึกอบรมหรือเปิดหลักสูตรเกี่ยวกับการพัฒนาพอดโฟลิโอเพื่อประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้ผู้ขอรับการวัดประเมิน มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถพัฒนาพอดโฟลิโอได้เร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรได้มีการศึกษาผลของการนำรูปแบบนี้ไปทดลองใช้ในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์รายวิชาอื่นๆ ที่แตกต่างกันออกไป
2. ควรมีการนำรูปแบบนี้ไปทดลองใช้กับผู้ขอรับการวัดประเมินที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้น
3. ควรมีการศึกษาผลกระทบเมื่อนำรูปแบบนี้ไปใช้
4. ควรนำรูปแบบนี้ไปพัฒนาเพื่อประยุกต์ใช้ในการจัดทำพอดโฟลิโอเพื่อจุดมุ่งหมายอื่นๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การประเมินศึกษาอำเภอปราสาท, สำนักงาน. (2540). การเรียนการสอนและการประเมินผลจากสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานดีเด่น. เอกสารหน่วยศึกษานิเทศก์ ฉบับที่ 10. ถ่ายเอกสาร.
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม.(2538). การศึกษาตลอดชีวิต การศึกษาของคนไทยในยุคโลกาภิวัตน์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: กองพัฒนาการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม.(2541). แนวทางการดำเนินงานเพื่อการยอมรับความรู้และประสบการณ์. กองพัฒนาการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2542ก). รายงานผลการทดลองประเมินความรู้และประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 ภาคเรียนที่ 1/2542. กรุงเทพฯ:กองพัฒนาการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2545). รายงานผลการทดลองประเมินความรู้และประสบการณ์แบบสะสมผลการประเมิน ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530. กรุงเทพฯ:กองพัฒนาการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2542ข). รายงานผลการทดลองประเมินความรู้และประสบการณ์แบบสะสมผลการประเมิน ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530. กรุงเทพฯ: กองพัฒนาการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2544). การศึกษาตามอัธยาศัย แนวคิดและประสบการณ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(รสพ).
- เกษม บุญอ่อน. (2522, ตุลาคม). เดลฟาย: เทคนิคการวิจัย ครุภัณฑ์ (4): 26-28.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. (2540). แฟ้มสะสมงาน(Portfolio) ผ่านเบญจเพส. กรุงเทพฯ:สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน: 70-77.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543ก). การเรียนรู้ตลอดชีวิต การประเมินการเรียนรู้จากประสบการณ์. กรุงเทพฯ: องค์การคำครุสภา.
- _____. (2545). กระบวนการและยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้มีอายุสูงกว่า 16 ปี. กรุงเทพฯ: องค์การคำครุสภา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543ข). บทสรุปยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้มีอายุสูงกว่า 16 ปี. กรุงเทพฯ: องค์การคำครุสภา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543ง). ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิตในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: องค์การคำครุสภา.

- _____. (2543จ). รายงานสรุปการสัมมนาเรื่อง ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิต. กรุงเทพฯ : องค์การคำครุสภา.
- เครือวัลย์ ทองวันดี. (2540). การใช้กระบวนการพอดโฟลิโอ พัฒนาศาสตร์วิธีเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน. ปรินญานินพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์. (2539). การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานดีเด่น(Portfolio). บทความเอกสารสรุปผลการศึกษาดูงานสัมมนาแลกเปลี่ยนนวัตกรรม 30 กันยายน - 5 ตุลาคม 2539. โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ภาคกลางและภาคตะวันออก กระทรวงศึกษาธิการ , 2539.
- _____. (2540). การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานดีเด่น. โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จังหวัดกระบี่, ถ่ายเอกสาร.
- ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. (2540). การจัดการเรียนการสอนและการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน การประเมินโดยใช้แฟ้มผลงานดีเด่น. สำนักงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จังหวัดสมุทรสาคร. ถ่ายเอกสาร.
- บุญธรรม กิจปรีดาบรรสุทธ์. (2540). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7, กรุงเทพฯ: ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. (2538). การประเมินผลการเรียนรู้: แนวคิดและวิธีการสำหรับการพัฒนาอัจฉริยภาพของเด็กและเยาวชน. เอกสารประกอบการอบรมครูในโครงการพัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2539). พอดโฟลิโอการประเมินนักเรียนแบบเบ็ดเสร็จ. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2545). รายงานการวิจัยเรื่อง การวัดประเมินการเรียนรู้. โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาหนังสือและโฮมเพจ ชูพัฒนาสังคมตามแนวพระราชดำริ ศูนย์ศึกษาตามแนวพระราชดำริ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. (2539, กันยายน). การพัฒนาพอดโฟลิโอด้วยวิธี CRADLE (Developing Portfolio Through CRADLE Approach). ศาสตร์ศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2(2): 45-52.
- บุรชัย ศิริมหาสาร. (2541). การสร้างและการใช้แฟ้มสะสมงาน. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด.
- _____. (2545). Portfolio กับการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: บัณฑิต.
- ภัทราวดี มากมี. (2543) การวิเคราะห์สภาพและกระบวนการของการใช้แฟ้มสะสมงานเพื่อประเมินนักเรียน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

มหาวิทยาลัย, ทบวง. (2003). บทที่ 3. สืบค้นเมื่อ 16 กรกฎาคม 2546 จาก

[http://www.mua.go.th/reform% 20edu/lesson3.doc](http://www.mua.go.th/reform%20edu/lesson3.doc).

ยุพา เวียงมกล.(2541). ผลการประเมินตนเองโดยใช้แฟ้มสะสมงานที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง
ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.

รุ่งอรุณ โอมาศ.(2542). การประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์. *การยอมรับความรู้และ
ประสบการณ์: แนวคิดและแนวปฏิบัติของต่างประเทศ*. บรรณาธิการโดย สมบัติ สุวรรณ
พิทักษ์. กองพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน กรมการศึกษาออกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.

วิชาการ, กรม. (2540). การประเมินผลตามสภาพจริง. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่าย
เอกสาร.

วิไล แยมสาขา.(2542). วิธีการยอมรับความรู้และประสบการณ์. *การยอมรับความรู้และประสบการณ์
: แนวคิดและแนวปฏิบัติของต่างประเทศ*. บรรณาธิการโดย สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. กอง
พัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน กรมการศึกษาออกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่าย
เอกสาร.

ศิริพรรณ สายหงษ์.(2542). การยอมรับความรู้และประสบการณ์: คู่มือสำหรับนักศึกษากลุ่มชาว
พื้นเมืองอะบอริจินและชาวเกาะทอเรส วิทยาลัยแบทเลอร์. *การยอมรับความรู้และ
ประสบการณ์: แนวคิดและแนวปฏิบัติของต่างประเทศ*. บรรณาธิการโดย สมบัติ สุวรรณ
พิทักษ์. กองพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน กรมการศึกษาออกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์.(2542). การประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์จากการทำงานและ
ประสบการณ์ชีวิต: การเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้ที่เป็นผลจากการเรียนรู้. *การยอมรับ
ความรู้และประสบการณ์: แนวคิดและแนวปฏิบัติของต่างประเทศ*. บรรณาธิการโดย สมบัติ
สุวรรณพิทักษ์. กองพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน กรมการศึกษาออกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.

สุมาลี สังข์ศรี. (2543). รายงานการวิจัย การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่ 21.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: องค์การคำครุสภา.

สุวพร เข้มแข็ง.(2542). การยอมรับความรู้และประสบการณ์: วิธีการได้รับหน่วยการเรียนรู้ตามสภาพ
จริง การยอมรับความรู้และประสบการณ์ในการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาชุมชน".
การยอมรับความรู้และประสบการณ์: แนวคิดและแนวปฏิบัติของต่างประเทศ.
บรรณาธิการโดย สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. กองพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน กรมการ
ศึกษาออกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.

- สุวิทย์ พิษยสถิตย์.(2542). การยอมรับความรู้และประสบการณ์: แนวทางสำหรับผู้ประเมินความรู้ และประสบการณ์ในทักษะมาเนีย. *การยอมรับความรู้และประสบการณ์: แนวคิดและแนวปฏิบัติของต่างประเทศ*. บรรณาธิการโดย สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. กองพัฒนาการศึกษา นอกโรงเรียน กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.
- สุลาลี ทวีบุตร. (2540). *การเปรียบเทียบผลการสร้างฉันทามติและระดับการให้ความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญระหว่างการใช้เทคนิคเดลฟายแบบเดิมและเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุงที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อุทุมพร จามรมาน. (2540ก). *การตีค่าความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนเพื่อการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พันนี้ พลับบิซซิง.
- _____. (2540ข). *แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ของนักเรียน ครู ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียน เพื่อการพัฒนาการเรียน*. กรุงเทพฯ: พันนี้ พลับบิซซิง.
- Aarts Sandra and others. (1999, November). *A Slice of The Iceburg; Crossing-Canada Study of PLAR*. Education Resources Information Center. ACCESSION NO: ED442503.
- Airasian Peter W. (1997). *Classroom Assessment*. New York: McGraw-Hill, Inc.
- Allan A. De Fina. (1992). *Portfolio Assessment: Getting Started*. U.S.A.: Scholastic Professional Books.
- Arnold Taimi M. (1998). *Portfolio-Based Prior Learning Assessment: An Exploration of How Faculty Evaluators Assess Students' Prior Learning*(Adult Learners, Collge Re-Entry) Thesis(Ph.D.) U.S.A.: The American University.
- Athabasca University. (2003). *Prior Learning Assessment and Recognition*. Retrived February 10, 2003, from [http://priorlearning.athabascau.ca/ PLAR/html/overview.html](http://priorlearning.athabascau.ca/PLAR/html/overview.html).
- ATTIC. (2003). *Portfolio*. Retrived February 12, 2003, from <http://www.temple.edu/ATTIC/portfolio.html>
- British Columbia Institute of Technology(BCIT). (2003). *Prior Learning Assessment and Recognition*. Retrived February 10, 2003, from <http://www.renewres.bcit.ca/rmm/PLAR>.
- Belanger Charles H. and Mount Joan. (1998). *Prior Learning Assessment and Recognition(PLAR) in Canadian Universities*. Canadian Journal of Higher Education. 28(23): 99119.

- Blinkhorn Kenneth William. (2000). *PLA: An Investigation of Nonsponsored Learning for College Credits* (University of Toronto, Ph.D., 1999) DAI, 60(9), 3252A.(University Microfilms No.aaing41010), 2000.
- _____. (1999). *Developing National and Multi-National Standards for the Assessment of Prior Learning*. Retrived February 20, 2003, from [Http://www.tyendinaga.net/thehub/jul98/develop.htm](http://www.tyendinaga.net/thehub/jul98/develop.htm)
- Bloom Michael and Grant Michael. (2001). *Brain Grain The Economic Benefits of Recodnizing Learning and Learning Credentials in Canada*. Canada: Allrights reserved.
- Burke Kay. (1996). *Professional Portfolios A Collection of Articles*. U.S.A .: Skylight Training and Publishing.
- Centre for Assessment of Prior Learning (CAPL). (2003). *Assessment of Prior Learning*. Retrived February 13, 2003, from <http://caplnz.ac.nzl>.
- Council for Adult and Experiential Learning (CAEL). (2003). *Prior Learning Assessment*. Retrived February 17, 2003, from <http://www.cael.org/>
- Canadian Association for Prior Learning Assessment (CAPLA). (2003). *Prior Learning Assessment*. Retrived March 8, 2003, from <http://www.tyendaga.net/prior.htm>
- Card, Vernon A. (2000). *Discussion Paper on Prior Learning Assessment and Recognition (PLAR) in New Brunswick*. Retrived February 16, 2003, from <http://quicktestinc.com/asp/doc/olt.doc>
- Catfarella R. S. (2003). *BCIT Library*. Retrived February 13, 2003, from <http://www.id.bcit.ca>
- Collins, A. (1991). "Portfolio for Biology Teachers Assessment." *Journal of Personnal Evaluation*. 5: 147-167.
- Crease Jo. (2000, December). *Lifelong Learning is The Battering Ram Against Inequality*. Adult Learning: 7-9.
- Dave R. H. (1975). *Reflections on Lifelong Education and The School. (UIE Monograph III)* Hamburg: Unesco Institute for Education.
- Droegkamp Jan. (1995, Spring). *Prior Learning Assessment, Critical Self-Reflection*. New Directions for Adult and Continuing Education; Issue 65: 29.
- Edison Thomas A. (1991). *Prior Learning Assessment Guidelines for Preparing a Portfolio for Course Credit*. Canada: Mohawk College of Applied Arts&Technology.
- Edwards Richard and Usher Robin. (2001, August). *Lifelong Learning: a Postmodern Condition of Education?*. Adult Education Quarterly. Vol 51(4): 213-217.

- Farr Roger and Bruce Tone. (1994). *Portfolio and Performance Assessment*. USA : Harcourt Brace and Company.
- FitzGibbon John. (2002). *Assessment of PLA Student Success: Retrospective Study*. Centre for Education Information (CEISS).
- Flanders, F. B. (1989). Determining Curriculum Content for Nursery/landscape Course Work in Vocational Agriculture for the 21st Century: A futures Study Utilizing The Delphi Techniques. *Disseratation Abstracts International*, Gorgia : A Humanities and Social Science.
- Forgarty Robin. (1996). *Student Portfolios A Collection of Articles*. U.S.A.: IRI/Skylight Training and Publishing, Inc.
- Forgarty Robin, Burke Kay and Belgrad Susan. (1996). *The Portfolio Connection: Real-World Examples in Student*, in *Student Portfolios: A Collection of Articles*. Edited by Forgarty Robin. U.S.A.: IRI/ Skylight Traing and Publishing, Inc.
- Fraser J. (2002). *Prior Learning AssessmentPortfolio*. Canada: Centre for Learning Association.
- Galbraith M. W. (1992). Future Prospects for Roral Lifelong Education in Galbraith M. W. *Education in The Rural America Community. A Lifelong Learning Process*. Florida: Krieger Publishing Company.
- Hamns, Mary and Adums, Dennis. (1991, May). *Portfolio Assessment*. The Science Teacher. 58(5): 1821.
- Harriger, C. (1991). *Barriers to The Optimal Use of Prior Learning Assessment*. New York: Columbia University Teachers College.
- Hartman, A. (1981, March). Reaching Consensus using The Delphi Techniques. *Educational Leadership*: 495497.
- Humber College. (2003). (ONLINE). Available: <http://yourfuture.humberc.on.ca/plar/stuproc.htm>
- James Colin. (2001). *Get Credit Towards a College or University Credential for The Skill and Knowledge You Already Possess*. Canada: University of Cariboo College.
- Joe Scozzaro. (1996). *PLA at Mohawk College*. (ONLINE). Available: <http://www.mohawkc.on.ca/dept/pla/platbhmp.html>
- Kirk Roger. E. *Experimental Design: Procedures for the Behavioral Sciences*. Brooks/ Cole Publishing Company : USA. 1995.

- Kleef J. V. (1999). *"A Slice of the Iceberg Largest Study on PLAR over Canada"*. Retrived March 3, 2003, from http://www.onestep.on.ca/newsletter/forward_pdfs/99october.pdf
- Lee-Story Joy H. (2001). *Crediting Experiential Learning: An Examination of Perceptions and Prsctices in Post Secondary Hospitality Management and General Management Programs*, Thesis(Ed.D) Florida Atlantic University.
- LeGrow Maryanne Roy. (2000). *Prior Learning Assessment: Impact of APL Porfolio Development on Problem Solving Skills and Knowledge Organization*. Thesis(Ph.D.) The University of Connecticut.
- Lethbridge Community College. (20030. (ONLINE). Available: <http://www.lethbridgecollege.ab.ca/dept/assessmentcentre/pla.htm>.
- Livingston, R. O. And Others. (N.Y.). *Portfolio Implementation Guide*. Washington, DC: The Office of Educational Research and Improvement(OERI) U.S. Department of Education.
- Madaus, M.S.; Scriven, M.; Stufflebeam, D.L. (1983). *Evaluation Models*. Boston: Kluawer-Nijhoff.
- Malcolm Day. (2000). *Developing Benchmarks for PLAR*. Canadian Association for PLA. Canada: Peace Tree Printing.
- Mallet Boucha Monique. (2001). *Reconizing Pror Learning: Valuing Nursing Practice*, Thesis(M.N.) Canada: The University of New Brinswick.
- Mann Carolyn M. (1998). *Prior Learning Assessment : U.S. Experience Facilitating lifelong Learning*. U.S.A.: Bloomington Indiana Tichenor.
- Michelson Elana. (1995, Fall). *Multicultural Approaches to Portfolio Development"*. *New Directions for Adult and Continuing Education*; Issue 75: 41.
- Murry, J. W. and Hammons, J. O. (1995). *Assessing the Managerial and Leadership Ability of Community College Administrative*. *Journal of Research and Practice*. 19(3): 209-218.
- Oosterhof, Albert. (1994). *Classroom Application of Education Measurement*. 2nd Edition. New York: Mcmillan.
- Open Learning Agency. *Prior Learning Assessment*. Retrived February 24, 2003, from <http://www.ola.bc/pla>.
- Pearson Walter Stephen. (2000). *Enhancing Adult Student Persistence: The Relationship Between Prior Learning Assessment and Persistence Toward The Baccalaureate Degree*. Thesis(Ph.D.) Iowa State University.

- Pretorius Kogie. (2001). *CTP Policy on RPL*. Retrived February 11, 2003, from [http://www.technikons.co.za/ RPLPolicy.PDF](http://www.technikons.co.za/RPLPolicy.PDF)
- Raulf, J. F. (n.d.). An Institutional Evaluation of Perceptions and Expectations of Prior Learning Assessment Programs. (Adult Learner). Dissertation Abstract International. Issue 53-05A.
- Red River College. (RRC). (2003). *Prior Learning Assessment and Recognition*. Retrived February 14, 2003, from [http://www.rrc.mb.ca/prior/ plamain.htm](http://www.rrc.mb.ca/prior/plamain.htm).
- Romanick Karen and Snart Feon. (n.d.). Enhancing Emploability: The Role of Prior Learning Assessment and Portfolios. *Educational Resources Information Center*, ACCESSION NO. EJ617486.
- Saltiel Iris M. (1995, Winter). Experimental Learning in The Workplace. *New Directions for Adult and Continuing Education*; Issue 68: 47.
- Sansregret Marthe. (1997). Recognizing Our Own Potential: PLAR, Canadians and The Global Economy. *Education Resources Information Center*. ACCESSION NO. ED442503.
- Sawchuk Peter. (1998, Winter). *The Final Report of The Learning Capacities in The Community and Workplace Project : Unionized Industrial Workplace Site(Ontario)*, NALL Working Paper. ACCESSION NO: ED461734.
- Shaklee D. Beuarly and others. (1997). *Designing and Using Portfolios*. U.S.A.: Allyn and Bacon A Viacom Company.
- Saskatchewan Institute of Applied Science and Technology(SIAST). (2000a). *Saskatchewan Institute of Applied Science and Technology Prior Learning Assessment and Recognition*. Retrived February 7, 2003, from <http://www.siastr.sk.ca/departments/prd/docs/0001.pdf>
- Saskatchewan Institute of Applied Science and Technology(SIAST). (2000b, December). *Prior Learning Assessment and Recognition(PLAR) Report for 1999-2000*. Retrived February 11, 2003, from <http://www.siastr.ca/departments/prd/docs/0018.pdf>
- Siegel Sidney. (1956). *Nonparametric Statistics for The Behavioral Sciences*. New York: McGraw-HILL BOOK COMPANY, INC.
- Simosko Susan. (2000). *Towards A Learning Province Recognizing and Crediting Learning in British Columbia A Vision for PLA in the 21st Century*. Canada: Province of British Columbia Ministry of Advance Education Training and Technology.

- Stayter, T. Z. and P. Jonston. (1990). "Evaluating the Teacher and Learning of Literacy in T. Schanahan (ED) Reading and Writing Together: New Perspective for Classroom." *Journal of Reading*. 34: 253-277; August.
- Stuart Peggy. (2001). *PLA Practices in British Columbia 2000/2001 PLA Survey-Selected Results*. Canada: Province of British Columbia Ministry of Advance Education Training and Technology.
- The Vermont State Department of Education. (1996). Portfolios and Your Child: Some Questions and Answers for Parents and Families. *Student Portfolios. A Collection of Articles*. Edited by Fogarty Robin. U.S.A.: IRI/ Skylight Traing and Publishing, Inc.
- Thomson Jane. (2000). Lifelong Learning or Learning for Life?. South Africa Provides Some Lessons. *Adult Learning*, December.
- Unesco. (1968). *Draft Programme and Budget for 1969-1970*. Paris: Unesco.
- Vanstone Sue Comp. (1999). Publications and Resources on Prior Learning Assessment and Recognition(PLAR). Compiled for The Research Network for New Approaches to Lifelong Learning. *Education Resources Information Center*. ACCESSION NO. ED440116.
- Wiggins G. (1989). A True Test: Toward More Authentic and Equitable Assessment. *Phi Delta Kappa* : 703-713.
- Winsor Pamela J. T. (1998). *A Guide to The Development of Professional Portfolios in The Faculty of Education*. Faculty of Education University of Lethbridge. Lethbridge, Alberta. Retrived February 20, 2003, from <http://www.edu.uleth.ca/fe/ppd/contens.html>.
- Wolf D. P. (1989, April). Portfolio Assessment: Sampling Student Work. *Educational Leadership*. 46(7): 35-39.
- Wolfson G. K. (1996). *Prior Learning Assessment : A Case Study of Acceptance of Innovation and Change*. Florida: Nova Southtern University.
- Wolf Kenneth and Yvonne Soi-Runyan. Portfolio Purpose and Possibilities. *A Journal of Adolescent Adult Literacy*. 40(9): 31-37.
- Yatniyom Datanan. (2000). *The Use of Portfolio Process in Developing Students Reading Strategies*. Thesis M.D.(English). Graduate School Mahasarakham University.

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบพอดโฟลิโอ
สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

รายชื่อกลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้รูปแบบพอดโฟลิโอ
สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ที่	ชื่อ-สกุล	เกี่ยวข้องกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ความรู้และประสบการณ์	
		ผู้ขอรับการ ประเมินฯ	คณะกรรมการ ประเมินฯ
1	นายรัชิต ยิงใจกล้า	/	
2	นายวรศักดิ์ พิศราม	/	
3	นายสุเทพ จารัตน์	/	
4	นายอนันตวุฒิ พะมะลัย	/	
5	นายอำนาจ ใจกล้า	/	
6	นายจิตตาราช รูปขำ	/	
7	นายบุญโชติ แซ่อึ้ง	/	
8	นายแสน ดวนดี	/	
9	นายมนัสราฐ ศรีพรหมสุข	/	
10	นายพิเชษฐ ธนาบุรณ	/	
11	นายจักรินทร์ แก่งสุข	/	
12	นายปัททวี มนต์รี	/	
13	นายจักรพันธ์ แก้วสว่าง	/	
14	นายกิตติพงษ์ แสนขันธ์	/	
15	นายศรเทพ วิจารณ์	/	
16	นายธนวัฒน์ เครือเนียม		/
17	นายมงคล โภคทรัพย์		/
18	นายวัฒนชัย บุญเชิด		/

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 1 และ 2

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง/ หน่วยงาน
1	ดร.สุวรรณ จินตอนันต์กุล	ศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2	นายทองสุข รวยสูงเนิน	ศึกษานิเทศก์ 9 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนคร เขต 1 กระทรวงศึกษาธิการ
3	นายสมนึก นนธิจันทร์	รองผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนคร เขต 3 กระทรวงศึกษาธิการ
4	ผศ.ดร.พิชิต ฤทธิ์จัญญ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
5	ว่าที่ร้อยตรีเจษฎาภรณ์ พรหนองแสน	เจ้าหน้าที่บริหารการประถมศึกษา 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนคร เขต 3 กระทรวงศึกษาธิการ
6	นางณัฐนิศา พรหมเลิศ	รองผู้อำนวยการ โรงเรียนพญาไท จังหวัดกรุงเทพมหานคร
7	นางสาววิภาสรีนทร์ ประพันธ์ศิริ	นักวิชาการศึกษา 6 ว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
8	นางสาวอมรรรัตน์ คำแดง	นักวิชาการ 6 ว สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
9	นางอิงอร ประยูรญาติ	อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จังหวัดชลบุรี
10	นายจงรัก สุวโจ	ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนยอแซฟวิทยา จังหวัดจันทบุรี
11	นางจินตนา คำพูด	ศึกษานิเทศก์ 7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 2 กระทรวงศึกษาธิการ
12	นายไพบุลย์ แก้วใส	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านอาโพน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนคร เขต 3 กระทรวงศึกษาธิการ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 1 และ 2 (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง/ หน่วยงาน
13	นางสาวชุลีรัตน์ ทะวะบุตร	อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ จังหวัด กรุงเทพมหานคร
14	นางกัลยาณี อุดกฤษฎ์	นักวิชาการสอบ 8 ว สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
15	ดร.คมศร วงษ์รักษา	ศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
16	ดร.อมรรัตน์ พันธงาม	นักวิชาการศึกษา สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
17	รศ.ดร.สมคิด พรหมจ้อย	รองศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง/ หน่วยงาน
1	ดร.คมศร วงษ์รักษา	ศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2	ดร.อมรรัตน์ พันธุ์งาม	นักวิชาการ สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
3	รศ.ดร.พิศิษฐ์ ตัณฑวนิช	รองศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
4	ดร.สมถวิล วิจิตรวรรณ	อาจารย์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
5	ดร.สุวรรณ จินตอนันต์กุล	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอ

สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง/ หน่วยงาน
1	ดร.อรรณพ จินะวัฒน์	อาจารย์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2	นางสาวจักษณา อธิรัตน์ ปัญญา	นักวิชาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
3	นางสุจินดา ผ่องอักษร	ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและประเมินคุณภาพการศึกษา สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ
4	ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก	ผู้อำนวยการ สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้น พื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
5	นางกัลยาณี อุดกฤษฎ์	นักวิชาการสอบ 8 ว สำนักงานทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ข

คู่มือการใช้รูปแบบพอดโฟลิโอ(portfolio)

สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

**คู่มือการใช้รูปแบบพอดโฟลิโอ (portfolio)
สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์**

โดย

นางเพ็ญพิชชา รัตนบำรุง

นิสิตปริญญาเอก สาขาการทดสอบและวัดผลการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอ (Portfolio) สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ นี้ เป็นเอกสารที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นสำหรับการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับ การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ประกอบด้วยเนื้อหาสาระ 3 หน่วยคือ

หน่วยที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย แนวคิดพื้นฐานของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์(Prior Learning Assessment and Recognition)

- ความหมายของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
- ความสำคัญของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
- ประโยชน์ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

หน่วยที่ 2 รูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ประกอบด้วย

- โครงสร้างพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
- ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

หน่วยที่ 3 การพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ประกอบด้วย

- ขั้ววางแผนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
- ขั้วรวบรวมในการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
- ขั้วประเมิน ตรวจสอบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
- ขั้วจัดระบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ผู้วิจัยหวังว่าคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ นี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ คณะกรรมการประเมินฯ และสถาบันการศึกษาที่มีระบบการเทียบโอนความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์

สารบัญ

หน้า

คำชี้แจง

คำแนะนำการใช้คู่มือ

วัตถุประสงค์ของการใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้
และประสบการณ์

หน่วยที่ 1 บทนำ

1

หน่วยที่ 2 รูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้
และประสบการณ์

14

หน่วยที่ 3 การพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และ
ประสบการณ์

20

คำแนะนำการใช้คู่มือ

คู่มือการใช้รูปแบบพอดโพลีโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ใช้ศึกษาเพื่อพัฒนาพอดโพลีโอ แล้วนำไปเทียบโอนความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ ในการศึกษาคู่มือให้ปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. ในแต่ละหน่วยให้ศึกษาวัตถุประสงค์ของแต่ละตอน ก่อนศึกษาเนื้อหา
2. ทำกิจกรรมตอนท้ายของแต่ละเรื่อง
3. ตรวจสอบคำตอบของท่านกับคำตอบที่ให้ไว้
4. หลังจากเข้าใจในขั้นตอนการพัฒนารูปแบบพอดโพลีโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ขั้นที่ 1 แล้วให้ศึกษาขั้นต่อไปจนถึงขั้นที่ 10 ก่อนดำเนินการพัฒนาพอดโพลีโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

วัตถุประสงค์ของคู่มือพอดโฟลิโอ สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

คู่มือพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์นี้ มี
วัตถุประสงค์เพื่อให้ ผู้ศึกษามีความรู้และเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้

1. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
2. แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้
และประสบการณ์
3. ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และ
ประสบการณ์

หน่วยที่ 1 บทนำ

ตอนที่ 1.1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เรื่องที่ 1.1.1 ความเป็นมาของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เรื่องที่ 1.1.2 ความหมายและความจำเป็นของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตอนที่ 1.2 มโนทัศน์เกี่ยวกับเกี่ยวกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

เรื่องที่ 1.2.1 แนวคิดพื้นฐานของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

เรื่องที่ 1.2.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ตอนที่ 1.1 แนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

หัวเรื่อง

- 1.1.1 ความเป็นมาของการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 1.1.2 ความหมายและความจำเป็นของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาแนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิตแล้ว ผู้ศึกษาสามารถ

- 1. รู้เข้าใจความเป็นมาของการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 2. รู้เข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 3. รู้เข้าใจถึงความจำเป็นของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เรื่องที่ 1.1.1 ความเป็นมาของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

แนวความคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิต เป็นแนวคิดทางการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาของประเทศต่างๆทั่วโลก เพราะเป็นสิ่งที่จะจัดอุปสรรคของความไม่เสมอภาคทางการศึกษา และ Malcolm Wicks เปรียบเปรยไว้อย่างน่าสนใจว่า “การศึกษาตลอดชีวิตคือน้ำมันของการพัฒนาสังคมและเป็นเครื่องยนต์ของการพัฒนาเศรษฐกิจ” ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนความคิดความเข้าใจในเรื่องการศึกษาแบบดั้งเดิมที่จำกัดบทบาทของการศึกษาอยู่ที่โรงเรียนและครู ไปสู่แนวความคิดที่เห็นว่า บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ทุกหนทุกแห่ง ทุกเวลา ทุกสถานที่ และสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ(UNESCO) ได้มีบทบาทสำคัญใน การผลักดันแนวความคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตมาโดยตลอด ได้มีการกล่าวถึงและให้ความสำคัญกับการศึกษาตลอดชีวิตเป็นครั้งแรกในการประชุมนานาชาติว่าด้วยการศึกษาผู้ใหญ่ (World Education on Adult Education) เมื่อปี ค.ศ. 1960 ณ กรุงมอนทรีออล ประเทศแคนาดา ซึ่งความคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตนี้ เริ่มจากงานวิจัยของ Philip Coombs และ Mansoor Ahmed ที่ทำการสำรวจการจัดการศึกษาอบรมในสังคมต่างๆทั่วโลก เพื่อที่จะแสวงหาแนวทางในการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนและผู้ใหญ่ ผลจากการสำรวจครั้งนั้น ได้มีการสรุปกิจกรรมการศึกษาอบรมและการเรียนรู้ออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. Formal Education ซึ่งเป็นการศึกษาอย่างเป็นทางการที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบ มีโรงเรียน มีหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน วิธีการวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจน เป็นการศึกษากระแสหลักที่ทุกสังคมจัดขึ้นเพื่อหล่อหลอมบุคลิกภาพ ถ่ายทอดความรู้ ค่านิยม ทักษะคติ ตลอดจนพัฒนาทักษะของคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีก รุ่นหนึ่งในสังคม

2. Non-Formal Education เป็นการศึกษาที่นอกเหนือจากระบบที่เป็นทางการ แต่ยังคงมีหลักสูตร สื่อ วิธีการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล ครู ฯลฯ ที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับให้สอดคล้องกับสภาพหรือความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย การศึกษาในลักษณะนี้อาจเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของการพัฒนาก็ได้ เป็นการศึกษาที่อาจจัดขึ้นเพื่อเสริมเติมความรู้ที่นอกเหนือจากที่ได้เรียนรู้ในระบบโรงเรียนแล้ว หรือเป็นการศึกษาที่จัดให้สำหรับผู้ด้อยโอกาสที่ไม่สามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาปกติได้

3. Informal Education เป็นการเรียนรู้ของบุคคลที่เกิดขึ้น โดยไม่มีรูปแบบการเรียนรู้อย่างชัดเจน อาจเรียนรู้โดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการทำงาน การพูดคุย การเล่น การใช้ชีวิต การบอกเล่าจากบุคคลต่างๆ รอบๆตัว ฯลฯ การศึกษาในลักษณะนี้เห็นได้ชัดในสังคมบรรพกาล เพราะยังไม่มีระบบโรงเรียน หรือสังคมที่ยังไม่ได้รับอิทธิพลการพัฒนาโดยจัดการศึกษาเป็นระบบชัดเจน แต่อย่างไรก็ดี ในสังคมปัจจุบันก็ยังมีการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการนี้อยู่

ตลอดเวลาที่ผ่านไปกับการใช้ชีวิตของบุคคลตั้งแต่เกิด จนตาย เป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตของมนุษย์ทั่วไป

ประเทศไทยได้รับแนวคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตในฐานะประเทศสมาชิกองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) มาโดยตลอด และในปี พ.ศ. 2518 ได้มีการนำแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิตมากล่าวถึงในแนวคิดเรื่อง “การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม” โดยกล่าวถึงข้อจำกัดของการศึกษาในระบบ ที่ไม่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ทันเวลา เพราะความแข็งตัวของระบบที่ทำให้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและวิธีสอนของครูไม่นำไปสู่การพัฒนาชีวิตและสังคม นอกจากนั้นยังได้ชี้ให้เห็นบทบาทของการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษา (ตามอัธยาศัย) อย่างไม่เป็นทางการ ที่ควรจะมีบทบาทมากขึ้น ฯลฯ

เมื่อแนวคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตเริ่มเป็นที่กล่าวขวัญกันมากเพราะจุดเด่นของการศึกษาตลอดชีวิตคือการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมและเป็นตัวแทนของการปฏิรูปที่ยังไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร ในช่วงทศวรรษ 1960–1970 รูปแบบการศึกษาตามอัธยาศัยจึงถูกจัดเป็นรูปแบบหนึ่งของการศึกษาที่มนุษย์สามารถเข้าถึงอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยแยกการศึกษาพื้นฐานที่มีการกำหนดหลักสูตรชั้นเรียนและอายุผู้เรียนว่า เป็นการศึกษาในระบบหรือการศึกษารูปแบบทางการ (Formal Education) และแยกการศึกษาที่ผู้เรียน ไม่สามารถรับการศึกษารูปแบบปกติ อย่างเป็นทางการว่าเป็นการศึกษานอกระบบ (Non-Formal Education) โดยรวมการศึกษาผู้ใหญ่เข้าไว้ด้วย และการเรียนรู้ที่บุคคลได้รับความรู้ประสบการณ์ ได้สร้างเสริมเจตคติ ค่านิยม และทักษะต่างจากกรอบรั้ว สิ่งแวดล้อม และประสบการณ์ ว่าเป็นการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education)

ในปี พ.ศ. 2520 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ได้นำเอาแนวคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตไว้ในแผนและมีการกล่าวถึงหลักการเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตเป็นครั้งแรกและเป็นครั้งสำคัญที่ส่งผลต่อขบวนการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลงานการศึกษานอกโรงเรียนขึ้น โดยในระยะแรกได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษานอกโรงเรียนนั้นรวมไปถึงการศึกษา 2 ประเภท คือ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แต่รูปแบบกิจกรรมของการศึกษาทั้งสองประเภทนั้นมีเพียงห้องสมุดประชาชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หน่วยโสตทัศนศึกษา หนังสือพิมพ์ชาวบ้าน รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ ฯลฯ โดยไม่นับรวมไปถึงกิจกรรมด้านพิพิธภัณฑ์การศึกษา เวทีชาวบ้าน เครือข่ายการเรียนรู้ การสืบทอดภูมิปัญญาพื้นฐาน ว่าเป็นเรื่องของการศึกษาตามอัธยาศัยเสียด้วยซ้ำ

ตลอดเวลากว่า 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้พัฒนาแนวความคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตได้มากขึ้น และในช่วง พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา ได้มีการกล่าวถึงการศึกษาตามอัธยาศัยมากขึ้น เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลทำให้แนวความคิดการศึกษาตลอดชีวิตกลายเป็นสาระสำคัญของกฎหมายการศึกษา โดยกล่าวไว้เป็นหลักการสำคัญคือ

1. เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

2. ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. การพัฒนาเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้แบ่งรูปแบบของการศึกษาออกเป็น 3 รูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้นิยามการศึกษาแต่ละรูปแบบดังนี้

1. การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2. การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

3. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ

คำถามท้ายเรื่อง 1.1.1

1. ประเทศไทยได้รับแนวคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตจากหน่วยงานใด
2. การศึกษาในประเทศไทยแบ่งออกเป็นกี่รูปแบบ อะไรบ้าง

แนวตอบ

1. องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ(UNESCO)

2. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้แบ่งรูปแบบของการศึกษาออกเป็น 3 รูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้นิยามการศึกษาแต่ละรูปแบบดังนี้

2.1. การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2.2. การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคล แต่ละกลุ่ม

2.3. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือ แหล่งความรู้อื่นๆ

เรื่องที่ 1.1.2 ความหมายและความจำเป็นของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิต

การศึกษาตลอดชีวิต หมายถึง การศึกษาที่เกิดขึ้นตลอดช่วงชีวิตของบุคคลตั้งแต่เกิดจนสิ้นชีวิต จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุขและปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาวะการณ์ต่างๆ บนโลกไร้พรมแดนนี้

ความจำเป็นของการศึกษาตลอดชีวิต

เนื่องจากสภาวะการณ์บนโลกมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีผลกระทบโดยตรงต่อความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของมนุษย์ การศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมคนให้มีความพร้อมและมีภูมิคุ้มกันที่จะเผชิญความเปลี่ยนแปลงต่างๆ และสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็น ความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและอาชีพการงาน การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครอง การเปลี่ยนแปลงทางด้านความเป็นอยู่การดำเนินชีวิต การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร เป็นต้น จึงเป็น ความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิต

ความจำเป็นของการที่ต้องมีการศึกษาตลอดชีวิตมีดังนี้

1. ความเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาการของบุคคลในแต่ละวัย เพราะบุคคลจะมีการเจริญเติบโตและมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ทุกช่วงชีวิตตั้งแต่เด็กจนถึงวัยสูงอายุ จะมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม การศึกษาจะช่วยให้บุคคลมีพัฒนาการในด้านต่างๆ เหมาะสม
2. การเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ของบุคคลในแต่ละช่วงชีวิต ในการดำเนินชีวิต ตั้งแต่ วัยทารกจนถึงวัยสูงอายุ มนุษย์ทุกคนจะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงบทบาททางสังคมในทุกช่วงอายุ การศึกษา จะช่วยให้บุคคลสามารถดำเนินบทบาทในแต่ละช่วงชีวิตได้อย่างเหมาะสมและสมบูรณ์
3. ความเปลี่ยนแปลงของสังคม สังคมมีการเปลี่ยนแปลงทุกยุคทุกสมัย โดยเฉพาะในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นรวดเร็วมาก ปัญหาของสังคมจึงมีความซับซ้อนมากขึ้น
4. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของโลกและประเทศต่างๆ มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงนี้มีผลกระทบอย่างมากต่อความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของประชาชนในทุกประเทศเพราะเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินชีวิต ในประเทศอุตสาหกรรมเทคโนโลยีใน การผลิตและการเพิ่มผลผลิตได้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น

เพราะฉะนั้นจึงมีความต้องการบุคลากรและคนงานที่มีความรู้และทักษะที่ก้าวหน้าทัดเทียมกับความเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมใหม่ๆ

5. ความก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยี ความก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยีทางอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ เกษตร สาธารณสุข การสื่อสาร สถาปัตยกรรม การคมนาคม ฯลฯ มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศต่างๆเป็นอย่างมาก ประชาชนในสังคมจำเป็นต้องติดตามให้ทันต่อความก้าวหน้าเหล่านี้ เพราะมีผลต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลทั้งทางตรงและทางอ้อม

6. การแพร่กระจายและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของข้อมูลข่าวสาร ในปัจจุบันนี้มีแหล่งที่เผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสารอยู่มากมาย และข้อมูลข่าวสารเหล่านี้สามารถเผยแพร่ด้วยสื่อที่หลากหลายไปยังประชาชนในทุกภูมิภาคทั่วโลกอย่างรวดเร็ว เพราะฉะนั้นบุคคลจึงควรเรียนรู้ที่จะแสวงหาความรู้เหล่านี้ เพื่อให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

7. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างของประชากร โดยทั่วไปแล้วโครงสร้างของประชากรจะมีลักษณะเป็นรูปปิรามิด ฐานกว้างยอดแหลมคือ มีประชากรวัยเด็กมากที่สุด รองลงมาเป็นวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตามลำดับและจำนวนประชากรที่มีน้อยที่สุดคือวัยสูงอายุ แต่ในปัจจุบันโครงสร้างประชากรในหลายประเทศมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด คือ จำนวนเด็กแรกเกิดลดลง จำนวนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น และจำนวนประชากรที่มากที่สุดคือ วัยทำงานหรือวัยผู้ใหญ่ เพราะฉะนั้นการจัดการศึกษาจะจัดให้เฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยเด็ก วัยรุ่น หรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้นเท่านั้นไม่ได้ การจัดการศึกษาจึงต้องขยายไปสู่ประชากร วัยแรงงาน วัยผู้ใหญ่ตอนกลางและวัยสูงอายุด้วย

8. ความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ปัจจุบันประเทศต่างๆในโลกส่วนใหญ่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และประเทศต่างๆได้ตระหนักถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และพัฒนาประเทศชาติ จึงมุ่งเน้นที่จะจัดการศึกษาให้ประชาชนได้รับอย่างทั่วถึง และในปัจจุบันแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิตได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางและเป็นหลักการสำคัญของการจัดการศึกษาทุกประเทศ

9. การศึกษาที่มีอยู่ยังไม่เอื้อให้บุคคลได้รับการศึกษาตลอดทุกช่วงชีวิต เนื่องจากประเทศต่างๆยังเน้นให้ความสำคัญกับการศึกษาในระบบแต่จากการศึกษาค้นคว้าของนักการศึกษาจำนวนมาก พบว่า การศึกษาสำหรับบุคคลในช่วงอายุอื่นๆมีความสำคัญไม่แพ้กัน จึงควรส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต

10. ความไม่เท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษา เนื่องจากยังมีการไม่เท่าเทียมกันของโอกาสการได้รับการศึกษาจึงก่อให้เกิดความไม่เท่ากันทางสังคม เนื่องจากระบบการศึกษายังเอื้อแก่ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าให้มีโอกาสที่จะได้รับการศึกษามากกว่าผู้ที่มีฐานะยากจน

11. สิ่งที่เราเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับชีวิตจริงน้อย แม้ว่าสิ่งที่เรารู้จะเป็นพื้นฐานสำหรับค้นหาความรู้ แต่มีความใกล้เคียงกับชีวิตจริงน้อย ดังนั้นผู้ที่จบจากโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษามาแล้วจำเป็นต้องเรียนรู้เพิ่มเติมและต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

12. การศึกษาที่เป็นอยู่ยังไม่ให้เครื่องมือแก่ผู้เรียนที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ใน ภายหน้า เนื่องจากการศึกษาให้เนื้อหาที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงน้อยและเน้นที่เนื้อหามากกว่าวิธีการ เป็นการเรียนเพื่อผ่านการคัดเลือกที่จะเรียนต่อในระดับสูงขึ้น ฉะนั้นเมื่อจบจากโรงเรียนความรู้ที่มีจึงไม่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ จึงต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมซึ่งการศึกษาตลอดชีวิตเป็นการศึกษาที่มีวิธีการและรูปแบบที่หลากหลายที่จะให้เครื่องมือการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

13. รูปแบบและวิธีการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ยังไม่ให้อิสระแก่ผู้เรียน และไม่เอื้อต่อสภาพ การดำเนินชีวิต การศึกษาในระบบโรงเรียน ผู้เรียนยังไม่มีอิสระในการเรียนรู้เท่าที่ควร นับตั้งแต่เนื้อหาการเรียนรู้ถูกกำหนดตายตัว ในเรื่องวิธีเรียนรู้ผู้เรียนต้องเรียนตามกำหนดเวลาและสถานที่ที่กำหนด เพราะฉะนั้น ต้องมีวิธีการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นกว่า ซึ่งให้อิสระแก่ผู้เรียน

14. เพื่อสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ การที่บุคคลต้องได้รับการศึกษาตลอดชีวิตนั้น อาจพิจารณาความจำเป็นได้ 3 กลุ่มใหญ่ๆ กลุ่มแรกคือ ความจำเป็นอันเนื่องมาจากตัวบุคคลเพื่อปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา กลุ่มที่สองคือ ความจำเป็นอันเนื่องมาจากสังคมเพราะสังคมต้องการให้สมาชิกมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างเหมาะสม และสามารถช่วยแก้ปัญหา และพัฒนาสังคมได้ และกลุ่มที่สามคือ ความจำเป็นอันเนื่องมาจากประเทศชาติ ประเทศชาติต้องการประชากรที่มีคุณภาพ การพัฒนาการศึกษาของประชาชนคือ การพัฒนาประเทศชาติ

คำถามท้ายเรื่อง 1.1.2

1. บอกความหมายของการศึกษาตลอดชีวิต
2. ให้อธิบายถึงความจำเป็นที่ต้องมีการศึกษาตลอดชีวิต

แนวตอบ

1. การศึกษาตลอดชีวิต หมายถึง การศึกษาที่เกิดขึ้นตลอดช่วงชีวิตของบุคคลตั้งแต่เกิดจนถึงชีวิต จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุขและปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ต่างๆ บนโลกไร้พรมแดนนี้

2. ความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของบุคคลในแต่ละวัย การเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ของบุคคลในแต่ละช่วงชีวิต ความเปลี่ยนแปลงของสังคม การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยี การแพร่กระจายและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของ

ข้อมูลข่าวสาร การเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างของประชากร การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การศึกษาที่มีอยู่ยังไม่เอื้อให้บุคคลได้รับการศึกษาตลอดทุกช่วงชีวิต ความไม่เท่าเทียมกันของ โอกาสทางการศึกษา สิ่งที่เราเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับชีวิตจริงน้อย การศึกษาที่เป็นอยู่ยังไม่ให้ เครื่องมือแก่ผู้เรียนที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ในภายหน้า รูปแบบและวิธีการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ยังไม่ให้อิสระแก่ผู้เรียน เพื่อสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ

ตอนที่ 1.2 มโนทัศน์เกี่ยวกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

หัวเรื่อง

- 1.2.1 แนวคิดพื้นฐานของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
- 1.2.2 ความสำคัญของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
- 1.2.3 ประโยชน์ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์แล้ว ผู้ศึกษาสามารถ

1. รู้ เข้าใจ แนวคิดพื้นฐานและบอกความหมายของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
2. รู้ เข้าใจ ความสำคัญของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
3. รู้ เข้าใจ ประโยชน์ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

เรื่องที่ 1.2.1 แนวคิดพื้นฐานของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

คำว่า Prior Learning Assessment and Recognition (PLAR) บางประเทศใช้คำว่า Prior Learning Assessment (PLA). Recognition of Prior Learning (RPL) เป็นต้น ในคู่มือนี้ ผู้วิจัยจะใช้คำว่า "การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์" ซึ่งมีความสำคัญและเป็นประโยชน์แก่บุคคลที่เคยมีการเรียนรู้มาแล้วจากประสบการณ์ เช่น จากการทำงาน การเดินทางหรือจากวิถีการดำเนินชีวิต โดยสามารถนำผลการเรียนรู้นั้นมาเทียบโอนเป็นหน่วยการเรียนรู้หรือวุฒิปริญญา รวมไปถึงใบประกาศเกียรติคุณต่างๆ เพื่อสามารถนำไปใช้ในการศึกษาต่อในสิ่งที่ยังไม่ได้เรียนรู้ หรือนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพของตนเอง ซึ่งประโยชน์ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์นั้นเกิดขึ้นแก่หลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นต่อตัวผู้ขอรับการประเมิน สถานศึกษา สถานประกอบการ หรือนายจ้าง และที่สำคัญคือมีประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติเพราะเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิต ดังมีรายละเอียดต่างๆ ดังต่อไปนี้

ความหมายของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ หมายถึง กระบวนการประเมินผลการเรียนรู้ ที่เกิดขึ้นในชีวิตทั้งที่เกิดจากการศึกษาในระบบ นอกโรงเรียนหรือตามอัธยาศัย จากประสบการณ์การทำงาน การดำเนินชีวิต โดยไม่คำนึงถึงว่าการเรียนรู้จะเกิดที่ใด ใช้เวลานานเท่าใด เพื่อให้การยอมรับโดยการเทียบโอนผลการเรียนเป็นหน่วยกิตหรือการให้ใบรับรองหรือประกาศนียบัตรตามหลักสูตร/ รายวิชาที่ผู้เรียนร้องขอเทียบโอน ซึ่งการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ไม่ได้พิจารณาเพียงว่ามีประสบการณ์อะไรเท่านั้น แต่จะมุ่งสนใจที่จะพิจารณาว่าประสบการณ์ที่ได้รับนั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง นอกจากนั้นการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์จะเป็นการประเมินและให้คำแนะนำว่าผู้เรียนควรเรียนรู้อะไรเพิ่มเติมจึงจะบรรลุรายวิชาหรือหลักสูตรที่ต้องการเทียบโอน

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

1. การเรียนรู้ที่สำคัญเกิดขึ้นนอกห้องเรียน
2. บุคคลต้องการความรู้ที่สำคัญ ทักษะและความสมารถที่มีความหมายทั้งในการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
3. การเรียนรู้เหล่านี้สามารถประเมินเพื่อให้หน่วยกิตโดยสถาบันการศึกษา เพื่อการจ้างงาน และเลื่อนตำแหน่ง
4. นโยบายและกระบวนการการประเมินควรจัดทำเป็นเอกสารชัดเจน

5. ในทางปฏิบัติจะไม่บังคับนักศึกษาผู้ใหญ่ให้เรียนซ้ำในสิ่งซึ่งตนได้รู้มาแล้ว และเรียนในสิ่งที่ ไม่จำเป็น

คำถามท้ายเรื่อง 1.2.1

1. บอกความหมายของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
2. ให้อธิบายข้อตกลงเบื้องต้นของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

แนวตอบ

1. การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ หมายถึง กระบวนการประเมินผล การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชีวิตทั้งที่เกิดจากการศึกษาในระบบ นอกกระบบหรือตามอัธยาศัย จาก ประสบการณ์การทำงาน การดำเนินชีวิต โดยไม่คำนึงถึงว่าการเรียนรู้จะเกิดที่ใด ใช้ระยะเวลา นานเท่าใด เพื่อให้การยอมรับโดยการเทียบโอน ผลการเรียนรู้เป็นหน่วยกิตหรือการให้ใบรับรอง หรือประกาศนียบัตรตามหลักสูตร/ รายวิชาที่ผู้เรียนร้องขอเทียบโอน ซึ่งการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ความรู้และประสบการณ์ไม่ได้พิจารณาเพียงว่ามีประสบการณ์อะไรเท่านั้น แต่จะมุ่งสนใจที่จะ พิจารณาว่าประสบการณ์ที่ได้รับนั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง นอกจากนั้นการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ความรู้และประสบการณ์จะเป็นการประเมินและให้คำแนะนำว่าผู้เรียนควรเรียนรู้อะไร เพิ่มเติมจึงจะบรรลุรายวิชาหรือหลักสูตรที่ต้องการเทียบโอน

2. ข้อตกลงเบื้องต้นของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

2.1. การเรียนรู้ที่สำคัญเกิดขึ้นนอกห้องเรียน

2.2. บุคคลต้องการความรู้ที่สำคัญ ทักษะและความสามารถที่มีความหมายทั้งใน การศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.3. การเรียนรู้เหล่านี้สามารถประเมินเพื่อให้หน่วยกิตโดยสถาบันการศึกษา เพื่อ การจ้างงาน และเลื่อนตำแหน่ง

2.4. นโยบายและกระบวนการการประเมินควรจัดทำเป็นเอกสารชัดเจน

2.5. ในทางปฏิบัติจะไม่บังคับนักศึกษาผู้ใหญ่ให้เรียนซ้ำในสิ่งซึ่งตนได้รู้มาแล้ว และ เรียนในสิ่งที่ ไม่จำเป็น

เรื่องที่ 1.2.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ประโยชน์แก่บุคคล

ประโยชน์ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่เกิดแก่บุคคล ได้แก่ ทำให้มีโอกาสที่จะได้คุณวุฒิจากพื้นฐานของประสบการณ์การเรียนรู้ ได้คุณวุฒิซึ่งเป็นที่ยอมรับส่งเสริมสถานประกอบการ เป็นหนทางการเรียนรู้ที่รวดเร็ว ทำให้เกิดแรงจูงใจและความมั่นใจในตนเอง ระบุจุดแข็งและความสามารถเพื่าวางแผนการพัฒนาอาชีพและอนาคต นำเสนอทักษะและความรู้เพื่อทำงานที่เหมาะสม และปรับปรุงงานด้านการตลาดและความเคลื่อนไหว

ประโยชน์ของนายจ้างหรือสถานประกอบการ

ประโยชน์ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่เกิดแก่นายจ้างหรือสถานประกอบการ ได้แก่ ทำให้ได้บุคคลที่มีสมรรถนะ ได้ผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับงาน เป็นแรงจูงใจของบุคลากร เพิ่มผลผลิต การใช้ประโยชน์ที่มีอยู่แล้วของพนักงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น การฝึกอบรมแบบเร่งด่วน ซึ่งหมายความว่าพนักงานจะสามารถพัฒนาความสามารถได้อย่างรวดเร็ว พนักงานที่มีความเชื่อมั่นและมีแรงกระตุ้นมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ทราบสมรรถนะของลูกจ้างอย่างชัดเจน ความสามารถที่จะจัดหาอาชีพกับพนักงาน ให้พื้นฐานที่ลึกซึ้งสำหรับการวิเคราะห์ความต้องการ เพิ่มประสิทธิภาพโดยลดการฝึกอบรมที่ไม่จำเป็น ส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถานประกอบการ เปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและพัฒนาอาชีพ และ ลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม

ประโยชน์ต่อผู้เรียน

ประโยชน์ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่เกิดแก่ผู้เรียน ได้แก่ เปิดโอกาสให้ได้รับเครดิตจากวิทยาลัยโดยใช้พื้นฐานการศึกษาจากประสบการณ์ชีวิตและการทำงาน ย่นระยะเวลาในการเรียนในชั้นเรียนเพื่อที่จะได้รับเครดิต ลดค่าใช้จ่ายในการศึกษา เช่น การเรียนกวดวิชา หรือการซื้อหนังสือ เป็นต้น ช่วยให้ได้ประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญา (Diploma) ในระดับที่นักเรียนสมควรจะได้รับ สนับสนุนนักเรียนให้เข้าสู่การศึกษา ไม่ต้องการเรียนซ้ำ สร้างแรงจูงใจ เพิ่มคุณค่าในตนเองและความมั่นใจในตนเอง ประสานผลการเรียนรู้จากการทำงานและประสบการณ์ชีวิต ระบุขอบเขตหลักสูตรที่ต้องศึกษาต่อไป รวมไปถึง ช่วยในการวางแผนพัฒนาอาชีพและการศึกษา

ประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษา

ประโยชน์ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นแก่สถาบันการศึกษา ได้แก่ เปิดโอกาสให้คณะหรือภาควิชาได้ติดต่อกับหน่วยงานทางธุรกิจและโรงงานส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอน ให้ความอุปถัมภ์แก่นักเรียนอย่างเหมาะสม เพิ่มประสิทธิภาพของสถาบันโดยการลดการฝึกอบรมที่ไม่จำเป็น เหมาะสมในการจัดวางนักเรียนในหลักสูตร จัดเตรียมการบริการที่สำคัญเกี่ยวกับธุรกิจ สังคมและโรงงาน และเปิดโอกาสให้คณะหรือภาควิชาที่มีการประเมินที่หลากหลาย

ประโยชน์ต่อสังคม

ประโยชน์ของการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นแก่สังคม ได้แก่ การมีส่วนร่วมระหว่างวิทยาลัย นายจ้างเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการฝึกอบรม สนับสนุนส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต วิทยาลัยให้การยอมรับการเรียนรู้ส่วนบุคคลจากภูมิหลังที่หลากหลาย ความร่วมมือระหว่างสถาบัน การศึกษาและสถานประกอบการ ในการจัดการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น สนับสนุนวัฒนธรรมของการเรียนรู้ในสถานที่ทำงาน รวมไปถึงทำให้มีการยอมรับรูปแบบการเรียนรู้ส่วนบุคคล

กล่าวโดยสรุปแล้ว การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์มีประโยชน์แก่ทุกคนและหน่วยงานในสังคม เช่น เป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพิ่มความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าของนักศึกษาผู้ใหญ่โดยการให้การยอมรับการเรียนรู้หรือทักษะที่มีมาก่อน เป็นการค้นหาภารกิจเพื่อการศึกษาที่สูงขึ้น ขจัด ความซับซ้อนของการเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการศึกษาหรือการฝึกอบรม เพราะผู้เรียนควรได้รับเนื้อหาและทักษะใหม่ ทำให้มีเป้าหมายในการศึกษาและการประกอบอาชีพชัดเจนขึ้น การพัฒนาพอร์ทโฟลิโอ (Portfolio) เป็นการวาง โครงร่างความสามารถและความรู้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาหรืออาชีพได้ ทำให้ได้ตำแหน่งพิเศษจากการว่าจ้างหรือความเชี่ยวชาญของตน รายได้มากขึ้นและมีแนวทางในการเรียนรู้ ทำให้เกิดการพัฒนาดตนเอง เกิดความยุติธรรมทางสังคมเพราะเป็นการให้โอกาสกับคนที่ขาดโอกาสทางประหยัดเวลาและงบประมาณในการสำเร็จการศึกษา ทราบจุดแข็งจุดอ่อนของตนเอง

หน่วยที่ 2 รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

หัวเรื่อง

2.1 โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

2.2 ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

วัตถุประสงค์

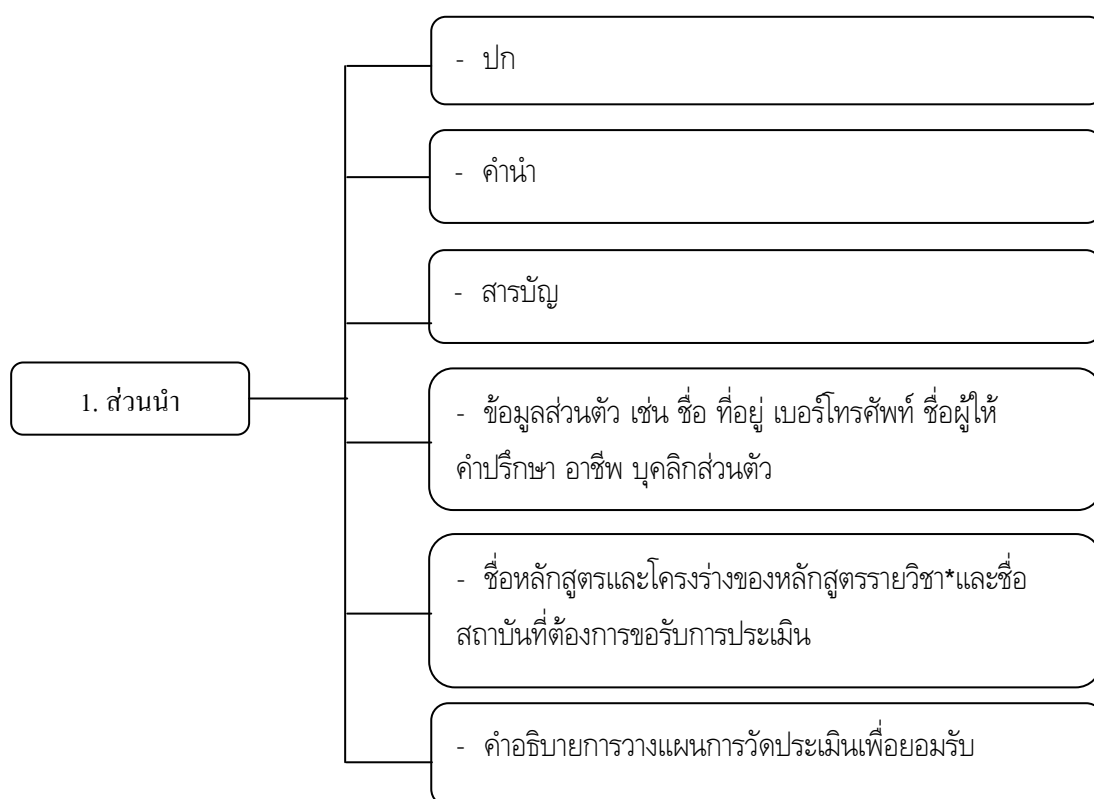
เมื่อศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

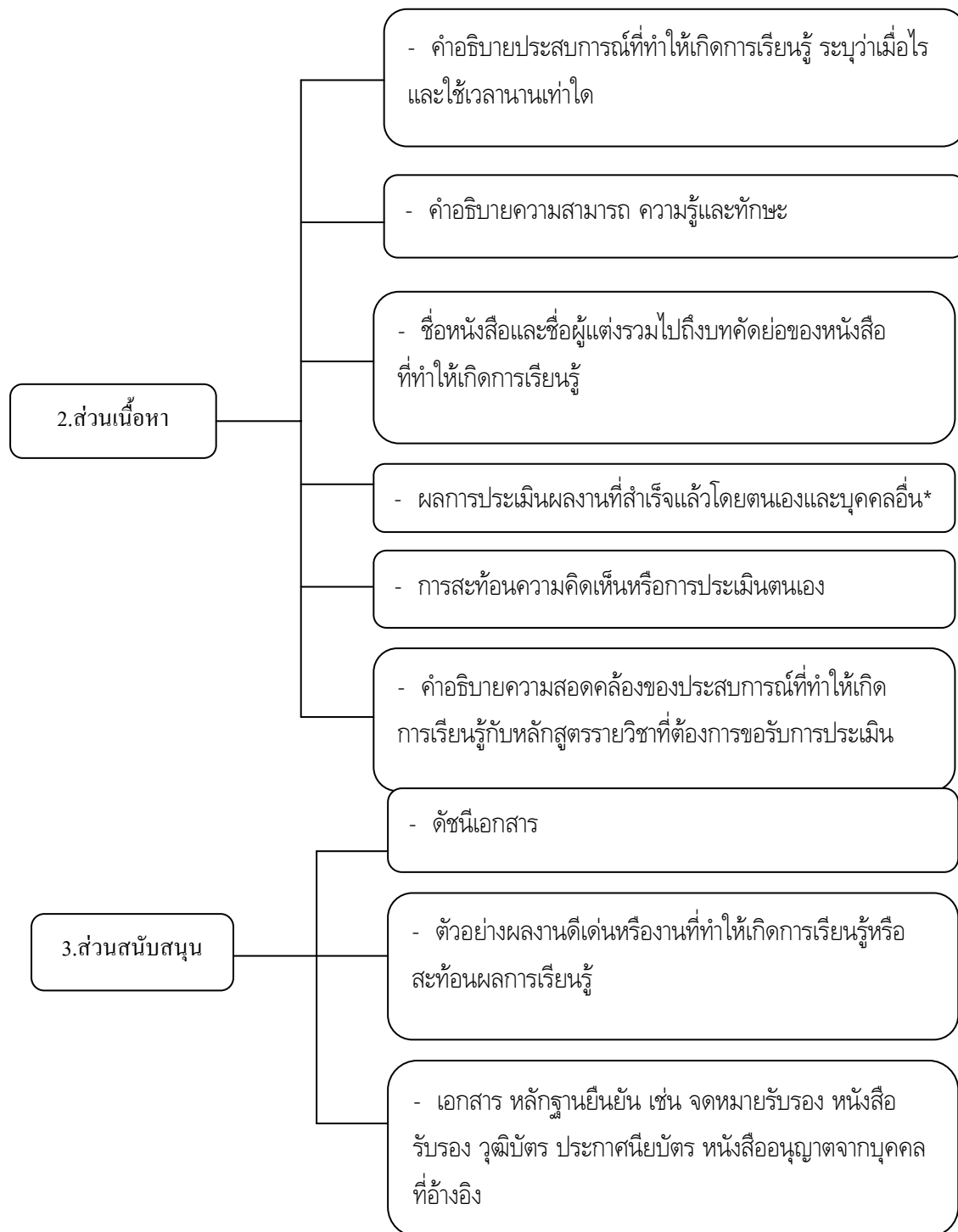
1. รู้เข้าใจ โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

2. รู้เข้าใจ ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ได้

เรื่องที่ 2.2 โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ มีรายละเอียดดังนี้

เรื่องที่ 2.2 ขั้นตอนการพัฒนาพอร์ทโฟลิโอ(Portfolio) สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้ และประสบการณ์

ขั้นตอนการพัฒนาพอร์ทโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ขั้นวางแผน	1. กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับ 2. ศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาที่ขอรับการประเมินว่าต้องมี ความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้างจึงจะสำเร็จหลักสูตรรายวิชา นั้นๆ
ขั้นรวบรวม	3. วิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้าง 4. อธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์สำคัญที่ทำให้ เกิด การเรียนรู้ พร้อมทั้งระบุช่วงเวลาที่เกิดการเรียนรู้ รวมไปถึง การทำทศด้อยหนังสือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ 5. นำเสนอผลงานที่คิดว่าทำให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ
ขั้นประเมิน ตรวจสอบ	6. สะท้อนความคิดเห็นต่อประสบการณ์และผลงานของตนเอง 7. ทำการประเมินตนเอง และขอให้บุคคลอื่นช่วยประเมิน 8. อธิบายความสอดคล้องของความรู้ ความสามารถและทักษะของ ตนเองกับหลักสูตรรายวิชาที่ต้องการขอรับการประเมิน
ขั้นจัดระบบ	9. จัดทำบัญชีและรวบรวมเอกสาร หลักฐานยืนยันหรือรับรอง ประสบการณ์ การเรียนรู้ 10. ตรวจสอบ จัดระบบเอกสาร

คำถามท้ายหน่วยที่ 2

1. บอกโครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
2. บอกขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

แนวตอบ

1. โครงสร้างของพอดโฟลิโอ (Portfolio) สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ มีดังนี้

1. ส่วนนำ

- ปก
- คำนำ
- สารบัญ
- ข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ชื่อผู้ให้คำปรึกษา อาชีพ บุคลิก

ส่วนตัว

- ชื่อหลักสูตรและโครงสร้างของหลักสูตรรายวิชาที่ต้องการขอรับการวัดประเมิน
- คำอธิบายการวางแผนการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

2. ส่วนเนื้อหา

- คำอธิบายความสามารถ ความรู้และทักษะ
- คำอธิบายประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ระบุว่าเมื่อไรและใช้เวลานาน

เท่าใด

- ชื่อหนังสือและชื่อผู้แต่งรวมไปถึงบทคัดย่อของหนังสือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้
- ผลการประเมินผลงานที่สำเร็จ
- การสะท้อนความคิดเห็นหรือการประเมินตนเอง
- คำอธิบายความสอดคล้องของประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้กับหลักสูตร

รายวิชา ที่ต้องการขอรับการประเมิน

3. ส่วนสนับสนุน

- ดัชนีเอกสาร
- ตัวอย่างผลงานดีเด่นหรืองานที่ทำให้เกิดการเรียนรู้หรือสะท้อนผลการเรียนรู้
- เอกสาร หลักฐานยืนยัน เช่น จดหมายรับรอง หนังสือรับรอง วุฒิบัตร

ประกาศนียบัตร หนังสืออนุญาตจากบุคคลที่อ้างอิง

2. ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และ
ประสบการณ์

ขั้นวางแผน

1. กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และ
ประสบการณ์
2. ศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาที่ขอรับการประเมินว่าต้องมีความรู้ ทักษะ
ความสามารถใดบ้างจึงจะสำเร็จหลักสูตร

ขั้นรวบรวม

3. วิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้าง
4. อธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์สำคัญที่ทำให้เกิดการ
เรียนรู้ พร้อมทั้งระบุช่วงเวลาที่เกิดการเรียนรู้ รวมไปถึงการทำบทคัดย่อหนังสือที่ทำให้เกิดการ
เรียนรู้
5. นำเสนอผลงานที่คิดว่าทำให้เกิดการเรียนรู้จากระบวนการทำ

ขั้นประเมิน ตรวจสอบ

6. สะท้อนความคิดเห็นต่อประสบการณ์และผลงานของตนเอง
7. ทำการประเมินตนเอง และขอให้บุคคลอื่นช่วยประเมิน
8. อธิบายความสอดคล้องของความรู้ ความสามารถและทักษะของตนเองกับ
หลักสูตรที่ต้องการขอรับการประเมิน

ขั้นจัดระบบ

9. จัดทำบัญชีและรวบรวมเอกสาร หลักฐานยืนยันหรือรับรองประสบการณ์การ
เรียนรู้
10. ตรวจสอบ จัดระบบเอกสาร

หน่วยที่ 3 การพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ ความรู้และ ประสบการณ์

หัวเรื่อง

3.1 ขั้ววางแผน

3.1.1 กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

3.1.2 ศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาที่ขอรับการประเมินว่าต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้างจึงจะสำเร็จหลักสูตร

3.2 ขั้วรวบรวม

3.2.1 วิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้าง

3.2.2 อธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์สำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ พร้อมทั้งระบุช่วงเวลาที่เกิดการเรียนรู้ รวมไปถึงการทำทศัตยอหนังสือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้

3.2.3 นำเสนอผลงานที่คิดว่าทำให้เกิดการเรียนรู้จากกระบวนการทำ

3.3 ขั้วประเมิน ตรวจสอบ

3.3.1 สะท้อนความคิดเห็นต่อประสบการณ์และผลงานของตนเอง

3.3.2 ประเมินตนเอง และผลการประเมินของบุคคลอื่น

3.3.3 อธิบายความสอดคล้องของความรู้ ความสามารถและทักษะของตนเองกับหลักสูตรรายวิชาที่ต้องการขอรับการประเมิน

3.4 ขั้วจัดระบบ

3.4.1 จัดทำบัญชีและรวบรวมเอกสาร หลักฐานยืนยันหรือรับรองประสบการณ์การเรียนรู้

3.4.2 ตรวจสอบ จัดระบบเอกสาร

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ แล้วผู้ศึกษาสามารถ

1. วางแผนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

2. รวบรวมผลงานเพื่อจัดทำพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
3. ประเมิน ตรวจสอบ พอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
4. จัดระบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ได้

เรื่องที่ 3.1 ขั้ววางแผน

ขั้ววางแผน ประกอบไปด้วยขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอ 2 ขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการในการขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ เป็นขั้นแรกที่ต้องพิจารณาว่า ต้องการจัดทำพอดโฟลิโอเพื่ออะไร เพื่อนำเสนอผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ในอดีตที่สอดคล้องกับหลักสูตรรายวิชาที่ต้องการขอรับการประเมิน

ตัวอย่าง

วัตถุประสงค์ในการจัดทำพอดโฟลิโอของข้าพเจ้าในครั้งนี้คือ เพื่อรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ และขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ในรายวิชา การขับรถยนต์ เนื่องจากข้าพเจ้ามีความรู้ ความสามารถและทักษะในการขับรถยนต์เป็นอย่างดีแล้ว จึงไม่ควรใช้เวลามาเรียนซ้ำในสิ่งที่ข้าพเจ้ามีความรู้ ความสามารถ และทักษะ อยู่แล้ว และขออนุญาตงดการเข้าเรียนในรายวิชา การขับรถยนต์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 วิทยาลัยสารพัดช่างสุรินทร์

และวิธีการในการขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ในครั้งนี้ ข้าพเจ้าขอเสนอพอดโฟลิโอ เพื่อสะท้อนความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ข้าพเจ้าเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อเทียบเคียงกับหลักสูตรรายวิชา การขับรถยนต์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 วิทยาลัยสารพัดช่างสุรินทร์

3.1.2 ศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรที่ขอรับการประเมินว่าต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้างจึงจะสำเร็จหลักสูตร

ขั้นตอนการศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรที่ขอรับการประเมินว่าต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้างจึงจะสำเร็จหลักสูตร เป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพราะการวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชา จะทำให้สามารถนำเสนอผลการเรียนรู้หรือประสบการณ์ได้ตรงตามประเด็น สอดคล้องตาม คำอธิบายรายวิชา หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรรายวิชานั้นๆ ซึ่งจะต้องมีการนำเสนอ โครงสร้างหลักสูตร ได้แก่ คำอธิบายรายวิชา สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้รายวิชา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายวิชา

ตัวอย่าง

รายวิชาที่ต้องการขอรับการประเมิน คือ
มีคำอธิบายรายวิชา มีดังนี้

.....
.....
.....

สาระการเรียนรู้ มีดังนี้

.....
.....
.....

มาตรฐานการเรียนรู้รายวิชา มีดังนี้

.....
.....
.....

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายวิชา มีดังนี้

.....
.....
.....

การวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชา จะทำให้สามารถตรวจสอบความรู้ ความสามารถ และทักษะของตนเอง ได้ตรงตามหลักสูตรต้องการมากขึ้น

ตัวอย่างตารางวิเคราะห์หลักสูตร รายวิชา.....

ความรู้	ทักษะ	ความสามารถ
ใส่รายละเอียดที่เป็นส่วนของ หลักการ ทฤษฎีที่ปรากฏใน รายละเอียดของหลักสูตร รายวิชา	ใส่รายละเอียดที่เป็นความ ชำนาญ หรือเชี่ยวชาญที่ ปรากฏในรายละเอียดของ หลักสูตรรายวิชา	ใส่รายละเอียดที่สามารถ ปฏิบัติได้ตามหลักการ ทฤษฎี ที่ปรากฏใน รายละเอียดของ หลักสูตร
เช่น มีความรู้เรื่องกฎจราจร ทางบก	เช่น มีทักษะการขับรถในทาง โค้ง	เช่น การขับรถที่ถูกกฎจราจร

เรื่องที่ 3.2 ขั้นรวบรวม

ขั้นรวบรวมนี้ ประกอบไปด้วยขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอ 3 ขั้นตอนดังนี้

3.2.1 วิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้าง

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนการนำกรอบแนวคิดที่ได้จากการวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาที่ต้องการขอรับการประเมิน มาตรวจสอบกับความรู้ ความสามารถและทักษะของตนเองว่ามีหรือไม่

ตัวอย่างการวิเคราะห์ตนเอง

ความรู้ตามหลักสูตรรายวิชา	ข้าพเจ้า	
	มี	ไม่มี
ทักษะตามหลักสูตรรายวิชา	ข้าพเจ้า	
	มี	ไม่มี
ความสามารถตามหลักสูตรรายวิชา	ข้าพเจ้า	
	มี	ไม่มี

3.2.2 อธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์สำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ พร้อมทั้งระบุช่วงเวลาที่เกิดการเรียนรู้ รวมไปถึงการทำทศดยอหนังสือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้

ขั้นตอนนี้เป็นกรอธิบายความรู้ ทักษะ และความสามารถที่วิเคราะห์แล้วว่าตนเองมีในขั้นตอนที่ผ่านมา เกิดจากประสบการณ์ใด ในช่วงเวลาใด ใช้วิธีการเรียนรู้อย่างไร จากแหล่งเรียนรู้ใด และ มีหลักฐานอ้างอิงใดบ้าง

ตัวอย่าง

ความรู้/ทักษะ/ ความสามารถ ที่หลักสูตรต้องการ	ความรู้ที่ท่านมี	ช่วงเวลาที่ เกิดการเรียนรู้	วิธีการที่ใช้ในการ เรียนรู้/ แหล่ง เรียนรู้	ผลงานที่ ปรากฏ/ เอกสาร/ บุคคล อ้างอิง
ความรู้ ความ เข้าใจ เรื่อง กฎ จราจรทางบก	มีความรู้เกี่ยวกับ กฎจราจรทางบก	ตั้งแต่ พ.ศ. 2540	1. อ่านจากหนังสือ เกี่ยวกับกฎจราจร 2. ดูจาก วิดีโอใน ห้องสมุดของ วิทยาลัย 3. รับฟังการ บรรยายจาก วิทยากรภายนอก ที่ทางสถาบันเชิญ มาบรรยาย	1. ใบขับขี่ รถยนต์ 2. รายงาน การศึกษา ค้นคว้า เรื่อง กฎจราจร ทางบก

3.2.3 นำเสนอผลงานที่คิดว่าทำให้เกิดการเรียนรู้จากกระบวนการปฏิบัติ

ขั้นตอนนี้เป็นการรวบรวมหลักฐาน เอกสาร อ้างอิง เพื่อใช้ยืนยันว่าตนเองมีความรู้ตามที่หลักสูตรรายวิชากำหนด คือนำผลที่ได้จากขั้นตอนที่ผ่านมา นำเสนอตามลำดับและประเด็น เพื่อสะดวกต่อการประเมินของคณะกรรมการ

เกณฑ์ในการคัดเลือกผลงานหรือชิ้นงาน อาจใช้คำถาม ดังนี้

1. ผลงานนี้สอดคล้องกับความรู้ ความสามารถและทักษะที่ปรากฏในหลักสูตรรายวิชาหรือไม่
2. ผลงานนี้ครอบคลุมความรู้ ความสามารถและทักษะทั้งหมดที่ปรากฏในหลักสูตรรายวิชาหรือยัง
3. ผลงานนี้ยังคงนำมาใช้ได้หรือไม่ (ล้าสมัยเกินไปหรือไม่)
4. ผลงานนี้สะท้อนให้เห็นความสามารถที่แท้จริงใช่หรือไม่
5. ผลงานนี้เป็นผลผลิตที่เกิดจากการทำงานของคุณใช่หรือไม่
6. คณะกรรมการประเมินจะสามารถตรวจสอบผลงานของคุณได้หรือไม่

ตัวอย่าง การนำเสนอผลงาน/ ชิ้นงาน ที่คิดว่าทำให้เกิดการเรียนรู้จากกระบวนการทำเรื่องตามลำดับข้อในขั้นตอนที่ผ่านมา

1. รายงานการศึกษาค้นคว้า บทความ บทกวี สื่อโฆษณา
2. เทปบันทึกเสียง
3. ชิ้นงาน (ผลผลิตจากการปฏิบัติของตนเอง)
4. การอภิปราย วิพากษ์ หนังสือหรืองานเขียน
5. งานวิจัย
6. ใบประกาศนียบัตร วุฒิบัตร
7. รางวัลต่างๆ
8. จดหมายการประเมินผลงานจากนายจ้าง
9. จดหมายอ้างอิงจากผู้รับรอง

เรื่องที่ 3.3 ชั้นประเมิน ตรวจสอบ

ชั้นประเมิน ตรวจสอบ ประกอบด้วยขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอ 3 ชั้น ดังนี้

3.3.1 สะท้อนความคิดเห็นต่อประสบการณ์และผลงานของตนเอง

ขั้นตอนนี้ต้องการให้เจ้าของพอดโฟลิโอได้ตรวจสอบผลงานหรือชิ้นงานของตนแต่ละชิ้นที่ได้คัดเลือกมาบรรจุในพอดโฟลิโอ ซึ่งผลงานแต่ละชิ้นจะสะท้อนความหมายและคุณค่า โดยเจ้าของต้องให้เหตุผลว่า ทำไมงานชิ้นนี้จึงควรบรรจุไว้ในพอดโฟลิโอ ดังนั้น การสะท้อนความคิดเห็นต่อประสบการณ์และผลงานของตนเอง เป็นการใคร่ครวญ ไตร่ตรองและเป็นกระจกที่ส่องให้เห็นตนเอง ขั้นตอนนี้ เจ้าของพอดโฟลิโอจะได้ประเมินตนเองอย่างไม่เป็นทางการ เพราะจะต้องพิจารณาและแสดงความคิดเห็นต่อกระบวนการปฏิบัติงาน หรือผลงาน อาจเป็นคำพูด สัญลักษณ์ หรือบรรยาย ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกจะสามารถช่วยให้เกิดการวางแผนพัฒนาคุณภาพงานหรือปรับเปลี่ยนยุทธวิธีในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น ในระยะเริ่มต้นที่ยังไม่คุ้นเคยกับการแสดงความรู้สึก อาจใช้คำถามต่อไปนี้ เช่น

1. ได้แนวคิดการทำงานนี้จากไหน
2. เป้าหมายของการทำงานชิ้นนี้คืออะไร
3. งานชิ้นนี้บรรลุวัตถุประสงค์แล้วหรือไม่
4. ใช้เวลานานเท่าใดในการทำงานชิ้นนี้
5. อะไรคือจุดเด่นของงานชิ้นนี้
6. ผลงานนี้มีความสอดคล้องกับที่หลักสูตรรายวิชากำหนดในประเด็นใด
7. ในอนาคตจะพัฒนางานชิ้นนี้ได้อย่างไร

3.3.2 ทำการประเมินตนเอง และขอให้บุคคลอื่นช่วยประเมิน

ขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบว่า ผลงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด
ขั้นตอนนี้เป็นขั้นสำคัญของการพัฒนาพหุโพลิโอ เพราะเป็นการตีค่าหรือสรุปถึงคุณภาพหรือ
ความสามารถของเจ้าของ พหุโพลิโอตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้น ขั้นตอนนี้นั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง
มีส่วนร่วมในการประเมินซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการพัฒนาพหุโพลิโอ อันจะนำมาซึ่งการ
พัฒนาผลงานและการเรียนรู้ตลอดชีวิต อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้เกิดทักษะการคิดขั้นสูง

3.3.3 อธิบายความสอดคล้องของความรู้ ความสามารถและทักษะของตนเอง กับหลักสูตร ที่ต้องการขอรับการประเมิน

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนการตรวจสอบว่า ความรู้ ความสามารถและทักษะที่นำเสนอ
นั้นสอดคล้องกับที่หลักสูตรรายวิชากำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร เป็นการนำเสนอผลการเรียนรู้ตาม
ประเด็นที่หลักสูตรกำหนด หากสามารถอธิบายได้ดีก็จะเป็นการง่ายต่อการประเมินของ
คณะกรรมการ

ตัวอย่าง

ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ตามหลักสูตรรายวิชา	ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ของตนเอง	อธิบายความสอดคล้อง

เรื่องที่ 3.4 ชั้นจัดระบบ

ชั้นจัดระบบ ประกอบด้วยขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอ 2 ขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 จัดทำบัญชีและรวบรวมเอกสาร หลักฐานยืนยันหรือรับรองประสิทธิภาพการเรียนรู้

ขั้นตอนนี้ เป็นการจัดระบบเอกสาร หลักฐาน หรือชิ้นงานให้ง่ายต่อการนำเสนอ และง่ายต่อ การประเมินของคณะกรรมการ โดยเรียงลำดับตามความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ หลักสูตรรายวิชากำหนด

ตัวอย่างการวางแผนจัดระบบ

ที่	ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ตามหลักสูตรรายวิชา	รายการเอกสาร ผลงาน ที่สอดคล้องกับความรู้ ความสามารถ ทักษะตามหลักสูตรรายวิชา
1		
2		
3		
...		

3.4.2 ตรวจสอบ จัดระบบเอกสาร

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นสุดท้ายของการพัฒนาพอดโฟลิโอ เป็นขั้นตอนการตรวจสอบเอกสาร หลักฐาน หรือองค์ประกอบต่างๆ ให้มีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี รวมไปถึงเป็นการสะท้อน บุคลิกภาพของเจ้าของ พอดโฟลิโอออกมาอย่างเต็มที่ ด้วยการออกแบบตกแต่ง จัดวาง หน้ากระดาษและองค์ประกอบต่างๆอย่างอิสระ เป็นการแสดงออกทางด้านความคิดสร้างสรรค์

ตัวอย่างการตรวจสอบรายการเอกสาร หลักฐาน

ที่	รายการ	ตรวจสอบ	
		สมบูรณ์	ไม่สมบูรณ์

คำถามท้ายหน่วยที่ 3

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ในการขอรับการประเมินของท่าน คืออะไร
2. ท่านจะขอข้อมูลหลักสูตรรายวิชาได้จากที่ใด
3. การวิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้างกระทำได้อย่างไร
4. การอธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์สำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้สามารถทำได้อย่างไร
5. การนำเสนอผลงานควรมีจุดเน้นอย่างไร
6. การสะท้อนความคิดเห็นต่อประสบการณ์และผลงานของตนเองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร
7. การประเมินตนเอง และ ผลการประเมินของบุคคลอื่นมีประโยชน์อย่างไร
8. การอธิบายความสอดคล้องของความรู้ ความสามารถและทักษะของตนเองกับหลักสูตรที่ต้องการขอรับการประเมิน ทำเพื่ออะไร
9. การจัดทำบัญชีและรวบรวมเอกสาร หลักฐานยืนยันหรือรับรองประสบการณ์การเรียนรู้ควรใช้อะไรเป็นเกณฑ์
10. การตรวจสอบ จัดระบบเอกสาร กระทำเมื่อใด

แนวตอบ

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ในการขอรับการประเมินของท่าน คืออะไร
ตอบ เพื่อไม่ต้องเรียนซ้ำในรายวิชาที่ตนเองมีความรู้ หรือเกิดการเรียนรู้มาก่อนแล้ว
2. ท่านจะขอข้อมูลหลักสูตรรายวิชาได้จากที่ใด
ตอบ ฝ่ายทะเบียน หรืออาจารย์ที่ปรึกษา
3. การวิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้างกระทำได้อย่างไร
ตอบ ควรดูสมรรถภาพตามหลักสูตรรายวิชากำหนดแล้วทำการวิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ความสามารถ และทักษะตรงตามหลักสูตรหรือไม่
4. การอธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์สำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้สามารถทำได้อย่างไร
ตอบ อธิบายความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้นั้น พร้อมทั้งยกตัวอย่างสถานการณ์ ผลงาน ชิ้นงาน เอกสาร หลักฐานอ้างอิง
5. การนำเสนอผลงานควรมีจุดเน้นอย่างไร

ตอบ ควรเน้นที่ผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการทำผลงานหรือชิ้นงานนั้นๆ

6. การสะท้อนความคิดเห็นต่อประสบการณ์และผลงานของตนเองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร

ตอบ เพื่อวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง

7. การประเมินตนเอง และ ผลการประเมินของบุคคลอื่นมีประโยชน์อย่างไร

ตอบ เป็นการประเมินหลากหลายแหล่งเพื่อยืนยันผลการประเมิน

8. การอธิบายความสอดคล้องของความรู้ ความสามารถและทักษะของตนเองกับหลักสูตรที่ต้องการขอรับการประเมิน ทำเพื่ออะไร

ตอบ เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้ขอรับการประเมิน มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ตามหลักสูตรรายวิชานั้นๆแล้ว โดยไม่ต้องเรียนรายวิชาดังกล่าวอีก

9. การจัดทำบัญชีและรวบรวมเอกสาร หลักฐานยืนยันหรือรับรองประสบการณ์การเรียนรู้ควรใช้อะไรเป็นเกณฑ์

ตอบ ควรใช้ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังตามหลักสูตรรายวิชาเป็นเกณฑ์

10. การตรวจสอบ จัดระบบเอกสาร กระทำเมื่อใด

ตอบ จัดทำเมื่อสิ้นสุดการพัฒนาพอดโฟลิโอ

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อพัฒนารูปแบบพอดโฟลิโอ(portfolio)
สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวัดประเมิน เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์เพื่อพัฒนาร่างต้นแบบรูปแบบพอดโฟลิโอ (portfolio) สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

2. แบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบพอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่ผู้วิจัยศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพอดโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างของพอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ.....เพศ ☐ ชาย

☐ หญิง

ระดับ/ ชั้น.....

อายุ.....ปี

สาขาวิชา.....

.....

จำนวนครั้งที่เคยขอเทียบโอนความรู้/ ประสบการณ์ ครั้ง ในรายวิชา

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อรูปแบบพอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ตอนที่ 1 โครงสร้างของพอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ประกอบด้วย ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสนับสนุน

1. ในส่วนนำของพอดโฟลิโอ ควรมี

1.1. ปก ☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

ะ.....
.....
.....

1.2. สารบัญ ☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

ะ.....
.....
.....

1.3. ข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ชื่อผู้ให้คำปรึกษา อาชีพ บุคลิกส่วนตัว

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

ะ.....
.....
.....

1.4. ชื่อหลักสูตรและโครงร่างของหลักสูตรที่ต้องการขอรับการประเมิน

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ.....

.....
.....
.....

1.5. คำอธิบายการวางแผนการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

.....
.....
.....

2. ในส่วนเนื้อหาของพอดโฟลิโอ ควรมี

2.1 คำอธิบายความสามารถ ความรู้และทักษะ

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

.....

2.2 คำอธิบายประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ระบุว่าเมื่อไรและใช้เวลานานเท่าใด

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

.....

..... 2.3 ชื่อหนังสือและชื่อผู้แต่งรวมไปถึงบทคัดย่อของหนังสือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

.....

..... 2.4 ผลการประเมินผลงานที่สำเร็จ

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

.....

..... 2.5 มีการสะท้อนความคิดเห็นหรือการประเมินตนเอง

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

.....

..... 2.6 คำอธิบายความสอดคล้องของประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้กับหลักสูตรที่ต้องการขอรับการประเมิน

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

.....

.....

.....

3. ในส่วนสนับสนุนของพอดโฟลิโอ ควรมี

3.1 ดัชนีเอกสาร

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

.....

3.2 ตัวอย่างผลงานดีเด่นหรืองานที่ทำให้เกิดการเรียนรู้หรือสะท้อนผลการเรียนรู้

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

.....

3.3 เอกสาร หลักฐานยืนยัน เช่น จดหมายรับรอง หนังสือรับรอง วุฒิบัตร ประกาศนียบัตร หนังสืออนุญาตจากบุคคลที่อ้างอิง

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

ตอนที่ 2 ขั้นตอนการพัฒนาพอร์ทโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้ และประสบการณ์ ได้แก่ ขั้นวางแผน ขั้นรวบรวม ขั้นตรวจสอบ และขั้นจัดระบบ

1. ขั้นวางแผน ควรมีขั้นตอน ดังนี้

1.1 กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

.....

1.2 ศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรที่ขอรับการประเมินว่าต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้างจึงจะสำเร็จหลักสูตร

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

.....

2. ขั้นรวบรวม ควรมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้าง

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

.....

2.2 อธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์สำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ พร้อมทั้งระบุช่วงเวลาที่เกิดการเรียนรู้ รวมไปถึงการทำบทคัดย่อหนังสือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

.....

2.3 นำเสนอผลงานที่คิดว่าทำให้เกิดการเรียนรู้จากระบวนการทำ

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

.....

3. **ชั้นประเมิน ตรวจสอบ** ควรมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 สะท้อนความคิดเห็นต่อประสบการณ์และผลงานของตนเอง

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

.....

3.2 ประเมินตนเอง และ ผลการประเมินของบุคคลอื่น

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

.....

3.3 อธิบายความสอดคล้องของความรู้ ความสามารถและทักษะของตนเองกับหลักสูตรที่ต้องการ ขอรับ การประเมิน

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

.....

4. **ชั้นจัดระบบ** ควรมีขั้นตอน ดังนี้

4.1 จัดทำบัญชีและรวบรวมเอกสาร หลักฐานยืนยันหรือรับรองประสบการณ์การเรียนรู้

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

.....

4.2 ตรวจสอบ จัดระบบเอกสาร

☐ เห็นด้วย ☐ ไม่แน่ใจ ☐ ไม่เห็นด้วย

เพราะ

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

แบบสอบถามเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนา
พอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
รอบที่ 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่าง
ต้นแบบรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอ (portfolio) สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และ
ประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอ (portfolio) สำหรับการวัดประเมิน
เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม

ตอนที่ 1 โครงสร้างของพอดโฟลิโอ (portfolio) สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้
และประสบการณ์

ตอนที่ 2 ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้
และประสบการณ์

3. ขอความกรุณาท่านผู้ทรงคุณวุฒิตอบตามความคิดเห็นเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการ

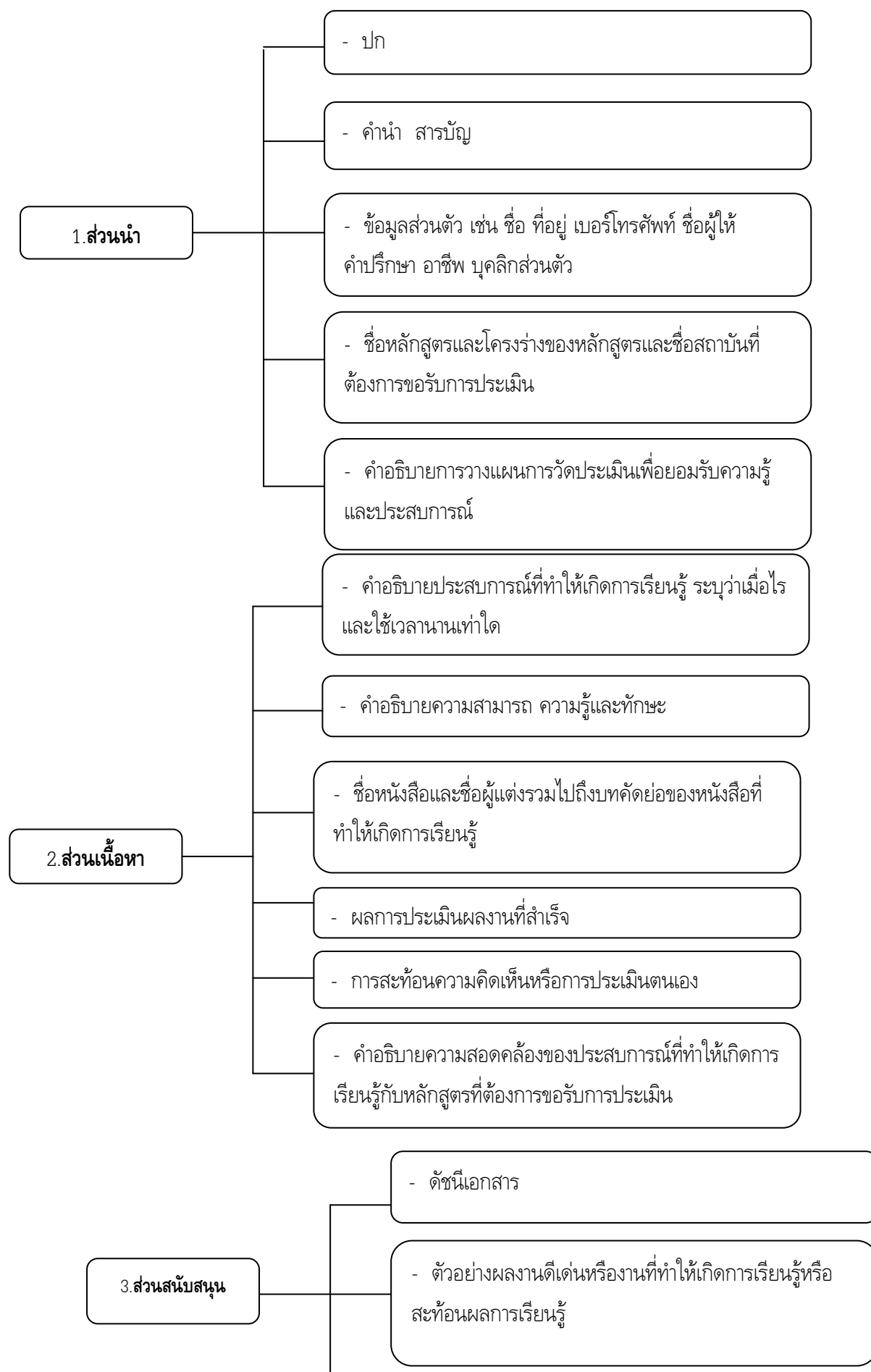
4. แบบสอบถามฉบับนี้นำไปวิเคราะห์เพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น จะไม่ก่อให้เกิด
ผลกระทบใดๆต่อท่าน ขอขอบพระคุณในความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้เป็นอย่างดี

5. นิยามศัพท์

การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ หมายถึง กระบวนการประเมินผลการ
เรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชีวิตทั้งที่เกิดจากการศึกษาในระบบ นอกกระบวนหรือตามอัธยาศัย จาก
ประสบการณ์การทำงาน การดำเนินชีวิต โดยไม่คำนึงถึงว่าการเรียนรู้จะเกิดที่ใด ใช้ระยะเวลานาน
เท่าใด เพื่อให้การยอมรับโดยการเทียบโอนผลการเรียนเป็นหน่วยกิตหรือการให้ใบรับรองหรือ
ประกาศนียบัตรตามหลักสูตร/ รายวิชาที่ผู้ขอรับการประเมินร้องขอเทียบโอน ซึ่งการวัดประเมินเพื่อยอมรับ
ความรู้และประสบการณ์ไม่ได้พิจารณาเพียงว่ามีประสบการณ์อะไรเท่านั้น แต่จะมุ่งสนใจที่
จะพิจารณาว่าประสบการณ์ที่ได้รับนั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง นอกจากนั้น การวัดประเมิน
เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์จะเป็นการประเมินและให้คำแนะนำว่าผู้ขอรับการประเมิน
ควรเรียนรู้อะไรเพิ่มเติมจึงจะบรรลุรายวิชาหรือหลักสูตรที่ต้องการเทียบโอน

รูปแบบพอดโฟลิโอ (portfolio) หมายถึง โครงสร้างและกระบวนการพัฒนาพอดโฟลิโอ
(portfolio) สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เพื่อใช้
ในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

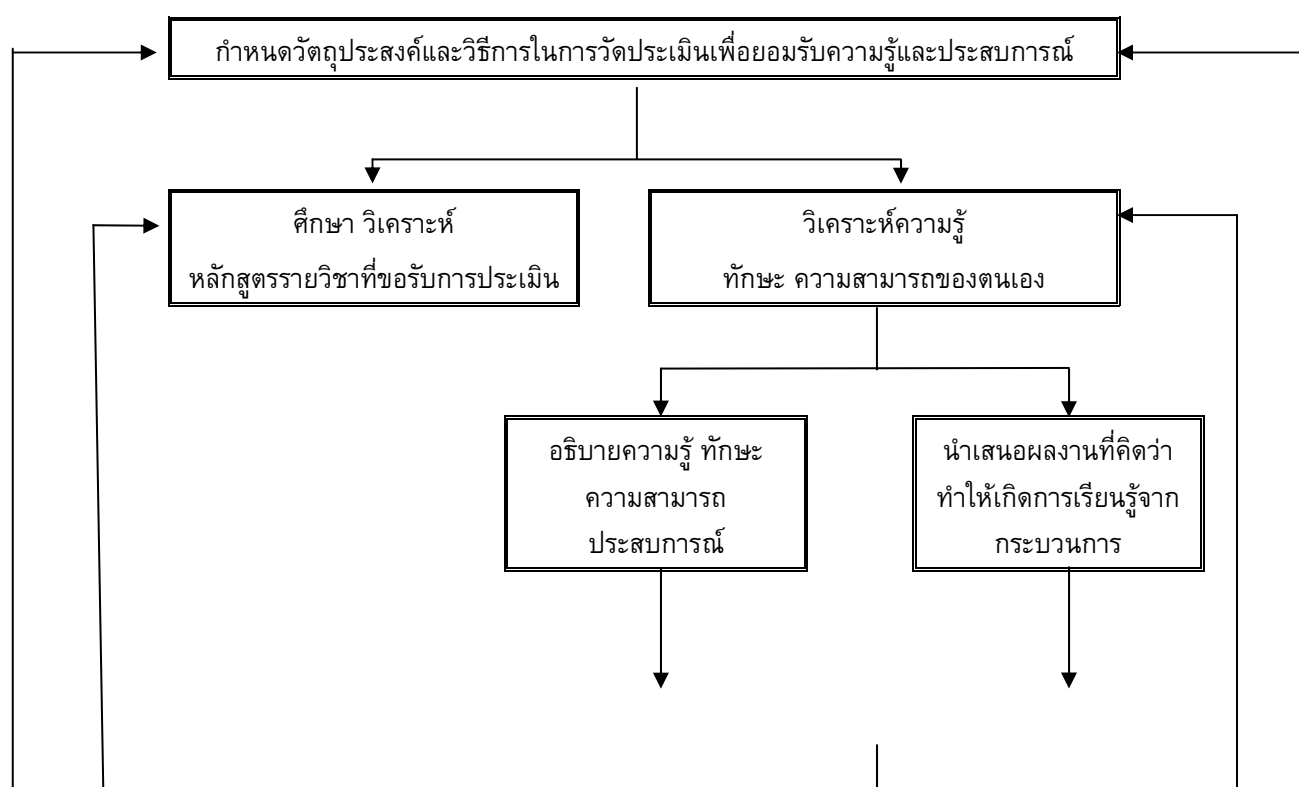
องค์ประกอบที่ 1 โครงสร้างของพอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ มีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 2 ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อ
ยอมรับความรู้และประสบการณ์

ชั้นวางแผน	1. กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้ และประสบการณ์ 2. ศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรที่ขอรับการประเมินว่าต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้างจึงจะสำเร็จหลักสูตร
ชั้นรวบรวม	3. วิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้าง 4. อธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์สำคัญที่ทำให้ เกิดการเรียนรู้ พร้อมทั้งระบุช่วงเวลาที่เกิดการเรียนรู้ รวมไปถึงการทำ บทคัดย่อหนังสือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ 5. นำเสนอผลงานที่คิดว่าทำให้เกิดการเรียนรู้จากกระบวนการทำ
ชั้นประเมิน ตรวจสอบ	6. สะท้อนความคิดเห็นต่อประสบการณ์และผลงานของตนเอง 7. ประเมินตนเอง และผลการประเมินของบุคคลอื่น 8. อธิบายความสอดคล้องของความรู้ ความสามารถและทักษะของ ตนเองกับหลักสูตรที่ต้องการขอรับการประเมิน
จัดระบบ	9. จัดทำบัญชีและรวบรวมเอกสาร หลักฐานยืนยันหรือรับรอง ประสบการณ์การเรียนรู้ 10. ตรวจสอบ จัดระบบเอกสาร

ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ของขั้นตอนดังกล่าวได้ดังองค์ประกอบที่ 3
องค์ประกอบที่ 3 รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ

สะท้อนความคิดเห็นต่อประสบการณ์และผลงานของตนเอง

ประเมินตนเอง และผลการประเมินของบุคคลอื่น

อธิบายความสอดคล้องของความรู้ ความสามารถและทักษะของตนเอง
กับหลักสูตรรายวิชาที่ต้องการขอรับการประเมิน

จัดทำบัญชีและรวบรวมเอกสาร หลักฐานยืนยันหรือรับรองประสบการณ์การเรียนรู้

ตรวจสอบ จัดระบบเอกสาร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ทรงคุณวุฒิ

ชื่อ.....

ตำแหน่ง

วุฒิการศึกษา

ประสบการณ์เกี่ยวกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ (Prior learning
assessment and
recognition).....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ตอนที่ 1 โครงสร้างของพอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยรายละเอียดของระดับความคิดเห็น มีดังนี้

- 3 หมายความว่า เห็นด้วย
2 หมายความว่า ไม่แน่ใจ
1 หมายความว่า ไม่เห็นด้วย

หมายเหตุ

หากท่านเลือกตอบไม่ควรมีหรือไม่เห็นด้วย(1)กรุณาแสดงเหตุผลประกอบว่าต้องการให้เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะใด อย่างไร

โครงสร้างของพอดโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการประเมิน เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้			ตอบ <u>ไม่ควรมี</u> หรือ <u>ไม่เห็นด้วย(1)</u> กรุณาแสดงเหตุผลประกอบว่าต้องการให้เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะใด อย่างไร
	ควรมี	ไม่ควรมี	3	2	1	
1.ส่วนนำ						
- ปก						
- สารบัญ						
- ข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ชื่อผู้ให้คำปรึกษา อาชีพ บุคลิกส่วนตัว						
- ชื่อหลักสูตรและโครงสร้างของหลักสูตรที่ต้องการขอรับการประเมิน						

- คำอธิบายการวางแผนการวัดประเมิน เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์						
2.ส่วนเนื้อหา - คำอธิบายความสามารถ ความรู้และ ทักษะ						
- คำอธิบายประสบการณ์ที่ทำให้เกิด การเรียนรู้ ระบุว่าเมื่อไรและใช้ เวลานานเท่าใด						
- ชื่อหนังสือและชื่อผู้แต่งรวมไปถึง บทคัดย่อของหนังสือที่ทำให้เกิดการ เรียนรู้						
- ผลการประเมินผลงานที่สำเร็จ						
- การสะท้อนความคิดเห็นหรือการ ประเมินตนเอง						

โครงสร้างของพอดโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการประเมิน เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้			ตอบ <u>ไม่ควรมีหรือไม่เห็น</u> <u>ด้วย(1)</u> กรุณาแสดง เหตุผลประกอบว่า ต้องการให้เปลี่ยนแปลง ไปในลักษณะใด อย่างไร
	ควรมี	ไม่ควรมี	3	2	1	
- คำอธิบายความสอดคล้องของ ประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้กับ หลักสูตรที่ต้องการขอรับการประเมิน						
3.ส่วนสนับสนุน - ดัชนีเอกสาร						
- ตัวอย่างผลงานดีเด่นหรืองานที่ทำให้ เกิดการเรียนรู้หรือสะท้อนผลการเรียนรู้						

ขั้นวางแผน 1. กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการในการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์						
2. ศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรที่ขอรับการประเมินว่าต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้างจึงจะสำเร็จหลักสูตร						
ขั้นรวบรวม 3. วิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้าง						
4. อธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์สำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ พร้อมทั้งระบุช่วงเวลาที่เกิดการเรียนรู้ รวมไปถึงการทำบทคัดย่อ หนังสือที่ทำให้เกิดการการเรียนรู้						
5. นำเสนอผลงานที่คิดว่าทำให้เกิดการเรียนรู้จากกระบวนการทำ						
ขั้นประเมิน ตรวจสอบ 6. สะท้อนความคิดเห็นต่อประสบการณ์ และผลงานของตนเอง						
7. ประเมินตนเอง และ ผลการประเมินของบุคคลอื่น						

ขั้นตอนการพัฒนาพอร์ทโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการประเมิน เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้			ตอบ <u>ไม่</u> ควรมีหรือ <u>ไม่</u> เห็นด้วย(1)กรุณาแสดงเหตุผลประกอบว่าต้องการให้เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะใด อย่างไร
	ควรมี	ไม่ควรมี	3	2	1	
8. อธิบายความสอดคล้องของความรู้ ความสามารถและทักษะของตนเอง						

แบบสอบถามเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนา
พอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
รอบที่ 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่าง
ต้นแบบรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้
และประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมิน
เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม
 - ตอนที่ 1 โครงสร้างของพอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และ
ประสบการณ์
 - ตอนที่ 2 ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้
และประสบการณ์
3. ขอความกรุณาท่านผู้ทรงคุณวุฒิตอบตามความคิดเห็นเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการ
4. แบบสอบถามฉบับนี้นำไปวิเคราะห์เพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น จะไม่ก่อให้เกิด
ผลกระทบใดๆต่อท่าน ขอขอบพระคุณในความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้เป็นอย่างดี
5. นิยามศัพท์

การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ หมายถึง กระบวนการประเมินผลการ
เรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชีวิตทั้งที่เกิดจากการศึกษาในระบบ นอกกระบบหรือตามอัธยาศัย จาก
ประสบการณ์การทำงาน การดำเนินชีวิต โดยไม่คำนึงถึงว่าการเรียนรู้จะเกิดที่ใด ใช้ระยะเวลาาน
เท่าใด เพื่อให้การยอมรับโดยการเทียบโอนผลการเรียนเป็นหน่วยกิตหรือการให้ใบรับรองหรือ
ประกาศนียบัตรตามหลักสูตร/ รายวิชาที่ผู้ขอรับการประเมินร้องขอเทียบโอน ซึ่งการวัดประเมิน
เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ไม่ได้พิจารณาเพียงว่ามีประสบการณ์อะไรเท่านั้น แต่จะมุ่ง
สนใจที่จะพิจารณาว่าประสบการณ์ที่ได้รับนั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง นอกจากนั้นการวัด
ประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์จะเป็นการประเมินและให้คำแนะนำว่าผู้ขอรับการ
ประเมินควรเรียนรู้อะไรเพิ่มเติมจึงจะบรรลุรายวิชาหรือหลักสูตรที่ต้องการเทียบโอน

รูปแบบพอดโฟลิโอ(portfolio) หมายถึง โครงสร้างและกระบวนการพัฒนาพอดโฟลิโอ
(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เพื่อใช้ในการ
การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ทรงคุณวุฒิ

ชื่อ.....
.....

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนาพอร์ทโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมิน เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยรายละเอียดของระดับความคิดเห็นในประเด็นความเป็นไปได้ มีดังนี้

- 3 หมายความว่า คิดว่ามีความเป็นไปได้ที่ผู้ขอรับการประเมินจะสามารถทำได้
2 หมายความว่า ไม่แน่ใจว่าผู้ขอรับการประเมินจะสามารถทำได้
1 หมายความว่า คิดว่าผู้ขอรับการประเมินไม่สามารถทำได้

ความคิดเห็นที่มีผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยมากที่สุด คือ ข้อความที่มีสัญลักษณ์ ○ และมีตัวเลขแสดงจำนวนผู้ตอบในความคิดเห็นนั้น

ความคิดเห็นของท่านในรอบที่ผ่านมาจะแสดงเครื่องหมาย * กำกับไว้ ซึ่งท่านสามารถยืนยันความคิดเดิมหรือเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นในรอบนี้ได้

ตัวอย่าง

โครงสร้างของพอร์ทโฟลิโอ สำหรับการประเมิน เพื่อยอมรับความรู้และ ประสบการณ์	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้			ตอบไม่ควรมีหรือ(1)กรุณาแสดง เหตุผลประกอบว่าต้องการให้ เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะใด อย่างไร
	ควรมี	ไม่ ควรมี	3	2	1	
1.ส่วนนำ	*		*			
1.1 ปก	○ 17		○ 17			

หมายความว่า ในการตอบแบบสอบถามรอบที่ผ่านมาในประเด็น 1.1 นั้นท่านตอบว่า ควรมีและ มีความเป็นไปได้ในระดับ 3 ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่ ในรอบนี้ท่านอาจจะเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นหรือยืนยันความคิดเห็นเดิมก็ได้ แต่หากมีความคิดเห็นแตกต่างจากคำตอบที่ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่ตอบ กรุณาแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ตอนที่ 1 โครงสร้างของพอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

โครงสร้างของพอดโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการประเมิน เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้			ตอบ <u>ไม่ควรมี</u> หรือ(1)กรุณา แสดงเหตุผลประกอบว่า ต้องการให้เปลี่ยนแปลงไปใน ลักษณะใด อย่างไร
	ควรมี	ไม่ควรมี	3	2	1	
1.ส่วนนำ 1.1 ปก						
1.2 สารบัญ						
<u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u> ควรเพิ่มคำนำ						
1.3 ข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ชื่อผู้ให้คำปรึกษา อาชีพ บุคลิกส่วนตัว						
<u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u> ควรเพิ่มความถนัด ประสบการณ์ การพัฒนาตนเองในเรื่องที่เกี่ยวข้องและข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา						
1.4 ชื่อรายวิชา/หลักสูตรและโครงสร้างของรายวิชา/หลักสูตรที่ต้องการขอรับการประเมิน						
<u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u> - น่าจะเป็นการระบุรายวิชา และสถาบันการศึกษาที่ขอรับการประเมิน - น่าจะเป็นการระบุมาตรฐานช่วงชั้นหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง หรือคุณลักษณะของผู้ที่สำเร็จหลักสูตร - ควรสลับกับข้อ 1.5						

โครงสร้างของพอดโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการประเมิน เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้			ตอบ <u>ไม่ควรมี</u> หรือ <u>ไม่เห็นด้วย(1)</u> กรุณาแสดงเหตุผล ประกอบว่าต้องการให้ เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะใด อย่างไร
	ควรมี	ไม่ควรมี	3	2	1	
1.5 คำอธิบายการวางแผนการขอรับ ประเมินเพื่อยอมรับความรู้และ ประสบการณ์						
<u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u> - น่าจะเป็นคำอธิบายวัตถุประสงค์ใน การจัดทำพอดโฟลิโอ - ควรสลับกับข้อ 1.4						
2 ส่วนเนื้อหา						
2.1 คำอธิบายความสามารถ ความรู้ และทักษะ						
<u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u> - แตกต่างอย่างไรกับข้อ 2.4 - ควรอยู่ในส่วนนำ - ควรเพิ่มกิจกรรม/ งาน						
2.2 คำอธิบายประสบการณ์ที่ทำให้เกิด การเรียนรู้ ระบุว่าเมื่อไรและใช้ เวลานานเท่าใด						
<u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u> - เพิ่มคำว่า กิจกรรม - ให้ระบุทุกกิจกรรม - ควรระบุแหล่งการเรียนรู้ด้วย						

โครงสร้างของพอดโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการประเมิน เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้			ตอบ <u>ไม่ควรมี</u> หรือ <u>ไม่เห็นด้วย(1)</u> กรุณาแสดงเหตุผล ประกอบว่าต้องการให้ เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะใด อย่างไร
	ควรมี	ไม่ควร มี	3	2	1	
2.3 ชื่อหนังสือและชื่อผู้แต่งรวมไปถึง บทคัดย่อของหนังสือที่ทำให้เกิดการ เรียนรู้						
<u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u> - บทคัดย่อควรเป็นเนื้อหาโดยย่อ เพิ่ม กิจกรรม/ งาน -การทำบทคัดย่อไม่เหมาะเพราะการ เรียนรู้ต้องอ่านหนังสือหลายเล่มไม่ควร ทำบทคัดย่อเป็นเล่มๆ - ควรรวมถึงแหล่งความรู้อื่นด้วย						
2.4 ผลการประเมินผลงานที่สำเร็จ						
<u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u> - ควรอธิบายว่ามีลักษณะใดบ้าง - ควรมีเกณฑ์การประเมิน						
2.5 การสะท้อนความคิดเห็นหรือการ ประเมินตนเอง						
<u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u> - ควรบอกว่าความรู้/ ทักษะ ที่ได้มา นอกจากนำไปใช้ในอาชีพปกติแล้ว สามารถพัฒนาต่อหรือนำไปขยายผลได้ อีกหรือไม่อย่างไร - ควรมีเกณฑ์การประเมิน						

โครงสร้างของพอดโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการประเมิน เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้			ตอบ ไม่ควรมี หรือ ไม่เห็นด้วย(1) กรุณาแสดงเหตุผล ประกอบว่าต้องการให้ เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะใด อย่างไร
	ควรมี	ไม่ควร มี	3	2	1	
2.6 คำอธิบายความสอดคล้องของ ประสบการณ์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้กับ หลักสูตรที่ต้องการขอรับการประเมิน						
3.ส่วนสนับสนุน 3.1 ดัชนีเอกสาร						
<u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u> - อาจมีการระบุมามากมายเกินจริง						
3.2 ตัวอย่างผลงานดีเด่นหรืองานที่ทำ ให้เกิดการเรียนรู้หรือสะท้อนผลการ เรียนรู้						
<u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u> - ควรนำไปไว้ในข้อ 2.4 - ควรอยู่ในส่วนของเนื้อหา						
- เอกสาร หลักฐานยืนยัน เช่น จดหมายรับรอง หนังสือรับรอง วุฒิบัตร ประกาศนียบัตร หนังสืออนุญาตจาก บุคคลที่อ้างอิง						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ควรเน้นถึงการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์มากขึ้น
- องค์ประกอบของพอดโฟลิโอควรแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ (บางคนอาจมี 1 ส่วนหรือ 2 ส่วนก็ได้)
 - ส่วนนำ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลผู้ให้คำปรึกษา และข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรที่ขอรับการประเมินฯ
 - ส่วนเนื้อหา ได้แก่ ผลงานที่ผ่านมาและผ่านการประเมินแล้ว ผลงานที่จัดทำขึ้นใหม่พร้อมผลการประเมินตนเองและผลการประเมินจากผู้ที่เกี่ยวข้อง การสะท้อนความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับผลงาน และการประเมินพอดโฟลิโอจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 2 ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการประเมิน เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้			ตอบ <u>ไม่ควร</u> มีหรือ <u>ไม่</u> <u>เห็นด้วย(1)</u> กรุณา แสดงเหตุผลประกอบ ว่าต้องการให้ เปลี่ยนแปลงไปใน ลักษณะใด อย่างไร
	ควร มี	ไม่ควร มี	3	2	1	
ขั้นวางแผน 1. กำหนดวัตถุประสงค์และ วิธีการในการขอรับประเมินเพื่อยอมรับความรู้ และประสบการณ์ <u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u> - ผู้ขอรับการประเมินไม่น่าจะเป็นผู้กำหนดวิธี						
2. ศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรที่ ขอรับการประเมินว่าต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้างจึงจะสำเร็จหลักสูตร <u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u> - ควรจะสอดคล้องกับเป้าหมายการนำไปใช้ด้วย						
ขั้นรวบรวม 3. วิเคราะห์ตนเองว่ามีความรู้ ทักษะ ความสามารถใดบ้าง <u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u> - ต้องมีที่ปรึกษา - ควรอยู่ในขั้นวางแผน						

ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการประเมิน เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้			ตอบ <u>ไม่ควร</u> มีหรือ <u>ไม่</u> <u>เห็นด้วย(1)</u> กรุณา แสดงเหตุผลประกอบ ว่าต้องการให้ เปลี่ยนแปลงไปใน ลักษณะใด อย่างไร
	ควร มี	ไม่ควร มี	3	2	1	
4. อธิบายความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์สำคัญที่ทำให้ เกิดการเรียนรู้ พร้อมทั้งระบุช่วงเวลาที่เกิดการ เรียนรู้ รวมไปถึงการทำบทย่อยหนังสือที่ทำให้ เกิดการเรียนรู้ <u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u> - ควรนำเสนอเป็นองค์รวมไม่ควรทำเป็น บทย่อย - รวมถึงแหล่งเรียนรู้อื่นๆด้วย - ควรแยกเป็นกิจกรรมและอธิบายว่าแต่ละ กิจกรรมก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร						
5. นำเสนอผลงานที่คิดว่าทำให้เกิด การเรียนรู้จากกระบวนการทำ <u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u> - ประเด็นนี้กว้างมาก						
<u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u> - ประเด็นนี้กว้างมาก						
ขั้นประเมิน ตรวจสอบ 6. สะท้อนความคิดเห็นต่อ ประสบการณ์และผลงานของตนเอง <u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u> - ควรสอดคล้องกับเป้าหมายการนำไปใช้						
						

ขั้นตอนการพัฒนาพอร์ทโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการประเมิน เพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้			ตอบ <u>ไม่ควร</u> มีหรือ <u>ไม่</u> <u>เห็นด้วย(1)</u> กรุณา แสดงเหตุผลประกอบ ว่าต้องการให้ เปลี่ยนแปลงไปใน ลักษณะใด อย่างไร
	ควร มี	ไม่ควร มี	3	2	1	
7. ประเมินตนเอง และ ผลการ ประเมินของบุคคลอื่น						
<u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u> - เทียบกับเกณฑ์ของสถาบัน - สืบสนกับข้อ 4						
8. อธิบายความสอดคล้องของ ความรู้ ความสามารถและทักษะของตนเองกับ หลักสูตรที่ต้องการขอรับการประเมิน						
<u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u> - ประเด็นนี้ดีมาก และน่าจะเพิ่มเติมผู้รับรอง						
<u>ชั้นจัดระบบ</u> 9. จัดทำบัญชีและรวบรวมเอกสาร หลักฐานยืนยันหรือรับรองประสบการณ์การ เรียนรู้						
<u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u> - รวมถึงเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ						
10. ตรวจสอบ จัดระบบเอกสาร						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. การจัดทำพอร์ทโฟลิโอเพื่อขอรับการประเมิน จะต้องสอดคล้องกับเป้าหมายที่จะนำไปใช้
จึงจะเป็นข้อได้เปรียบในกรณีที่ผู้ประเมินเป็นผู้รับช่วงต่อ แต่ถ้าผู้ประเมินเป็นหน่วยงาน
กลางไม่ได้เป็นผู้รับช่วงต่อ การพัฒนาพอร์ทโฟลิโออาจมีรูปแบบแตกต่างจากกรณีแรก
2. น่าจะเหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมปลายมากกว่า เพราะระดับชั้นที่ต่ำกว่านี้อาจไม่ม
ีความสามารถพัฒนาพอร์ทโฟลิโอได้

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบพอดโฟลิโอ
สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้รับการทดลองใช้รูปแบบพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
2. แบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์
 - ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบพอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ.....เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

ระดับ/ ชั้น.....

อายุ.....ปี

สาขาวิชา.....

.....

จำนวนครั้งที่เคยขอเทียบโอนความรู้/ ประสบการณ์ ครั้ง ในรายวิชา

า.....

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อรูปแบบพอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

1. ขั้นตอนใดที่นักศึกษาคิดว่ายากที่สุดในการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

.....

.....

.....
2. คุณคิดว่ารูปแบบพอดโฟลิโอมีประโยชน์ต่อตัวนักศึกษาอย่างไรบ้าง

แบบประเมินรูปแบบการพัฒนาพอร์ทโฟลิโอ(portfolio)
สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาพอร์ทโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น
2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนาพอร์ทโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
3. ขอความกรุณาท่านตอบตามความคิดเห็นเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการ
4. แบบสอบถามฉบับนี้นำไปวิเคราะห์เพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบใดๆต่อท่าน ขอขอบพระคุณในความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้เป็นอย่างดี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ประเมิน

ชื่อ.....

เกี่ยวข้องกับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ คือ

- ☐ ผู้ขอรับการประเมิน วิชา.....ระดับชั้น.....
- ☐ กรรมการประเมิน
- ☐ ผู้เชี่ยวชาญ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัด ประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยรายละเอียด
ของระดับความคิดเห็น มีดังนี้

- 4 หมายความว่า เห็นด้วยมากที่สุด
- 3 หมายความว่า เห็นด้วยมาก
- 2 หมายความว่า เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายความว่า เห็นด้วยน้อยที่สุด

นอกจากนี้ยังมีข้อคำถามปลายเปิดของแต่ละข้อ เพื่อให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นและ
เสนอแนะเพิ่มเติม

หมายเหตุ

รูปแบบ หมายถึง รูปแบบการพัฒนาพอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับ
ความรู้และประสบการณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ผู้ขอรับการประเมิน หมายถึง ผู้ขอรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

รายการ	ระดับความคิดเห็น				ข้อเสนอเพิ่มเติมราย ประเด็น
	4	3	2	1	
รูปแบบพอดโฟลิโอ(portfolio)ฯนี้ 1. เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ขอรับการ ประเมินฯ สามารถพัฒนาพอดโฟลิโอ เพื่อให้ผ่านการประเมิน					
2. ช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นต่อการขอรับ การประเมินฯ					
3. หากดำเนินการตามรูปแบบนี้จะทำให้เกิด ความคุ้มค่ากับเวลาที่ใช้ไป					

					
รายการ	ระดับความ คิดเห็น				ข้อเสนอเพิ่มเติมราย ประเด็น
	4	3	2	1	
4. ผู้ขอรับการประเมินฯได้รับประโยชน์ จากรูปแบบนี้เป็นอย่างมาก					
5. หากดำเนินการตามขั้นตอนของรูปแบบ นี้จะช่วยให้ผ่านการประเมินมากกว่าไม่มี รูปแบบ					
6. การดำเนินการตามรูปแบบนี้จะช่วยให้ ผู้ประเมินดำเนินการประเมินได้ง่ายขึ้น					
7. รูปแบบนี้ช่วยจัดเตรียมข้อมูลและ หลักฐานรวดเร็วขึ้น					
8. รูปแบบนี้จะสามารถช่วยนักศึกษาคน อื่นๆที่ต้องการขอรับการประเมินฯ ได้					
มาตรฐานความเป็นไปได้ 1. รูปแบบนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ จริงในทุกสถานศึกษา					
2. รูปแบบนี้เหมาะสมกับบริบทของ การศึกษา ในประเทศไทย					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				ข้อเสนอเพิ่มเติมรายละเอียด
	4	3	2	1	
3 ผู้รับการประเมินสามารถปฏิบัติได้ทุกขั้นตอนของรูปแบบนี้					
4. ไม่มีขั้นตอนใดที่คิดว่าผู้รับการประเมินไม่สามารถปฏิบัติได้(ด้านลบ)					
5. รูปแบบนี้ นักศึกษาทุกระดับชั้นสามารถนำไปใช้ได้					
มาตรฐานความเหมาะสม 1. โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับมีความเหมาะสม					
2. ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับมีความเหมาะสม					
3รูปแบบนี้สามารถทำความเข้าใจได้ง่าย					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				ข้อเสนอเพิ่มเติมรายประเด็น
	4	3	2	1	
4. รูปแบบนี้มีความสอดคล้องกับระบบการวัดประเมินเพื่อยอมรับ					
5. รูปแบบนี้มีความสอดคล้องกับนโยบายของการวัดประเมินเพื่อยอมรับของสถานศึกษา					
6. รูปแบบนี้สะดวกต่อการนำไปใช้ในการการวัดประเมินเพื่อยอมรับ					
มาตรฐานความถูกต้อง 1. รูปแบบนี้ช่วยให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน ต่อ การตัดสินใจของผู้ประเมิน					
2. รูปแบบนี้ถูกต้องตามหลักการประเมินด้วยพอดโฟลิโอ					
3. เทคนิค วิธีในการพัฒนาพอดโฟลิโอมีความเหมาะสมกับผู้รับการประเมินฯ					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				ข้อเสนอเพิ่มเติมราย ประเด็น
	4	3	2	1	
4. เทคนิค วิธีในการพัฒนาพอดโฟลิโอมีความ เหมาะสมกับนักศึกษาทุกระดับชั้น					
5. เทคนิค วิธีในการพัฒนาพอดโฟลิโอมีความ เหมาะสมกับทุกสถานศึกษา					
6. หากดำเนินการตามรูปแบบนี้จะช่วยให้ได้ ข้อสรุปเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตลอดช่วงชีวิต ของบุคคล					
7. หากดำเนินการตามรูปแบบนี้แล้วสามารถ ตรวจสอบแหล่งข้อมูลหรือหลักฐานอ้างอิงได้					
8. รูปแบบนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้					
9. หากดำเนินการตามรูปแบบนี้จะช่วยให้ได้ ข้อมูลที่เพียงพอต่อการประเมิน					
10. ข้อมูลที่ได้จากการพัฒนาพอดโฟลิโอตาม รูปแบบมีความเที่ยงตรง					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

[illegible]

**แบบตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของ
แบบสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอ(portfolio)
สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์**

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อใช้ในการประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ กับเกณฑ์ซึ่งผู้วิจัยประยุกต์ใช้มาตรฐานการประเมินเอกสารและโครงการที่ประชุมร่วมกันเพื่อสร้างมาตรฐานสำหรับการประเมินการศึกษา (Joint Committee on Standard for Education Evaluation) ซึ่งแบ่งเป็น 4 หมวด ได้แก่ มาตรฐานการใช้ประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานความถูกต้อง (Accuracy Standards) คือ (Madaus, Scriven and Stufflebeam, 1983)

นิยามศัพท์

1. **มาตรฐานการใช้ประโยชน์ (Utility Standards)** เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันถึงความเป็นประโยชน์ของรูปแบบพอดโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ใน การตอบสนองต่อความต้องการใช้สารสนเทศของผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. **มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards)** เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันถึง ความสอดคล้องของรูปแบบพอดโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์กับสภาพความเป็นจริง เหมาะสมกับสถานการณ์ ปฏิบัติได้ ยอมรับได้ ประหยัดและคุ้มค่า
3. **มาตรฐานความเหมาะสม (Propriety Standards)** เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันว่ารูปแบบพอดโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์มีความเหมาะสมตามกฎหมาย ระเบียบ จรรยาบรรณ
4. **มาตรฐานความถูกต้อง (Accuracy Standards)** เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันว่า รูปแบบพอดโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ มีการใช้เทคนิค วิธีที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อสรุป ข้อค้นพบ และสารสนเทศที่เพียงพอต่อการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์
5. **การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์** หมายถึง กระบวนการประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชีวิตทั้งที่เกิดจากการศึกษาในระบบ นอกโรงเรียนหรือตามอัธยาศัยจากประสบการณ์การทำงาน การดำเนินชีวิต โดยไม่คำนึงถึงว่าการเรียนรู้จะเกิดที่ใด ใช้ระยะเวลานานเท่าใด เพื่อให้การยอมรับโดยการเทียบโอนผล การเรียนเป็นหน่วยกิตหรือการให้ใบรับรอง

หรือประกาศนียบัตรตามหลักสูตร/ รายวิชาที่ผู้ขอรับการประเมินร้องขอเทียบโอน ซึ่งการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ไม่ได้พิจารณาเพียงว่ามีประสบการณ์อะไรเท่านั้น แต่จะมุ่งสนใจที่จะพิจารณาว่าประสบการณ์ที่ได้รับนั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง นอกจากนั้น การวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์จะเป็นการประเมินและให้คำแนะนำว่าผู้ขอรับการประเมินควรเรียนรู้อะไรเพิ่มเติมจึงจะบรรลุรายวิชาหรือหลักสูตรที่ต้องการเทียบโอน

6. รูปแบบพอดโฟลิโอ(portfolio) หมายถึง โครงสร้างและกระบวนการพัฒนาพอดโฟลิโอ(portfolio)สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เพื่อใช้ในการการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ.....
ตำแหน่ง.....
สังกัด.....

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการประเมินรูปแบบพอดโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยรายละเอียดของระดับความคิดเห็น มีดังนี้

- 1 หมายความว่า ข้อความนั้นสอดคล้องกับมาตรฐาน
- 0 หมายความว่า ไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับมาตรฐาน
- 1 หมายความว่า ข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับมาตรฐาน

รายการ	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอเพิ่มเติมรายประเด็น
	4	3	2	
มาตรฐานการใช้ประโยชน์ (Utility Standards) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันถึงความเป็นประโยชน์ของรูปแบบพอร์ตโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ ในการตอบสนองต่อความต้องการใช้สารสนเทศของผู้ที่เกี่ยวข้อง				
ท่านคิดว่า รูปแบบพอร์ตโฟลิโอ(portfolio)ฯนี้ 1. เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ขอรับการประเมินฯ สามารถพัฒนาพอร์ตโฟลิโอเพื่อให้ผ่านการประเมิน				
2. ช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นต่อการขอรับการประเมินฯ				
3. หากดำเนินการตามรูปแบบนี้จะทำให้เกิดความคุ้มค่ากับเวลาที่ใช้ไป				
4. ผู้ขอรับการประเมินฯได้รับประโยชน์จากรูปแบบนี้เป็นอย่างมาก				
5. หากดำเนินการตามขั้นตอนของรูปแบบนี้จะช่วยให้ผ่านการประเมินมากกว่าไม่มีรูปแบบ				

รายการ	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอเพิ่มเติมรายประเด็น
	1	0	-1	
6. การดำเนินการตามรูปแบบนี้จะช่วยให้ผู้ ประเมินดำเนินการประเมินได้ง่ายขึ้น				
7. รูปแบบนี้ช่วยจัดเตรียมข้อมูลและหลักฐาน รวดเร็วขึ้น				
8. รูปแบบนี้จะสามารถช่วยนักศึกษาคนอื่นๆที่ ต้องการขอรับการประเมินฯ ได้				
มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันถึงความสอดคล้องของ รูปแบบพอดโฟลิโอ(portfolio) สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์กับสภาพความเป็น จริง เหมาะสมกับสถานการณ์ ปฏิบัติได้ ยอมรับได้ ประหยัดและคุ้มค่า				
1. รูปแบบนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงใน ทุกสถานศึกษา				
2. รูปแบบนี้เหมาะสมกับบริบทของการศึกษา ในประเทศไทย				

รายการ	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอเพิ่มเติมรายประเด็น
	1	0	-1	
3 ผู้ขอรับการประเมินฯสามารถปฏิบัติได้ทุก ขั้นตอนของรูปแบบนี้				
4. ไม่มีขั้นตอนใดที่คิดว่าผู้ขอรับการประเมินไม่ สามารถปฏิบัติได้(ดำนลบ)				
5. รูปแบบนี้ นักศึกษาทุกระดับชั้นสามารถ นำไปใช้ได้				
มาตรฐานความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันว่ารูปแบบพอดโฟลิโอ (portfolio) สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์มีความเหมาะสมตามกฎหมาย ระเบียบ จรรยาบรรณ				
1. โครงสร้างของพอดโฟลิโอสำหรับการวัด ประเมินเพื่อยอมรับมีความเหมาะสม				
2. ขั้นตอนการพัฒนาพอดโฟลิโอสำหรับการวัด ประเมินเพื่อยอมรับมีความเหมาะสม				
3รูปแบบนี้สามารถทำความเข้าใจได้ง่าย				

รายการ	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอเพิ่มเติมรายประเด็น
	1	0	-1	
4. รูปแบบนี้มีความสอดคล้องกับระบบการวัดประเมินเพื่อยอมรับ				
5. รูปแบบนี้มีความสอดคล้องกับนโยบายของการวัดประเมินเพื่อยอมรับของสถานศึกษา				
6. รูปแบบนี้สะดวกต่อการนำไปใช้ในการการวัดประเมินเพื่อยอมรับ				
มาตรฐานความถูกต้อง (Accuracy Standards) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันว่า รูปแบบพอดโฟลิโอ (portfolio) สำหรับการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์ มีการใช้เทคนิค วิธีที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อสรุป ข้อค้นพบ และสารสนเทศที่เพียงพอต่อการวัดประเมินเพื่อยอมรับความรู้และประสบการณ์				
1. รูปแบบนี้ช่วยให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน ต่อ การตัดสินใจของผู้ประเมิน				
2. รูปแบบนี้ถูกต้องตามหลักการประเมินด้วยพอดโฟลิโอ				
3. เทคนิค วิธีในการพัฒนาพอดโฟลิโอมีความเหมาะสมกับผู้รับการประเมินฯ				
รายการ	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อเสนอเพิ่มเติมรายประเด็น

	1	0	-1	
4. เทคนิค วิธีในการพัฒนาพอดโฟลิโอมีความเหมาะสมกับนักศึกษาทุกระดับชั้น				
5. เทคนิค วิธีในการพัฒนาพอดโฟลิโอมีความเหมาะสมกับทุกสถานศึกษา				
6. หากดำเนินการตามรูปแบบนี้จะช่วยให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตลอดช่วงชีวิตของบุคคล				
7. หากดำเนินการตามรูปแบบนี้แล้วสามารถตรวจสอบแหล่งข้อมูลหรือหลักฐานอ้างอิงได้				
8. รูปแบบนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้				
9. หากดำเนินการตามรูปแบบนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอต่อการประเมิน				
10. ข้อมูลที่ได้จากการพัฒนาพอดโฟลิโอตามรูปแบบมีความเที่ยงตรง				

ขอกราบขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางเพ็ญพิชชา รัตนบำรุง
วันเดือนปีเกิด	16 ตุลาคม 2513
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	74/ 370 หมู่ 20 ตำบลเนินยาง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู ค.ศ.2
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนปราสาทศึกษาคาร ถนน สุรินทร์-ช่องจอม ตำบลกังแอน อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2530	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนราชสีไศล อำเภอราชสีไศล จังหวัดศรีสะเกษ
พ.ศ. 2535	ปริญญาตรี (ครุศาสตรบัณฑิต) สาขาการประถมศึกษา โครงการคุรุทายาทรุ่นที่ 2 จากสถาบันราชภัฏสุรินทร์
พ.ศ. 2341	ปริญญาโท (ครุศาสตรมหาบัณฑิต) สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2348	ปริญญาเอก (การศึกษาดุขฎิบัณฑิต) สาขาการทดสอบและวัดผลการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ